

ספרי – אוצר החסידים – ליבאואויטש

שלחן ערוך

הלבות שבת
תפifs מהור כרך שבע
דיני ארבע רשויות לשבת
סימנים שמהז

מכבוד קדושת אדונינו מוריינו ורבינו הגדול הנגן האלקי
החסיד המפורסם אויר עולם מופת הדור
נור ישראל ותפארתו קדושה
מרנה ורכנה

מהה' שנייאור זלמן נבג'ט

❖

עם ביאור
דברי שלום
נערך על ידי
הרה"ת ר' שלום דובער לוי

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“
ברוקלין, ניו.
שנת חמישת אלפיים שבע מאות שמונים ואחת לבראיה
77 איסטערן פארקוויי

**SHULCHAN ORUCH
HILCHOS SHABBOS
IM BIUR DIVREI SHALOM
Selection from Volume Seven
Simanim 345-347**

Copyright © 2021
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehota.org / www.kehota.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch®.

1 3 5 7 9 10 8 6 4 2

Printed in Israel

להזמנת חוברת עברו כל אחד מתלמידי הישיבה, נא לפנות אל:
LIBRARY OF AGUDAS CHASSIDEI CHABAD
OHEL YOSEF YITZCHAK - LUBAVITCH
770 Eastern Parkway, Brooklyn NY 11213
Tel: (718) 493-1537 | Fax: (718) 756-2919
library@chabad.org | www.chabdalibrary.org

פתח דבר

בשבח ותודה להשכית יוצא בזה לאור תדפס מותך שלחן ערוך ההלכות שבת, אשר לכ"ק אדרמ"ר הוזקן, חלק שבעיע, הכלול סימנים שמה"ז, עם באור "דברי שלום".
בסימנים אלו (שמה"ז), נתבארו עיקרי דיני ארבע רשותות לשבת, שבשבועת הדפים הראשונים של מסכת שבת (ב, א – ט, א), שאוთם לימדו בישיבות חב"ד ברוחבי תבל, בחדים הקרובים.

לתוועלת לימוד התלמידים, הרוצים ללימוד את מסכת שבת יחד עם פסקי ההלכות והביאורים שבשלחן ערוך רבינו הוזקן, נוסף מפתח מיוחד בלבד בסוף החוברת, בו מצוינים הפסיקים שבשלחן ערוך רבינו הוזקן, והביאורים שבקובונטרס אחרון שלו, לפי דפי הגمرا ופירוש רשי' ותוספות, שבפרק ראשון של מסכת שבת – דפים ב-ט.

*

הבאור "דברי שלום" נכתב באופן שיקל על המعيין להבין את ההלכות ואת מקורותיהן. כפניהם נוסח השלחן ערוך נוספו פיסוק, חלוקת קטיעים, וכותרות משנה לסעיפים. בהלכות הסוכות יותר, נוסף בהערות סיכום תוכן פרטיה ההלכות הכלולות בו. במקורהו, בא גם ציטוט קצר ממוקורות ההלכות, בתלמוד ופוסקים, ראשונים ואחרונים, אשר מהם בירר רבינו ההלכות אלו.

במקומות שלפומ ריהטה נראה סתירה בדברי רבינו מקום למקום, מוסברת ההלכה בהערות בדרך אפשר. ואם דנו בנושא זה באיזהו מקום,מצוין בהערות לדבריהם. רבינו מרבה לחדש ולהזכיר בשלחן ערוך שלו; אלא שהחידושים והכרעות אלה שולבו בקיצור בלשונו הזהב, תוך העתקת דברי הפסיקים שקדמו, עד אשר לפעמים המעניין אינם מבחין בפרטיהם. כדי להקל על הבנתם, הורח ביאור הדברים בהערות שבשוליו הגלוי.

כיוון שמטרת הבאים אלו היא להקל הבנת ההלכה, שגם מי שאינו מתחזק כל כך בנוסח יוכל להבין את כללות תוכן ההלכה ומסקנותיה, ושיטת רבינו הוזקן בזה, לנן מוסברים הדברים בסגנון קל ומובן, מבליל להכנס יותר מדי לפולטים; מלבד מקום שהדבר נחוץ להבנת הנושא.

ויהי רצון שנזכה לעסוק כל ימינו בתורת רבותינו הקדושים, לירד לעומק דבריהם, ויושמעו נפלאות מתורתם, בגאות האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

שלום זוברע לין

יום ה, כ' מנ"א, ה'תשפ"א
ברוקלין, ניו.

תוכן עניינים

פתח דבר	3
הלוות שבת	
שםה. דין ארבע רשות לשבת	א
איזו היא רשות היחיד	א
איזו היא רשות הרבים	יח
איזו היא כרמלית	לט
אייזהו מקום פטור	נד
קונטרס אחרון	נה
שםו. דין עירובין מן התורה	עד
מרשות לרשות דרך מקום פטור	עד
העברה מכרמלית לכרמלית	פ
אסקופה שלפני הגינה והבית	פב
גג הבולט שלפני דלת הבית	פח
קונטרס אחרון	צא
שםז. על איזה הוצאה חייב מן התורה	צז
זה עוקר וזה מניח	צז
לפני עור, ומסיע לעוברי עבירה	צח
המניח על חבירו למעלה מי	קא
דין ידו הפושא להשות אחרת	קד
зорק ומעביר ומושיט דרך רשות הרבים	קיד
קונטרס אחרון	קיח

שלחו עזרות

הלכות שבת

תרפיש מתוכן חלק שבעי

๔

דיני ארבע רשויות לשבת

סימנים שימושיים

הַלְבָזָת שֶׁבֶת

חֲלֵק ז'

(ס"י שמה-ישפה)

- א** עיקרי ההלכות שנתבארו בסימן זה:
- (א) איזו היא רשות היחיד (ס"א-ז').
 - (ב) איזו היא רשות הרבים (ס"א-ז').
 - (ג) איזו היא כרמלית (ס"ט-כ').
 - (ד) איזהו מקום פטור (סכ"ז).

ב בריאות שבת ו, א (תנו רבנן ד' רשות לשבת, רשות

היחיד ורשות הרבים וכרמלית ומקום פטור). טור ושו"ע ס"א (ארבע רשות לשבת, רשות היחיד ורשות הרבים, כרמלית ומקום פטור). ג ברייתה שם (איזו היא רשות היחיד ... גדר שהוא גבוה י' ורחב ד'). טור ושו"ע ס"ב (איזהו רשות היחיד, מקום המוקף מהמצוות גביה עשרה טפחים, ויש בו ד' טפחים על ד' טפחים או יותר).

וראה העrozות וביאורים תשdem ע' כת.

ד מ"א ס"ק א (עי"ט דכתוב שציריך שייה בין הממצוות ד'). והיינו שאף שכאן כתוב בשו"ע "ויש בו ד' טפחים", שהי' אפשר לפרש שרווח הממצוות מצטרפים לד' טפחים, מכל מקום בשו"ע ס"ט (מקום פטור הוא ... הממצוות ... ואין ביניהם ארבעה על ארבעה). והיינו שרשות היחיד הוא שיש ביניהם ד' טפחים.

תוס' עירובין עח, א ד"ה אלא מי (היכא דעתן הבור ורחב ד' מבפנים, אלא על ידי צירוף חוליא, והחוליא גבוהה עשרה מבחן לרשות הרבים,داع"ג דתווכו לאו רשות היחיד הוא, על גביו רשות היחיד, משומם דאי בעי מנה עליה מיידי ומשתמש). וכ"ה כוונת ב"י בשו"ע ס"ב וס"ט (כנ"ל).

далא כת"ז ס"ק ב (ויש בו ד' טפחים כו', משמע דעובי הממצוות הם נמדדים עם החלל לד' טפחים) עיר"ש.

וכן הוא לקמן ס"ז (אם גם החלל שביניהם אין בו ד', שאינו רשות היחיד שם), ושם (הערה נ), וסכ"ז (איזהו מקום פטור ... מציאות הגבהות משלשה ועד לרקייע ואין ביניהם ד' על ד').

וראה גם חידושי צמח צדק מה, ד. חקרי הלכות ח"ג לא, ב. כוננת מישרים ע' רטז.

שְׁמָה דִין אַרְבָּע רְשֹׁוֹת לְשֶׁבֶת

ובו כ"ז סעיפים:

איזו היא רשות היחיד

א ארבע רשות לשבת, רשות היחיד ורשות הרבים, כרמלית ומקום פטור.

איזו היא רשות היחיד, מקום המוקף מהמצוות גביה עשרה טפחים, ויש בחילוֹן (א' ד'

היחיד ורשות הרבים וכרמלית ומקום פטור). טור ושו"ע ס"א (ארבע רשות לשבת, רשות היחיד ורשות הרבים, כרמלית ומקום פטור). ג ברייתה שם (איזהו הוא רשות היחיד ... גדר שהוא גבוה י' ורחב ד'). טור ושו"ע ס"ב (איזהו רשות היחיד, מקום המוקף מהמצוות גביה עשרה טפחים, ויש בו ד' טפחים על ד' טפחים או יותר).

וראה העrozות וביאורים תשdem ע' כת.

ד מ"א ס"ק א (עי"ט דכתוב שציריך שייה בין הממצוות ד'). והיינו שאף שכאן כתוב בשו"ע "ויש בו ד' טפחים", שהי' אפשר לפרש שרווח הממצוות מצטרפים לד' טפחים, מכל מקום בשו"ע ס"ט (מקום פטור הוא ... הממצוות ... אין ביניהם ארבעה על ארבעה). והיינו שרשות היחיד הוא שיש ביןיהם ד' טפחים.

תוס' עירובין עח, א ד"ה אלא מי (היכא דעתן הבור ורחב ד' מבפנים, אלא על ידי צירוף חוליא, והחוליא��度 עשרה מבחן לרשות הרבים,داع"ג דתווכו לאו רשות היחיד הוא, על גביו רשות היחיד, משומם דאי בעי מנה עליה מיידי ומשתמש). וכ"ה כוונת ב"י בשו"ע ס"ב וס"ט (כנ"ל).

далא כת"ז ס"ק ב (ויש בו ד' טפחים כו', משמע דעובי הממצוות הם נמדדים עם החלל לד' טפחים) עיר"ש.

וכן הוא לקמן ס"ז (אם גם החלל שביניהם אין בו ד', שאינו רשות היחיד שם), ושם (הערה נ), וסכ"ז (איזהו מקום פטור ... מציאות הגבהות משלשה ועד לרקייע ואין ביןיהם ד' על ד').

וראה גם חידושי צמח צדק מה, ד. חקרי הלכות ח"ג לא, ב. כוננת מישרים ע' רטז.

הלכות שבת שמה

ט' טפחים על ד' טפחים, שהוא שיעור מקום חשוב
הראוי להשתמש בו.

ובן חരץ עמוק עשרה טפחים שנמצא חללו מוקף
במחיצות גבוות עשרה, אם רוחב חללו הוא ד'
טפחים על ד' טפחים, שהוא שיעור מקום, הרי
הוא רשות היחיד גמורה בתוכו, אףלו הוא
ברשות הרבים.^ט

ו' עירובין עח, א (עמוד ברשות
הרבים גבוה עשרה ורחב ארבעה, ונען בו יתר כל שהוא, מיעטו ... מיי טעמא, לא משתמש
ליה).

וראה גם רשי"י עירובין ט, א ד"ה מקום שאין בו ד' על ד' (לייכא מקום חשוב). תוס' שבת
ד, א ד"ה והוא בעין (ואין מקום חשוב בפחות מד').
ומטעם זה אין המחיצות נמדדים עם החלל, אלא צריך שהוא "בחללו ד' טפחים על ד'
טפחים".

וכן הובא טעם זה לקמן בסמוך (שהוא שיעור מקום), וס"ג (שאין שם ריווח ד' על ד' שהוא
ראוי להשתמש שם), ושם (הערה כה). וראה גם לקמן סכ"ב (והערה קעה).

*

אמנם לקמן סי' שנה ס"א (והוא שהוא בנקב ד' על ד', שכל מחיצת העשויה לפחות מחיל
ד' אינה מחיצה), וס"ז (שכל מחיצת העשויה לחיל פחותה מד' טפחים אינה מחיצה, כמ"ש
מעלה).

ונתבאר ברשי"י עירובין ה, א ד"ה ומאן דאמר (וקיימא לנו בכל דוכתא דמחיצה שאינה ראייה
לד' לאו מחיצה היא, דאיין רשות היחיד לפחות פחותה מד' טפחים). והיינו שכיוון "דאין רשות היחיד
פחות מד' טפחים", لكن "מחיצה שאינה ראייה לד' לאו מחיצה היא".

ומובן הטעם שזוקקים לב' הטיעמים:

שהרי כאן הן חשובות מחיצות אפילו בלי ד' על ד' בחילו, שהרי על גבו הוא רשות היחיד
(בדלקמן ס"ז), על ידי גוד אסיק (בדלקמן בסמוך). אבל מכל מקום בחילו אוינו רשות היחיד,
שאין שם שיעור הרואי להשתמש בו.

וגם לקמן סי' נה חשובות מחיצות, שהרי על גבו הוא רשות היחיד מטעם גוד אחית וגוד
אסיק (בדלקמן ס"ג). אבל מכל מקום למטה אוינו רשות היחיד "לפי שאין שם ריווח ד' על
ד' שהוא רואוי להשתמש שם".

משא"כ לקמן סי' שנה ס"א מירוי באמת המים שעוברת תחת הגוזוטרא, שיש בה מקום ד'
על ד', ואם עשה מחיצה על הנקב שבגוזוטרה, שהוא ד' על ד', אמרנן גוד אחית מחיצה. ואם
הוא פחות מד' על ד' אין כאן מחיצה.

וראה משלחן הארי כאן, ובהערות לקמן שם.

ז' בריתא שבת ו, א (ואיזו היא רשות היחיד, חരץ שהוא עמוק י' ורחב ד'). טור ושו"ע שם
(ובן חരץ עמוק עשרה ורחב ארבעה על ארבעה).

ח' כدلעיל (הערה ו).

ט' שבת ח, סע"א (היתה קופתו מונחת ברשות הרבים גבוהה עשרה ורחבה ד', אין מטלטlein
לא מתוכה לרשות הרבים ולא מרשות הרבים לתוכה, פחות מכן מטלטlein. וכן בגומא).

ה' שאין צורך שיהי' בו אלכסון
(ה' טפחים וג' חומשי) לכל
צד. וכן אין צורך לרובע ליריבוע
העולם. ונתבאר בקונטרס
אחרון ס"ק א.
וכן הוא לקמן סי' שמט ס"ב
(רשות היחיד שהוא ד' על ד'
יהיה גם כן מרובע, שתהינה בו
זווית).

ו' עירובין עח, א (עמוד ברשות
הרבים גבוה עשרה ורחב ארבעה, ונען בו יתר כל שהוא, מיעטו ... מיי טעמא, לא משתמש
ליה).

הלכות שבת שמה

ג

וכן הוא לקמן ס"ד (גומא ברשות הרבים ...) אם היא عمוקה עשרה ורוחבה ארבעה הרי זו רשות היחיד, שהרי יש לה מחיצות בתוכה).

שבת צט, ב (עמוד ברשות היחיד י' טפחיהם, אבלו נמשכו והועלו למעלה הרבים גובה י' ורחב ד' זורק ונח על גביו). עירובין עח, א (עמוד ברשות הרבים גובה עשרה ורחב ארבעה), ופרש"י (רשות היחיד הוא). רמב"ס הל' שבת פ"ד ה"ט (עמוד ברשות הרבים גובה עשרה ורחב ארבעה הרי זה רשות היחיד).

יא שבת ק, א (תל המתלקט עשרה מתוך ארבע זורק ונח על גביו חיב). טור ושו"ע ס"ב (וכן תל גובה עשרה ורחב ארבעה על ארבעה).

יב סוכה ו, ב (כיআই הלכתא לגוד), ופרש"י (להיכא צריך למיגד או גוד אחית או אסיק).

год אסיק נזכר כאן, גוד אחית – לקמן ס"ג (והערה כב).

יג סוכה ד, ב (год אסיק מחיצתא), ופרש"י (של עמוד שמבחן סביב, הגביהם עשרה סביבות ראשו, והרי יש בהן גובה י' ... ודופני העמוד דופנוטיה על ידי גוד אסיק). רשי" שבת ו, ב ד"ה קמ"ל גמורה (год אסיק פנוי מהחיצה על ראשו, ונמצא ראשו מוקף מד' צדדין, וחיללו ד'). לבוש ס"ב (דבתל גובה י' אמרינן מכל ארבע צדדיו גוד אסיק פנוי מהחיצה על ראשו, ונמצא ראשו מוקף מד' צדדין וחיללו ד', וזה הוא דבר שהוא הלכה למשה מסיני).

וכן הוא לקמן ס"ד. סכ"ב. סכ"ג. סי' שנח ס"א וסת"ז. סי' שבס ס"ד וס"ט. סי' שעדר ס"ד. סי' תה ס"ז.

יד רשי"ג גمرا עירובין פט ס"א, בגמרא שם (год אסיק מחיצתא), ופרש"י (עמוד ברשות הרבים דהוי רשות היחיד משום גוד אסיק, משוק והעלה). רבינו ירוחם נתיב יב ריש ח"ד (год אסיק מחיצתא, כלומר משוק המחיצות כלן למעלה).

והינו שפרש "год" מלשון ממשכה, כמברואר בעורך ערך גד (ופירושו גוד אסיק מחיצה ... תרגום [רישבל לו, כח] וימשכו ונגידו ... נגדו לי גלימה, בסוף גمرا דפרק כל גגות [עירובין צד, א], פירוש משכו לי טלית ... גוד או אgod, משוק או המשך). ואני מלשון כותל, כדאמרין בב"ב ב, א (מאי מחיצה גודא), ופרש"י (גודה, כותל).

וכן הוא בגוד אחית, כדלקמן ס"ג (שאומרים גוד אחית, דהינו משוק את ראש העמוד מכל צדדיו והורד למיטה עד לאرض), ושם נסמן (הערה כג). ולעיל סי' רמה בكونטרוס אחרון ס"ק ב ד"ה ולפי זה (בגוד אין צורך שהיא כהגיג גוף לארץ, אלא מושcin חודו כו').

*

ומכל מקום יש הפרש בין גוד אחית, שנתבאר לקמן ס"ג (משוק את ראש העמוד), לבין גוד אסיק, שנתבאר כאן (שאנו רואים את ד' צדדי העמוד הגביהם י' טפחיהם ככלו נמשכו והועלו למעלה על ראשו ועומדים כמחיצות סביב לו).

[אלא שבמקומות שהגדיים בוקעים אין אומרים גוד אחית. ואפלו במקום שהדגים בוקעים אין אומרים גוד אחית בלבד מחיצות גביה עשרה, כדלקמן סי' שנח ס"א, וקונטרוס אחרון שם ס"ק א"ב].

ונתבאר הפרש זה לקמן ס"ג-ד, שם (יש בעביו ד' על ד' במשך גובה עשרה ואחר כך מתמעט והולך ... הרי הוא רשות היחיד על גבה משום שאומרים גוד אסיק גובה י' טפחים של צדדיו למעלה). משא"כ אם אין בעביו ד' על ד' במשך גובה עשרה, אז אין אומרים גוד

הלכות שבת שמה

ד

על ראשו ועומדים כמחיצות סביב לו, ונמצא בראשו מוקף מר' צדדים וחילו ד' על ד':

ב תל שהוא משופע והולך ומתלקלט בגבשו מעט מעט, אם הוא מגביה י' טפחים מתוך הילוך ד' אמות^ט, הרי הוא כאלו זקור ביושר, ורשות היחיד הוא במקומו גבשו, אם מגביה כן מכל רוחותיו, אפילו הוא עומד ברשות הרבים, כיון שאין נוח להלך בו^ז.

ואם מחלוקת יו"ד, למה לא נימא וכי בגוד אסיק). *

*

ולא רק בתל הגבשו עשרה אמורים גוד אסיק, אלא אף בגבשו חמשה אמרין גוד אסיק, כדלקמן סי' שבב ס"ד (תל שבבו ה' טפחים, ועשה עליו מחיצה ה' טפחים, הרי זה על גביו רשות היחיד גמורה לכל דבר, שהרי יש כאן מחיצה י' טפחים, הינו ה' טפחים מן גובה עצמו, שאמורים בו גוד אסיק מהיצה לעלה כמ"ש בס"י שם"ה, וה' טפחים מן המחייב שהחייב וגוד מצטרפין).

הרי שגם בגבשו חמשה אמורים גוד אסיק; אלא שאז לא נמשכו לעלה אלא חמשה טפחים, ואם אין לו על גביו מהיצה עשרה, ולא הוי רשות היחיד.

טו ורב יהודה אמר רב שבת ק, ע"א (תל המתלקלט עשרה מתוך ארבע, זורק ונח על גביו, חייב). רמב"ם הל' שבת פ"יד הט"ז (תל המתלקלט גובה עשרה טפחים מתוך ארבע ארבע אמות, הרי הוא רשות היחיד, ואם זורק מרשות הרבים ונח על גביו, חייב). מ"א ס"ק א (תל שהוא משופע והוא מתלקלט גובה י' מתוך הילוך ד' אמות, הוי רשות היחיד).

והינו "מתוך הילוך ד' אמות", שגובה 10 טפחים עולה מתוך ארוך שיפוע של 4 אמות (ולא שייהי 4 אמות בשטח ישר שבפרקע). וכן הוא לקמן סי"ד ט"ז וסי"ט. סי' שננו ס"ב. סי' שנח סי"ט. סי' שנג ס"ה וס"ב. סי' ששה ס"ה. סי' שצט ס"ה.

ר"ח שבת שם (שמתוך ד' אמות בשיפוע המדרגה, גובה ועולה י' טפחים). מאירי עירובין טו, א ד"ה מי שבת (גדולי המפרשים כתבו ארבע אמות אלו, שכן בשפוע, וכשיש בשפיען ארבע אמות, הוא רשות היחיד). מ"א שם (מתוך הילוך ד' אמות). תוספת שבת סי' שנג ס"ק פא (רוזча לומר שאם השיפוע ארוכה ד' אמות, אז כבר הוגבה הקrukע לעלה י' טפחים, הוי כמחייב). וראה נתיבות שבת פט"ז הערכה י"ח, שהביא מי שדרנו בזה.

טז רשי' שם ד"ה תל (והו רשות היחיד במקומות גבשו). והינו שאף שמדובר זה נחسب מהחייב, אין אמורים שהחייב מתחילה במקומות שמתחיל השיפוע, כי אם במקומות גבשו.

וראה עוד בזה לקמן סי' שנג ס"ב (הערה רעט).

יז רבניו חנאנאל שם (ואפילו מכל סביביו משופע ועולה, כיון שגובהו עשרה ושיפועו ד' אמות כרשות היחיד).

משא"כ אם באחד מהrhoחות, השיפוע הוא קטן יותר, אז נחسب כמו "מקום המוקף ג'

אסיק, עד שייאמרו תחולת גוד אחית (שאומרים גוד אחית, הדינו משוך את ראש העמוד מכל צדדיו והורד למטה עד הארץ, והרי זה כאילו כל צדדיו עד מקיפות אותו מכל צדדיו עד ראשו, וכיון שרראשו יש ד' על ד' הרי הוא שם רשות היחיד גמורה).

וראה שו"ת דברי נחמייה חאו"ח סח, א (צריך טעם, כיון דלגור אחית אמרין מחוודו דראש העמוד בלבד, אף בدلיכא כלל מהיצה יו"ד, למה לא נימא וכי בגוד אסיק). אבל ראה לקמן (הערה לה).

הלכות שבת שמה

אבל אם מטלקט גובה עשרה מתחוק הילוך ה' מחיצות", שיתבאר דינו לקמן ס"ו.

יח' ואם רבים בוקעים בו, הוי כרמלית מדרבנן, כאמור בקונטראס אחרון ס"ק ב, ולקמן ס"י שוג סמ"ב, ושם נסמן.

יט' רשי' שם (דאי מתחוק ה'), הרי הוא כאשר רשות הרבים, דניחה תשמשתיה סמוך לארץ יש בו ג' טפחים על ג' טפחים כא, הרי להילוך). מ"א שם (ואם מטלקט גובה י' מתחוק הילוך ה' אמות, ניהא תשמשתיה), והוי רשות הרבים אם עומדת שם).

כ' ברייתא שבת קא, א (עמוד ברשות הרבים גובה עשרה ורחב ד', ואין בעיקרו ד', ויש בקצר שלו ג', וזרק ונח על גביו חייב ... אמרין גוד אחית מחיצתא ... מהיצה שאין הגדים בוקעין בה).

והיינו שאף שבזה אין להתייר מטעם גוד אסיק, כמו בעמוד ותל דלעיל ס"א (עמוד או תל שהוא גובה עשרה ורחב ד' על ד', הרי הוא במקורן מחיצות גבהתה, שהלכה למשה מסני היא שאנו אומרים גוד אסיק), כיון שכאן אין המחיצות נראות לעומד על גבי העמוד, וכדלקמן סכ"ג (גג הבולט על מחיצות הבית, בענין שאין מחיצות הבית ניכרים ונראים לעומדים על הגג כמשמעותו תחת רגליהם, כגון גגון שלנו, אין אומרים במחיצות אלו גוד אסיק).

ואף שהסבירה למלחה אינה אלא פחות מטפח (כדלקמן העורה הבהה), מכל מקום נתבאר בפרי מגדים משב"ז ס"ק י (ومסתימות הפסיקים ממשמע דכל שבולט משחו ואין ניכר בו). מכל מקום "הרוי הוא רשות היחיד על ראשו. לפי שהלכה למשה מסני היא שאומרים גוד אחית".

כא' תוס' שם ד"ה ויש (היינו שיש בעובי הקצר ג'). עבודת הקודש שער ג ס"א (אם יש בקצר שלו ורחב שלושה הרי זה נדון משום רשות היחיד). וכ"מ במ"א ס"ק א (עמוד גובה י' ורחב ד', ואין בעיקרו ד', אפילו ליכא בקיעת גדים, לא הי תחתיו רשות היחיד, אלא על גביו).

והיינו שכין שכש망יע ג' טפחים סמוך לארץ יש בו ג' על ג', אם כן הגדים אינם יכולים לבקווע בחלל זה. ובמקום דיליכא בקיעת גדים אמרין גוד אחית, ואם כן هو רשות היחיד על גביו.

*

טעם הדבר שאין הגדים יכולים לבקווע תחת העמוד (אלא תחת הטرسקל), נתבאר ברשי' שם ד"ה משום (שהgcdים בוקעין בה, מלמטה בארץ תחת מחיצות הטרסקל, שם פשוטות להלן מן הקנה לכל צד ... בעמוד אין דרך להתחכך בו ולעbor תחת שיפעו, שאינו אלא מעט).

והיינו שתחת העמוד יש רק רוחב טפח אחד מהצד, שאין דרך הגדי להתחכך ולעbor בו. משא"כ הטרסקל, שהוא רוחב ד' טפחים ועומד על קנה דק שבאמתיו, יש לו שני טפחים לעbor בו, ואם כן gcdים בוקעין בו.

אמנם בעירובין טז, א (צורך שלא יהיה בין זה לזו שלשה, כדי שלא יזכיר gcdי בבחת ראש). הרי שצורך ג' טפחים רוחב כדי שייהיו gcdים בוקעין בו.

ואפשר כוונת הדברים, שתחת הטרסקל יכולם gcdים לעbor ברוחב ג' טפחים הפנויים

הלכות שבת שמה

ו

הוא רשות היחיד על ראשו. לפי שהלכה למשה מסני היא נב שאומרים גוד אחית, דהינו משוקג את ראש העמוד מכל צדדיו והורד למטה עד לארץ, והרי זה כאילו מהיצות מקיפות אותו מכל צדדיו עד ראשו, וכיון שבראשו יש ד' על ד' הרי הוא שם רשות היחיד גמורהבה.

ואפלו אם כשהגע לפחות מג' טפחים סמוך לארץ אין בעבו ג' טפחים על ג' טפחים, אין בכך כלום, שכן שהוא לפחות מג' טפחים לארץ בלבד הוא וכאיilo הגע לארץ.

אבל תחת ראשו ועד הארץ, אעפ' שאנו רואים כאילו מהיצות מקיפות שם, אין זה מועיל לעשות שם רשות היחיד, לפי שאין שם רווח ד' על ד'

שהרי בונים עליהם אבניו קצת לפני חוץ (כדי שהגשים לא יקללו את הכותל). וכמו בא בהרעה הקודמת, שאפלו אם הבליטה מעלה היא משהו, "אין אומרים במיצות אלו גוד אסיק".

מכל מקום מותר לטלטול בהן מטעם גוד אחית, כאמור כאן — כל זמן שהבליטה לפני חוץ היא פחות מטפח, שאין הגדים בוקעים שם.

כב סוכה ו, ב (כפי אהתי הלכתא לגוד), ופרש"י (להיכא דציריך למיד או גוד אחית או אסיק).

גוד אחית נזכר כאן, וכן אסיק — לעיל ס"א (והערה יב).

כג רשי" סוכה כב, א ד"ה שאין בגנו (גוד אחית, משוק אותה והורד). ונתבאר לעיל (הערה יד).

כד רשי" שבת קא, א ד"ה ולמא (גוד אחית, מכנגד מدة וחכין העליון ולמטה, כאילו הן יורדות עד הקrukע מבחוון), וד"ה טرسקל (ונמצאו מקיפות את הקנה), וד"ה דאמירין (סביר מהיצותיה, מכנגד רחבה ולמטה, כאילו הוא כולל שווה).

פה לכאורה כוונת הדברים, ש"הריה זה כאילו מהיצות מקיפות אותו מכל צדדיו עד ראשו", וכן מתיירים משום גוד אסיק, כדלעיל ס"א (שאנו אומרים גוד אסיק, דהינו שאנו רואים את ד' צדדי העמוד הגבוהים י' טפחים, כאילו נשכו והועלו מעלה על ראשו ועומדים ממשות סביב לו, ונמצא ראשו מוקף מד' צדדים וחוללו ד' על ד'). ולקמן ס"ד (עמוד שיש בעבו ד' על ד' ממש גובה עשרה, ואחר כך מתמעט והולך ... הרי הוא רשות היחיד על גבה, משום שאומרים גוד אסיק גובה י' טפחים של צדדיו למעלה).

וראה שורית דברי נהמיה חאו"ח סח, א (דוחק לומר דאמירין גוד אסיק למחיצות אלו דוגד אחית).

כו כדלקמן ס"ד (אנו אומרים לבוד, וכאיilo הגע לארץ), ושם נסמן (הערה לה).

כז תוס' שבת צט, ב ד"ה זורק (זרק ונח על גביו חיב, משמע דוקא על גביו אבל תחתיו לא). קא, א ד"ה וזרק (דדרקא על גביו חשיבליה ר' יוסי ברבי יהודה רשות היחיד, אבל למטה

(חצאים בריווח מתחת הטرسקל, וחצאים בריווח שמחוץ לטרסקל). משא"כ בעמוד, שאין דרך להתחכך בו ולעbor תחת שיפועו, שאינו אלא מעט. ולכן אומרים בו גוד אחית.

*

ומטעם זה מותר לטלטול בחצרות שהן גבוהות י' טפחים מהרחוב שלפניהם (או שהן גבוהות ה' טפחים מהרחוב שלפניהם, ויש להם מחלוקת גבוהה ה' טפחים, שכיח יותר הם י' טפחים גובה מהרחוב שלפניהם, כדלקמן סי' שב ס"ד).

ואף שאין להתריר הטלטול על גביהם מטעם גוד אסיק, שהרי בונים עליהם אבניו קצת לפני חוץ (כדי שהגשים לא יקללו את הכותל). וכמו בא בהרעה הקודמת, שאפלו אם הבליטה מעלה היא משהו, "אין אומרים במיצות אלו גוד אסיק".

כג רשי" סוכה כב, א ד"ה שאין בגנו (גוד אחית, משוק אותה והורד). ונתבאר לעיל (הערה יד).

הלכות שבת שמה

ו

שיהא ראוי להשתמש שם^{טט}, שהרי תחתית העמוד מפסיק שם:

ד' עמוד שיש בעבו' ד' על ד' במשך גובה עשרה, ואחר כך מהמעט והולך, אע"פ שכש מגע ל'^{טט} טפחים סמוך לארץ אין בעבו' ג' טפחים, או אפילו אם כבר אין בעבו' ג' טפחים למעלה הרבה יותר מג', טפחים סמוך לארץ, הרי הוא רשות היחיד על גבה^{טט}, משום שאומרים גוד אסיק גובה י' טפחים של צדדיו למעלה^{טט} כמו שנתבאר^{טט}.

אבל למטה תחת השיפוע אינו רשות היחיד^{טט}, כיון שאינו אפשר לומר שם גוד אהיות מלחמת בקיעת הגדרים, כי כל מהיצה שאינו מגעת ג' לפחות מחלל ד' אינה מהיצה.

מכל מקום נחשבו מהיצות כדי לעשותו רשות היחיד על גבי העמוד שיש בו ד' על ד'. וואה דברי נחmia שם סח, ב' (לכוארה אם כן מהיצות כאלו אינם, אבל מהיצה שעשויה לפחות מחלל ד' אינה מהיצה, כמו שלקמן סי' שניה ס"א וס"ז, ואם כן גם על גבי למה רשות היחיד ... וצריך לומר דהא אמרינן כל מהיצה כו', הינו דוקא כאשרין מרחק ד' לכל ביןיהם, ומ שא"כ כאן יש מרחק ד' בצירוף מקום העמוד). רשיונות שיעורם שבת סי' לד'אות ג'.

בט' תוס' מט, ב' ד"ה הם העלו (עגלת שהיא רשות היחיד, כיון דעגלה גובה יש אורך בזקיפה עשרה ורוחב ארבעה, אע"פ שתחתיה רשות הרבים). צט, א' ד"ה שתி (יש מהיצות למעלה מן הגוזוטרא, דתו לא חייבין לחייבת גדיים, וכן עגלוות הי' רשות היחיד, אע"פ שתחתיהם רשות הרבים, לפי שיש מגוף העגלה עד למעלה מן הקרשימים הרבה יותר מעשרה). עירובין לג, א' ד"ה דהדר זקייף (יש גובה י' באותו זקייפה, דחabit רשות היחיד, אע"גxDגדים בוקעין, כמו עגלוות). פט, רע"ב (יש במגעול עצמו גובה י', דהו רשות היחיד, אפילו אייכא רשות הרבים גמורה תחתיו, כמו עגלוות דהו רשות היחיד ותחתיהן רשות הרבים). מ"א ס'ק א' (הטרסקל עצמו גובה י' ורחב ד', גם מה שתחתיו הי' רשות ה[רבים] (תוס')). [כגירותה תוספת שבת סוף ס'ק ב', ומחייב השקל שם], ובסי' רסו ס'ק ז' (ודעadam העגלה גובה י' ורחבה ד' بلا הגלגלים, הוה רשות היחיד גמור).

וכן הוא לעיל שם ס"ח (אם גופ העגלה עצמה بلا הגלגלים היא רחבה ד', וגם היא גובהה י' טפחים بلا הגלגלים, שאז היא רשות היחיד גמורה, אף על פי שיש חלל הרבה תחתיה). לקמן סי' תה סוף ס'ז (שאף עובי זה שמן הצדדים רואים אותו כאלו עומד כמחיצה על גבי קרקעיתה, משום תורה גוד אסיק, כמו שנתבאר בס' שמ"ה). וראה לקמן (הערה עד).

ל' והיינו דאף שאין לומר בזה גוד אהית, מטעם שהגדיים בוקעים בו, מכל מקום יש לומר בזה גוד אסיק, כיון שעמוד זה יש לו גובה עשרה טפחים.

לא לעיל ס"א לענין עמוד וחל.

לב' תוס' שם ושם. מ"א שם.

הלוות שבת שמה

טפחים לארץ אינו מחיצה להליך רשות בפני עצמה, לפי שהגדרים יכולים לבקו עתודה. אבל לפחות מנג' טפחים, שאין יכולין לעبور שם²², אפילו אין בה אלא ז' טפחים ומשהו, אנו אומרים לבוה. ובאלו הגיש לארכיזיה:

לג שבת צז, א (משום דהויא לה מחייבתה). קא, א (הויא ליה בוקעין בה), מחייבתה שהגדיים בוקעין בה), ופרש"י (ובקיעת גדיים מעכבות מלמיימר גוד אחית שהרי עוכרין פסחים).

*

משא"כ במקומות שאומרים גוד אחית (כשהוא פחות מג' טפחים לארכ'), גם למטה הוא רשוי להיחיד.

ומירוי הכה שיש שם "ריווח ד' על ד' שיהא ראוי להשתמש שם", כגון שהעמוד הוא הרבה יותר מ' טפחים, ובחלל שתחתיו יש ד' על ד', כմבוואר בדברי נחמי שם (נקט טעם שישפיך גם אם למלعلا רחוב הרבה, עד שישאר רוחב ד' למיטה עד מוקם העמוד שנתקוצר). וראה מריאן מאג'נום וצ'ינזון. נסיבותן שבת פ"ב בצרותיהם י"ח, ב.

לד ריש"י שם ד"ה החתום משומן (ובפחות משלשה ליכא בקיעת גדיים).
לה גمرا צ, א (המשלשל דפנות מלמעלה למטה ... פחות מג' כשרה
כלבונד דמי הלבטא גמירי לה).

וכן הוא לעיל ס'ג (ואפילו אם כשהגיע לפחות מג' טפחים סמוך לארכן אין בעביו ג' טפחים על ג' טפחים, אין בכך כלום, שכן שהוא פחות מג' טפחים לארכן(Cloud base) הוא וככאילו הגיע לארכן).

*

... ואך שהתחילה כאן בטעם בקיעת גדיים (או אפשר לומר שם גוד אחית מלחמת בקיעת הגדיים ... אבל פחות מג' טפחים שאין יכולן לעبور שם), דהיינו שפחות מג' טפחים אין כאן בקיעת גדיים, ונעשה רשות היחיד מטעם גוד אחית.

כל מקום מסוים בטעם בלבד (פחות מ... אנו אומרם לבוד, וכאלו הגע לארצו). כי טעם זה שאין בו בקיית גדים והויכ מהיצה, אינו מועיל אלא כ"שייש בעבו ד' על ד' במשך גובה עשרה", שכןון שאין בו בקיית גדים אמרנן גוד אחית מהיצה, כਮבוואר בדברי נחמייה לסי' שוגס"ח (בכל מקום דשיך גוד אחית, היבא מוח"ז רבינו ז"ל האי טעמא דגדים מעכבי). כמו בסימן שמ"ה סעיף ד' ובכמה דוכני).

משא"כ כאן בא להתיירו "אפילו אין בה אלא ז' טפחים ומשהו", שכןן שאין בה גובה עשרה טפחים, אין להתיירו מטעם גוד אחית. ומכל מקום מתדרים אותה מטעם בלבד. וכן לעניין לחץ, נחבר לקמן סי' שסג סי'ב (הגבייהו מהארץ ג' טפחים פסול), שהלחץ הוא כמחיצה, ומהחיצה הגובה ג' טפחים מן הארץ אינה מחיצה, מפני שהגדדים יכולים לבקוע תחתיה. ואם הגבייהו פחות משלשה, אף על פי שאין בו אלא ז' ומשהו כשר, לפי כלל בלבד רואין אותו כמלוא).

והינו שם "הגביהו מהארץ ג' טפחים", פסל" א' הלחין ארכו עשרה טפחים, "ואם הגביהו פחום משלשה אף על פי שיש בו אלא ז' וממשהו בשערו מתוח לרוב

והמקור להז נסמן לכאן שם (הערה ע): רשב"א בעבודת הקדש שער א ס"ה (הגבייהו מן הקרקע פחות משלושה טפחים, אף על פי שאין בארכו אלא שבעה ומשהו, כשר, שכל לבוד רואין אותו כמלא). מ"מ פ"ז הי"ב (וכח הרש"ב) ז"ל הגבייהו למעלה מן הקרקע פחות מג' טפחים, שאין בארכו אלא ז' טפחים ומשהו, כשר, שכל לבוד רואין אותו כמלא). ש"ע סי'

שוג ס"י (הגביהו מהארץ שלוש, פסול). ואם הגביהו פחות משלש, אף על פי שאין בו אלא שבע ומשהו, כשר).

ומשם למדנו שכן הוא גם לעניין מהיצה, כאמור כאן.

*
ומכל מקום מסתפק ריבינו לעיל סי' רמח בكونטרס אחרון שלישׁ, הרי זה רשות הרבים לארכע זויות ושלישׁ, לפי מסקנת הגמרא, אי סגי

בטעם גוד אחית — במקרים שאין הגדים יכולים לבקווע החתיו, או שזוקקים לטעם לבוד. וכן למן סי' שנה בكونטרס אחרון ס'ק ב (והערה קלב) הובאה מחלוקת הפוסקים לעניין גוזוטרא שלמעלה מה המים (שאין לה מהיצה עשרה טפחים), אי סגי בטעם גוד אחית (להתיר הטלטל על גבה), כיון שאין גדים בוקעים תחתיה (אף שאין בו לבדוק).

וראה לעיל (הערה יד).

לו משנה עירובין פ"ב יז, ב (עוישן פסין לביראות ארבעה דימדיין (עמודין הנראין כ二字, רישׁ"י) נראין כשמונה ... גובהן עשרה טפחים ורוחבן ששה). גمرا שם כב, א (הכא אילא שם ארבע מהיצות). רmb"ס פ"ז ה"ז (באר שעשה לה שמונה פסין מארכע זויות, שני פסין דבוקין בכל זווית, הרי אלו כמחיצה ... וכמה יהיה גובה כל פס מהן עשרה טפחים, ורחבו ששה טפחים).

בטור ושו"ע לא הובאה הלכה זו, שהרי אין לנו עתה ביראות של עולי רגלים, שהתרו בהם פסי ביראות. גם לא הובאו בטור ושו"ע הלכות "הזרוק לתוכה מרשות הרבים חייב", שהרי בכל אופן אסור מדברי סופרים.

אםນם הובאה הלכה זו לעניין סוכה, בטור ושו"ע סי' תרל ס"ז (סיכך על גבי ... באר שיש לו פסין, הרי זו סוכה כשרה לאותו שבתוחך החג בלבד. מתוך ש...פסין אלו מהיצות לעניין שבת, נחשוב אותם כמחיצות לעניין סוכה).

לו בריתא שם יט, ב (היתה שם אבן מרובעת, רואין כל שאלה חחלק ויש בה אמה לבאן ואמה לבאן, נידון משום דימוד). רmb"ס שם ה"ח (היה במקום אחד מן הזויות, או בכל זווית מרבעתן, אבן גודלה ... רואין כל שאלה יחלק ויש בו אמה לבאן ואמה לבאן בגובה שרה, נידון משום זווית שיש בה שני פסין).

לח משנה שם יז, ב (ובгинין כמלואathy רבקות של שלש בקר דברי רבבי מאיר. ר' יהודה אומר של ארבע), וכברבי יהודה. בריתא שם יט, סע"א (וכמה עובייה של פרה אמה ושני שלישׁ אמה). גمرا שם יט, ב (יתירות על שלש עשרה ואין מגיעות לארכע עשרה), ופרשי"י (שמונה בקר, יצאו מכלל שלש עשרה ולכליל י"ד לא באו, ד"ג אמה ושלישׁ ה"ז). רmb"ס שם ה"ז (ובין כל פס כמלואathy רבקות של ארבעה ארבעה בקר, אחת נכנסת ואחת יוצאה. שיינור רוחב זה אין יתר על שלש עשרה אמה ושלישׁ).

לט הינו ש"אמ אין בינויהם אלא י"ג אמות ושלישׁ", הוא רשות היחיד מן התורה, וגם התירוamusות ושלישׁ", אף שגם בזה הוא רשות היחיד מן התורה, כדלקמן סי'א (דין רשות הרבים, אם הוא רחב ט"ז אמה, הרי אין לו אלא ב' מהיצות משני צדדיו בלבד (אם מהיצות אלו

ה כל מקום שיש לו שם ד' מהיצות, אע"פ שאין שלימות אלא פרוץות במאצען, ואין בהן אלא אמה לבאן ואמה לבאן בכל זוויתין, כגון

ד' קורות הנעוצים ברשות הרבים לארכע זויות וכל אחת עביה אמה על אמה, שנמצא שלכל

רוח יש מהיצה ברוחב אמה מזוית זו וברווח אמה מזוית זו ומיון,

אם אין בינויהם אלא י"ג אמות ושלישׁ, הרי זה רשות היחיד מן התורה,

קעט), לפי מסקנת הגמרא, אי סגי

בטעם גוד אחית — במקרים שאין הגדים יכולים לבקווע החתיו, או שזוקקים לטעם לבוד.

וכן למן סי' שנה בكونטרס אחרון ס'ק ב (והערה קלב) הובאה מחלוקת הפוסקים לעניין גוזוטרא שלמעלה מה המים (שאין לה מהיצה עשרה טפחים), אי סגי בטעם גוד אחית (להתיר הטלטל על גבה), כיון שאין גדים בוקעים תחתיה (אף שאין בו לבדוק).

וראה לעיל (הערה יד).

לו משנה עירובין פ"ב יז, ב (עוישן פסין לביראות ארבעה דימדיין (עמודין הנראין כ二字, רישׁ"י) נראין כשמונה ... גובהן עשרה טפחים ורוחבן ששה). גمرا שם כב, א (הכא אילא שם ארבע מהיצות). רmb"ס פ"ז ה"ז (באר שעשה לה שמונה פסין מארכע זויות, שני פסין דבוקין בכל זווית, הרי אלו כמחיצה ... וכמה יהיה גובה כל פס מהן עשרה טפחים, ורחבו ששה טפחים).

בטור ושו"ע לא הובאה הלכה זו, שהרי אין לנו עתה ביראות של עולי רגלים, שהתרו בהם פסי ביראות. גם לא הובאו בטור ושו"ע הלכות "הזרוק לתוכה מרשות הרבים חייב", שהרי בכל אופן אסור מדברי סופרים.

אםןם הובאה הלכה זו לעניין סוכה, בטור ושו"ע סי' תרל ס"ז (סיכך על גבי ... באר שיש לו פסין, הרי זו סוכה כשרה לאותו שבתוחך החג בלבד. מתוך ש...פסין אלו מהיצות לעניין שבת, נחשוב אותם כמחיצות לעניין סוכה).

לו בריתא שם יט, ב (היתה שם אבן מרובעת, רואין כל שאלה חחלק ויש בה אמה לבאן ואמה לבאן, נידון משום דימוד). רmb"ס שם ה"ח (היה במקום אחד מן הזויות, או בכל זווית מרבעתן, אבן גודלה ... רואין כל שאלה יחלק ויש בו אמה לבאן ואמה לבאן בגובה שרה, נידון משום זווית שיש בה שני פסין).

לח משנה שם יז, ב (ובгинין כמלואathy רבקות של שלש בקר דברי רבבי מאיר. ר' יהודה אומר של ארבע), וכברבי יהודה. בריתא שם יט, סע"א (וכמה עובייה של פרה אמה ושני שלישׁ אמה). גمرا שם יט, ב (יתירות על שלש עשרה ואין מגיעות לארכע עשרה), ופרשי"י (שמונה בקר, יצאו מכלל שלש עשרה ולכליל י"ד לא באו, ד"ג אמה ושלישׁ ה"ז). רmb"ס שם ה"ז (ובין כל פס כמלואathy רבקות של ארבעה ארבעה בקר, אחת נכנסת ואחת יוצאה. שיינור רוחב זה אין יתר על שלש עשרה אמה ושלישׁ).

לט הינו ש"אמ אין בינויהם אלא י"ג אמות ושלישׁ", הוא רשות היחיד מן התורה, וגם התירוamusות ושלישׁ", אף שגם בזה הוא רשות היחיד מן התורה, כדלקמן סי'א (דין רשות הרבים, אם הוא רחב ט"ז אמה, הרי אין לו אלא ב' מהיצות משני צדדיו בלבד (אם מהיצות אלו

halachot shabbat shema

ו

והזורק לתוכה מרשות הרבים חייב^ט.

אבל מדברי סופרים אין חשובות מחייבת להתריד הטלטל בתוכו^{טט}, אפילו הן בכרמלית, הוואיל והפרוץ מרובה על העומד^{טט}, אלא לעולי רגלים בלבד התירו לעשות כן סביב הביראות שברשות הרבים, כדי שייהיו מים מצויים להם בשבתו:

מ' עירובין כ, א (עבד עין פסי ביראות ברשות הרבים וזרק לתוכה חייב). רmb"ס שם הל"ג (הזרק מרשות הרבים לבין הפסין חייב ... ואפילו היה בבקעה ואין שם ביניהם באר). יצא אם כן, בכל מקום שהוא ט"ז אמה או פחות, ויש לו ארבע עציים בארכע פינותיו, וכל עץ יש בו כדי לחקוק אמה על אמה, מה שביניהם הוא רשות היחיד מן התורה.

*

והיינו אף אם רכבים בוקעים בין הפסין, לנפק ברכב"ס הל' שבת פ"ז הל"ג (ואפילו היו רכבים בוקעים ועובדין בין הפסין לא בטלו המחייבת). כדעת חכמים במסנה כב, א (רבי יהודה אומר אם היה דרך רשות הרבים מפסקתן יסלקנה לצדדין, וחכמים אומרים אין צריך). ובكونטרס אחרון לקמן ס"ק ב (דאף שהרבנים בוקעים על המחייב עצמה לא מבטלו לה, לבנן דקי"ל כוותיהם, כמו"ש הרמב"ס), ושם (הערה רס). וכן נפק לקמן סי' שס"ב (שמן התורה אין בקיעת רכבים מבטלת ממנה שם המחייב), ושם נסמן (הערה רפ).

מא עירובין כ, ב (לא התרו פסי ביראות אלא לעולי רגלים בלבד). רmb"ס שם הל"ל (לא התירו הפסים האלו אלא בארץ ישראל ולבחמת עולי רגלים בלבד). Tos' סוכה ז, ב ד"ה סיך על גבי פסי (דלא התירו אלא לעולי רגלים ... מדאוריתא שרי). מ"א סי' תROL ס"ק ט (בפסין ... דלא התירו אלא לעולי רגלים ... מדאוריתא מהיצה מעלייתה הוא, ורבנן הוא דגוזו).

מ' עירובין י, א (פסי ביראות שהתרתה בהן, פרוץ מרובה על העומד). יא, א (כפרוץ מרובה על העומד ... התרת אצל פסי ביראות לדברי הכל). Tos' שם יז, ב ד"ה עושין (וזה דאמר לעיל (דף טו): hei agmarita v'rahman la'msha la teforuz rovba, hienu hicca delica shem di' m'havot, ci heca, dhoail v'aica b'khol tzad amma m'ca'an v'amma m'ca'an chshib patach). רבנו הצע"ז (וاع"פ שהפרוץ מרובה על העומד בכל רוח ורוח, הוואיל וארבע הזויות עומדות). רבנו יהונתן שם ו, א ד"ה אמר ר' יצחק בר אדא (אבל בזמן זהה שאנו בגלות ... לא שרינן לטלטל בתוכה במחייבות אלו, שפרוץ מרובה על העומד). ריטב"א שם יז, ב (כך הוא דין תורה, אבל שיש מחייבות שלimitot בזויות שיעור אמה לכל צד עין פסי ביראות, ש[תא]א חשובה מהיצה גמורה, ולא תפסל בשום פרצה בעולם, ובאו חכמים ואסרו, שלא לטלטל בו אלא לצורך עולי רגלים). הובא גם בשו"ת צמח צדק או"ח סי' מ ס"ו.

ובאמת אפילו הי' עומד מרובה על הפרוץ, לא היינו מתיירים בזה אלא לעולי רגלים, שהרי יש כאן פרצה יותר מעשר אמות, וכדלקמן סי' שבב סי"ח (כל היקף מחייבות שהפרוץ שבו מרובה על העומד אסור ... אבל אם הפרוץ לעמוד שוה בשוה מותר ... שכן היא הלכה למשה מסיני ... ובלבך שלא יהיה במקום אחד פרוץ יותר מעשר אמות). ומה שכתבו "ולא תפסל בשום פרצה בעולם", יתבאר לקמן (הערה פ).

אין רשות אמה ברוחב רשות הרבים מכגד חלל השער)). והיינו שהריה בין המחייב ט"ז אמה, וחלל השער י"ד אמה, שאז אין רשות הרבים מן התורה, ושם נסמן (הערה פ). מכל מקום בזה לא החירו לעולי רגלים "לעשות כן סביב הביראות שברשות הרבים".

הלכות שבת שמה

יא

ו' וכן מקום המוקף ג' מהוצאות גמורות, אלא מג רשי עירובין יב, ב ד"ה שפוץ ופתוח לגמרי ברוח רביעית^ג, או אפילו חיב (דשלש מהוצאות دائוריתא). רשב"א עירובין יא, אין בו אלא ב' מהוצאות ולהיון, שלחו זה נדו ב ד"ה גירושת הספרים (דשלש מהוצאות دائוריתא), ובעובדות

הקדש שער ג ס"א (מקום מוקף שלוש מהוצאות גבוהות עשרה טפחים ורחב ארבעה או יותר הרוי זה רשות היחיד דבר תורה). טור רשי שג (מן התורה כל מקום שיש לו ג' מהוצאות הוא רשות היחיד גמור). ט"ז סי' שעג ס"ק א (נסאר עלייו שם רשות היחיד גמור מן התורה). לבוש שם ס"א (קבלו חז"לermen תורתם כל מקום שיש לו שלוש מהוצאות אינו רשות הרביט), ואליה זווטא סי' זה ס"ק א (מדאוריתא רשות היחיד גמור אף בג' מהוצאות לחוד). וכ"ט במ"א סי' זה ס"ק א (משמעותם בדברי הפסוקים דכשיש שני מהוצאות ולהיון הרוי רשות היחיד دائוריתא דלחוי משום מהוצאה).

וכן הוא לפקמן סי' שעג ס"ד (חצר שנפרצה במילואה ... הוא רשות היחיד מן התורה). סי' שעג ס"א (כבר נתבאר בס"י שמ"ה,ermen תורתם כל מקום שיש לו ג' מהוצאות ופרק במילואו ברוח רביעית, הוא רשות היחיד גמור).

מד עירובין שם (מבוי אינו ראוי לשיתוף (מפולש, רשי), הקשרו בלתי, הזרק לתוכו חיב ... לחוי משום מהוצאה (וקסביר שלשה מהוצאות دائוריתא, רשי)). ראה"ש סוכה פ"א סי' ט (מבוי שאינו ראוי לשיתוף, פירוש שהוא מפולש, הקשרו בלתי, הזרק לתוכו חיב ... לחוי משום מהוצאה). מהרש"א שם ה, ב ד"ה בא"ז שלא יועל (מבוי מפולש לא הו רשות היחיד לחוי משום מהוצאה, ועשה אותו רשות היחיד מדאוריתא לחיב חטא בזרק מרשות הרביט). מ"א שם (משמעותם בדברי הפסוקים, דכשיש שני מהוצאות ולהיון, הרוי רשות היחיד دائוריתא, כדאיתא בעירובין דף י"ב דלחוי משום מהוצאה. וכ"כ הרואה"ש פ"ק דסוכה).

ואף נתבאר לפקמן סי' שעג רשות הרביט, אם הוא רחב ט"ז אמה, שהרי אין לו אלא ב' מהוצאות שני צדדיו בלבד (אם מהוצאות אלו אינן רוחקות אמה ברוחב רשות הרביט מכנגד חל השער), ושם נסמן (הערה פ). והיינו שגם מן התורה לא סגי ב' מהוצאות ולהיון, אלא באמה מכאן ואמה מכאן.

הינו דוקא במקום שהוא רשות הרביט גמורה, שבזה לא סגי בלתי. משא"כ כאן לא מיידי במובוי מפולש שהוא רשות הרביט גמורה, אלא במובוי המפולש שהוא עצמו אינו רשות הרביט, כדלקמן רשי שס"ד (מבוי המפולש בשני הראשו לרשות הרביט, והוא עצמו אינו רשות הרביט, כגון שאין רבים בוקעים בו, או שאין ברחו בו ט"ז אמה). שדוקא זה נידון לחוי כ מהוצאה, העשויה רשות היחיד מן התורה.

ונתבארו הדברים בשוו"ת אבני נזר חו"מ סי' קז (אף דמן התורה לחוי משום מהוצאה, והזרק למובוי מפולש שיש לו לחוי חיב. מכל מקום היכי דרביט בוקעים, הינו במקום שהוא רשות הרביט, לא הו רשות היחיד אפילו מן התורה).

וכן הוא בשוו"ת דברי נחמי סי' כג (נראה לי דהא אמרין דלחוי ... הו כ מהוצאה, הינו היכא דבלאו היכי יצא מהתורה רשות הרביט, כגון שהחל שבן ב' מהוצאות אינם רוחבים י"ז אמה, או בקעה כו', או מהני הלחוי); אלא שהוא כתוב כן אף לעניין צורת הפתח (ומסתפק בהאמור לפקמן סי' שס"ד).

ונתפרש יותר בשוו"ת אגרות משה ח"א סי' קעט (וממשמעות דמה שאינו מועיל לחוי ברשות הרביט הוא גם מדאוריתא, אף למאן דאמר לחוי משום מהוצאה. דהרבמ"ס לא נקט דהקשרו בלתי הזרק לתוכו חיב אלא בהלכה ט, במובוי שהוא כרמלית, ולא בהלכה י, כשהכתוב

הלכות שבת שמה

שליחי אינו מועיל בהקשר רשות **במחיצה ג'**, ע"ד **שיתבאר בס' שם ג'ה**, הרי הוא הרבים, לא כתוב שמלל מקום

הוורק לתוכו חייב, משמע דאף מדאוריתא אין מועיל לחוי לרשות הרבים. ואף רשי' שבאה דבר רבי יהודה מבוי שאינו ראוי לשיתוף הכספיו להחי הוורק לתוכו חייב, פירש שהוא מפולש, וכן פירש הרא"ש בסוכה, ולא כתבו שהוא הדין לרשות הרבים, אלא דברשות הרבים לא יועיל לחוי אף לחוי להוורק לתוכו).

ואף שגם לענין רשות הרבים תניא עירובין כב, א (יתר על כן אמר רבי יהודה, מי שהיו לו שני בתים משנה צידי רשות הרבים, עושה לו לחוי מכאן ולהחי מכאן, או קורה מכאן וקורה מכאן, ונושא ונוטן באמצע).

לא קייל' כרבי יהודה, אלא כרבנן שם (אמרו לו אין מערבין רשות הרבים בכך).

ואף שהי' מקום לפреш, שגם רבנן שמן התורה סגי בלחוי מכאן ולהחי מכאן, כմבוואר בתוס' שם ד"ה דרבנן (זהו מצי' לשינויו דרבנן לא פליגי אדרבי יהודה אלא מדרבנן, אבל מדאוריתא מודו ליה).

מכל מקום אין זו מסקנת הגمرا, אלא (דרבנן אדרבנן [גמי] לא קשיא, הכא אייכא שם ארבע מחיצות, התם ליכא שם ד' מחיצות). והיינו שגם מן התורה לא סגי בב' מחיצות ולהחי מכאן ולהחי מכאן, אלא דוקא באמה מכאן ואמה מכאן, כמו בפסי ביראות ד"איכא שם ארבע מחיצות".

ויתירה מזו נתבאר כאן בסמוך אם הוא פتوוח לרשות הרבים, הוורק לתוכו פטור, שאינו כרשות היחיד מן התורה, מפני שלפעמים נדחקים ובאים לתוכו נשיש דוחק רב בראשות הרבים. והיינו שבפטוח לרשות הרבים, אף מחיצה ממש ברוח השלישי אינה מועלת לעשותה רשות היחיד מן התורה.

ואם יש שתי מחיצות, וברוח שלישי ורביעי יש אמה מכאן ואמה מכאן, יתבאר לקמן סי' א (והערה פ).

*

יוצא אם כן סיכום ההלכה זו (המבוארת כאן ולקמן סי' שס'):

(א) מבואות המפולשים לרשות הרבים, והן עצמן רשות הרבים גמורה (שםה, יא), אין מועילים מההתורה לעשותו רשות היחיד, אלא אמה מכאן ואמה מכאן (שםה, ה. שם יא), או צורת הפתח מכאן וצורת הפתח מכאן (שס' ד). אבל מדברי סופרים, גם זה וזה אינו מועיל, אלא דלת מכאן ודלת מכאן (שס' ד).

(ב) מבואות המפולשים לרשות הרבים, והם עצם אינם רשות הרבים, אין הלחוי מועיל לעשותו רשות היחיד מההתורה (שםה, ז), אלא עושים לו צורת הפתח מכאן ולהחי או קורה מכאן (שס' א).

(ג) מבואות המפולשים לכרכמלית, והן עצמן אינם רשות הרבים, מועיל הלחוי מן התורה לעשותו רשות היחיד, שהלחוי נידון כמחיצה (שםה, ז). אבל מדברי סופרים, הלחוי אינו מועיל, אלא צורת הפתח מכאן ולהחי או קורה מכאן (שס' א).

(ד) ואם רוחב המבוי הוא יותר מעשר אמות אין הלחוי מועיל לו (שס' א), אלא צורת הפתח מכאן וצורת הפתח מכאן.

מה סעיף א (שליחי זה נידון משום מחיצה גמורה מן התורה בכל מקום שיש לו ב' מחיצות

שלימיות ולהחי זה כמו' שבס' שם מ' ה, אלא שחכמים אסרו בב' מחיצות ולהחי, והתיירו בג'

מחיצות ולהחי).

מו דין הכרמלית שהוא מקום פטור מהתורה, נתבאר ל�מן סעיף יט (ו מקום זה הוא מקום פטור מהתורה ... ועשהו רשות בפני עצמו וקראוו כרמלית).

ואילו דין הכרמלית שהוא רשות היחיד מהתורה, נתבאר ל�מן סי' שנה ס"א (כל היקף מחיצות שלא הוקף לדירה אדם אף על פי שהן רשות היחיד גמורה מן התורה, והזורך להוכן מרשות הרבים חיב, שהרי מחיצות גמורות הן, אלא שמהוסרין דיווין, הרי הן כרמלית מדברי סופרים).

הרשota היחיד גמורה מן התורה, והזורך מרשות הרבים לתוכו חיב. אבל חכמים אסרו לטלטל בו יותר מר' אמות, ולא להוציא ולהכנס מהומו לרשות היחיד ולא לרשות הרבים, כדי הכרמלית שיתבארⁱⁱⁱ.

במה דברים אמרים בשם מקום וזה הוא פרוץ ופתוח לכרמלית, אבל אם הוא פתוח לרשות הרבים, הזורך לתוכו פטור, שאינו לרשות היחיד מן התורה, מפני שלפעמים נתקנים רבים לתוכו כשיש דוחק רב ברשות הרבים^{iv}:

וז כתלים המקיפים את רשות היחיד, הרי על

*

דין שנייהם (לא הוקף לדירה, וג' מחיצות, שהם רשות היחיד מהתורה וכרמלית מדברי סופרים), שהוא אף לעניין טלטול מהםocrmlit תוך ד' אמות, כדלקמן סי'ומו שמו סי' קראפ' יותר מבית סאותים שלא הוקף לדירה ...ermen התורה הוא רשות היחיד גמורה ... מותר לטלטל ממנוocrmlit גמורה, תוך ד' אמות), וסי' טהרה ס"ד (ואם נפרצהocrmlit ... אף שהוא רשות היחיד מן התורה, מותר לטלטל ממנוocrmlit גמורה, מטעם שנتابאר בס' שם^v).

מצ' רב"א עירובין ט, א ד"ה מקום (ואולי נאמר דאפשרו יש לו שלוש מחיצות, כיוון שהוא פתוח לרשות הרביםocrmlit היא ... כך יש לי לפреш לפי דברי רש"י ז"ל). מ"מ הלו' שבת פ"ז ה"ט (שדעת רבינו ז"ל הוא שדין תורה הוא שכלי שיש בו שלוש מחיצות הואocrmlit ... ובعلיה התוס' והרש"א ז"ל סבורים דכל שיש לו ג' מחיצות רשות היחיד גמורה דבר תורה ... ויש מחלוקת בין פתחו לרשות הרביםocrmlit לפתחוocrmlit). ט"ז סי' טגן ס"ק א (בטור כתוב כאן משווין חילוק בין פתחו לרשות היחידocrmlit לפתחוocrmlit). שמ"ה כתוב דմבואות שיש שהוא רשות היחיד גמור מן התורה, והקשה ב"י דהא בס' שמה כתוב הטור דմבואות שיש שם ג' מחיצות ואין לה'珂ורה ברוח ורביעית דהוהocrmlit ... ולענ"ד נראה לתרץ דברי' מה' מירי' שהרוחהocrmlit הרביעית הוא לרשות הרבים ... משא"כ כאן דלא מירי' בעניין זה שדוחקין שם רביםclf, ממי לא נשאר עליו שם רשות היחיד גמור מן התורה ... חילוק זה מצאתי במ"מ פ"ז).

וכן הוא לקמן סי' (մבואות שיש להם ג' מחיצות, ואין להם珂ורה ברוח רביעית הפתחה לרשות הרבים ... הןocrmlit). סי' טגן ס"ד (חצר שנפרצה במילאה ... לרשות הרבים נעשה גם כןocrmlit ... ואם נפרצהocrmlit ... הוא רשות היחיד מן התורה). סי' טגן ס"א (כבר נתבאר בס' שמה שמן התורה כל מקום שיש לו ג' מחיצות ופרק' במילואו ברוח ורביעית, הוא רשות היחיד גמור אם פרוץocrmlit ... אם פרוץ לרשות הרבים ...ocrmlit). סי' טפו ס"א (מבוי פתחה לרשות הרבים, שאינו לרשות היחיד מן התורה, כמו שנتابאר בס' שם^{vi}).

הלכות שבת שמה

גביהם רשות היחיד, אע"פ שאין רחבים ד'.

ואפילו אם גם החלל שביניהם אין בו ד' מט, שאינו רשות היחיד שם. מכל מקום על גבי הכתלים למעלה, אם יש שם ד' על ד' בהצטרפות כולם עם החלל שביניהם, הרי הוא רשות היחיד שם.

ואף על פי שאינו ראוי להשתמש שם על גבי כתלים, שאין בהם רוחב ד' בכל אחד, מכל מקום הרי אפשר להניח שם על גביהם דף הרחוב ד' על ד' במדתם עם החלל שביניהם, ולהשתמש עליו:

מה עולא שבת צט, ב (כבי רבי יוחנן כותל ברשות הרובים גבוה י' ואינו רחוב ארבעה ... וורק ונח על גביו, מהו, מי אמרין כיון שאין רחוב ד' מקום פטור הוא, או דילמא כיון דעשה רשות היחיד כמוון דמלי דמי. אמר עולא קל וחומר לאחרים עושה מחייב לעצמו לא כל שכן). טו ושות' ס"ג (כתלים המקיים רשות היחיד, על גביהם רשות היחיד, אפילו אינם רחבים ד').

מט משנה שבת צט, א (חולית

הבור והסלע שהן גבוהין עשרה ורחבין ארבעה, הנוטל מהן והנתן על גבן חיב, פחות מכן פטור). ר' יוחנן עירובין עז, א (בור וחוליתה מצטרף לעשרה. ואם, הא לא משתמש אליה. אלא מי איתך לך למימר דמנה מידוי ומשתמש, הכא נמי דמנה מידוי ומשתמש). ופרש"י (וכי היכי דשמעין מינה לגובה שמעין מינה נמי דמצטרפין לפותיא, דהא קתני ורחבין ארבעה).

ג' תוס' שם ד"ה אלא מי (היכא דאין הבור רחוב ד' מבפנים אלא על ידי צירוף חוליה, והחוליה גבוהה עשרה מבחוץ לרשות הרבים, דاع"ג דתווכו לאו רשות היחיד הוא, על גביו רשות היחיד).

וכدلעיל ס"א (אייזו היא רשות היחיד, מקום המוקף מחייבות גבוהות עשרה טפחים, ויש בחלו ד' טפחים על ד' טפחים, שהוא שיעור מקום חשוב הרואוי להשתמש בו), ושם נסמן (הערה ד).

ואם כן לא שייך כאן הטעם המובא לעיל מהגמרא (כיון דעשה רשות היחיד כמוון דמלי דמי). אמר עולא קל וחומר לאחרים עושה מחייב לעצמו לא כל שכן), שהרי בפניו רשות היחיד. על זה אומורת הגמרא, שכן הטעם הוא (דמנה מידוי ומשתמש).

ולעל אצל "כתלים המקיים את רשות היחיד", לא שייך הטעם האמור כאן, מכבר באתוס' סוכה ד, ב ד"ה חלון (כעין חצר, שלא שייך להחשבו לרשות היחיד מטעם دائמן מה עלייה מידוי אלא בדבר צר). גיטין טו, ב ד"ה גידוד (דמיירין ברוחב הרבחה, שלא שייך מה עלייה מידוי אלא בדבר צר). וכן הוא באבן העוזר (שם איירין בחצר רחוב הרבחה, שלא שייך שם לאנוחי למעלה מידוי ולאשתמושי). לכן אמרו על זה בגמרא את הטעם הראשון הנ"ל,

נא רב אשיש שם (אמר ליה ... הכא נמי דמנה מידוי ומשתמש). ופירש רשי' (מניח דף ארבעה

... ומשתמש עליו).

והי מקום לפרש בגמרא, שאם מניח דף, נעשה לרשות היחיד. אבל בתוס' שם (על גביו רשות היחיד, משום دائמי עלייה מידוי ומשתמש).

עי' מגני שлемה שבת קא, א ד"ה הני ביצאתא.

בגמרא שם (אמר רב הונא הני ביצאתא דמיין) (ספריות קטנות וקצרות מלמטה עד כחודו של סגן, רשי') אין מטלטלין בהן (دلאו לרשות היחיד נינהו, שאין ברחבן ארבע מלמטה, לפיכך אין מחייבותיהן מחייבות, רשי') אלא שאין אלא שאין בפחות משלשה

ח' חורים שכטלי רשות היחיד, שכפוי רשות ארכעה, אבל יש בפחות מג' ארבעה לית לנ' בה. ואי מלינחו קני ואורבני, לית לנ' בה (עד

מקום וחכן, הרי הן כשרות לטלטל, אם יש משפט רוחבן ולמעלה י', רשי').

והם למטה מי' טפחים, שם הוא אויר רשות הרבים, ובני רשות הרבים משמשים בהם,Auf"ב כיוון שאפשר להשתמש בהם מרשות היחיד הרי הם בטלים אצל וnochavim כמוות גובה ג'

טפחים, שאין רוחב ד' טפחים למטה בעוד שלא הגיבו ג' טפחים מקרעינו, אין מטלטים בתוכו יותר מד' אמות, אפילו יש במחיצותה גובה י' טפחים ממוקם שהרחיבו ד' ולמעלה ... אם מלא קנים בקרעינו עד מקום רוחבן, הרי הן מחיצות כשרות (למעלה), אם יש שם ולמעלה).

והקשה התוס' שם ד"ה הנى ביציאת (למה לי מלינחו קני ואורבני, ע"ג שלא מלאן, כיון דיכול למלאות חסיב רשות היחיד, כדאמר בפרק חולון (עיוובין ד' עז). משום די בעי מנה עליה מיד ומשתמש). וכן הובא לעיל מהתוס' שם (על גביו רשות היחיד, משום די בעי מנה עליה מיד ומשתמש). וכן הוא בתוס' סוכה ד, ב ד"ה פחות (ויששה רשות היחיד מטעם די בעי מנה עליה מיד ומשתמש, כדשכחן בריש חולון). גיטין טו, ב ד"ה גידוד (וישב רשות היחיד מטעם די בעי מנה עליה מיד ומשתמש, כדאמר בפרק חולון). ואפשר גרסו כן התוס' בדברי רבashi (די בעי מנה עליה מיד ומשתמש).

ותירץ במיגני שלמה שם (נואה לחלק, דכין הכרמלית מתחתנה כמו שכתבי, אסור חכמים לטלטל אפילו במקום הרחוב באוויר, דמזהוי כאוויר הכרמלית, דתופות עד עשרה, כדאיתא פ"ק. וא"ג די בעי מלא, מכל מקום השתא מיה לא מלינחו הוילא כ翱יר הכרמלית, ולא דמי להתרם).

וכן כאן, אף שעדיין לא הניח על גביהם דף, מכל מקום "הרי אפשר להניח שם על גביהם דף", והרי כאילו הניח.

*

והטעם של גבי הדף הוא רשות היחיד, נתבאר לעיל ס"א (עמוד או תל שהוא גובה עשרה ורחב ד' על ד', הרי הוא כМОוקף מחיצות גבות עשרה, שהלכה למשה מסיני היא שאנו אומרים גוד אסיק, דהינו שאנו רואים את ד' צדדי העמוד הגבוהים י' טפחים, ככלו נמשכו והועלו למעלה על ראשו ועומדים במחיצות סביב לו, ונמצא ראשו מוקף מד' צדדים וחללו ד' על ד').

נב' שבת ז, ב (וחורי רשות היחיד הכרמלית). רשי' שם ד"ה והשלימו (cotoli רשות היחיד, וביהם חורים שכפוי רשות היחיד, שהם כרשות היחיד). טור ושו"ע ס"ד (חורים שכטלי רשות היחיד, שכפוי רשות היחיד, הם רשות היחיד).

וכן הוא לקמן סכ"ב-ג. סי' שנה ס"ב. סי' שנה סי"א. סי' שנה ס"א וס"ח. סי' תה ס"ז.

נג' מ"א ס"ק ב (ואפילו הם למטה מי'). ומה שכתבו התוס' דלמטה מי' שייך לרשות הרבים. היינו לפיה הסלקה דעתה, כן נראה לי. עי' תוס' שם (אבל שלמטה מעשרה אין בני רשות היחיד משתמשין שם, מפני בני רשות הרבים משתמשין בהן). ועל זה כתוב המ"א דהינו רק

הלכות שבת שמה

אבל אם הם כלפי חוץ ואינם עוברים כלפי פנים, איןם בטלים עצלה, והרי הם נדונים לפני גביהם ורוחם כמו שתיבארם:

ט אויר רשות היחיד הוא רשות היחיד עד לרוקע. וכן אם נעץ קנה ברשות היחיד, אפילו גבוהה מאה אמה, על גביו רשות היחיד. וכן כל מה שיש ברשות היחיד, בין רחב בין קצרין בין גבוהה בין נמוך דינו ברשות היחיד, שכן דרך לבנות ברשות היחיד עלויות זום לעללה מזו קטנות וגודלות:

ס"ב (זיז, דהינו דף הבולט מן הכלול לרשות הרבים אם הוא ... למטה מעשרה מן הארץ, כיוון שהוא באוויר רשות הרבים, זכו בו רבים, ואוסרים הם על בעל הבית להשתמש בו דרך חלנו, אף על פי שהוא פתווח לו). והקשה במ"א שם ס"ק ד (צ"ע כיון דחלון הבית פתוח לו תוק י', אם כן אפילו למטה מי' הוי רשות היחיד, דהיינו רשות היחיד).

כתב על זה בקונטרס אהרון שם ס"ק ב (ועיין אליה זוטא שחילק בין חורין לזר, ומוכרה הוא ... דתשMISS הרבים אסור על בעל הבית). והוא באליה זוטא שם ס"ק א (ואפשר לחלק בין זיזין לחורין).

ונתבאר החילוק בקונטרס אחרון שם (אסרי בני רשות הרבים כל דבר שהוא באוויר רשות הרבים, משא"כ חורין דבסי' שמ"ה שאין באוויר רשות הרבים). וכן הוא בפניהם שם ס"ב (כיון שהוא באוויר רשות הרבים, זכו בו רבים, ואוסרים הם על בעל הבית להשתמש בו דרך חלונו). וראה פסקי דין צדק שא, ב (איך אשתמייתך דברי רבינו ירוחם, שפסק בפשיטות להיפך). והוא ברבינו ירוחם ני"ב ח"ד נז, ב (וכתבו התוס' וחורדים שכוחלו מ שני צדדיו, קלומר שם ברשות הרבים כנגד פני רשות הרבים, והם כמו כן ברשות היחיד כנגד פני רשות היחיד, שהם מפולשים, אם היו למטה מעשרה טפחים לאו כרשות היחיד דמו).

וראה רשימות שיעורים שבת סי"ל. העורות וביאורים תשמ"ז ע' 56.

נד לקמן סי"ח.

נה רב חסדא שם ז, ב (אמר רב חסדא נעץ קנה ברשות היחיד זורק ונוח על גביו, אפילו גבוהה מאה אמה חייב, מפני שרשות היחיד עולה עד לרוקע). טור ושו"ע ס"ה (אור רשות היחיד הוא רשות היחיד עד לרוקע). מ"א ס"ק ג (ואם נעץ קנה ברשות היחיד, על גביו הוי רשות היחיד). נו אף דאמרין (שבת ד, א) "זה בעין עקירה והנחה מעל גבי מקום ד' על ד'". וראה העורות וביאורים תשמ"ב ע' 23.

נו ב"י סוף הסימן (אבל ברשות היחיד אין מקום לרשות אחרת, שכן דבר שבתוך רשות היחיד הוא רשות היחיד, בין גבוהה בין נמוך בין רחב בין קצר, שכן דרך היחיד לבנות עלויות זו לעללה מזו). לבוש ס"ו (וככל מה שברשות היחיד נידון כרשות היחיד, בין גבוהה בין נמוך בין רחב בין קצר, שכן דרך לבנות ברשות היחיד עלויות זו לעללה מזו קטנים וגדולים).

וכן הוא לקמן סוף סכ"ה (ולדברי הכל אין מקום פטור ברשות היחיד, אלא כל מה שיש ברשות היחיד הוא רשות היחיד), ושם נסמן.

לפי הсылקה דעתך, משא"כ לפיה המסקנה הן כרשות היחיד. ונתבאר בדברי נחמייה סח, ב.

וכן ממשמע מלשון רמ"א ס"ד (ואם הם כלפי חוץ ואינם עוברים כלפי פנים, נדונים לפני גביהם ורוחם). שמקורה בעובדת הקודש שער ג ס"א (היו בהן חורין פתוחין כלפי חוץ ואין עוברים כלפי פנים ... אין אלו רשות היחיד). משא"כ אם פתוחין אף לפנים, ההו חורי רשות היחיד.

ואף שתיבאר לקמן סי' שנג

ס"ב (זיז, דהינו דף הבולט מן הכלול לרשות הרבים אם הוא ... למטה מעשרה מן הארץ, כיוון שהוא באוויר רשות הרבים, זכו בו רבים, ואוסרים הם על בעל הבית להשתמש בו דרך חלנו, אף על פי שהוא פתווח לו). והקשה במ"א שם ס"ק ד (צ"ע כיון דחלון הבית פתוח לו תוק י', אם כן אפילו למטה מי' הוי רשות היחיד, דהיינו רשות היחיד).

כתב על זה בקונטרס אהרון שם ס"ק ב (ועיין אליה זוטא שחילק בין חורין לזר, ומוכרה

הוא ... דתשMISS הרבים אסור על בעל הבית). והוא באליה זוטא שם ס"ק א (ואפשר לחלק בין זיזין לחורין).

ונתבאר החילוק בקונטרס אחרון שם (אסרי בני רשות הרבים כל דבר שהוא באוויר רשות הרבים, משא"כ חורין דבסי' שמ"ה שאין באוויר רשות הרבים). וכך הוא בפניהם שם ס"ב (כיון שהוא באוויר רשות הרבים, זכו בו רבים, ואוסרים הם על בעל הבית להשתמש בו דרך חלונו). וראה פסקי דין צדק שא, ב (איך אשתמייתך דברי רבינו ירוחם, שפסק בפשיטות להיפך). והוא ברבינו ירוחם ני"ב ח"ד נז, ב (וכתבו התוס' וחורדים שכוחלו מ שני צדדיו, קלומר שם ברשות הרבים כנגד פני רשות הרבים, והם כמו כן ברשות היחיד כנגד פני רשות היחיד, שהם מפולשים, אם היו למטה מעשרה טפחים לאו כרשות היחיד דמו).

וראה רשימות שיעורים שבת סי"ל. העורות וביאורים תשמ"ז ע' 56.

נד לקמן סי"ח.

נה רב חסדא שם ז, ב (אמר רב חסדא נעץ קנה ברשות היחיד זורק ונוח על גביו, אפילו גבוהה מאה אמה חייב, מפני שרשות היחיד עולה עד לרוקע). טור ושו"ע ס"ה (אור רשות היחיד הוא רשות היחיד עד לרוקע). מ"א ס"ק ג (ואם נעץ קנה ברשות היחיד, על גביו הוי רשות היחיד). נו אף דאמרין (שבת ד, א) "זה בעין עקירה והנחה מעל גבי מקום ד' על ד'". וראה העורות וביאורים תשמ"ב ע' 23.

נו ב"י סוף הסימן (אבל ברשות היחיד אין מקום לרשות אחרת, שכן דבר שבתוך רשות היחיד הוא רשות היחיד, בין גבוהה בין נמוך בין רחב בין קצר, שכן דרך היחיד לבנות עלויות זו לעללה מזו). לבוש ס"ו (וככל מה שברשות היחיד נידון כרשות היחיד, בין גבוהה בין נמוך בין רחב בין קצר, שכן דרך לבנות ברשות היחיד עלויות זו לעללה מזו קטנים וגדולים).

וכן הוא לקמן סוף סכ"ה (ולדברי הכל אין מקום פטור ברשות היחיד, אלא כל מה שיש ברשות היחיד הוא רשות היחיד), ושם נסמן.

הלכות שבת שמה

י

נח ארון כלים (כמו במשנה כלים טו, א. כד, ו' וככ"מ). **נט** ברירתא שם ח, א (היתה קופתו מונחת ברשות הרבנים גבואה עשרה ורחה ד', אין מטלטلين לא מתוכה לרשות הרבנים, ולא מרשות הרבנים לתוכה). טור ושו"ע ס"ז (אפיקו כלים, כגון תיבה או מגdal או כוורת, אם יש לרבע בו ארבעה על ארבעה והוא גבואה עשרה, הוא רשות היחיד). **ס** ונחbaar לעיל ס"א וס"ז, שם אין בחלו ד' על ד', לא הי רשות היחיד בתוכו, אלא על גביו. **סא** לבוש ס"ה (אם יש לרבע בו ארבע על ארבע, והוא גבואה עשרה, הוא רשות היחיד עד לרקייע).

ו' ואפיקו כל העומד ברשות הרבנים, אם יש בו כדי לרבע ד' טפחים על ד' טפחים, והוא גבואה י' טפחים, כגון תיבה או כוורת או מגdal, הרי הוא רשות היחיד בטוכו ועל גבו עד לרקייע. מפני שכל שהוא גבואה עשרה ורחב ד' הוא חולק רשות לעצמו^{טב}.

אבל אם אינו גבואה עשרה, אף על פי שרחב ד', אינו חולק רשות לעצמו^{טג}. ואף על פי שהחכמים גרו על כל דבר שרחב ד' ואינו גבואה עשרה לעשותו רשות בפני עצמו, דהיינו כרמלית כמו שיתבאר^{טד}, מכל מקום בכלים לא רצוי חכמים לנזר לבטלים מהורתם כדי לעשותם רשות בפני עצמן, הוайл והן כלים^{טה}.

ודינם במקום פטור^{טנ}. ויש אומרים^{טט} שדיןם כרשות

سب רשי שבת ח, א וד"ה רחבה (דהי רשות לעצמה). **סג** רשב"א ה, א (ולמטה מעשרה, דהיינו רשות הרבנים, אין כל חולק רשות לעצמו להיותו כרמלית). ז, א ד"ה אבוי ורבא (אפיקו כל גבואה משלשה ועד עשרה אינו חולק רשות לעצמו, ולהיותו כרמלית, לכל שהוא עומדת בתוך אויר הרשות אינו חולק רשות לעצמו). **סד** לקמן ס"ט.

סה רשי שבת ח, א ד"ה פחות מכאן (ואם תאמר פחות מי' ורחבה ד' כרמלית היא. לא גוזר רבנן לבטولي מתרות כלים, הוайл וכל' הוא).

וכן הוא לקמן ס"ג (והוא שאינו כל' ... ואם הוא כל' נתבאר לעיל). **סו** הගות אשורי שבת פ"א סי' טו (פחות מכאן הוא מקום פטור, דעתו כרמלית בכל'). אכן העוזר סי' זה (והארכתי בחידושי לשבת דף ה', דמדאוריתא כל' העומד ברשות הרבנים הוא מקום פטור), וסי' שמט (שכתבתי סוף סי' שם"ה לכל' העומד ברשות הרבנים הוא מקום פטור), ובחדישיו לשבת ה, א (בטלן מתרות רשות הרבנים, והוא מקום פטור ... אכן כרמלית בכלים, והיינו דאוקמה אדראוריתא).

טז תוס' דף ה' ע"א ד"ה כאן למטה מי'. והיינו דתנן התם ב, א (פשט בעל הבית את ידו להזין ונתן לתוך ידו של עני ... חייב). ואמירין בגמרא ה, א (תני טרסקל שבדיו), ואקשין טרסקל שברשות הרבנים רשות היחיד הוא ... אמאי חייב, מרשות היחיד לרשות היחיד קא מפיק). ומתרצת הגمرا (הכא למטה מי'). ועל זה מפרשין התוס' (דאין כרמלית בכלים, כמו שפירש רשי' לקמן גבי היה קופתו מונחת כו'), והיינו מה שפירש רשי' ח, א ד"ה פחות מכאן (ואם תאמר פחות מי' ורחבה ד' כרמלית היא. לא גוזר רבנן לבטולי מתרות כלים, הוайл וכל' הוא). שעל זה מפרשין התוס', שכיוון שאין כרמלית בכלים, דין כרשות הרבנים, ולכון חייב.

הלכות שבת שמה

הרבנים שם עומדים עליה. וכל שכן אם אינו רחוב ד' והוא למטה מי'.

וכלים המוחברים לקרקע אין עליהם תורה כל' לעניין זה, ונגרו עליהם לעשותם כרמלית, אם רחבים ד' ואין גבויים י"ח:

אייזו היא רשות הרבים
יא אייזו היא רשות הרבים, רחובות ט'

וש"י (ואם אין מ釐יות הספינה גבריהם י' הרי כרמלית, ומותר לטלטל מתוכה לים ומן הים לתוכה (רש"י), כיון שעומד בכרמלית. עס"י שם"ה ס"ז, וס"י רס"ז ס"ב, מה שכחתי). וס"י רס"ז ס"ק ז (העגלה ... כרמלית נמי לא هي, דין כרמלית בכלים כמ"ש רש"י דף ח', וכ"כ התוס' דף ח', כיון שלא קביעי בטל לגבי רשות הרבים). וכן הוא לקמן סי' שנה ס"ה (ולא אמרו שאין כרמלית בכלים, אלא בכלים העומד ברשות הרבים, שהוא בטל לרשות הרבים ונעשה כמו, אבל כשבועמד בכרמלית, כרמלית הוא), ושם נסמן (הערה מד.).

סח תוס' שבת יא, ב ד"ה אלא לאו (וاع"ג דין כרמלית בכלים, הא גת, כיון דמחובר לקרקע, לא שמייה kali). מ"א ס"ק ד (אבל בכלים המוחבר לקרקע, הרי כרמלית (תוס' דף יא)).

סת ברייתא ג, א (ואיזו היא רשות הרבים, סרטיא, ופלטיא גדולה, וմבואות המפולשין, זו היא רשות הרבים גמורה). ופירש"י (סרטיא, מסילה שהולכין בה העיר לעיר. פלטיא, רחבה של עיר ששם מתקבע לסתורה. ומבואות של עיר, רחבים י"ז אמה, המפולשין משנה ראייהן לפטיא). טור ושו"ע ס"ז (אייזה רשות הרבים, רחובות (דרכים שעוברים מעיר לעיר, מ"א) ושוקים ... מבואות).

ואף שבבירותא (ופרש"י) וטור ושו"ע נמננו רק שלושה סוגים רשות הרבים:

(א) סרטיא, שהוא דרך העיר לעיר.

(ב) פלטיא, שהוא שוק.

(ג) מבואות המפולשין לרשות הרבים.

מפresher רבינו שהם מחולקים לאربעה סוגים (רחובות ושוקים ... וכן דרכים שעוברים בהן העיר לעיר ... וכן מבואות ... המפולשים מרווח לרחוב), כיון שיש שני סוגים סרטיא: (א) רחובות מרכזיים שבתוכן העיר. (ב) דרכים מעיר לעיר. ושניהם רשות הרבים גמורה (ראה גם לקמן הערכה פד).

שכן נראה מדברי רש"י עירובין ז, א (סרטיא דרך הילוך בני אדם, פלטיא רחוב לשוקים), ושם יז, ב (באיסרטיא, דרך כבושה). ולא חילק בין אם היא דרך הילוך בני אדם מעיר לעיר, או שהיא דרך הילוך בני אדם בתוך העיר.

וכן הוא בשו"ע (אייזה רשות הרבים, רחובות ושוקים), ולא חילק בין אם הם "רחובות" הם בתוך העיר או מחוץ לה.

ואף שפירש במ"א ס"ק ה (רחובות, דרכים שעוברים מעיר לעיר הרי רשות הרבים). מכל מקום נתחלקו כאן לשני סוגים (רחובות ... וכן דרכים שעוברים בהן העיר לעיר).

ומפורש יותר ברש"י סנהדרין (קיא, ב): "היה רחובה ... חוץ לעיר, כונסין אותה לעיר, צריך לעשות לה רחוב בתוכה. רחוב סרטיא גדולה". הרי שבין אם הרחוב הוא חוץ לעיר

מ"א ס"ק ד (וכלי שאין גבוה י' עומד ברשות הרבים, אין לו דין כרמלית, אלא هي כמו רשות הרבים, דין כרמלית בכלים (רש"י). עיין סי' שנה"ה ס"א מה שכחתי).

ע"י מ"א סי' שנה ס"ק ו בשם

רש"י (ואם אין מ釐יות הספינה גבריהם י' הרי כרמלית, ומותר לטלטל מתוכה לים ומן הים

لتוכה (רש"י), כיון שעומד בכרמלית. עס"י שם"ה ס"ז, וס"י רס"ז ס"ב, מה שכחתי).

וכ"כ התוס' דף ח', כיון שלא קביעי בטל לגבי רשות הרבים).

וכן הוא לקמן סי' שנה ס"ה (ולא אמרו שאין כרמלית בכלים, אלא בכלים העומד ברשות הרבים, שהוא בטל לרשות הרבים ונעשה כמו, אבל כשבועמד בכרמלית, כרמלית הוא), ושם נסמן (הערה מד.).

סח תוס' שבת יא, ב ד"ה אלא לאו (וاع"ג דין כרמלית בכלים, הא גת, כיון דמחובר לקרקע, לא שמייה kali). מ"א ס"ק ד (אבל בכלים המוחבר לקרקע, הרי כרמלית (תוס' דף יא)).

סת ברียתא ג, א (ואיזו היא רשות הרבים, סרטיא, ופלטיא גדולה, וմבואות המפולשין, זו היא רשות הרבים גמורה). ופירש"י (סרטיא, מסילה שהולכין בה העיר לעיר. פלטיא, רחבה של עיר ששם מתקבע לסתורה. ומבואות של עיר, רחבים י"ז אמה, המפולשין משנה ראייהן לפטיא). טור ושו"ע ס"ז (אייזה רשות הרבים, רחובות (דרכים שעוברים מעיר לעיר, מ"א) ושוקים ... מבואות).

ואף שבבירותא (ופרש"י) וטור ושו"ע נמננו רק שלושה סוגים רשות הרבים:

(א) סרטיא, שהוא דרך העיר לעיר.

(ב) פלטיא, שהוא שוק.

(ג) מבואות המפולשין לרשות הרבים.

מפresher רבינו שהם מחולקים לאربעה סוגים (רחובות ושוקים ... וכן דרכים שעוברים בהן העיר לעיר ... וכן מבואות ... המפולשים מרווח לרחוב), כיון שיש שני סוגים סרטיא: (א) רחובות מרכזיים שבתוכן העיר. (ב) דרכים מעיר לעיר. ושניהם רשות הרבים גמורה (ראה גם לקמן הערכה פד).

שכן נראה מדברי רש"י עירובין ז, א (סרטיא דרך הילוך בני אדם, פלטיא רחוב לשוקים), ושם יז, ב (באיסרטיא, דרך כבושה). ולא חילק בין אם היא דרך הילוך בני אדם מעיר לעיר, או שהיא דרך הילוך בני אדם בתוך העיר.

וכן הוא בשו"ע (אייזה רשות הרבים, רחובות ושוקים), ולא חילק בין אם הם "רחובות" הם בתוך העיר או מחוץ לה.

ואף שפירש במ"א ס"ק ה (רחובות, דרכים שעוברים מעיר לעיר הרי רשות הרבים). מכל מקום נתחלקו כאן לשני סוגים (רחובות ... וכן דרכים שעוברים בהן העיר לעיר).

ומפורש יותר ברש"י סנהדרין (קיא, ב): "היה רחובה ... חוץ לעיר, כונסין אותה לעיר, צריך לעשות לה רחוב בתוכה. רחוב סרטיא גדולה". הרי שבין אם הרחוב הוא חוץ לעיר

הלכות שבת שמה

יט

ושוקיים^ע, הרחבים ט"ז אמה^{הו} על ט"ז אמה^{הו}, ובין אם הוא בתחום העיר, נקרא בשם סטריא גודלה. שכן היה רוחב הדרך במחנה לויים שבמדבר^ג.

וכן נראה שפירש העורך והוא שאינם מקורים^ט. אין להם חומה סביב. (ערך סרט): "מקום שהולcin וapelio יש להם חומה אלא שם מפולשים משער המלך". ולא חילק בין אם הולcin שם ובים תדייר" מעיר לעיר, או ש"הולcin שם ובים תדייר" מאיזורiae לאיזור שבתוך העיר, שניהם נקראים סטריאים.

והhocחה לכל זה זה מחנה ישראל שבמדבר, שמננו למדים את כל דין רשות הרבים, והרי לא הלו בו תדייר מעיר לעיר, אלא היו הולכים בו תדייר מאיזור בתחום המחנה.

וההפרש בין דרכ שבטוח העיר לבין מבוי המפולש, יתבאר לקמן (הערה פג). ע' כאמור כן הוא גם בזמנינו, שאעפ' שהחנויות עצמן הן בתחום הבתים שהן רשות היחיד, מכל מקום המדרכה שלפניהם היא רשות הרבים, לשם באים, ומשם ננסים לחנויות. שרי מדרכות האלו של רחובות החנויות (הנקראים Commercial), בוקעים הרבה יותר מאשר ברחובות המגורים (הנקראים Residential).

וגם בזמן חז"ל היו השוקים כעין זה: מסביב לשוק היו חנויות, ולפניהם אצטבות שיווקים שם הסוחרים, ולפניהם עמודים שתוולין התגרים הסוחורה, ולפניהם רשות הרבים, שמשם באים לקנות בין העמודים או בתחום החנויות, כדלקמן סכ"א, וס"ישמו ס"א.

וא גمرا צט, א (דרך רשות הרבים שיש עשרה אמה). רשי"ו, א ד"ה ומכוואות (של עיר, רחבים י"ו אמה). טור ושו"ע שם (הרחבים ט"ז אמה).

עב' עבודת הקודש ריש שער ג (אייזו היא רשות הרבים, כל מקום שהוא רחב שיש עשרה אמה על שיש עשרה אמה). טור (רשות הרבים הוא, רחובות ושוקים הרחבים ט"ז אמה על ט"ז אמה). לבוש ס"ז (אייזו רשות הרבים, רחובות ושוקים הרחבים ט"ז אמה על ט"ז אמה). עג גمرا שם (דק"ל דרך רשות הרבים שיש עשרה אמה ... דגמוריין לה ממשכן), ודף צו, ב' (משה היכן הוא יתיב, במחנה לוויה, וממנה לוויה רשות הרבים הוא, וקאמר להו לישראל לא תפיקו ותיתו מרשות היחיד דידכו לרשות הרבים).

וכן הוא לעיל ס"י שא ס"א (שההבאה שהו מביאין מביתם שהוא רשות היחיד, אל משה העמיד במחנה לוויה שהיא רשות הרבים, נקרה ההאה זו מלאכה).

וכיוון שרוחב הדרך שבמדבר hei ט"ז אמה, למדים מכך שכל רשות הרבים צריך להיות רוחב ט"ז אמה.

עד רב צח, א (המעביר ד' אמות ברשות הרבים מקורה פטור, לפי שאין דומה לדגלי מדבר). טור ושו"ע שם (וAINם מקורים).

וכן הוא לקמן ס"כ (רשות הרבים שהיא מקורה, שאינה דומה לדגלי מדבר, הן כרמלית). אמנים לקמן ס"י שמו סי"ב (תקורה שאין לה מהচיצות מן הצדדים ... החיל שחתיתה דינו לגמרי כרשות המהילכת לפניו (אם כרמלית כרמלית ואם רשות הרבים רשות הרבים) ... ולכן צריך להזהיר מאר לרובים שנכשלים בגיגן שלנו הבולטים לפני הבתים שמטללים תחתיתן מהבתים). והיינו כיון דההט הוא פותח לרשות הרבים המהילכת לפניו (שאינה מקורה), וחילל זה בטל לרשות הרבים.

וכן הדין בחורי רשות הרבים שאינם גבוחים ג' טפחים, שдинם כרשות הרבים, אף שהם מקורים, כדלקמן סי"ח (והערה קמ).

וכן הדין בבית הפרוץ במילואו לרשות הרבים מב' רוחותיו, כדלקמן סכ"ג (והערה קצה). וראה בהנסמן לעיל (הערה בט).

הלכות שבת שמה

עה רבינו יוחנן עירובין ו, ב לשערעה, דהינו שהשערים מכוונים זה כנגד זה, ירושלים אילמלא

دلותה ננוולות בלילה חיבורין עליה משום רשות הרבים). וכפירוש רשי' שם ו, א ד"ה רשות הרבים (ואין בה חומה, (או) שהיה רשות הרבים שלה מכון משער לשער, שהוא מפולש, דומה לדגלי דבר). שו"ע שם (ואין להם חומה, ואפיו יש להם חומה אם הם מפולשים משער לשער).

*

וקאי הן על "רחובות" והן על "שוקים" הנזכרים לעיל, שגם הם אינם רשות הרבים אלא אם הם מפולשים משער לשער. ונתבאר בחידושי צמח צדק לג, ד (והרי בירושלים היו כמה וכמה שוקים לרוב, שהן פלטיאות ... אמרו בסתם ירושלים אלמלא דלותה ננוולות כו', ממשמע דעתשי אין חיבורין עליה כלל משום רשות הרבים ... וכן כתוב הרמב"ם בפסקות פ"א מהל' עירובין, שכולה רשות היחיד היא, משמע ואפיו השוקים שבה).

עו רשי' שם (מכoon משער לשער), ובע"ב ד"ה ירושלים (רשות הרבים שלה מכון משער לשער ומפולש). ב"י (אם יש לה כמה פתחים, אלא שאינם מכוונים זה כנגד זה, דכל שאינו מפולש משער לשער לאו רשות הרבים הוא). מ"א ס"ק ו (פירוש שהשערים מכוונים זה כנגד זה).

*

וכל זה הוא אם יש להם חומה אלא שהם מפולשים משער לשער". משא"כ אם אין להם חומה סביר, אין צrik" שהשערים מכוונים זה כנגד זה", כמובא כאן בפירוש, ובשו"ע ס"ז (ואין להם חומה. ואפיו יש להם חומה, אם הם מפולשים משער לשער, והוא רשות הרבים). וכן הוא ברשי' שם (ואין בה חומה, (או) שהיה רשות הרבים שלה מכון משער לשער).

וייתר נתפרש בראבי"ה עירובין סי' שעת (עיירות שאין להן חומה, הראשי רשות הרבים שלן מפולשין, הוא רשות הרבים. ואם מוקפין חומה, ורשות הרבים שלהם מכון ומפולש משער ברוחב י"ו אמות, הוא רשות הרבים).

וכן נתבאר בחידושי צמח צדק לד, א (אבל בעיר שאינה מוקפת חומה, אז יש לומר הרחוב חשוב רשות הרבים אף שאינו מפולש).

ולפי זה כתוב שם כן אף לעניין הרחובות שבעיריה לוביוואויטש (וכמו בעירנו ליבאוויטש ... אין מפולשים משער לשער, רוזחה לומר אין מכון זה כנגד זה, שהשער של המסללה ההולכת לעיר דובראונה והשער של המסללה ההולכת לוויטעפסק או לרודניא אין מכוננות כלל זה כנגד זה ... שכולם מפולשים לפלאטיא הוא הרחוב שבאמצעו העיר שם החניות כולם ... ויש לומר מוקפת חומה שנייה), כזה:

הלכות שבת שמה

וכן האריך להוכיה בשורית אגרות משה או"ח ח"ה ס"י כד (שדוקא בעיר מוקפת חומה אין לו אלא ב' מהיות משני צדדיו בלבד) (אם זה נכון זה).

וכదאמירין (ירושלים אילמלא דלחותה נועלות בלילה חיבור עלייה ממשום רשות הרבים), והינו שדוקא בתחום החומה צריכה אותה דרך להיות מכוננת משער העיר לשער העיר. מא"כ מיד כשהדרך יוצאת משער החומה, מיד היא פונה מדרוכה הישרה לيمין או לשמאל, שהרי ירושלים היא בהרים, ואյי אפשר במצוות שדרוך היציאה מירושלים תלך ישר באופן מכובן — מגובה ההר לעמקו, שהרי כל דרך היורדת מההר חיבת ללכת בעקלתון ובגעגול, עד שתרד מן ההר. מכל מקום הדרך היא רשות הרבים, כיוון שמחוץ לחומה אין צורך שתהה מכוננת בדרך ישרה.

ויתירה מזו שאפילו בעיר מוקפת חומה, שכמה רוחבות שבנה מפולשים ומכוננים משער לשער, הרי גם הרוחבות שביניהם רשות הרבים גמורה, אף שאינם מכוננים משער לשער, וכדלקמן בהמשך הסעיף "וכן מבואות רחבים ט"ז אמה המפולשים מרוחוב לרוחוב", אף שאין המבואות מפולשים משער לשער; דסגי מה שהם מפולשים אל הרוחבות שהם "מפולשים משער לשער". או שהם בעיר אין לה חומה (כמו בציור דלקמן העරה הבא).

ויתירה מזו, שהרחוב הזה עצמו, המפולש מרשות הרבים לרשות הרבים, אין צורך להיות מכובן זה נגד זה, ואפילו הם פחות מרוחב ט"ז אמה, כדלקמן סי"ב (մבואות המפולשים לרשות הרבים מב' ראשיהם, וארכן לאורך רשות הרבים, אע"פ שאין ברחנן ט"ז אמה, הרי הם רשות הרבים דמיידי במכוון עקום, שארכנו לאורך רשות הרבים, ושני קצוותיו מתעקמים באלבsson ומפולשים לרשות הרבים, מכל מקום "הרי הם רשות הרבים גמורה" (כמו בציור דלקמן בהערה צד).

ויצא אם כן לכל הרוחבות שבעירותינו, שאין מוקפות חומה, הן רשות הרבים גמורה, אף שאין ישות ומכוננות מקצה זה לקצה זה.

ע"מ שם (ויש לאותו דרך המכון משער לשער כל דין רשות הרבים). מא"כ שאר הרוחבות שבאותה עיר, אינם רשות הרבים; מלבד (א) הרוחבות המפולשים משער לשער. (ב) המבואות המפולשים שבין שתי רוחבות אלו, כזה:

כרמלית	רשות הרבים	רשות הרבים	רשות הרבים	רשות הרבים	כרמלית
המפולש ומכובן					המפולש ומכובן
כרמלית	רשות הרבים	רשות הרבים	רשות הרבים	רשות הרבים	כרמלית
משער לשער					משער לשער

עה ב"י שם (دلא מצורין דלחותה נועלות בלילה, אלא כשאותו דרך שבתוך העיר המכון משער לשער יש לו כל דין רשות הרבים שייתבראו בסמוך).

עת דקייל' כרבנן עירובין כב, א (יתר על כן אמר רבבי יהודה מי שהיו לו שני בתים שני

הלכות שבת שמה

צידי רשות הרבים עושה לו לחי מכאן ולהי מכאן או קורה מכאן וקורה מכאן ונוטן באמצע, אמרו לו אין מערבין רשות הרבים בכאן ... דרבנן ... ליכא שם ד' מחיצות). מלחמות שם ו, א (רבי יוחנן ... בשתי מחיצות כרבנן סבר לה, לפיכך ירושלים אלמלא דלתותיה נועלות בלילה חיבין עליה משומ רשות הרבים ... אשתיירו להו שתי מחיצות דיןין רשות הרבים כרבנן ... ורבי יוחנן כרבנן סבירה ליה). וראה גם لكمן סי' שס"ד (והערה לד).

פ שאז هي רשות היחיד מן התורה, כדלעיל ס"ה (כל מקום שיש לו שם ד' מחיצות, אף שאין שלימות אלא פרוזות באמצעותם, ואין בהן אלא אמה לכלן ואמה לכל זווית ... אם אין ביניהם אלא י"ג אמות ושליש, הרי זה רשות היחיד מן התורה, והוורק לתוכה מרשות הרבים חיב). וכל שכן כאן שיש ב' מחיצות שלימות שני צדדיו, ו"אמה לכלן ואמה לכלן בכל זווית", כזה:

ואף דלעיל שם אינו מועיל אלא כשאין ביניהם אלא י"ג אמות ושליש. משא"כ כאן יש בין המחיצות ט"ז אמה, וגם כשים אמה מכאן ואמה מכאן נשארו ביןיהם י"ד אמות. היינו לומר שדוקא כשהאין ביןיהם אלא י"ג אמות ושליש, התירו לעולי רגילים "לעשות כן סביב הבירות שברשות הרבים". אבל מן התורה הרי זה רשות היחיד אפילו הריווח הוא יותר מ"י"ג אמות ושליש", כל זמן שהוא פחות מט"ז אמה.

וכదא מוריין בעירובין כב, א (יתר על כן אמר רבי יהודה מי שהיו לו שני בתים משנה צידי רשות הרבים עושה לו לחי מכאן ולהי מכאן או קורה מכאן וקורה מכאן ונוטן באמצע, אמרו לו אין מערבין רשות הרבים בכאן ... הכא איכא שם ארבע מחיצות, התם ליכא שם ד' מחיצות). הרי שגם ברשות הרבים של ט"ז אמה, אם יהי לה שם ד' מחיצות (אמה מכאן ואמה מכאן), הרי זה רשות היחיד מן התורה.

והטעם שגם מועלת אמה מכאן ואמה מכאן, אף שהפרצה היא יותר מ"י"ג אמה ושליש, הוא כמובן בתוס' עירובין ו, ב ד"ה וכי תימא (דמדאוריות אין חילוק בין י"ג ליא"ז). ובדברי נהמי סוס"י כג (י"ג אמה ושליש ... מנא לנו שיעור זה מדאוריתא). נתיבות שבת פ"ז העירה כת.

ואף שיתהבא לרקמן סי'ב (մבואות המפולשים לרשות הרבים מב' ראשיהם ... רחבים י"ג אמה ושליש ... הם רשות הרבים אפילו הם מפולשים לרוחב רשות הרבים). הרי שגם מן התורה מועיל לפעמים י"ג אמה ושליש. ואם כן אפשר שגם מן התורה אין הדיו מדין מועליים אלא עד י"ג אמה ושליש.

הלוות שבת שמה

כג

מכל מקום הרי נחפרש בגמרה הנ"ל, שתי מחיצות גמורות, ועוד אמה מכאן ואמה מכאן, מועלות אף ברשות הרבים של ט"ז אמה.

ואפשר שבזה גופא מסתפק רבינו, אי סגי מן התורה אמה מכאן ואמה מכאן אף ברוחב ט"ז אמה, או דוקא ברוחב י"ג אמה ושליש, ולכן באהן כאן הלכה זו במסגר, וכמהכל המובא בשארית יהודה או"ח סי' ו (שמעתי מפי קדרשו פעמים רבות דכל ספק העמיד בתוך חזאי עיגול, ודעתו היה להזור ולשנות פרק זה לאות אם צdkו דבריו).

*

ואף שכותב הריטב"א שם יז, ב (כך הוא דין תורה, דכל שיש מחיצות שלימיות בזווית שעיר אמה לכל צד כעין פסי ביראות, שתחטא חשובה מחיצה גמורה, ולא הפסל בשום פרצה בעולם, ובאו חכמים ואסרו, שלא לטלטל בו אלא לצורך עולי גלים).

עיקר הכוונה בזה היא, שלא תיפסל אף במקום שהפוץ מרובה על העומד, אם הפרצה הוא פחותה מט"ז אמה (בדיליל העורה מב).

ואף שכותב בשו"ת צמח צדק סי' צה (הפלטיא אם יש לה ד' מחיצות, אע"פ שיש בכל צד מבוי י"ו אמה, יש לומר מדאוריתא אינו רשות הרבים, כיון שיש לו ד' מחיצות, ובכל אחד עומד מרובה כפלים על הפוץ, לא גרע מפסי ביראות). והיינו עכ"פ כאשר מרובה על הפוץ, בכל אחד מד' רוחות.

לא כתוב כן אלא בתורו הוה אמינה ומהדו"ק (בהתיכון הגליון), להנДЕפס בחידושיו על הש"סuld, א (כיון שהוא פוץ ברוחב י"ו אמה בשני מקומות הנ"ל, אע"פ שזולtan יש לו ד' מחיצות גמורות, מכל מקום כיון שהוא עניין רשות הרבים מצד בני העיר מתכבדים שם, ואינו סתום מד' רוחות לגמרי, כי אם יש בו שני פתחים גדולים ברוחב י"ו אמה, יש לומר דחשוב רשות הרבים). וכדרכו לכתוב בთלה ראשי פרקים בשולי התיכון (לפעמים בתיכון הגליון), ולאחר מכן ביאר את ההלכה בפרטויות בכתמי"ק.

וגם לפי הקס"ד, שבמקום של כל המהיצות הם "עומד מרובה על הפוץ", סגי אפילו בפרצה יתרה מט"ז אמה; הרי פירש דהינו במקום המוקף בד' מחיצות: "אע"פ שיש בכל צד מבוי י"ו אמה, יש לומר מדאוריתא אינו רשות הרבים, כיון שיש לו ד' מחיצות, ובכל אחד עומד מרובה כפלים על הפוץ, לא גרע מפסי ביראות". משא"כ במקום שיש רק ג' מחיצות, או שאין להם "אמה לכאן ואמה לכאן בכל זווית", כמו ב"פסי ביראות", אז אם יש ביןיהם פרצות שהן יותר מט"ז אמה הן רשות הרבים גמורה לכל הדעות.

וגם בד' מחיצות גמורות מסיק: "כיון שהוא פוץ ברוחב י"ו אמה בשני מקומות הנ"ל, אע"פ שזולtan יש לו ד' מחיצות גמורות ... יש לומר דחשוב רשות הרבים". ומכל שכן במקום שיש רק ג' מחיצות, וגם בינהן יש פרצות ט"ז אמה.

*

ומה שנתבאר לעיל סי' (אפילו אין בו אלא ב' מחיצות ולהי', שלחי זהណון כמחיצה ג' ...) הרי הוא רשות היחיד גמורה מן התורה, והזורך מרשות הרבים לתוכו חיב), הרי שגם לגבי מועלות רשותה רשות היחיד מן התורה.

הינו דוקא במקום שאינה רשות הרבים מצד עצמה, אלא כרמלית, שאז "לחי זהណון כמחיצה שלישית" לעשותו "רשות היחיד גמורה מן התורה". ונתבאר לעיל שם (הערה מד).

*

לסיכום יוצא לנו מכל זה:

(א) מקום שיש לו שם ד' מחיצות, אמה מכאן ואמה מכאן, ובינם פחותה מיג' אמה ושליש,

הלכות שבת שמה

נעולות בלילה, כמו שיתבאר בסימן שם"ד^{פ"א}.

וכן דרכים שעוברים בהן העיר לעיר, ורחובים ט"ז אמה^{בב}.

וכן מבואות רחבים ט"ז אמה המפולשים מרוחב לרוחב^{בג}, או מרוחבות לדריכים^{בג},

הו מן התורה רשות היחיד, וחכמים לא גוזרו בפסי ביראות.

(ב) אם יש ביןם פחתות מט"ז אמות, אפשר שימושיות מן התורה לעשותו רשות היחיד, אבל חכמים גוזרו בו אף בפסי ביראות.

(ג) אם יש ביןם ט"ז אמות, הרי רשות הרבים מן התורה.

פא סעיף ד (זהו שנעולות בלילה ... ויש אמורים שאין צורך שהיו נעולות בלילה, רק שהיו ראויות לנעל, שאם משוקעות בעפר מפנה אותן ומתקנן שהיו ראויות לינעל. ויש להחמיר כסבירה הראשונה, אף על פי שהעיקר כסבירה האחונה), ושם נסמן (הערה מ).

פב סרטייה שבכרייתא שבת ו, א. וכנסמן לעיל (הערה סט).

פג בריתא שם (ומבואות המפולשין). רשי' שם (ומבואות של עיר רחבים י"ו אמה, המפולשין משנה ראייה לפטיא). ועירובין ו, ב ד"ה אבולי דנהרדעא (ראשי מבואות מפולשין לרשות הרבים).

ומכל מקום אינה רשות הרבים גמורה מצד עצמה, אלא מטעם שהוא מפולש משנה ראשוני לרשות הרבים. ואינה דומה לרוחב שבתווך העיר, שהיא רשות הרבים גמורה מצד עצמה (בדלעיל הערה סט).

וחילוק זה יש ללימוד מלשון העורך המובה לעיל (מקום שהולכין שם רבים תדי, והוא דרך המלך). והיינו שהrhoחות הראשיים, שהם "דרך המלך", עשויים כדי ליכת לו לנouse דרכם מאיזור בתווך העיר, ואינם עשויים לדור בהם בני אדם, ולכן הם רשות הרבים גמורה מצד עצמו. משא"כ המבואות שיש בהם חצרות ובתים, עשויים בעיקר לבני אדם הדרים בהם; אלא שהם מפולשים משנה צדדייהם לרשות הרבים, ועובדים בהם בני רשות הרבים, ולכן "הן רשות הרבים גמורה".

ואפשר דמיירי הכל כשהמבי הוא במרכז המוקפת חומה, שאף אם רבים בוקעים בו, לא נעשה רשות הרבים אלא אם כן הוא מפולש מרותות הרבים, וכדლעיל (הערה עז).

וכל זה כשבני רשות הרבים שמכאן ומכאן בוקעים בו, משא"כ אם אין בני העיר רגילים לעبور בהם; או שאיפלו בני העיר רגילים לעبور בהם, אלא שאינם רחבים ט"ז אמה, אינם רשות הרבים, כדלקמן סי' שד ס"א (מבי המפולש בשני ראשי לרשות הרבים, והוא עצמו אינו רשות הרבים, כגון שאין רבים בוקעים בו, או שאין ברוחבו ט"ז אמה).

*

יוצא אם כן שיש לפניו ששה סוגים ורחובות:

(א) סרטייה, שהוא דרך המלך שבתווך העיר — רשות הרבים גמורה.

(ב) פטיא, שהוא שוק שבתווך העיר — רשות הרבים גמורה.

(ג) סרטייה, רחוב שמעיר לעיר — רשות הרבים גמורה.

(ד) מבי המפולש לרשות הרבים, ועובדים בו ובים — רשות הרבים גמורה.

(ה) מבי המפולש לרשות הרבים, ואין רבים בוקעים בו — כרמלית.

(ו) מבי המפולש לרubits בוקעים בו, ואין ברוחבו ט"ז אמה — כרמלית.

הלכות שבת שמה

כה

הרחבים ט"ז אמה^ט, הן רשות הרבים גמורה. פ"ד שהוא מפולש בין רחוב שבתוں העיר לבין דרך ויש אומרים^{טג} שכל שאין שם רבוא עוברים בו שמעיר לעיר (ככלעיל העורה בכל יום כרגלי מדבר אין רשות הרבים, אלא פה רשיי שם (רחבים י"ז כרמלית). אמרה).

אמנם יhabear לפקוד ס"ב (ויש אומרים ... רחבים י"ג אמה ושליש ... הם רשות הרבים ... מפולשים לרווח רשות הרבים).

וכאן כתוב, שעכ"פ אם הם רחבים ט"ז אמה, הן רשות הרבים גמורה לכל הדעות. פ"ו אוצר הגאנונים (חשובות) שבת ו, א (ואיזו הוא רשות הרבים גמורה, הי' לו מקום שיש בו ס' רבוא בני אדם ... שווקים גדולים שמלאין ופתוחין למקום שיש בו ס' רבוא). עירובין ו, ב (מדיניות ועיירות שאין בהם שם רבוא ... אין נשות רשות הרבים). עתים ס' רו (ואיזו הוא רשות הרבים גמורה, הי' לו מקום שיש בו ס' רבוא בני אדם ... שווקים גדולים שמלאין ופתוחין למקום שיש בו ס' רבוא). רשיי עירובין ו, א ד"ה רשות הרבים (ועיר שמצוין בה ששים ריבוא). שם ע"ב ד"ה ירושלים (ויש בה דרישת ששים ריבוא) וד"ה אבולי דמחוזא (היו ששים ריבוא). נט, א ד"ה עיר של יחיד (לא היו ננסין בה תמיד ס' רבוא של בני אדם, ולא חסיבא רשות הרבים, שלא דמייא לדגלי מדבר). תוס' עירובין ו, א ד"ה כיצד (פירש הקונטרס רשות הרבים ... ומצוין בה ששים רבוא. וכן יש בה"ג דבעין דרישת ס' רבוא). שבת ו, ב ד"ה כאן בזמן שישראל שרוין במדבר (משמע קצת דaina רשות הרבים כן מצוין שם ששים רבוא, כמו במדבר). ס"ד, ב ד"ה רב עני (אנו שאין לנו רשות הרבים גמור, אבל רשות הרבים שלנו כרמלית היא שהרי אין ... ס' ריבוא בוקעים בר). ס' התרומה סי' ריד (אין שליטין בה ששים רבוא, דמייא לדגלי מדבר). רא"ש עירובין פ"א ס"ח (ורשות הרבים פירש רשיי צרך שהיא ... מצוין בה ששים רבוא). ביצה פ"ג ס"ב (לא שכחיה האידנא רשות הרבים דשים ריבוא בוקען בו). סמ"ג לאוין סה, מלאת הוצאה (ואומר הרב ר' ברוך ... לדין דלית לנו רשות הרבים ... שליכו שם ששים רבוא [בכל יומ]. סמ"ק סי' רפא, מלאת הוצאה (עיר של יחיד שלא היו ננסין בה תמיד ששים רבוא של בני אדם, ואינה חשובה רשות הרבים, לפי שאינה דומה לדגלי מדבר). טור ושו"ע ס"ז בשם יש אומרים (ריש אומרים שכל שאין שם רבוא עוברים בו בכל יום אין רשות הרבים).

*

והנה כמעט בכל המקורות הנ"ל נתבאר הפירוש בזה (שאין צורך שייעברו ס' רבוא בכל יום ברשות הרבים זו עצמה, כי אם) שהיה בתוך העיר ס' רבוא, רשות הרבים הם "פתוחין למקום שיש בו ס' רבוא"; "מדיניות ועיירות שאין בהם שם רבוא"; "עיר שמצוין בה ששים ריבוא"; "עיר של יחיד שלא היו ננסין בה תמיד ששים רבוא של בני אדם".

וגם במקומות שמדוברים ברשות הרבים עצמה, כתובים רק שתהי' בו "דרישת ששים ריבוא"; "מצוין בה ששים רבוא"; "מצוין שם ששים רבוא כמו במדבר"; "ס' ריבוא בוקעים בו"; "שליטין בה ששים רבוא דמייא לדגלי מדבר". שפטות הלשון מורה, שכן שיש בעיר הזאת ס' רבוא, لكن יש ברשות הרבים זהה "דרישת" ס' רבוא, שהם "מצוין בה", והם "בוקעים בו", והם "שליטין בה".

וכן נתרפש לפקוד ס"י שנז ס"ז (ואפילו בזמן הזה, שיש אומרים שאין לנו רשות הרבים גמורה, מפני שאין שם ריבוא בוקעים בה, מכל מקום מתחלה היא בעיר גדולה שיש בה ס' רבוא). והיינו שאף בתקופת כתיבת השלחן עורך, היה דרים רוב ישראל בעיירות הקטנות

הלכות שבת שמה

שאין בהם ששים ריבוא, מכל מקום היו גם עיירות גדולות שיש בהן ששים ריבוא, ואשר אכן יש לרשות הרבים שבהם דין רשות הרבים גמורה. ומקורו בשוו"ת מהר"ם מרוטנבורג פראג סי' לא (ואף על גב שאין לנו עתה רשות הרבים ... ס' ריבואות בוקעין בו ... בעיר ... גזוו אטו רשות הרבים). ופירש בדרכיו משה סי' שני ס"ק ג (בעיר דשכיה רשות הרבים). ובמ"א שם ס"ק יא (בעיר גודלה שיש ס' ריבוא).

וכן הוא לקמן סי' שכט ס"א (עיר של רבים ... ששים ריבוא בוקעים בה בכל יום). והיינו שams ששים ריבוא בוקעים בעיר הזאת, או רשות הרבים שבה היא "רשות הרבים גמורה". ומקורו בראשי עירובין נת, א"ה עיר של יחיד (שלא היו נכנין בה תמיד ס' ריבוא של בני אדם, ולא חסיבא רשות הרבים, שלא דמייא לדגלי מדבר). ובשם"ק סי' רפא, מלאכת הוצאה עיר של יחיד, שלא היו נכנין בה תמיד ששים ריבוא של בני אדם, ואינה החובה רשות הרבים, לפי שאינה דומה לדגלי מדבר).

וכן הוא לקמן סי' שנה בקונטרס אחרון ס"ק ג (מחמת שאין ששים ריבוא בעיר). וכן הוא לעיל סי' רמו ס"ד (בעיר שאין בה רשות הרבים, אלא כרמלית). ו שינוי מלשון הב"י ומ"א שם (לדיין דעתך לנ' רשות הרבים).

ויתירה מזו נתפרש לקמן סי' תד ס"ב (שייחו כל הי"ב מיל רשות הרבים גמורה מן התורה, עד שנחטא ברסי' שמ"ה, כדי שהיו דומים לדגלי מדבר, שהיו רשות הרבים גמורה). והיינו שבdagli מדבר היו כל הרוחבות שביב"ב מיל אלו רשות הרבים גמורה (ולא רק הרוחוב הראשי), אך"פ שלא עברו ששים ריבוא בכל יום — בכל אחד מהרחובות שבdagli ישראל — כיון שיש בכל המחנה ששים ריבוא.

*

אלא שמלשון האמור כאן "שכל שאין ששים ריבוא עוברים בו בכל יום כדגלי מדבר אינו רשות הרבים", נראה לכואורה הפירוש שיעברו ס' ריבוא בכל יום ברוחוב הזה עצמו. וכן נראה לכואורה לקמן סי' שג סמ"ב (להואמורים שאין בקיעת הרבים חשובה לעשוות רשות הרבים ... אלא אם כן בוקעים בו ששים ריבוא בכל יום). ומקורו בשוע"ע כאן ס"ז (ויש אמורים שכל שאין ששים ריבוא עוברים בו בכל יום אינו רשות הרבים).

ודברים אלו אי אפשר להולמים, שהרי אין הדבר למציאות כלל שיעברו ששים ריבוא ביום אחד ברשות הרבים שרוחבו ט"ז אמה, שהרי בכל המעת לעת יש רק 84 אלף שניות. וכיון שהולכים ברשות הרבים רק ביום ולא בלילה (cdrmochah מהלכות עד דכלייא ריגלא דתרמודאי, ועוד), הרי ממש י"ב שעות היום יש רק 42 אלף שניות. וכיום שיעברו ששים ריבוא ברשות הרבים שרוחבו ט"ז אמות, אי אפשר הדבר אלא אם כן יעברו כל שנייה 15 איש, והיינו על ידי שיצטופפו כולם יחד ב-15 שורות (בתוך 16 אמה), וירצחו כל היום באופן שכל שנייה יעברו 15 איש. וזה הרי לא מציאותי כלל.

ויתירה מזו נתבאר לעיל, שלא מדובר כאן ברוחוב ארוך שהוא רחב ט"ז אמה, אלא "ושווקים, הרחבים ט"ז אמה על ט"ז אמה". האומנם שיק' הדבר שיעברו בשוק זה, שהוא ט"ז על ט"ז, 15 אנשים כל שנייה ומשנה במשך כל היום.

מכל שכן שאין שיק' שיהי זה "שוק", שבאים אליו אנשים לкупות בו (ולא לרוץ בו). ויתירה מזו נתבאר לעיל סי' ה (ד') קורות הנעוצים ברשות הרבים לארבע זויות וכל אחת עביה אמה על אמה ... אם אין ביניהם אלא י"ג אמות ושליש ... סביב הבירות שברשות הרבים), שהוא דין פסי ביראות שבמשנה עירובין יז, ב (עוישין פסין לביראות, ארבעה דימדין, נראה כשםונה). ובמשנה שם כב, א (אם היה דרך רשות הרבים מפסקתן ישלקנה לצדדין, וחכמים אומרים אינו צריך). האומנם אפשר הדבר למציאות שדרך רשות הרבים" יעבור שם,

הלכות שבת שמה

כו

ועל פי דבריהם נתפסת המנהג במרינות אל' ויעברו בו ס' רבוע בכל יום – להקל ולומר שאין לנו עכשו רשות הרבים לכל היותר יש בין ריווח של גמורה^{פפ}. ואין למחות בידם, שיש להם על מי חמץ אמות? ?

ויתירה מזו תנן שבת ק, ב

(אם היה רק מים, ורשות הרבים מהלכת בו, הזרק לתוךו ד' אמות חיב). וכן נפסק לקמן סט"ז (רק מים שברשות הרבים שאינו עמוק עשרה ... אם גיגלים הרבים להלך בו, אף על פי שהוא הילוך של ידי הדחק ...) הרי הוא רשות הרבים, כיוון שהרבנים בו ועוברים עליון). האומנם שייך במצבות שיבקעו בתחום הרוק ששים רבוע בכל יום ! ?

ויתירה מזו נתבאר לקמן סי' שג סמ"ב (מברי שווה מתוכו, ונעשה מדון בפתחתו לרשות הרבים ... גבוח י' טפחים מטלקט מתחוך ד' אמות ... אם רבים בוקעים עליו אסור ... ולהאומרים שאין בקיעת הרבים חשובה לעשות רשות הרבים אלא אם כן הם ששים רבועים כמו שנتابאר בסי' שמ"ה, אף כאן אין בקיעת הרבים מבטל ממנה שם מחיצה (מדברי סופרים), אלא אם כן בוקעים בו ששים רבועים בכל יום). הרי מדובר כאן בمبוי סתום, שאינו מפולש, שעולים אליו ששים רבועים בכל יום, בשיפוע של י' טפחים מתחוך ד' אמות. היתכן מצביאות זאת?

ואם כן נצטרך לומר שדיני רשות הרבים שנתבארו בש"ס ובשו"ע אינה שייכת במצבות כלל, והיא מצביאות שלא היה ולא נבראה מבריאות העולם ועד עתה, והיא הלכתא למשיחא. וכיון שכל זה אינו במצבות כלל, אם כן מה הם כל דיני רשות הרבים המלאים בש"ס ופוסקים? וכיון נתבאר בתורת מנחם תשמ"ה ע' 2466 (לדעת הרבה גדוילি הראשונים), כל שאין ששים ריבוא עוברים בו בכל יום אינו רשות הרבים (מן התורה), ועל פי דבריהם כתבו הפוסקים והוא בשו"ע אדמור"ר הוזן) דקי"ל "שאין לנו עכשו רשות הרבים גמורה". יבוא מישחו בזמננו, בעיר שבודאי יש בה "ששים ריבוא עוברים בו כל يوم", ויתעוזן מאחר שנפסק בשו"ע "שאין לנו עכשו רשות גמורה", הרי זה סימן, ששוב לא אפשרית מצביאות של עיר שהיא רשות הרבים גמורה ... מובן עצמו הגיוחן בטענה זו ... יש עיריות שעוברים בהן ששים ריבוא בכל יום, יש להן דין רשות הרבים גמורה מן התורה בלי שום פקפק בדבר!).

וכן האריך להוכיח באגרות משה ח"א סי' קלט, ומסיק "שההשימים ריבוא קאי על העיר". ומוכיחה כן גם מגמא נוספת (זהה עירובין דף כ"ב איתא ואפילו במלות בית מרון הוא רשות הרבים, ופרש"י שמהלכין בה בזה אחר זה, ולא שנים יחד, ואם כן אף אם ילכו ללא הפסיק כל הכל"ד שעוטה של המעט לעת לא יעברו ס' ריבוא, ומכל מקום הוא רשות הרבים).

אללא על כרחך צריכים אנו לפרש, שגם האמור כאן "ששים רבועים בו בכל יום", הכוונה היא שיש ששים ריבוא בעיר הזאת, ואנשי העיר הזאת, שהם ששים ריבוא, "שולטים" ו"בוקעים" ו"עוברים" ברחוב זה, ושלהם דרישת ברוחבות אלו, בכל יום.

וכך הוא גם בנושא הסוג השני של רשות הרבים, שנקרו "סרטיא" (ברירתא הנ"ל, והם "דרכים שעובר בהן מעיר לעיר ורוחבים ט"ז אמה), שאינו שייך במצבות כלל אשר ששים ריבוא יעברו דרכו בכל יום מעיר לעיר. ואפילו בנסיבות בני ישראל במדבר, לא נסעו באותה דרך ורק פעם אחת, ולא עברו בה "בכל يوم". אלא ודאי כוונת פוסקים אלו היא לומר, שסרטיא היא דרך שבין כמה עיריות, אשר בעיריות האלו דרים (ביחד) ששים ריבוא, וכל يوم הולכים אנשים מהם בסרטיא זו.

פ' תוס' שבת סד, ב ד"ה רבבי ענני (ואומר רבינו ברוך, כיוון לדידייהו הוו להו רשות הרבים גמורה ... אבל אנו שאין לנו רשות הרבים כלל). והוא בס' התרומה סי' רלט (אן דלית

הלכות שבת שמה

לן רשות הרבים גמור, כי אם **שיסמכו פ"ח** (וכל ירא שמים יחמיר לעצמו פ): כרמלית), וסי' רם (לידין דלית

לן רשות הרבים כי אם כרמלית). רא"ש ביצה פ"ג ס"ב (דלא שכיחי האידנא רשות הרבים דשיםRibba בוקען בו). טור סי' שלד (לידין שאין לנו רשות הרבים). רמ"א סי'ומו ס"ג (שכל רשותה שלנו הם כרמלית).

וכן הוא לעיל סי' רבנן ס"ח (בזמן הזה שפשת המנהג מהאומרים שעכשו אין לנו רשות הרבים גמורה, אלא כרמלית, כמו שיתבאר בס"י שם"ה), וס"כ (למנגןו מהאומרים שאין לנו עכשו רשות הרבים גמורה). סי' רoso ס"ז (שאין להם דין רשות הרבים גמורה), וסי"ג (ובזמן הזה שאין לנו רשות הרבים, אלא כרמלית). סי' שא סל"ח (יש אומרים שעכשו אין לנו רשות הרבים, אלא כרמלית) וקונטרס אחרון ס"ק ג (שאין לנו עצשו רשות הרבים). סי' שג ס"ג (יש אומרים שבזמן הזה אין לנו עצשו רשות הרבים כלל, אלא כרמלית). סי' שז סכ"ז (בזמן הזה שיש אומרים שאין לנו רשות הרבים). סי' שכה ס"ד (ועכשו שיש אומרים שאין לנו רשות הרבים, אלא כרמלית) וקונטרס אחרון ס"ק ג (שאין לנו עצשו רשות הרבים). סי' שח ס"ה (ועכשו שיש אומרים שאין לנו רשות הרבים גמורה). למן סי' שמח קונטרס אחרון ס"ק ג (ובגם עצשו שאין לנו רשות הרבים). סי' שנז ס"ז (בזמן הזה שיש אומרים שאין לנו רשות הרבים גמורה). סי' שט ס"ד (יש אומרים שעכשו אין לנו רשות הרבים גמורה). סי' תד ס"ב (וכבר נתבאר בס"י שמה שנגן מהאומרים שעכשו אין לנו רשות הרבים גמורה).

והינו לומר שבתקופה זו היו רוב בני ישראל דרים בעיריות הקטנות שאין דרים בהן סי' רבו. אמן בודאי יש עיירות גדולות שיש בהן סי' רבו, וכDSL של העירה הקודמת, מהא דלקמן סי' שנז ס"ז).

פח ט"ז ס"ק ו (ובפי העולם מורגלו עצשו שאין לנו רשות הרבים הוא דעת הייש אומרים ... ועל כן המכמר יחמיר לעצמו, ואין בידו למחות למה שנוהגין עצשו כאוthon הרבים שמקילין).

וכן מצינו בכמה מקומות, שדווקא במקום שהעיקר כדעת האוסרים, אמרנן שמכל מקום אין למחות בידי המקילים, כDSL סי' נה ס"ה (וכן עיקר. וاعפ"כ אין למחות באותו שנוהגין להקל). סי' קנה ס"ג (ואין למחות בידם, מאחר שיש להם על מי שיסמכו, אבל העיקר כסברא האשונה). סי' רמח ס"ט (ואין למחות בידם, אף שהעיקר כסברא הראשנה, כיוון שיש להם על מי שיסמכו), וסי"ג (ויש להחמיר לדבריהם, אבל אין למחות בידי המקילין, הוואיל ויש להם על מי שיסמכו), וקונטרס אחרון שם ס"ק ח (שאין בנו כח למחות בידו, הוואיל ויש לו על מי לסמן). סי' רנג ס"ז (עפ"כ אין למחות בידם, כיוון שיש להם על מי שיסמכו). סי' רנו ס"א (ובמשך שנגהו להקל על פי סברא זו אין למחות בידם, אבל אין לנוהג כן בשאר מקומות). סי' רעו ס"ח (ודבריהם עיקר, לפיכך אין להקל כלל בזה אפילו לצורך גדול, אלא אין למחות בהמקילין). סי' רצט ס"ב (ואין למחות בידם, כיוון שיש להם על מה שיסמכו, אבל העיקר כסברא הראשנה), וסי"ח (אין למחות בידין, כי יש אומרים ... ואך שאין דבריהם עיקר). סי' שא סמ"ט (אין למחות בידם, כי יש להם על מה שיסמכו). סי' שטו ס"כ (ויש להחמיר כסברא האשונה, והמקילין כסברא האחורה אין למחות בידם). למן סי' תמו ס"ו (במקום שנוהגין כסברא הראשנה אין למחות בידם, אבל במקומות שאין מנהג, יש להחמיר כסברא האחורה). סי' תנז ס"ח (ואין בנו כח למחות בידם, שיש להם על מה שיסמכו). סי' תרגס"ד (ואף על פי שהעיקר כסברא הראשנה, מכל מקום עצשו שנוהגין כסברא האחורה אין למחות בידם).

פט ט"ז שם (המכמר יחמיר לעצמו). שכן דעת גдолין הראשונים (משמעות רמב"ם פ"יד ה"א

הלכות שבת שמה

כט

יב מבואות הרחבים ט"ז אמה, אפילו (אי זו היא רשות הרבים, **שמתקצרים בקצתן ואין בהם ט"ז אמה, הרי** מדברות ועירות ושוקים ודריכים המפולשים להן). מגדיר

משנה שם (ודע שיש מן הגאנונים והאחרונונים סוברין שאין רשות הרבים אלא במקום שבוקען בו שים ורבוע, כדגלי המדבר. ואין לה רמז בגמרה, ואין עיקר, וכ"כ הרמב"ן והרש"א ז"ל). רמב"ן עירובין נט. א ד"ה מתני (פרש"י ז"ל עיר של יחיד היינו שאין בה ששים ורבע ז"ל). בני אדם ... וזה העניין בכמה מקומות פירושו, שאין רשות הרבים גמורה אלא בעיר שיש בה שים ורבע, ולא ידוענו מניין לו לרשי"י כן, שלא הזוכר בתלמוד בשום מקום). ושבת נז, א ד"ה מתני (ובספר התורמה אמר שעכשו במקומות הללו אין בהם רשות הרבים גמורה מפני תשבתו). ... שאין עוברים בהן שים ורבע בכל יום ... זה המנן שהן נחלין בו לא מצינו בגמרה, שהוא עיקר שלא יהיה רשות הרבים אלא במקומות של שים ורבע, ואף על פי רש"י ז"ל מפרש כן בכמה מקומות, אם היהאמת, לא משתמייט בכל התלמוד). ש"ת רב"א ח"א סי' תשככ (דע שיש רשות הרבים אף על פי ... אין עוברים שים ורבע כרטיא ופלטיא). ר"ן שבת כו, א ד"ה אבל קשה (זה סברא לא מהחורה, שלא מצינו שהזוכרו חכמים ברשות הרבים דבעינן שהיה עוברים שם שים ורבע בכל יום. ואף על פי רש"י ז"ל מפרש כן בהרבה מקומות, אם איתא, אי אפשר דלא משתמייט תלמודא לאדכורי הכי בחד דוכתא. ועוד שחכמים סתם אסרו, ולא נתנו דבריהם לשיעורין להלך בין כפרים לעיריות גדולות). ש"ת ריב"ש סי' תה (מה שמזכיר ב שאלה, בחשיבות רשות הרבים שים ורבע בוקען בו, אינו עיקר. ואף על פי שהזוכרו רש"י ז"ל במקומות, כבר דחו זה האחרונים ז"ל, לפי שלא נזכר בתלמוד בשום מקום ... ולזה הסכימו הרמב"ן והרש"ב"א ז"ל. גם הרמב"ם ז"ל, לא הזכיר זה כלל). וטעם ונימוקם נעם שלא [נזכר שים ורבע] בגמרה. וראה קונטרס השלחן הערכה סט.

וכד מעיניין שפיר חזין, שברוב הלכות עירובין לא מוזכרת שיטה זו כלל בשועער, אלא מבאר בפשטות החילוקים בין דין רשות הרבים אסור, לבין דין כרמלית שהתרירו (ראה סי' שכחה סט"ז, וסי' שלא ס"ח, וסי' תמד ס"י). רק בהלכות מסוימות (כמו שבוט דשבות במקומות מצהה, וכיו"ב) כותב שנגגו להקל על פי שיטה זו (ראה סי' רנב סי"ח וס"כ, רסו סי"ג, וסי' שכחה ס"ד, וסי' שצב ס"א, וסי' תמד ס"ב). וגם בשבות של אמירה לנכרי הקיל לפעמים בהפסד מרובה, כדלעיל סי' רנב בקונטרס אחרון ס"ק ב (ואף מי שיריצה להחמיר ברשות הרבים שלנו כהאומרים שיש לו דין רשות הרבים, מכל מקום כדי הם המקיימים לסייע עליהם בהפסד מרובה, שהמה הרבים ופשט המנהג כמהותם).

ובחדושי צמח צדק רד, א (רש"י סבירה לי, דכל דלא בקעי שם ס' ורבע אין רשות הרבים. ורוב הפוסקים חלקו על זה). ושם סד, א"ב (ודוחק לומר דסומכין על דעת הפוסקים דרשת הרבים בעין דוקא ס' ורבע בוקען בו, דהא גדול הפוסקים חולקים על זה, ואין סמכין על זה באיסור דאוריתא ... גם בדרכנן באיסור שבת יש לחוש לגודלי הפוסקים, שלא בעין לתנאי דרשת הרבים שי"ס' ורבע בוקען בו).

וכן נהג גם בעצמו ברוחות העירה הקטנה ליבאוויטש, כմבוואר בחידושים לג, ד (בעירנו ליבאוויטש ... כיין שכולם מפולשים לפטיא, הוא הרחוב שבאמצע העיר שם החניות כולם, אם כן חשבי כולם רשות הרבים ... להפוסקים שלא בעין בקיעת שים ורבע). והיינו שף שלא דרו בעירה ליבאוויטש אלא כמה מאות משפחות, מכל מקום נחשב רחוב השוק "פלטיא", והרחובות שהולכים לעיריות אחרות נחשבים "סרטיא", ושאר כל הרוחות המפולשים מצד אחד לפטיא ומצד השני לסרטיא "חשבי כולם רשות הרבים", שאין העירוב מועל בהם.

הלכות שבת שמה

ל

הן רשות הרבים, לפי שאנו אפשר לרשות הרבים להתלקט במלקט ורהייטני^צ.

לפיכך מבואות המפולשים לרשות הרבים מב' ראשיהם, וארכן לאורך רשות הרבים, אע"פ שאין ברחובן ט"ז אמה, הרי הם רשות הרבים גמורה, לפי שהן כרשות הרבים ארוכה שנטקצלה בקצתה, כיוון שארכן לאורך רשות הרבים. אבל אם ארכן מפולש לרוחב רשות הרבים, אין רשות הרבים^צ.

ויש אומרים צב שאין רשות הרבים אלא אם כן רחבים י"ג אמה ושליש^צ (ואו הם רשות הרבים אפילו הם מפולשים לרוחב רשות הרבים^צ).

רשות הרבים גמורה. היה ארכן מפולש לרוחב רשות הרבים אין רשות הרבים). הובא במ"מ פ"י"ד ה"א. ב"י ד"ה וכותב הרב המגיד. ש"ו"ע ס"ח (מבואות הרחבים ט"ז אמה, ומתקזרים בקצתן ואין בהם ט"ז אמה, יש אומרים שארכן לאורך רשות הרבים הרי הם רשות הרבים) צב ר"ש עירובין פ"א סי' ח (ורוי פירש מבואות הרחבים י"ג אמה ושליש, ושני ראשיהם מפולשין לרשות הרבים שהוא רוחב ט"ז, כיוון דבקעי בהו ובין חסיב רשות הרבים ממש מן התורה). טור סי' שס"ד (ורוי כתוב מבוי שוחב י"ג אמות ושליש, ושני ראשיו מפולשין לרשות הרבים הרחוב י"ז אמות, דינו כרשות הרבים). ש"ו"ע ס"ט (מבואות הרחבים י"ג אמה ושליש, ושני ראשיהם מפולשים לרשות הרבים שהוא רוחב ט"ז, יש אומרים שהוא רשות הרבים). עי' בתוס' ורא"ש ודוז"ק (בתוס' נתפרש דמיירי לאורך, ולא נזכר شيء י"ג ושליש, וברא"ש נתפרש שוחבים י"ג אמה ושליש, ולא נזכר شيء^י לאורך.

וראה הידושי צמח צדק רד, א (וצוריך לומר שפירש דברי התוס' בענין אחר, שלא כפי שהבן המגיד). רשיימות שייעורים שבת סי' כב.

צג כדילעיל ס"ה בפסי ביראות (וראה לעיל הערכה פ). צד כן ממשמע בב"י וטור סי' שס"ד. תוספת שבת ס"ק ז (זהقا איררי שמ"ב) ראשיהם מפולשים לרוחב של רשות הרבים, ולא לאורך רשות הרבים. פרמ"ג משבות זהב ס"ק ז (ולכארה לאורך רשות הרבים, אף שמתקצר באמצע ולית י"ג אמה ושליש הוה רשות הרבים, וכשהוא לרוחב בעין כל הרחוב י"ג אמה ושליש), כזה:

צ שבת צז, א (שאי אפשר לה לרשות הרבים שתילקט במלקט וברהייטני).

צא חוס' עירובין ו, ב ד"ה וכי תימא (כגון רשות הרבים אחת משנה צידי המבו רוחב ט"ז אמות, ואורך רשות הרבים מהלכין דרך מבוי, דהשתא אפילו במבו דלא הו רוחב ט"ז אמות הו רוחב רשות הרבים גמורה, כיוון דבשני צידי המבו הו רוחב ט"ז אמה). רשב"א בעובודת הקדש שער ג ס"א (לפיכך המבואות המפולשין לרשות הרבים וארכן לאורך רשות הרבים, אף על פי שאין בוchaneshesh amma he hirhun) שעשרה אמה hei han

רשות הרבים גמורה. היה ארכן מפולש לרוחב רשות הרבים אין רשות הרבים). הובא במ"מ פ"י"ד ה"א. ב"י ד"ה וכותב הרב המגיד. ש"ו"ע ס"ח (מבואות הרחבים ט"ז אמה, ומתקזרים בקצתן ואין בהם ט"ז אמה, יש אומרים שארכן לאורך רשות הרבים הרי הם רשות הרבים) צב ר"ש עירובין פ"א סי' ח (ורוי פירש מבואות הרחבים י"ג אמה ושליש, ושני ראשיהם מפולשין לרשות הרבים שהוא רוחב ט"ז, כיוון דבקעי בהו ובין חסיב רשות הרבים ממש מן התורה). טור סי' שס"ד (ורוי כתוב מבוי שוחב י"ג אמות ושליש, ושני ראשיו מפולשין לרשות הרבים הרחוב י"ז אמות, דינו כרשות הרבים). ש"ו"ע ס"ט (מבואות הרחבים י"ג אמה ושליש, ושני ראשיהם מפולשים לרשות הרבים שהוא רוחב ט"ז, יש אומרים שהוא רשות הרבים). עי' בתוס' ורא"ש ודוז"ק (בתוס' נתפרש דמיירי לאורך, ולא נזכר شيء י"ג ושליש, וברא"ש נתפרש שוחבים י"ג אמה ושליש, ולא נזכר شيء^י לאורך.

וראה הידושי צמח צדק רד, א (וצוריך לומר שפירש דברי התוס' בענין אחר, שלא כפי שהבן המגיד). רשיימות שייעורים שבת סי' כב.

צג כדילעיל ס"ה בפסי ביראות (וראה לעיל הערכה פ). צד כן ממשמע בב"י וטור סי' שס"ד. תוספת שבת ס"ק ז (זהقا איררי שמ"ב) ראשיהם מפולשים לרוחב של רשות הרבים, ולא לאורך רשות הרבים. פרמ"ג משבות זהב ס"ק ז (ולכארה לאורך רשות הרבים, אף שמתקצר באמצע ולית י"ג אמה ושליש הוה רשות הרבים, וכשהוא לרוחב בעין כל הרחוב י"ג אמה ושליש), כזה:

הלכות שבת שמה

לא

וכבר נتبادر שעכשו יש אמורים שאין לנו רשות **כח** רבashi ז, א (دلא גביהי שלשה, וחיא בר רב אמר הרבים בכל עניין):

אפילו היומי והיגי, אבל צואה לא, ורבashi אמר אפילו צואה. טור ושו"ע ס"י (כל דבר שהוא ברשות הרבים אם אין גבוה [שלשה] טפחים, אפילו הגם קוץים או צואה, שאין רבים דרושים עליהם, חשובים כקרקע, והו רשות הרבים).

צו רשיי שם ד"ה ע"ג (دلא דרסי בה ובמים עליה, שלא יזוקו ... צואה ע"ג דלא גבוה, לא דרסי עלה). טור ושו"ע שם (שאין רבים דרושים עליהם).

וחטעם שם רשות הרבים, אף שאין דרושים עליהם, כיון שעכ"פ אין רגילין להקיף אותה, אלא מدلגים מעלה, כמו בركק מים, דלקמן סט"ז (אם איןו רחוב ד', אין מקלפים אותו).

הוא רשות הרבים, כיון שהרבנים בוקעים בו ועוברים עליו, ואין מקלפים אותו משא"כ בצואה רחבה מד', נtabar באחד האופנים דלקמן סי' שנה סי'ב (שהצואה ... היא מקום פטור ... אינה גבואה ג' אלא שרחבה ד'), שאין רבים פוסעים ומدلגים עליה אלא מקלפין אותה), ושם נסמן (הערה צא). והיינו שצואה שברשות הרבים שרחבה מד' ואינה גבואה ג', אינה רשות הרבים (כיון שאין מدلגים עליה אלא מקלפין אותה), ואינה כרמלית (כיון אינה גבואה ג'), ואם כן דינה מקום פטור.

ובמקום פניו פחות מד' טפחים, נtabar לקמן סי' שנד סי'א (שהמקום פניו שביניהם מקום פטור הוא, הויל ואין ברחבו ד' ... הפסיק זה שבין הבור לרשות היחיד אין רבים בוקעים בו, לפי שאיןנו נוח תשמש הליכתו, הויל ואין בו רוחב ד').

צ והיינו שף שלענן גבואה ג' טפחים ורחוב ד' על סי' ב' דעתות, אם הוא כרשות הרבים או כמקום פטור, מכל מקום אם אין גבואה ג' טפחים, בודאי הוא דין כרשות הרבים.

כח ר' יוחנן שם (אמר רבבי יוחנן אין כרמלית פחותה מרבעה), ופרש"י (רווח, ואי לא מקום פטור הוא, ומותר לכתילה להוציאו משם לרשות הרבים ולרשות היחיד). טור ושו"ע שם (ואם הוא גבואה שלש, ומושלש עד תשעה ולא תשעה בכלל, אם הוא רחוב ארבע על ארבע, הוא כרמלית, ואם אין רחוב ארבע על ארבע, הוא מקום פטור). **צט סעיף ז.**

ק עולא ח, א (אמר עולא עמוד תשעה ברשות הרבים ורבים מכתfine עלייו, זורק ונח על גבוי חייב ... תשעה ודאי מכתfine עילוייה). ופרש"י (תשעה דוקא נקט, דחווי לכתחופי, דאיינו לא גבואה ולא נמוך). רמב"ם הל' שבת פ"יד ה"ח (מקום שיש בגובהו תשעה טפחים מצומצמים,

הלכות שבת שמה

רוחב ד', שכיוון שהוא צריך לרבים, רשות הרבים הוא בין רחוב לבין קוצרק^א. אבל אם אין רבים מכתפים עליו, אע"פ שרואו הוא לבתף עליו, אין רשות הרבים קב^ב. ופחות מט' אפילו אם מכתפים עליו אין כלום, מפני שהוא ראוי לכתופק^ג. ויש אומרים קד^ד שמט' ועד עשרה ראוי הוא לכתופק, ורשות הרבים הוא אם מכתפים עליו, אפילו אין רוחב ד'.

אבל מעשרה ולמעלה, אף אם ראוי הוא לכתופקה ומכתפים עליו, הרי נשנה לרשות אחרת, שאם הוא רחוב ד' על ד' הוא רשות הוהיד, ואם אין חור שבכוחל כלפי רשות הרבים, והוא גובה

שאין מניחים שם משאן אלא נסמכין בו, הרי הוא מקום חשוב ו ראוי לתחמישו). ר"נ ג, א ד"ה אמר עלולא (ופירש^י ז"ל אף בשאיינו רחוב ארבעה. וכן דעת הר"ם במז"ל. והיינו טעמא לא בעין כי הא ארבעה על ארבעה, דרך בני אדם לכתף בו אף בשאיינו רחוב כל כך). טור וש"ע שם (אפילו אין רחוב ארבעה).

קב רשב"א שם בשם הראב"ד (זהראב"ד ז"ל פירש דוקא ... שמתכfin עליו, אבל כשאין מכתפים עליו, ואף על גב דראוי לכתף עליו, לא). ר"נ שם (הראב"ד ז"ל פירש דוקא ... כשהמתכfin עליו, אבל אין מכתfin עליו לא, אף על פי שרואו לכתף עליו). מ"א ס"ק ח (אבל כשאין מכתפים עליו, אף על פי דראוי לכתף עליו, לא היו רשות הרבים (ב"י ראב"ד)).

קד רשי" ש שם (תשעה דוקא נקט, דהיינו לכתופי, דאיינו לא גובה ולא נמוך). קד רא"ש פ"ק דשבת סי' טו (תשעה ודאי מכתפי עלייה, והו רשות הרבים עד עשרה טפחים דחזי לכתוף). טור וש"ע שם (ויש מי שאומר דהוא הדין לגובה מתשעה ועד עשרה ורבים מכתפים עליו, והוא רשות הרבים, אפילו איןנו רחוב ארבעה).

וראה לקמן סי' שנב ס"ג (אם הגיעו לי טפחים התחתונים שהם אויר רשות הרבים, אם הכוthal משופע בעניין שנח עליו ... כשרבים מכתפים על שיפוע הכוthal, אז דינו כרשות הרבים גמורה, כמו"ש בסימן שם^ה).

קה כמבואר בב"י ד"ה ומ"ש רבינו ומט' (דהא אפילו גובה י' נמי חזוי לכתופי עלייה). קו רא"ש שם (אבל יותר מעשרה לא, נשנה לרשות אחרת, אם רחוב הוא רשות היחיד, ואי לא הו מוקם פטור). וככלעיל ס"א (עמוד או תל שהוא גובה עשרה ורחוב ד' על ד', הרי הוא כמוקף מהיצות גבהת עשרה), והו רשות היחיד. וכדלקמן סי"ז (אויר רשות הרבים אינו רשות הרבים אלא עד עשרה טפחים, אבל למקרה מי' טפחים מקום פטור הוא).

קד והיינו שלענן גובה פחות מי' ורחוב ד', הובאו לעיל סי' ב' דעת, אם הוא כרשות הרבים או מקום פטור. משא"כ הכא שגובה עשרה טפחים ורחוב ד', הוא רשות היחיד.

לא פחות ולא יתר, ברשות הרבים, הרי הוא כרשות הרבים). טור וש"ע שם (ואם הוא גובה ט' טפחים מצומצמים, ורבים מכתפים עליו, هو רשות הרבים).

כא רשי" ש ד"ה מכתפי (וכיוון דצרכן לרבים, רשות הרבים הוא בין רחוב לבין קוצר). רמב"ם שם (ואין משיגין על מדת ארכו ומדת רחבו בין רחוב לבין קצר מפני שרבים מכתפים עליו), ומ"מ שם (ומוכרה כן ממה שלא הזכיר שייעור הרוחב כלל).

רשכ"א שם (דכיוון דמשום דמצפהibi בהה משווין ליה רשות הרבים, ודרך המכתפין לכתף אף על פי שאין בו ארבעה, לפי

הלכות שבת שמה

לג

כח גמרא ז, ב (זרק למטה מי טפחים והלכה ונחלה בחור כל שהוא, באנו למחולקת רבינו מאיר ורבנן, דרכי מאיר סבר חוקקין להשלים ורבנן סברי אין חוקקין להשלים). Tos' שם ד"ה והלכה (ואומר ר"י ... בחור כל שהוא, אפילו רבינו מאיר מודה שלא אמרין חוקקין להשלים). ואף לדעת המפרשים, שגם בזה חולק ורבני מאיר, נתבאר בב"י ד"ה ומ"ש אפילו (VIDOU דהילכת כרבען, דרכיהם נינהו. וכן פסק הרמב"ם בפרק י"ד). והוא מ"ש שם ה"י (חוור בצד רשות הרבים, אם יש בו ארבעה על ארבעה וגבوها עשרה הרי הוא רשות היחיד ... ואם אין בו ארבעה על ארבעה, הרי זה מקום פטור). טור ושו"ע שם (אפילו אם יש

עשרה, ואין בתוכו ד' על ד', הרי הוא מקום פטור, ואין אומרים רואים כאלו נחקר מן הכותל במקומו בשיעור ד' על ד' ^{זק}:

יד גומא ברשות הרבים, אם אינה عمוקה נ' טפחים, הרי הוא רשות הרבים. שלשה ועד עשרה, אם רחבה ד' על ד' הרי הוא כרמלית, ואם לאו הוא מקום פטור, אפילו הוא عمוקה עשרה טפחים ו יותר ^{זט}, ואפילו אם לפעים מניחים בה רבים הפציהם עד שישבו, מכל מקום תשמש על ידי הדחק הוא, ואינו חשוב תושב המשמש לשות הרבים בשביל קר'.

וזאת היא عمוקה עשרה ורחבה ארבעה הרי זו רשות היחיד, שהרי יש לה מחיצות בתחום ק' והוא שיהיא העומק עשרה מתקנת מתחוק הילך ד' ^{זיב}:

בו מקום כדי לחוק להשלימו לאربعנה).

וזם החורמים מפולשים גם לרשות היחיד, נתבאר לעיל ס"ח.

קט עבדות הקדר שעוד ג ס"א (אם יש ברחבה ארבעה הרי זו כרמלית, ואם לאו הרי הוא מקום פטור, ואפילו عمוקה מאה אמה). אליה רבה ס"ק יט (ואם לאו הוא מקום פטור, ואפילו عمוקה כ' אמה (עבדות הקדר...)).

קי ר' בא ח, א (אמר ליה אבי לרבי יוסף גומא (עמוקה ט, ריש"י) מא, אמר ליה וכן בגומא. ר' בא אמר בגומא לא, מי טעמא תשמיש על ידי הדחק לא שםיה תשמיש), ופרש"י (הליך לאו צורך רבים הוא, אלא כרמלית הוא). שבת ק, ב (תשמש על ידי הדחק לא שםיה תשמיש), ופרש"י (כגון גומא תשעה ברשות הרבים, אע"ג דוחזיא לאצנוועי ביה כומתא וסודרא, לא הוית תשמיש למיהורי ההוא גומא רשות הרבים, כעמדו ט' שהרבנים מכתפין עליו, דאמירנן בפ"ק דהוי רשות הרבים). רא"ש שבת פ"א סי טו (הליך האי גומא, פחותה משלשה הוא רשות הרבים, משלשה ועד י', רחבה ארבעה הוא כרמלית, ואי לא הויא מקום פטור). טור ושו"ע סי"א (gomaa ברשות הרבים, אם אינה عمוקה שלש הוית רשות הרבים. משלש עד עשרה, אם רחבה ארבעה הוא כרמלית. ואם לאו, הוית מקום פטור).

וכן הוא לקמן סט"ז (רק שאין רבים בוקעים בו, איןו רשות הרבים ... ואפילו הוא עמוק ט').

קי שו"ע שם (ואם היא عمוקה עשרה, הוית רשות היחיד, והוא שתהא רחבה ארבעה). וכן הוא לעיל ס"א (חריז עמק עשרה טפחים, שנמצא חללו מוקף במחיצות גבוהות עשרה, אם רוחב חללו הוא ד' טפחים על ד' טפחים, שהוא שיעור מקום, הרי הוא רשות היחיד גמורה בתוכו, ואפילו הוא ברשות הרבים).

קב כמו בתל שנתבאר לעיל ס"ב (תל שהוא משופע והולך ומתקנת בגביו מעט מעט, אם

הלכות שבת שמה

פנ' היהת קיג הנומא מלאה מים, אין המים מבטלים המחייצות. והוא הדין שאר דברים צלולים שאדם מסתכל בהם ורואה בתוכם ונראים **המחיצות**.

אבל מלאה פירות אינה רשות הוהיה, שהפירוט מבטלים המחייצות מן התורה^{קע}, אפילו דעתו לפניהם היום, הואיל ועכשו אין המחייצות ניכרות.

הוא מגביה י' טפחים מתוך הילוק ד' אמות, הרי הוא כאלו זוקף ביושר, ורשות היחיד הוא ... אבל אם מתקתק גובה עשרה מתוך הילוק ה' אמות, הרי הילוק בו נוח וקל, ולפיכך הוא כרשות הרבים גמורה). וכן הוא כאן בגומא.

קיוג סיכון הלכות גומה מלאה, שנتابאו בשני הסעיפים שלפניו, ולאחר מכן:

- (א) מלאה מים ועומקה י' טפחים, ועכברים על מחיצותיה, רשות היחיד היא מהתורה, וכרכਮלית מדברי סופרים.
- (ב) מלאה פירות ודעתו לפניהם, נתבטלו המחייצות מהתורה, ומדברי סופרים חששיים שלא נתבטלו.
- (ג) מלאה מים ועומקה י' טפחים מתוך ה' אמות, כרמלית היא, ולא רשות הרבים, אף שרבים מהלכים בה.
- (ד) מלאה מים ופחות מי' טפחים, ורגילים להלך בה, רשות הרבים היא.
- (ה) מלאה מים ופחות מי' טפחים, ואין רגילים להלך בה, כרמלית היא.

קיד' אביי שבת ק, א (בBOR רשות הרבים עומקה עשרה ורחבנה ארבעה מלאה מים, וזרק לתוכה חייב. מלאה פירות, וזרק לתוכה פטור. Mai טעמא, מים לא מבטלי מחיצא, פירות מבטלי מחיצאת). רmb"ם הל' שבת פי"ד ה"ג (BOR רשות הרבים עמוק עשרה ורחב ארבעה, מילא מים וזרק לתוכו חוץ ונח על גבי המים חייב, שאין המים מבטלין המחייצות. היה מלא פירות וזרק לתוכו פטור, שהרי מיעטו הפירות את שיעורו). מ"מ שם (נראה שהוא הדין בכל דבר שאדם מסתכל ורואה בתוכו דין כמים, והם הדברים הלחמים הרבה. והדברים הבשימים דין כפירות. והטעם בזה לפי שאין המחייצות ניכרות). מ"א ס"ק י' (הו) רשות היחיד, ואפילו היה מלא מים. והוא הדין דברים שאדם מסתכל ורואה בתוכו ונראין המחייצות. אבל מלאה פירות, אין רשות היחיד, דין המחייצות ניכרות, אפילו דעתו לפנותן).

וכל זה מן התורה, אבל מדברי סופרים, נתbaar לכאן בסמוך (אינו רשות היחיד (מדוברי סופרים), אלא כרכਮלית), ולאחר מכן סי"ט (והימים והנהלים ...) אף אם יש בהם גומה שעומקה מתקתק י' טפחים מתוך הילוק ד' אמות, שהיא רשות היחיד גמורה מן התורה, והזורך לתוכה מרשות הרבים חייב. מכל מקום מדברי סופרים אינה רשות היחיד, אלא כרמלית (הואיל ועכברים על מחיצותיה מלמעלה כאלו לא היו שם מחיצות כלל).

קטו גمراו ורmb"ם שם. מ"מ שם (ויש מן הגאנונים שכתבו שאין פירות מבטלין מחיצות אלא דוקא שבטלן שם ואין דעתו לפנותו, ואין זה עיקר, אלא בכלל גונה מבטלין מחיצות, כיון שהם היו שם קודם זריקה, נמצא שכשורת לא היו שם מחיצות ניכרות. וזה דעת רבינו. וכן העלה הרמב"ן). מ"א שם (אפילו דעתו לפנותן).

קטז תוס' שם ד"ה פירות (ואומר ר"י דמן התורה מעט כל דבר, ואפילו הניתל, ומדרבנן הוא דגוזו, דבר הניטל אינומעט).

הלכות שבת שמה

לה

ואם דעתו ליטלה אחר השבת, נחביר לקמן ס"י שנה ס"ט (ויהה העפר מונח כך לפחות שבת אחת ... ויש חולקין על זה ואומרים, שזה שבittel העפר להיות מונח שם שבת אחת, אין זה מועיל כיון לבטל הכותל שהוא נחשב כפוץ, הוαι ודעתו לחזור ולפנותו מכאן לאחר זמן). ס"י שוג סל"ה (ואם נקרש הנחר ונגלה בימות החורף בטלה מהיצחו, אסור לטלטל במבי' כל ימי קרישתו), ובג"ה (שהဟרה רלא) שם (כיוון דמדאורייתא אף פרי מבטלי).

קי"ז מ"א ס"ק יד (מייא לא מבטלי מהיצתא ... כל חרין שאינו משופע כדי שיתלקט גבוה " מתוך ד' אמות לא הו רשות היחיד).

קיח סעיף ב'

קייט שבת ק, ב (וכמה הוא רקק מים, פחות מעשרה טפחים). ופרש"י (כמה עומקו דנימה אכתי רשות הרבים הוא, ולא נעשה כרמלית), הרי שאם עומקו עשרה טפחים כרמלית הוא. רmb"ס פ"י"ד ה"כ"ד (רק מים שהוא עובר ברשות הרבים ... אם יש בעומקו עשרה או יותר הרי הוא כרמלית, כשאר הימים). רבנו יהונתן עירובין כת, א ד"ה אמרו לו (גבולה י' ורחה ד', דומיא דים, ואז נעשין רשות לעצמן, ואפילו ברשות הרבים הם כרמלית). מ"א ס"ק יא (ואם עמוקה י' ורחה ד' הוא כרמלית, כמו ים), וס"ק יד (ונראה לי Дарапило עמוקה י').

כך לקמן ס"ט (אייזו היא כרמלית ... וכן הימים והנהלים ... אף אם יש בהם גומה שעומקה מתלקט י' טפחים מתוך הילוך ד' אמות, שהיא רשות היחיד גמורה מן התורה, והזורק לתוכה מרשות הרבים חיב', מכל מקום מדברי סופרים אינה רשות היחיד אלא כרמלית (וואיל ועוברים על מהיצתו מלמעלה, אבל לא היו שם מהיצות כלל), ושם נסמן (הערה קנד). אלא שכאן דין בגדרי רשות היחיד (וההלך הזאת של כרמלית מדברי סופרים, הובאה כאן בין חזאי עיגול), ואילו לקמן שם דין בגדרי הכרמלית, לשם היא עיקר הלכה זו).

וראה חידושי צדק מט, א ד"ה ורק. דברי נהמי ס"ז, ב.

כלא נחביר בקונטרס אחרון ס"ק ב (ולא תימא דוקא רקק שרשות הרבים מהלכת בו, דהא אף אילו אמת המים העוברת בבקעה, אם עמוקה י' היא כרמלית, כדתנן בעירובין שם, עי"ש בפרש"י במתניתין ... ומהיצות עצמן שבקעה חוץ אין מועלות ... כיוון שהן פרוצות לכל עובר שם לעבר עלייהן ... אין כלום מדברי סופרים).

והיינו כדתנן עירובין פז, א (מעשה באמה של אבל שהיו מלאין ממנה ... מפני שלא היה בה כשייעור), ופרש"י (כשייעור כרמלית, או בעומק י' או ברוחב ד', שאין מים נעשין רשות עצמן בפחות עמוקה י' ברוחב ד'). הרי שגם אם יש לה מהיצות י', ואף שאמת המים היא

(ואפילו במליה מים, או אפילו בריקנית, אינה רשות היחיד אלא אם כן העומק עשרה הוא מתקلت מתוך הילוך ד' אמות קץ, כמו שותබאר למעלה קץ).

(ואפילו הוא עמוק עשרה מתוך הילוך ד' אמות) איןו רשות היחיד (מדברי סופרים), אלא כרמלית, כמו הימים והנהלים שאינן רשות היחיד מדברי סופרים אפילו עמוקים עשרה מתוך הילוך ד' אמות, הוайл ועוביים עליהם קיט, כמו שותיבאר יעקב).

והיא הרין לרקע שבכרמלית יעקב.

עשירה).

הלכות שבת שמה

(ואין צריך לומר אם הוא עמוק עשרה מtopic הילוך יותר מד' אמות, שאו אין רשות היחיד מן התורה, ואעפ"ב אין רשות הרבים,Auf'i שהרבנים מהלכים בזקם, לפי שכט מים שהן עמוקים עשרה אין נוח להלך בהן כלל¹⁵⁶):

טז רקע מים שברשות הרבים שאינו עמוק עשרה, בטל הוא לגבי רשות הרבים, אם רגילים הרבים להלך בו, אף על פי שהוא הילוך שעיל ידי הדחק¹⁵⁷. ואפיו אם אין רחוב ד', שאין מהלכים בתוכו אלא מدلינים עליון, הרי הוא רשות הרבים, כיוון שהרבנים בזקם בו וועברים עליון, ואין מקיפים אותו כמו שמקיפים את הבור שברשות הרבים קכח. וכן דף המונח על גבי הרקע

(ב) עמוק עשרה מtopic יותר מד' אמות, שגם מהتورה אין לא רשות היחיד ולא רשות הרבים.

וכן הובאו שני האופנים לקמן סי"ט (כרמלית ... הימים והנהלים ... אין העומק עשרה מתלcket מtopic הילוך ד' אמות ... ואף אם יש בהם גומה שעומקה מתלcket י' טפחים מtopic הילוך ד' אמות, שהיא רשות היחיד גמורה מן התורה ... מכל מקום מדברי סופרים אינה רשות היחיד אלא הכרמלית).

קג מ"א ס"ק יד (ורשות הרבים נמי לא הו, שאינו נוח תשמש הליכתו מפני המים ... ראמ').

והוא ביראים השלם סי' עדדר קמב, ב (ורשות הרבים לא הו, שאינו נוח תשמש הליכתו מפני המים).

קד משנה שבת ק, ב (אם היה רקע מים ורשות הרבים מהלכת בו, הזורק לתוכו ד' אמות חייב, וכמה הוא רקע מים פחות מעשיה טפחים). רmb"ם הל' שבת פ"יד ה"ד (רקע מים שהוא עובר ברשות הרבים, ורבים מהלכין בו, אם אין בעומקו עשרה טפחים הרי הוא כרשות הרבים). מ"א ס"ק יא (רקע מים ברשות הרבים, ורבים מהלכין בו, אם אינה عمוקה י' ... הו רשות הרבים).

וראה לקמן סי' שנה קונטרס אחרון סוף ס"ק ג (משא"כ ברקע פחות מעשרה [שאם רבים בזקם הווה רשות הרבים], ודורי'ק היטב).

קכח גמרא שם (סלקא דעתך אמריא, הניא מיili (דהוי רשות הרבים, רשי') היכא דהוה ד' דלאו אורחיה למפסעי, אלא עברו בגואה, רשי'), אבל היכא דלא הואי ארבעה, מיפסעוי פסעי ליה ... שהרי ربים בזקען בו). רmb"ם שם (אם אין בעומקו עשרה טפחים הרי הוא כרשות הרבים, בין שהיה רחוב אפילו ארבע אמות, בין שלא היה ברוחבו ארבעה טפחים, שהרי רוב העם מدلיגין עליון ואין מהלכין בתוכו, הויל ואין בעומקו עשרה הרי הוא רשות הרבים).

בקעה, מכל מקום הכרמלית היא. וראה משולחן הארי ע' 156.

� עוד נתבאר בكونטרס אחרון שם, שגזרות חכמים זו היא אף בפחות מבית סאתים, ואף כשאין רשות הרבים מהלכת בו, ואף באמת המים שבבקעה, מטעם שעומק שעיל פרוצות לכל>User שם לעבור עליהם. משא"כ כשהאונגנים גבוהים ואין עוברים עליהם, והוא פחות מבית סאתים, לא גוזר.

כב והיינו שיש בזה שני אופנים:

(א) עמוק עשרה מtopic הילוך ד' אמות, שמההתורה

רשות היחיד הוא, ומדוברי סופרים — הכרמלית.

(או על הבור) הוא רשות הרבים, כיוון שרבים בוקעים בו^{כט}.

וראה החיורי צמח צדק מט,

א ד"ה רפק. מראי מקומות וציוניים. משולחן הארץ.

קפו גمرا שם (האי מאן דזורייך ונוח אגדוד דגמלא

מיחייב, שהרי רבים בוקעין בו).

מ"א שם (והוא הדין דר' המונה עלי), ופרש בפרמ"ג שם

(לכוארה מפרש כן מ"ש שם אגדוד דגמלא), והיינו שהיינו דר' (גודא) שישמש כקשר

(גמלא).

קפו רשיי שם ד"ה הילוך הילוך (למיירה دائית אין

אבל רק שאין רבים בוקעים בו, אין רשות הרבים ^{כט}, אף שאינו עמוק עשרה, אלא כרמלית הוא אם הוא רחוב ד', ואפילו הוא עמוק ^{כט}:

ין אויר רשות הרבים, אין רשות הרבים אלא עד עשרה טפחים, אבל למעלה מי' טפחים מוקם פטור ^{כט}, לענין דבר שאינו מסויים ^{כט}, כגון פני כותל שברשות הרבים אם איזה דבר נזכר שם ^{כט}, או קולט מן האויר, מותר להוציאו שם לרשות היחיד ^{כט}.

רגילין להלך בו פטור, וכי רגילין להלך בו חייב).

קכח גمرا שם (הא קמ"ל, הילוך על ידי הדחק שמייה הילוך, שימוש על ידי הדחק לא שמייה תשמש). רשיי שם (לא هو תושם למייהו גומה רשות הרבים, כעמוד ט' שהרבנים מכתפין עליון, ואמרין בפ"ק דהו רשות הרבים). רבא ח, א (אמר ליה אבי לר' יוסף גומה (עומקה ט', רשיי)מאי, אמר ליה וכן בגין לא, מי טעונה תשמש על ידי הדחק לא שמייה תשמש).

וכן הוא לעיל סי"ד (אפילו היא עומקה עשרה טפחים יותר, ואפילו אם לפעמים מניחים בה רבנים חפציהם עד שישבו, מכל מקום תשמש על ידי הדחק הוא, ואני חשוב תשמש לעשotta רשות הרבים בשביב כך).

קכט משנה שבת ק, א (הזוק ארבע אמות בכוון לעשרה מעשרה טפחים, כזרק באוויר. למטה מעשרה טפחים, כזרק בארץ. הזורק בארץ ארבע אמות חייב), ופרש"י שם ז, ב ד"ה מוקלי (דיאנה תופסת באוויר למעלה מי' כראשות היחיד אלא למטה מי'). טור ושו"ע סי"ב

(רשות הרבים אינה תופסת אלא עד עשרה, אבל לעשרה מעשרה הוא מקום פטור). קל רשיי שם ד"ה כזרק בארץ (ולא דמי לנח על דבר המסויים למטה מי', דההוא חשיב למייהו רשות חשוב לעצמו, או כרמלית או מקום פטור, ולא הויא הנחה ברשות הרבים).

קלא גمرا שם ושם (בדבילה שמייה שניינו), ופרש"י (ונזכר בכוון, כגון דבילה שמייה).

קלב רשיי שבת ז, א ד"ה דעת י' (בדבר שאינו מסוים, כגון פני לבינה או פני כותל, או קולט מן האויר, לעשרה מי' מותר להוציאו לכתחילה שם לרשות היחיד).

משא"כ למטה מעשרה, אסור לכתהלה להכניות שם לרשות היחיד, אפילו بلا עקייה, כדלקמן סי' שמоз ס"א (מן התורה אין חייב אלא כשבורח חוץ מרשות היחיד ומניחו ברשות הרבים, או להפוך ... אבל אסורים לעשות כן מדברי סופרים), וס"ח (הзорק מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים באמצעות פטור, כיוון שלא הייתה הנחה ברשות הרבים, אבל אסור מדברי סופרים).

ואף שנתבאר לקמן סי' שנא ס"א (モותר לקלוט ולקבל מן האויר המים הנוטפים ממנה,

הלכות שבת שמה

אבל דבר מסוים קלאג כנון חור שבכottage^{קלו}, או ראש עמוד קיה, אם אין בו ד' על ד', אפילו למטה מעשרה מקום פטור הוא. ואם יש בו ד' על ד', גם למיטה מעשרה איננו מקום פטור, אלא רשות היחיד גמורה הוא^{קלו}:

יה' חורים שבכתלים כלפי רשות הרבים^{קלו}, ואינם מפולשים לפנים^{קלו}, אם הם [גובה]^{ים נ'} טפחים^{קלו}, איןם כרשות הרבים, אלא נדונים כלפי מדותיהם, אם יש בהם ד' על ד' והם למיטה מי' טפחים הם כרמלית, ואם הם למיטה מי' טפחים הם רשות היחיד, ואם אין בהם ד' על ד' הם מקום פטור, בין שהם למיטה מעשרה בין שהם למיטה מעשרה^{קלו}:

והוא הדין לנוטפים מההג עצמו, בין שקולטן למעלה מעשרה בין למיטה מעשרה, מפני שלמעלה מעשרה אויר מקום פטור הוא, ולמיטה מעשרה רשות הרבים הוא. הינו כשרוצה לשתו שמה, ואינו מכניסו שם לרשות היחיד.

גם נפקא מינה לדעת הסוברים שנחשבת עיקירה, כדאמרין שבת צז, א (קלוטה כמה שהונחה). ק, א (אחותו הרוח משהו), ופרש"י (הרוח עכברתו במקומו מעט), ותוס' (כדי פריש בקונטרס דחשיבה אחיזת הרוח כמונה על גבי משהו).

קלג רשי' שם (ובדבר מסוים כנון ראש עמוד וגב לבינה ... اي אית בית ארבע ... רשות היחיד הוא, ואי דלית בית ארבע ולמיטה מעשרה ... אין כרמלית פחותה ארבע ... כי האי גוננא מקום פטור הוא ובטל, ומותר לרשות הרבים ולרשות היחיד).

קלד שיתבאור דיןן לקמן ס"ח.

קלה שיתבאור דיןן לקמן סכ"ז.

קלו כدلעיל ס"א.

קלז שבת ז, ב (הורי רשות הרבים, אבל אומר כרשות הרבים דמו, רבא אומר לאו כרשות הרבים דמו), וכרבא. טור וש"ע סי"ג (חורים שבכתלים כלפי רשות הרבים, אם הם גבוחים למיטה שלשה, איןם כרשות הרבים, אלא נדונים לפני מדותיהם).

וכן הוא בכרמלית, כדלקמן ס"ז.

קלח שם מפולשים לפנים, נתבאר לעיל ס"ח (ואפילו הם מפולשים כלפי חזן לרשות הרבים ... כיוון שאפשר להשתמש בהם מרשות היחיד, הרי הם בטלים עצלה ונחשבים כמותה. אבל אם הם כלפי חזן ואינם עוברים כלפי פנים, איןם בטלים עצלה, והרי הם נדונים לגבים ורוחם כמו שיתבאור).

קלט משא"כ אם איןם גבוחים ג' טפחים, דינם כרשות הרבים, כدلעיל סי"ג (כל דבר שהוא ברשות הרבים, אם איןם גבוח ג' טפחים ... חשובים כקרע, והרי הם רשות הרבים). ואף שנתבואר לקמן סי' ששה ס"ו (פתח המבו כי נגד הלחוי ... כיוון שאין ברוחב מקום זה ד' טפחים, מקום פטור הוא. וכן ... תחת הקורה ... מקום פטור הוא ... במבו הפתוח לרשות הרבים).

הינו כיוון שאותו מקום שאין בו ד' על ד' הוא פתוח לרשות היחיד. משא"כ כאן שי"י אין מפולשים לפנים", אם כן דיןן כרשות הרבים.

קם רשי' שם ד"ה לאו כרשות הרבים (אלא רשות לעצמן הן, ואם רוחבים ד' הוא כרמלית, ואי לא הוא מקום פטור). רמב"ם הל' שבת פי"ד ה"י (איןם כרשות הרבים אלא הרי הן

כפי מדרנן, כיצד חור בצד רשות הרבים, אם יש בו ארבעה על ארבעה וגובה עשרה הרי הוא רשות היחיד, ואם אין גובה עשרה הרי זה כרמלית, ואם אין בו ארבעה על ארבעה הרי זה מקומ פטור, והוא שגובה שלשה). Ubodat hakodesh she'ur g shelsha).

S"a (עלולם נדונין לפי גובהן ורוחבן. מצד, עד שלושה הרי הם כקרעך והרי אלו נדונין משום רשות הרבים, שלשה ושלשה ועד עשרה, אם רחבין ארבעה נדונין משום

כרמלית, פחות מארבעה הרי אלו מקום פטור). ר"נ שם ב, ב ד"ה חורי (וכשהן למעלה משלשה מיירי, והלcta כרבעא). טור (אלא נדונין כפי מדותיהם, אם יש בהם עד ד' גובהין י' רשות היחיד, ואם יש בהן ארבע על ארבע ואין גובהן עשרה hei כרמלית, ואם אין בהן ארבע על ד' hei מקום פטור, ובכלב שהיה גובהין מן הארץ שלשה), וש"ע שם (אלא נדונין לפי מדותיהם).

והיינו שאם אינם גבוהים ג' טפחים הם רשות הרבים, אע"פ שהוראים אלו מקורים. ונتابאר לעיל ס"א (והערה עד).

קמא בורייתא שבת ו, א (והכרמלית אינה לא כרשות הרבים ולא כרשות היחיד), ופרש"י (לא כרשות היחיד, משום דעתם לרשות הרבים דעתם להרשותם. ולא כרשות הרבים, דעתן דעתן לדגלי דבר, דלאו להילוכה דרבים עבידי). טור ושו"ע סי"ד (איזה הוא כרמלית, מקום שאין הילוק לרבים).

קמ"ב העתים סי' רו (ולמה קרי כרמלית, כאלמנה ממש, אין להם לא גדר ולא סייג ... הכרמלית אינה לא בתולה ולא נשואה, אך זו אינה לא רשות היחיד ולא רשות הרבים). פירוש המשניות להרמב"ם ריש שבת (וונקראת כרמלית שהיא דומה לאשה אלמנה, אינה בתולה ולא אשת איש, אך רשות זו אינה רשות הרבים ולא נשלו מבה תנאי רשות היחיד, וייה עיקר השם כרמלית). ר"נ שבת ב, א ד"ה והכרמלית (ולשון כרמלית מלשון ארמלתא, אינה לא בתולה ולא אשת איש, אף כאן לגמרי כרשות היחיד ולא כרשות הרבים). מ"מ הל' שבת פ"ד ה"ה (ויש שפירשו מלשון ארמלות, שרצו להזכיר לומר אלמנות, שזו כאה אלמנה שאין לה בעל).

קמ"ג מ"מ ריש הל' עירובין (ודינו דבר תורה שהוא מקום פטור, שמותר לטלטל ממנו לרשות היחיד וממנו לרשות הרבים ... וחכמים גרו על כרמלית, והחמירו בו לעשותו נכרי אצל רשותות אלו).

קמ"ד רש"י שם ד"ה אדם עומד (מקום פטור ... בטל אצל רשות היחיד ואצל רשות הרבים). ז, א ד"ה דעת י' (מקום פטור הוא ובטל ומותר לרשות הרבים ולרשות היחיד), וד"ה אילימה (מקום פטור הוא ובטל אף לגבי רשות הרבים). עירובין ט, א ד"ה מקום שאין בו (לאו רשות באנפי נפשיה הוא, ובטיל להכא ולהכא, והיינו מקום פטור). ב"ב נו, א ד"ה אבל פיסלא (דבטל לגמרי להכא ולהכא, אפילו מדרבן, דליך מקום חשוב של ד' טפחים).

אייזו היא כרמלית

ית אייזו היא כרמלית, מקום שאינו הילוק לרבים, וגם אינו מוקף מחיצות כהלהקמן. וזה כרמלית כלומר כאלמנה שאינה לא בתולה ולא נשואה, אך זה אינו מוקף מחיצות כרשות היחיד, ואני הילוק לרבים כרשות הרבים קמ"ב.

ומקום זה הוא מקום פטור מן התורה, שמור להוציא ולהכנים מהתוכו לרשות היחיד ולרשות הרבים, ומהם לתוכו קמ"ג, מפני שהוא בטל אצל כל אחד מהן קמ"ד, בין שיש בו ד' בין שאין בו. אלא

כרמלית, פחות מארבעה הרי אלו מקום פטור). ר"נ שם ב, ב ד"ה חורי (וכשהן למעלה משלשה מיירי, והלcta כרבעא). טור (אלא נדונין כפי מדותיהם, אם יש בהם עד ד' גובהין י' רשות היחיד, ואם יש בהן ארבע על ארבע ואין גובהן עשרה hei כרמלית, ואם אין בהן ארבע על ד' hei מקום פטור, ובכלב שהיה גובהין מן הארץ שלשה), וש"ע שם (אלא נדונין לפי מדותיהם).

והיינו שאם אינם גבוהים ג' טפחים הם רשות הרבים, אע"פ שהוראים אלו מקורים. ונتابאר לעיל ס"א (והערה עד).

קמא בורייתא שבת ו, א (והכרמלית אינה לא כרשות הרבים ולא כרשות היחיד), ופרש"י (לא כרשות היחיד, משום דעתם לרשותם. ולא כרשות הרבים, דעתן דעתן לדגלי דבר, דלאו להילוכה דרבים עבידי). טור ושו"ע סי"ד (איזה הוא כרמלית, מקום שאין הילוק לרבים).

קמ"ב העתים סי' רו (ולמה קרי כרמלית, כאלמנה ממש, אין להם לא גדר ולא סייג ... הכרמלית אינה לא בתולה ולא נשואה, אך זו אינה לא רשות היחיד ולא רשות הרבים). פירוש המשניות להרמב"ם ריש שבת (וונקראת כרמלית שהיא דומה לאשה אלמנה, אינה בתולה ולא אשת איש, אך רשות זו אינה רשות הרבים ולא נשלו מבה תנאי רשות היחיד, וייה עיקר השם כרמלית). ר"נ שבת ב, א ד"ה והכרמלית (ולשון כרמלית מלשון ארמלתא, אינה לא בתולה ולא אשת איש, אף כאן לגמרי כרשות היחיד ולא כרשות הרבים). מ"מ הל' שבת פ"ד ה"ה (ויש שפירשו מלשון ארמלות, שרצו להזכיר לומר אלמנות, שזו כאה אלמנה שאין לה בעל).

קמ"ג מ"מ ריש הל' עירובין (ודינו דבר תורה שהוא מקום פטור, שמותר לטלטל ממנו לרשות היחיד וממנו לרשות הרבים ... וחכמים גרו על כרמלית, והחמירו בו לעשותו נכרי אצל רשותות אלו).

קמ"ד רש"י שם ד"ה אדם עומד (מקום פטור ... בטל אצל רשות היחיד ואצל רשות הרבים). ז, א ד"ה דעת י' (מקום פטור הוא ובטל ומותר לרשות הרבים ולרשות היחיד), וד"ה אילימה (מקום פטור הוא ובטל אף לגבי רשות הרבים). עירובין ט, א ד"ה מקום שאין בו (לאו רשות באנפי נפשיה הוא, ובטיל להכא ולהכא, והיינו מקום פטור). ב"ב נו, א ד"ה אבל פיסלא (דבטל לגמרי להכא ולהכא, אפילו מדרבן, דליך מקום חשוב של ד' טפחים).

הלכות שבת שמה

שחכמים חילקו ביניהם, שכשאין בו ד' על ד' הוא מקום פטורי קמה, וכשיעור בו הוא מקום חשוב קמו ואינו בטל אצלן, ועשאווה רשות בפני עצמו, וקראווה כרמלית.

בגון מקום שיש בו ד' על ד' המוקף מחיצות שאינן גבהות י' טפחים, וכן תל או עמוד שיש בו ד' על ד' ואינו גובה עשרה, וכן חרץ שיש בו ד' על ד' ואינו עמוק עשרה קמו.

וכן הימים קמה והנHALIM קמו, שאף שהם עמוקים עשרה והמים אינם מבטלים מהיצות עין, מכל מקום אין העומק עשרה מתקתק מתחוך הילוך ד' אמרות. וגם אין רשות הרבים, אע"פ שרבים מהלכים בהם בספינות, לפי שאין נוח תשמש הליכתן כמו ביבשה קנה, ואינו דומה לדגלי מדבר קנב.

ארבע ואינו גובה עשרה, וכן חרץ שהוא ארבעה על ארבעה והוא עמוק עשרה. וכן הוא לעיל ס"ג (ואם הוא גובה ג', ומג' ועד ט', ולא ט' בכלל, אם הוא רחוב ד' על ד', חלק רשות לעצמו מדברי סופרים, והוא כרמלית), וס"ד (גומא ברשות הרבים ... משלשה ועד עשרה, אם רחבה ד' על ד' הרי הוא כרמלית).

كمת משנה שבת ק, ב (הזורך בים ארבע אמות פטור). בריתא שם ו, א (ים ... והכרמלית אינה לא ברשות הרבים ולא ברשות היחיד). טור ושו"ע שם (איזה הוא כרמלית, מקום שאין הילוך לרבים, כגון ים).

קמט רמב"ם הל' שבת פ"ד ה"ה (הכרמלית ... הימים שבבים ושבנהרות). טור ושו"ע ס"ח (וימים ונחלים ... הוי כרמלית).

כן כدلעיל סט"ז (היתה הגומא מלאיה מים, אין הימים מבטלים מהיצות). **קנא** יראים השלם סי' עדר (יש לשאול הלא ים עמוק עשרה ורוחב ארבע, ומיא לא מבטלי מהיצתא ... וain לתרץ מפני שהספינות שוטות על פני הימים מיא מבטלי מהיצתא. דאי בתדר תשמש הספינה שהוא על פני הימים אולין, אם כן ליהו רשות הרבים. אך הינו טמא דים שאינה רשות היחיד, אבל חרץ עמוק ואני מתקתק עשרה מתחוך ד' כך היא קרקע שוה ... והים אין עומקה מתקתק עשרה מתחוך ד'. רשות הרבים לא הוי, שאיןנו נוח תשמש הליכתו מפני הימים). הובא במ"א ס"ק יד (ואם תאמר הא מיא לא מבטלי מהיצתא, כמ"ש ס"א). ואין לומר מפני שהספינות שוטות על פני הימים מבטלי מהיצתא.adam כן ליהו רשות הרבים ... ויש לומר אבל חרץ שאין משופע כדי שיתלקט גובה י' מתחוך ד' אמות לא הוי רשות היחיד כמ"ש ס"א. ורשות הרבים נמי לא הוי, שאיןנו נוח תשמש הליכתו מפני הימים ... ראה"מ).

קנוב טעם זה נתבאר בפסקים לעניין תחומים, בתשובות הרמב"ם (בלאו) סי' שי (המהלך י"ב

וכן הוא לקמן ס"י שבע ס"ח (אם אינו רחוב ד' טפחים, מקום פטור הוא, ובטל לנאן ולכאנ'). **כמה** שיתbara ליקמן ס"כ"ז. **כמו** כמו לעניין רשות היחיד, שונtabar לעיל ס"א (ד' טפחים, שהוא שיעור מקום חשוב הרואיו להשתמש בו).

كمז רמב"ם הל' שבת פ"יד (אי זו היא כרמלית תל שיש בו ארבעה על ארבעה, או יתר על כן, וגבאו משלשה ועוד עשרה ... וכן חרץ שיש בו ארבעה על ארבעה, או יתר על כן, ועמוק משלשה עד עשרה, וכן מקום שהוקף באربع מהיצות גובהה משלשה ועוד עשרה, וביניהן ארבעה על ארבעה, או יתר על כן). טור ושו"ע ס"ד (איזה הוא כרמלית ... ותל שיש בו ארבעה על ארבעה על ארבע ואינו גובה עשרה, וכן חרץ שהוא ארבעה על ארבעה והוא עמוק עשרה).

וכן הוא לעיל ס"ג (ואם הוא גובה ג', ומג' ועד ט', ולא ט' בכלל, אם הוא רחוב ד' על ד', חלק רשות לעצמו מדברי סופרים, והוא כרמלית), וס"ד (גומא ברשות הרבים ... משלשה ועד עשרה, אם רחבה ד' על ד' הרי הוא כרמלית).

كمת משנה שבת ק, ב (הזורך בים ארבע אמות פטור). בריתא שם ו, א (ים ... והכרמלית אינה לא ברשות הרבים ולא ברשות היחיד). טור ושו"ע שם (איזה הוא כרמלית, מקום שאין הילוך לרבים, כגון ים).

כן כدلעיל סט"ז (היתה הגומא מלאיה מים, אין הימים מבטלים מהיצות).

קנא יראים השלם סי' עדר (יש לשאול הלא ים עמוק עשרה ורוחב ארבע, ומיא לא מבטלי מהיצתא ... וain לתרץ מפני שהספינות שוטות על פני הימים מיא מבטלי מהיצתא. דאי בתדר תשמש הספינה שהוא על פני הימים אולין, אם כן ליהו רשות הרבים. אך הינו טמא דים שאינה רשות היחיד, אבל חרץ עמוק ואני מתקתק עשרה מתחוך ד' כך היא קרקע שוה ... והים אין עומקה מתקתק עשרה מתחוך ד'. רשות הרבים לא הוי, שאיןנו נוח תשמש הליכתו מפני הימים). הובא במ"א ס"ק יד (ואם תאמר הא מיא לא מבטלי מהיצתא, כמ"ש ס"א). ואין לומר מפני שהספינות שוטות על פני הימים מבטלי מהיצתא. adam כן ליהו רשות הרבים ... ויש לומר אבל חרץ שאין משופע כדי שיתלקט גובה י' מתחוך ד' אמות לא הוי רשות היחיד כמ"ש ס"א. ורשות הרבים נמי לא הוי, שאיןנו נוח תשמש הליכתו מפני הימים ... ראה"מ).

הלכות שבת שמה

מא

מייל על פני המים המועטים פטור, לפי שאין דומה למחנה ישראלי. לבוש סי' רמח ס"ב (שאין תחום מן התורה אלא ביב' מלין, ודומיא דמחנה ישראלי שהיתה על היבשה). חוספת שבת ס"ק מא (ועיקר הטעם דמים לא הו רשות הרבים, משום שלא דמי לדגלי הדבר).

וכן הוא לעיל שם ס"ג (כשמהלך על פני המים אין בזה איסור מן התורה, כיון שאין דומה למחנה ישראלי שהיתה ביבשה). לקמן סי' תדר ס"ג (אין בימים ובנحوות איסור תחומיין של תורה לדברי הכל, אפילו בגין מ"ב מיל, לפי שאין דומים לדגלי הדבר).

ומעתם זה נמי אינה רשות הרבים, מכובאarth בתוספת שבת ס"ק מא (ועיקר הטעם דמים לא הו רשות הרבים, משום שלא דמי לדגלי הדבר). וראה גם רשי' שבת ו, א ד"ה ולא כרשות הרבים (דאין דומין לדגלי הדבר, שלאו להילוכא דברים עבידי).

קנג בריתא שבת ק, א (הזורך מן הימים לאיסטרטיה וכן האיסטרטיה לימים פטור, רבינו שמעון אומר אם יש במקום שורך עמוק עשרה ווחב ארבעה חייב). ופירש הראים ביראים שם (ר' שמעון מפרש ואינו חולק. ולפי שריאתי רבותי שפירשו טעם אחר להוציא ים מדין רשות היחיד, ולא נראה לי, פירושתי אני הנראה לי). וראה חי' צמח צדק (מט, ב), שהביא דעת הראב"ד והרשכ"א שחכמים חולקים על רבינו שמעון.

*

ואף שנתבאר לקמן סי' שס"ג סמ"ד (shmichot hanhar mabtlat otzon bkiyat rovim shembovi shehovail veainen ushiyot bidi adam ainan chshobot machiza kl kl tbatl otzon bkiyat rovim shembovi). ואם כן-mdou touil canan machizat haim, labtel at bkiyat hafsinot shbtoch haim. מבואר על זה בקונטרס אחרון ס"ק ב (והיינו דוקא נשנשלמו שם כל תנאי רשות הרבים, אבל כဆסר אחד מתנאייה, בעניין דבלאו הכלי לא הו שם רשות הרבים, מהני machiza zo לעשות שם רשות היחיד מן התורה, ע"ג דבקעי שם רבים. כמובאarth מדברי ראים שבמג"א אין ס"ק י"ד, dai lao shehim ainu noch tshemish halichto, mikriyi rovim bo, veafilo hachai ai hova matkut usherah matok d' amot ho rishut ha'ihud, hovail vohsor nicha tshemishata), ושם נסמן (הערה עדר).

והיינו שאם הים hei נקרא נוח תשמש הליכתו, hei מבטל את המחיצה שבידי שמים, והי רשות הרבים, אבל כיון שאין נוח תשמש הליכתו בים, לא הו רשות הרבים מצד עצמו, ואם כן מועלות המחיצות בידי שמים לעשותו רשות היחיד מן התורה קנד מ"א ס"ק יד (ונראה לי דאפילו שעומקה י', הוי כרמלית דרבנן). וס"ק יא (ואם עומקה י' ווחבה ד', הוי כרמלית, כמו ים (פי"ד)).

והוא ברמב"ם פי"ד ה"כ (רתק מים שהוא עובר בראשות הרבים ... אם יש בעומקו עשרה או יתר הרי הוא ככרמלית, כשאר הימים). וכן הוא ברשי' שבת ק, ב. וברבנו יהונתן עירובין כת, ד"ה אמרו לו (וכמו עותק לעיל הערכה קיט).

קנга וכן הוא לעיל סט"ו (הימים והנהלים שאין רשות היחיד מדברי סופרים, אפילו עומקים עשרה מתחוק הילוק ד' אמות, הוייל וועברים עליהם).

הלכות שבת שמה

ב וכן הבקעה^{קענ}, דהיינו שדות זרעה או קצורות שאינן מוקפות גדר גביה י' טפחיהם^{קענ}.

וכן קרן זוית הסמכה לרשות הרבים^{קענ}, כגון מבואות שיש להם ג' מחיצות ואין להם לחוי או קורה ברוח רבעית הפתוחה לרשות הרבים^{קענ}.

וכן רשות הרבים שהוא מקורה, שאינה דומה לדגלי מדבר, חן כרמלית^{קענ}:

כא וכן האיסטוניות^{קענ}, דהיינו מקום פניו שלפני החניות שושבים שם הסוחרים^{קענ} על אצטבות, ומקום זה אינו עשו להילוך רבים וכרמלית הוא^{קענ}.

וכן העמודים שברשות הרבים שבהם תולים התגרים פרקמטייא, וגם אצטבות סדרות לפניהם

(הבקעה בימות החמה ... בימות הגשמיים ... שאינה רשות הרבים), ופרש"י (בימות החמה, שאין בה זרעים. בימות הגשמיים, שהוא זרעה). שם ז, א (אי דעתה מה חיצות, בקעה קרי לה), בתמיה.

קנח שבת ז, א (והכרמלית ... קרן זוית הסמכה לרשות הרבים, דause"ג דזמנין דדוחקי ביה רבים ועילי לגזה, כיוון שלא ניחא תשמשתיה, כי כרמלית דמי). טור ושו"ע שם (וקרן זוית הסמכה לרשות הרבים).

קנط רמב"ם הל' שבת פ"יד ה"ד (איזו היא כרמלית ... קרן זוית הסמכה לרשות הרבים, והוא המקום שmockף שלש מחיצות והרוח הרבעית לרשות הרבים). טור ורמ"א שם (וכגון מבאות שיש להן שלש מחיצות).

וכدلעיל ס"ו (מקום המוקף ג' מחיצות גמורות, אלא שפוץ ופתוח לממרי ברוח רבעית לרשות הרבים, הוזוך לתוכו פטור, שאינו כרשות היחיד מן התורה, מפני שלפעמים נדחקים רבים לתוכו כשייש דוחק רב ברשות הרבים).

משא"כ אם הוא פרוץ לכרמלית, דיןו כרשות היחיד מה תורה, כدلעיל שם.

קס שבת צח, א (המעביר ד' אמות ברשות הרבים מקורה פטור, לפי שאין דומה לדגלי מדבר). טור ושו"ע שם (ואינם מקורים). וכدلעיל ס"א (איזו היא רשות הרבים ... והוא שאינם מקורים), ושם נסמן (הערה עד).

קסא בריאות שבת ו, א (ואיסטוניות והכרמלית אינה לא כרשות הרבים ולא כרשות היחיד). טור ושו"ע ס"יד (איזו הוא כרמלית, מקום שאין להילוך לרבים כגון ... אצטוניות).

קסב רש"י שם (איסטונית, שלפני החניות שושבים שם סוחרים).

קסג רש"י שם ה, ב ד"ה דרך סטי (מקום איצטבות שושבים סוחרים, ושם כרמלית עלייה, דלאו להילוכה הוא כרשות הרבים).

ונחbaar בקונטרס אחרון ס"ק ב ד"ה ולא תימא, שגוררת חכמים זו היא אף בפחות מבית סאטיס, ואף ברקך רחוב ד' טפחים, ואף כשאין רשות הרבים מהלכת בו, ואף באמת המים שבבקעה, מטעם שהן פרוצות לכל עובר שם לעבור עליהן. משא"כ כשהאוגנים גבאים ואין עברים עליהם, והיא פחות מבית סאטיס, לא גזרו.

קנו ברייתא שבת ו, א (בקעה הרבים ולא כרשות היחיד). טור וש"ע ס"יד (אייזה הוא כרמלית, מקום שאין להילוך לרבים, כגון ... בקעה). קנו רש"י שם (shedot הרבה). גمرا שם ו, סע"ב

הלכות שבת שמה

מג

קסד רשי' שם ז, א ד"ה בין העמודים (שהיו עמודים ברוחבה, ותולין בהם התגרים פרוגטניה, וגם איצטבאות היו לפניהם לישב שם התגרים). **קסה** גمراא שם (איצטבא שלפני העמודים נידון ככרמלית).

ותוכן המשך הדברים הוא: "וּכְן הַעֲמוֹדִים ... אֶצְטָבָות ... לְפָנֵיכֶם ... הַרְיָ אֶצְטָבָות אֶלְוָן כְּרֶמֶלִת", משא"כ העמודים עצם, שבדרך כלל אין רחובות ד' על ד', אין כרמלית (אלא מקום פטור).

קסו עבדות הקודש שער ג' ס"א (האיצטבאות שאין גבוות עשרה הרי אלו כרמלית, והוא שיש ברכנן ארבעה). שו"ע שם (והיא רחבה ארבעה).

ליישב שם התגרים^{קסד}. הרי אצטבאות אלו הן כרמלית^{קסה}, אם הן רחבות ד' על ד' וגובהות משלשה ועד עשרה^{קסו}, כמו שנתבאר לעיל^{קס} בתל ועמוד שברשות הרבים.

אבל מקום פניו שבין העמודים הוא רשות הרבים^{קסה}, כיוון שרבים בוקעים שם. ואע"פ שבין עמוד אין שם רוחב ט"ז אמה כשיעור רוחב רשות הרבים^{קסט}, ואפילו אין שם אפילו י"ג אמה ושליש^{קסע}, כשיעור מבוי המפולש מרשות הרבים^{קסא}, אף"כ כיוון שרבים בוקעים בהם הם طفلים לרשות הרבים הרחבה ט"ז אמה. משא"כ במבי, שהוא מקום חשוב בפני עצמו ואין طفل ובטל לרשות הרבים^{קסעב}:

כב בית נמוֹן שאין תוכו י' טפחים בגובה,

ארבעה וגובה משלשה ועד עשרה).

קסז סעיף יג (כל דבר שהוא ברשות הרבים ... גובה ג' ... אם הוא רחוב ד' על ד', חלק רשות לעצמו מדברי סופרים, והוא ככרמלית).

קסח שבת ז, א (אמר רב יהודה איצטבא שלפני העמודים נידון ככרמלית ... אבל בין העמודין, דזמין דזרסי ליה רבים, רשות הרבים דמי). רמב"ם הל' שבת פ"יד ה"ו (בין העמודים, הוואיל ורובים דורסין בגיןין הרי הן רשות הרבים). מ"א ס"ק יב (בין העמודים נדון רשות הרבים).

קסט תוס' שם ד"ה אבל (אע"פ שאין בין עמוד עד מוד ט"ז אמות, هو רשות הרבים, כיוון שבני רשות הרבים בוקעים בה, וחוץ לבין עמודים רחוב ששה עשר אמה).

קסע מ"א שם (אפילו אין רחבים י"ג ושליש, כיוון שרבים בוקעים בהן הם طفل לרשות הרבים).

ואפילו אין בין אלא ד' טפחים, هو רשות הרבים, כדלקמן סי' שנד ס"א (הפסיק זה שבין הבור לרשות היחיד אין רבים בוקעים בו, לפי שאיןנו נוה תשמש היליכתו, הוואיל ואין בו רחוב ד'. אבל אם יש בו רחוב ד' רשות הרבים הוא).

*

וזא אף שאיןו במציאות שייעברו ששים רבווא בכל יום בתוך השוק בין העמודים, ש"אין שם אפילו י"ג אמה ושליש".

ראאה מה שנתבאר בזה לעיל סי"א (הערה פו).

קסא כדעליל סי"ב (مبואות המפולשים לרשות הרבים מב' ראשיהם ... שאין רשות הרבים אלא אם כן רחבים י"ג אמה ושליש).

קסעב מ"א שם (משא"כ במבי), שאיןו נחשב לרשות הרבים אלא אם כן יש בו י"ג אמה ושליש.

הלכות שבת שמה

וקירויו משלמו לעשרה, אם יש בו ד' על ד', הרי על גבו רשות היחיד^{קעג}, כמו על גבי עמוד הגבוח עשרה ורחב ד', משום גוד אסיק^{קעג}, אבל תוכו הוא כרמלית, כיון שאין שם מחיצות גבוחות עשרה^{קעג}.

ואם חוקק בהם ד' על ד'^{קעג}, אפילו באמצעות, רחוק מן הכתלים ג' טפחים או יותר^{קעג}, נעשה כילו רשות היחיד, לפי שבמקום החקק עצמו, שם הוא גבוח עשרה, שם הוא רשות היחיד גמורה, והשאר נעשה כחורי רשות היחיד, שהם כרשות היחיד^{קעג}.

קעג רב שבת ז, ב (בית שאין תוכו י', וקירויו משלימו לי', על גבו מותר לטלטל הכללו, בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות). טור ושו"ע סט"ו (בית שאין תוכו עשרה, וקירויו משלימו לעשרה, יש בו ארבע על ארבע, תוכו כרמלית ועל גבו רשות היחיד).

קעג תוספה שבת ס"ק לג (דכיון דגבוח י' מבחוון, אמרין גוד אסיק מחיצתא), וכדלעיל ס"א (עמוד או תל שהוא גבוח עשרה ורחב ד' על ד', הרי הוא כموך מחיצות גבוחות עשרה, שהלכה למשה מסini היא שאנו אומרים גוד אסיק).

קעג ר"ן סוכה ב, א (בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות, פירוש משום שאין בתוכו מחיצות עשרה). ב"י ד"ה בית (תוכה, כיון דሞך מחיצות שאין גבוחות עשרה, הרי [כרמלית]).

והינו שם תוכו ארוך יותר מד' אמות, אסור לטלטל בו יותר מד' אמות. וכך שנתפרש דמיiri "אם יש בו ד' על ד'" [טפחים], עכ"פ אסור לטלטל מתוכו (שהוא כרמלית) אל על גבו שהוא רשות היחיד).

*

ומה שכותב כאן "כיון שאין שם מחיצות גבוחות עשרה", הינו כמובא לעיל מהר"ן "משום שאין בתוכו מחיצות עשרה".

ואף שעכ"פ יש לו גובה עשרה מבחוון. נתבאר לקמן בסמוך (אין תוכו נעשה רשות היחיד על ידי צד החיצון של הכתלים, הוαι ולein בתוכו חלל גבוח י' טפחים). ומדובר בר"ן שבת ב, ב"ה אמר רב גידל (דכיון דלא חזי לדירה הוה ליה כרמלית). והינו כיון שאין שם שיעור מקום חשוב של חלל גבוח י' ורחב ד', כדלעיל ס"א (והערה ו), וס"ג (והערה כח).

וראה קובץ כינוס תורה ב ע' עד ואילך.

קעג אבוי שם (ואם חקק בו ד' על ד' והשלימו לי' מותר לטלטל בכלו). טור ושו"ע שם (ואם חוקק בו ארבע על ארבע ... נעשה כלו רשות היחיד).

קעג תוס' שם ד"ה ואם (מהני חקיקה אפילו מופלגת מן הכלול הרובה). רא"ש שבת פ"א סי"א (ואיפלו אם יש בו בין שפת חקק ולכוטל שלשה טפחים ... שהרשות משתמר על ידי המחיצות, אפילו רוחקים ממנו הרובה, קרו רשות היחיד). טור ושו"ע שם (איפלו באמצעות, וחוקק מן הכתלים).

קעג גמרא שם (מאי טעמא הוי חורי רשות היחיד, וחורי רשות היחיד כרשות היחיד דמו). ופרש"י (כיון כנגד החוק רשות היחיד גמור, אין הוי פיאות של תשミニיש רשות היחיד).

הלכות שבת שמה

מה

קעט תורף והמשך הדברים האמורים כאן:
“אע”פ שיש מקום לומר, שלענין שבת מצטרף צד הפנימי של הכתלים עם שפת החקק אפילו בגין מגן טפחים (כדעת התוס’ דלקמן). מכל מקום העיקר הוא, שלא סגי בזה. ומה שנעשה כלולו רשות היחיד, הוא על ידי צד החיצון של הכתלים הגובאים עשרה (כדעת תוס’ ישנים והרא”ש ומג’א דלקמן).

וראה כינוי תורה שם. האלי שם ג’ עי' קכבר ואילך. משולחן הארוי.

קפ תוס’ סוכה ד, ב סדרה פחותות (ואם תאמיר ...) אמראי לא מחלוקת ... משפט חקק ולכוטל שלשה טפחים. ויש לומר ... רשות שבת שהוא למונו וגל רבים). ופירוש בפסקין דין צמא

צד שסא, א (משמעות כיוון דבשבת לא בעין מהיצות סמכות, שכן החקק עם פנימית הדפנות שבתוך הבית מצטרפין ... אף שיש יותר מג’ טפחים בין החקק וככתלים).

קפאתוספות ישנים שבת שם (וזו ייש לומר, דהכא יש מהיצות גבותות מבחווץ, ואין צוין לצרף הגידוד, אלא דין אויר י’), וכשחקק דאייכא אויר י’ במקומות בווי רשות היחיד. וביאר ביד אפרים (ונראה דשני תירוצים הם). והיינו שלתהי רוץ התוס’ מצטרפין לעניין שבת אף ביותר מג’ טפחים. ולתהי רוץ/tosפות ישנים מועיל רק כשייש מהיצות גבותות מבחווץ, מלבד החקק.

רא”ש שם (שהרשות משתמר על ידי המהיצות, אפילו רוחקים ממנו ג’ טפחים). הנקרא רשות היחיד. הלכך על ידי מהיצות החיצונית שבבותות עשרה נקרא רשות היחיד. אבל לא על ידי הפנימיות, שאין שבת החקק מצטרוף עמהן, כיון שרוחקים ממנו ג’ טפחים).

מ”א ס”ק יג (שהרשות משתמר על ידי המהיצות, אפילו רוחקים ממנו הרבה קרווי רשות היחיד, הלכך על ידי מהיצות החיצונית שבבותות י’ נקרא רשות היחיד. אבל לא על ידי הפנימיות, שאין שבת החקק מצטרוף עמהם, כיון שרוחקים מהם ג’ טפחים, עכ”ל הרא”ש). כן היא גirosת רוב המפרשין בדברי המ”א, שפוקס כהרא”ש, החולק על התוס’ שבဟURA הקודמת. **קפב** ר”ן שבת ב, ב ד”ה אמר רב גידל (דכיון שלא חי לדירה הוה ליה כרמלית). ונتابאר לעיל (הערה קעה).

ואף על פיקעט ששתת החקק מצטרף עם הכתלים שבתוכו להשלימים לעשרה, אף על פי שהוא רחוק מהם ג’ טפחים או יותר, מכל מקום על ידי צד החיצון של הכתלים שם הם גבויים י’, נעשה החקק זה רשות היחיד, הוαιיל ויש בו חלל גבוה י’ טפחים. ואף על פי שהכתלים רוחקים מחללו ג’ טפחים או יותר, אין בכך כלום, לפי שלענין שבת אין צריך רק שתהא הרשות מישתמרת על ידי המהיצות, ואפילו הן רוחקות ממנה הרבה נקראות רשות היחיד גפא, והשאר נעשה בחורי רשות היחיד, שם כרשות היחיד.

אבל בshallא החקק בו, איןתוoco נעשה רשות היחיד על ידי צד החיצון של הכתלים, הוαιיל ואין בתוכו חלל גבוה י’ טפחים גפא.

ואם אין הכתלים גבויים עשרה אפילו בצד החיצון שלהם, אין החקק נעשה רשות היחיד, אלא אם כן הוא סמוך לכתלים פחות מג’ טפחים, שאו מצטרף שפטו לגובה הכתלים להשלימים

הלכות שבת שמה

לעשרה, וاع"פ שאין הכתלים גבוחים י' אפילו בצד החיצוני, מכל מקום מצטרפים^{קף}:

בג נג הבולט על מחיצות הבית, בעניין שאין מחיצות הבית ניכרים ונראים לעמודים על הגג כشمשתכלין תחת רגליהם, כגון גגון שלנו^{קפ}, אין אמורים במחיצות אלו גוד אסיק, וכן על גבי הגג אינו רשות היחיד, אפילו הוא גובה ורחב הרבה, אלא כרמלית הוא^{קפה}.

ושו"ע סי' תרגס"י (היתה נמוכה מעשרה, וחקק בה להשלימה לעשרה, ויש בחקק שיעור הקשר סוכה, אם אין חקק לכוטל שלשה טפחים כשרה, יש ביניהם ג' טפחים פסולה).

*

ומכאן מוכח לכואורה שמדרגות אין מצטרפות למחיצה גבואה י' טפחים, כיוון שיש ג' טפחים בין המדרגה הגבוהה לבין המדרגה התחתונה. וראה גם לקמן סי' שנהג ס"ט (ושם הערכה). ונתבאר בדבר שלום ע' קכורת.

קפז ראה גם לקמן סי' שסא ס"ו (כגנון שלנו), ושם נסמן (הערה לז).

קפה עירובין פט, א' (במחיצות שאינן ניכרות, רב אמר אין מטלטלין בו אלא בר' אמות, לא אמר גוד אסיק מחיצתא, ושמואל אמר מותר לטלטל בכולו, דאמר גוד אסיק מחיצתא), וכרב. ופרש"י (במחיצות הניכרות... מחיצות הבתים נראין לעומדין על הגג כشمשתכלין תחת רגליהם). ותוס' שם ד"ה במחיצות (ונראה דהוא הדין אם הגג בולט חוץ למחיצות הבית, דחוшиб נמי מחיצות שאינן ניכרות). וכן פריש"י צב, א' ד"ה אף גג (מחיצות ניכרות בעיןן, שלא

יהא גג בולט חוצה להם, دائ' לא מינכרא לא אמרין גוד אסיק).

ולפי זה אסירין לטלטל על הגג הבולט לחוץ, כמבואר ברא"ש שם פ"ט ס"ב (הلكך גאין שלנו שבולטין ראיין לדרשות הרבים, ולא מינכרא מחיצתא, הוין כרמלית, ואסור לטלטל על גבן ר' אמות). טור ושו"ע סט"ז (גג הבולט על מחיצות הבית, בעניין שאין מחיצות הבית ניכרות לעומד על הגג, הוין כרמלית). ט"ז סי' י' (שנעשה הגג רשות היחיד מחמת גוד אסיק, לא אמרין כן (אלא) היכא שהמחיצות ניכרות). וטור ושו"ע סי' שעדר ס"ד (אם אינם ניכרות, כגון גג בולט עליהם, הוין כרמלית).

וכן הוא לקמן סי' שעדר ס"ד (אם גם מחיצות הבית סביב אין ניכרות ונראות למי שעומד על שפת הגג, כגון שהגג בולט עליהם, כרמלית הוא כמו שנתבאר בס"י שם"ה).

ואף שיתבאר לקמן סכ"ה (שאין כרמלית למעלה מעשרה, אלא מקום פטור). רע"ב היינו דוקא "לעוניין דבר שאינו מסוים", כדלקמן שם. וכמבואר בתוס' עירובין פט, רע"ב אותה בלייטה הבולטת לדרשות הרבים... נעשה כרמלית, שלא מצינו מקום פטור ורוחב ד'... והוא דאמר בפ"ק דשבת (דף ז.) דאין כרמלית למעלה מי', היינו שמכח קרקע הכרמלית אין נעשה האoir כרמלית למעלה מי').

וכן הוא לקמן סי' שעדר ס"ב (זיו... למעלה מעשרה... כרמלית הוא אם יש בו ד' על ד').

*

לא נתרפרש כאן מה שיעור הבלתיה לחוץ, שיבטל את הגוד אסיק. ובפרי מגדים משב"ז סי' ק

קפג מ"א שם (משמעות דאם אין גבוחים י' עם הקירוי, בעין שייה' החוק סמור לכוטל פחות מג' טפחים).

זה יועיל אף בסוכה, שהסקך צריך להיות סמוך לכתלים, וכdeadmarin סוכה ד',سع"א (היתה פחותה מי' טפחים וחקק בה כדי להשלימה לעשרה, אם יש משפט חוק ולכוטל ג' טפחים פסולה, פחותה שלשה טפחים כשרה). טור

ואם חלון פתוח לו מן הבית, נעשה כולם כחורי רשות היחיד, ורשות היחיד הוא^{קפ}. י' (ומסתימות הפסיקים משמע דכל שבולט משחו ואין ניכר כו').

ומעתם זה אין אומרים גוד אסיק גם בחזרות שהן גבוהות י" טפחים מהרחוב שלפניהם או שהן גבוהות ה' טפחים מהרחוב שלפניהם, ויש להם מחיצה גבוהה ה' טפחים, שביחד הם י" טפחים גבוה מהרחוב שלפניהם, כדיין ס"י שב ס"ד), שהרי בונים על גביהם אבניים שהם בולטים קצת כלפי

וכן זיין הבולטים מן הכותל, יש בהם ד' על ד', הם כרמלית. אלא אם כן חלון הבית פתוח להם^{קפ}.

לפי שאף שהם גבוהים עשרה, אין אומרים בהם גוד אחית מHIGH למטה עד לאرض, ה油腻 והגידים יכולם לבקו תחתיהם^{קפ}, כמו שנתבאר לעלה^{קפ}.

חוין (כדי שהגשים לא יקלקלו את הכותל). אמן מכל מקום מותר לטלטל בהן מעתם גוד אחית,endlיל ס"ג (עמוד גבורה עשרה שיש בראשו ד' על ד', ומתקצר והולך למטה ... הרי הוא רשות היחיד על ראשו. לפי שהלכה למשה מסיני היא שאומרים גוד אחית, כדיין מושך את ראש העמוד מכל צדדיו והורד למטה עד לאرض, והרי זה כאילו מHIGH מקייפות אותו מכל צדדיו עד ראשו).

והיינו כל זמן שהבליטה היא פחות מטפח,endlil שם (וכשmagui ג' טפחים סמוך לאرض יש בו ג' טפחים על ג' טפחים), ושם נתבאר (הערה כא).

אמנם אף אם האבן בולטה מהכותל יותר מטפח, שאז אין אומרים בו לא גוד אסיק ולא גוד אחית, מכל מקום מותר לטלטל בחזרה, מהטעם דלקמן בסמוך, כיון שהדלת "פתחה לו מן הבית, נעשה כולם כחורי רשות היחיד, ורשות היחיד הוא".

קפו תוס' שם (זיו היוצא לרשות הרבים וחב ד', דהוי רשות היחיד, כדיין סמוך לחלון תוך י', דהוי כי כחורי רשות היחיד). רא"ש שם (נראה אדם יש חלון ארבעה על ארבעה פתחה לגג, hei כחורי רשות היחיד, אף על גב דלת ליה מHIGHות). טור ושו"ע סט"ז (ואם חלון פתוח לו מן הבית, hei כרשות היחיד). ובסי' שעד ס"ד (אלא אם כן חלון ארבעה על ארבע).

קפז משנה צח, ב (זיו שלפני חלון, נתנו עלייו ונוטlein ממנו בשבת), ופרש"י (בולט מן הכותל גבוה י' ורחב ד' ... דרשת היחיד הוא). וברירתא שם (כנגד חלון משתמש, דהורי חלון הוא), ופרש"י (כלומר זווית החלון והרחבותו הוא). רא"ש שם (נראה אדם יש חלון ארבעה על ארבעה פתוחה לגג hei כחורי רשות היחיד, אף על גב דלת ליה מHIGHות). טור ושו"ע שם (וכן זיין הבולטים מן הכותל ויש בהם ד' על ד', hei כרמלית, אלא אם כן חלון הבית פתוח להם).

וכן הוא לקמן ס"י שנג ס"ב (זיו, כדיין דרכ' הבולט מן הכותל לרשות הרבים, אם הוא לעלה מעשרה, וחלון הבית פתוח לו, מותר להשתמש עלייו מן הבית דרך החלון, מפני שהוא כחורי רשות היחיד, וכמ"ש בס"י שם"ה). סי' שנה ס"א (גוזטרא שהיה לעלה מן המים וחלון פתוחה לה מן הבית, שאז hei כרשות היחיד, אף על פי שאין לה מHIGHות, כמ"ש בס"י שם"ה). סי' שעד ס"ד (אלא אם כן חלון ד' על ד' פתוח לו מהבית).

קפח תוס' שם (וגוד אחית נמי לא אמרנן ... משום בקיעת גדיים).

קפט סעיף ד' (כ כי כל מHIGHה שאינו מגעת ג' טפחים לאرض, אינו מHIGHה לחולוק רשות בפני

הלכות שבת שמה

ויש מי שאומר^{קצ} שנג הבולט אינו כרמלית, אלא אם כן בולט ד' טפחים לתוך רשות הרבים או כרמלית, שאו בליטה זו היא כרמלית כמו זים הבולטים, ושאר הגג הוא פרוץ במילואו לבליטה זו, שמחיצות הבית אין אומרין בהם גוד אסיק להפסיק בין בליטה זו לשאר הגג, הוайл ואין נিירות למי שעומד על הגג. אבל אם אין בבליטה ד' טפחים אינה כרמלית אלא מקום פטור. ושאר הגג, אע"פ שאין לו אלא מחיצות הבית ואין אומרין בהם גוד אסיק, מכל מקום כיון שהבית שתחתיו רשות היחיד הרי רשות היחיד עולה עד לרוקיע^{קצ}. ולא הוצרכו לומר גוד אסיק, אלא בדבר

עצמה, לפי שהגדים יכולים לבקווע תחתיה).
וגם אין אומרין בהם פי תקרה יורד וסתום, כדלקמן ס"י שלו סי"ב (תקרה [הבולטת מגג הבית], שאין לה מחיצות מן הצדדים, אפילו היא רחבה הרבה, אין אומרין בה פי תקרה יורד וסתום, כמו"ש בס"א). והיינו כדלקמן שם ס"ה (אם נפרצו ב' מחיצות זו כנגד זו במילואה או ביוטר מעשרה, ונשאר ב' מחיצות שלימיות זו כנגד זו, כיון שיש שיבנהם פילוש וקפנדרייא מפרצה זו לפרצה שכונגה אין אומרין בהן פי תקרה יורד וסתום).

קצ תוס' פט, א ד"ה במחיצות (ואור"י) דגgin שלנו שבולטין ראשין לרשות הרבים ... hei כרמלית, שלא מניכרא מחיצאת וליכא למימר גוד אסיק ... והואיל וכן, כל הגג אסור, כי כל הגג נפרץ במילואו לכרמלית, לאויה בליטה הבולטת לרשות הרבים). עולת שבת ס"ק יג (נראה דהינו דוקא כשהוא רחב ארבע, והטעם משום שלא מצינו מקום שהוא רחוב שהוא נקרא מקום פטור, אבל אם איןו רחב ארבע, מקום פטור הוא). מ"א ס"י שעד ס"ק ה (בתוס' דף פ"ט משמע דוקא כשבולט ד' לרשות הרבים, ורשות הרבים מהלכת תחתיו, אם כן hei אותה בליטה כרמלית, וכל שאר הגג נפרצה לו במלואו עי"ש). אליה רבה שם ס"ק ו (דוקא כשבולט ד' לרשות הרבים, ורשות הרבים מהלכת תחתיו מג"א סק"ד). תוספת שבת שם ס"ק יא (כתבו התוס' דוקא כשהוא בולט ד' טפחים מבית שתחתיו, ורשות הרבים מהלכת תחתיו, דאו hei אותה בליטה כרמלית כיון שרחה ד' ... אם כן כל הגג hei נפרץ במילואו לאותה בליטה), וכאן ס"ק לה (וחותוס' כתבו דוקא כשהאגג בולט ד' טפחים לאויר רשות הרבים, ורשות הרבים מהלכת תחתיו, אז hei אותה בליטה כרמלית ... שאר הגג נפרץ במילואו למקום האסור, דהינו לאותה בליטה).

קצ מהרש"א בתוס' שם (ויש לדקדק למה איצטראיכה למימר דכל הגג אסור משום דנפרץ במילואו לאותה בליטה כו', וזה מהאי טעמא דבליטה אסור, משום דלית ליה מחיצה ולא hei רשות היחיד, מהאי טעמא נמי כל הגג נמי לא hei רשות היחיד, דאליבא דרב קיימין הכא דבעי מחיצות ניכרות. ויש לישיב דודאי בליטה הבולטת לרשות הרבים וגדיים בוקען בו נעשה כרמלית, אבל כל שאר הגג שעומד עד נגד המחיצות, אינו נעשה כרמלית).

וhteם של שאר הגג אינו כרמלית, אלא רשות היחיד, הוא מבואר בהגחות מרדי עירובין רמז תקכח פ"ג (ובתוס' תירץ לפי שפרוץ במילואו למקום האסור. וקשה דהא רשות היחיד עולה עד לרוקיע). והיינו שהוא מקשה כן על התוס', וריבינו מפרש שזה גופא הוא ביאור דעת התוס', שהגג אינו אסור מחייב עצמו (רשות היחיד עולה עד לרוקיע), אלא מחמת שהוא פרוץ לכרמלית (היא הבליטה הרחבה ד' טפחים).

וכמובואר בתוס' עירובין פד, ב ד"ה הג (ורית מפרש ... הג הסמוך לרשות הרבים, ונמור

הלכות שבת שמה

מט

בתוך עשרה ... דתוכו רשות היחיד היא, ולא דמי לשאר כרמלית). א/or זורע סי' קפט (דהיכן מצינו כרמלית שתחתיה רשות היחיד).

וכدلעיל ס"ט (אויר רשות היחיד הוא רשות היחיד עד לרקיע, לדוגמה רשות הביתה היא מקום פטור מב' רוחות הנג^{קצץ}, גנון רשות הרבים או כרמלית מהלכת מב' רוחות הבית^{קצץ}, שנג זה לא עדיף מבית שנפרץ מזו קטנות וגדלותה). וראה

שהתחתיו אין רשות היחיד גמורה בהיקף מהירות סכיבת, כגון עמוד ברשות הרבים וכיווץ בהקצב.

(אלא שכיוון ששאר הנג פרוץ במלואו לבטחה שהוא מקום פטור, אף הוא נעשה מקום פטור, אם הכליטה היא מקום פטור מב' רוחות הנג^{קצץ}, גנון רשות הרבים או כרמלית מהלכת מב' רוחות הבית^{קצץ}, שנג זה לא עדיף מבית שנפרץ

אהלי יעקב (חלוקת יעקב, עירובין) ע' רנד וע' רעה.

*

ואילו דעה הראשונה סוברת, שדוקא אויר רשות היחיד עולה עד לרקיע, כدلעיל ס"ט (אויר רשות היחיד הוא רשות היחיד עד לרקיע), משא"כ כשייש ביניהם גג המפסיק. וככלקמן סי' שסא ס"ג (אם אין גובה עשרה [גג הסמוך לרשות הרבים] ...) אף על פי שהבית שבתוכו יש בו "טפחים, אין נקראת על הגג רשות היחיד, אלא כרמלית הוא). וראה מה שדן בזה חמא

טבא סי' שמה אותן עב ואילך. אהלי יעקב ע' רנד וע' רעה. נתיבות שבת פ"ב הערכה לב. **קצב** כدلעיל ס"א (עמדו או תל שהוא גבוה ורחב ד', הרי הוא כמקום מהירות גוד אסיק ... ונמצא רשו מוקף מר' צדדים).

וראה אנציקלופדיה תלמודית ערך גוד אסיק ציון 34.

קצג ואף שהג מצד עצמו הוא רשות היחיד, מטעם הבית שתחתיו עולה עד לרקיע, כאמור לעיל.

מכל מקום, כל רשות היחיד שפוץ מב' רוחות לרשות אחרת, מתבטל ממנו דין רשות היחיד, ונעשה כרשות שנפרץ לו. כմבוואר באבני נזר סי' רפט ס"ק ט (ולדעת הרב מלידי בשלחן ערוך שלו סימן שם"ה סעיף כ"ג בתוך שני חצאי לבינה, שנפרץ למקום האסור לה, ואפילו למקום פטור, מקלקל מהחיצה שמעברו ההוא, עיין שם היבט).

ומזה מובן:

(א) גם הזורק לגג זה מרשות הרבים, הוא פטור.

(ב) אם הוא פרוץ מב' רוחותיו לרשות הרבים, גם הוא נעשה מרשות הרבים.

*

וכעין זה לקמן סי' שמו סי"ב (תקrhoה שאין לה מהירות מן הצדדים ... החلل שתחתיה דיןו לגמרי כרשות המהלך לפניו (אם כרמלית כרמלית ואם רשות הרבים ורשות הרבים)).

ומכל זה יש ללמד דין הרוחות של גבי הרכבת התחתית, שע"פ שהרכבת התחתית תחת הרחוב היא רשות היחיד, אף שאויר רשות היחיד עולה עד לרקיע, מכל מקום הרחוב הזה הוא רשות הרבים גמורה, לב' השיטות שתתבררו כאן:

לדעת הראשונה, אין אמורים רשות היחיד עולה עד לרקיע כאשר גג רשות היחיד מפסיק בינויהם.

לדעת השנית, אף שרשות היחיד עולה גם על הגג, מכל מקום, אם הוא פרוץ לרשות הרבים מב' רוחותיו, נעשה גם גג זה "כרשות שנפרץ לו".

קצד וכן הוא לעיל כשהג "בולט ד' טפחים לתוך רשות הרבים או כרמלית". משא"כ אם

הלכות שבת שמה

במילואו מב' רוחתו שאין רשות היחוד, אלא כרשות שנפרץ לו^{קצתה}.

ויש לסמך על דבריו להקל בדברי סופרים^{קצתו}:

בד (חורים שבכתלים^ט לפני כרמלית, אינם כרמלית^{קצתו}, אם הם למעלה מג'

קכח דין חצר שנפרץ מב' רוחתו, נתבאר لكمן סי'

shed ס"ב (חצר ... שאינה ניתרת אלא בפס ד' או בב' פסין של משחו ... אין פילוש אסור בהם, אלא אפלו הם מפולשים לרשות הרבים בשני ראותם, והרבים נכנסין מכאן וויצאים מכאן, די להם בתיקון החצר מכאן ומכאן), וסי' שהה ס"ג (מבוי שנפרץ במילואו לחצר, ונפרצה החצר מצד השני לרשות הרבים ... אפלו פריצה של רשות הרבים היא כנגד הפרצה של מבוי, והרבים נכנסין בזו וויצאים בזו, אין בקיעת הרבים אוסרת בחצר, רק שלא יהיה הפרצות יתרות מעשר ... החצר אינה פרוצה לו במילואה אלא נשאו בו גיפורין מכאן ומכאן ועדפים על המבויה שהיא רחבה ממנו).

אלא שם שם אין החצר נעשה לרשות הרבים משנה טעמי: (א) אינה פרוצה במילואה, שנשאו לה גיפורין מכאן ומכאן, או שתוקנה בפס ד' או בב' פסין של משחו. (ב) הפריצה לרשות הרבים היא פחותה מעשר אמות (שלכן מועילות בה פסין או גיפורין).
משא"כ כאן מיריע בבית שרכבו ט"ז אמרה, "ונפרץ במילואו מב' רוחתו" לרשות הרבים או כרמלית, שאז "אין רשות היחוד, אלא כרשות שנפרץ לו".

ואף שהבית הוא בדרך כלל מקורה, ונתבאר לעיל סי"א (אייזו היא רשות הרבים ... והוא שאינם מקורים), וס"כ (רשות הרבים שהוא מקורה, שאינה דומה לדגלי מדבר, הן כרמלית). מכל מקום גם בזה נעשה "כרשות שנפרץ לו", אף אם הוא רשות הרבים, וכדלקמן סי' שמנו סי"ב (תקורה שאין לה מחיצות מן הצדדים ... החל舒תחתיה דינו לגמרי כרשות המהלהת לפניו (אם כרמלית כרמלית ואם רשות הרבים רשות הרבים)). והיינו כיון שהוא פתוח לרשות הרבים מהלכת לפניו (שאינה מקורה), בטל חלול זה לרשות הרבים, כדלעיל (הערה עד).
וגם אינו ניתר מטעם פי תקרה יורדים וסתום, כדלקמן סי' ששא ס"ה (אם נפרצו ב' מחיצות זו כנגד זו במילואה, או ביותר מעשרה, ונשאו ב' מחיצות שלימיות זו כנגד זו, כיון שיש בינם פילוש וקפנדראיה מפרצה זו לפרצה שכגדה, אין אומרים בהן פי תקרה יורדים וסתום).
ומכל זה יש ללמדו למנהרות העשוויות לתנועת מכוניות, שאף שיש להן תקרה, וכי תקרה, דין כרשות הרבים גמורה.

קצו אבל لكمן סי' ששא ס"ג (אף על פי שהבית שבתוכו יש בו י' טפחים, אינו נקראת על הוגג רשות היחוד, אלא כרמלית הוא), ושם נתבאר (הערה טו).

קצת עירובין פז, ב (אבל כי בר אבן ורב חננא בר אבן דאמר תורייהו אין חורין לכרמלית. רב אשוי אמר אפלו תימא יש חורין לכרמלית, ההני מיili בסמכה, הכא במופלגת). ראה"ש שם פ"ח ס"ח (נראה דהילכה כאביי בר אבן ורב חננא בר אבן דאמר אין חורין לכרמלית. אף על גב דרבנן דהוא בתורה קאמר אפלו תימא יש חורין לכרמלית, איהו לא פליג בהדייא עלייהו, אלא קאמר דאפלו יש חורין לכרמלית אית לן שינוי אחרינא). ונתבאר בקונטרס אחרון ריש ס"ק ג (דבמופלגן לא איצטריך לאশמוועין, דהיינו שינוי דרבנן, אלא בסמוכין מיריע הפסקים), שאף בהזאת קייל'ל שאין חורין לכרמלית. טור ושו"ע סי'ז (הורי כרמלית אינם כרמלית), והיינו אף בחורים שבכתלים, שהם סמוכים לכרמלית.

הלכות שבת שמה

נא

טפחים ^{קצח}, אלא אם כן יש בהם ד' על ד' ^{קצט}, והם וכן הוא לקמן סי' שמו סי' א
(מכניס המפתח מכורמלית ...
להור שבדלת לפותחה בו ...

כיוון שאין בו ד' על ד' מקום פטור הוא).
קצח משא"כ למטה מג', דין כורמלית.

שהרי אפילו ברשות הרבים נתבאר לעיל סי' ח (חוורים שבכתלים כלפי רשות הרבים ... אם הם [גבوها]ים ג' טפחים, אין כרשות הרבים), אבל למטה מג', דין כרשות הרבים, נתבאר לעיל שם (הערה קלט).

מכל שכן בחוריהם שבכתלים כלפי כורמלית שאינן גבוחים ג' טפחים, לדברי הכל דין כורמלית (אף אם הם פתוחים גם לרשות היחיד), כדאמרנן עירובין ט, א (אמר אביי ... בין לחץ אסור, ורба אמר בין לחויים נמי מותר ...وابאי התם בגובה ג' (דמינרכא, אבל בין לחויים שלא מינרכא דוכטא, רשי') ... ורבה התם פתוחה לכורמלית ... מצא מין את מינו וניעור). וכי"ל הרבה, שלמטה מג' טפחים, בפתחה לרשות הרבים מותר, ובפתחה לכורמלית אמرينן מצא מין את מינו ונעשה כמוותה.

וכן נפסק לקמן סי' ששה ס"ו (פתח המבויה כנגד החלץ ... כיוון שאין ברוחב מקום זה ד' טפחים, מקום פטור הוא. וכן ... תחת הקורה ... מקום פטור הוא. במא דברים אמורים במבויה הפתוח לרשות הרבים, אבל בפתחה לכורמלית ... מצטרף הוא להקורמלית ונעשה כמוותה, שמצוין את מינו וניעור).

*

וכל זה הוא בקרען, או למטה מג' טפחים. משא"כ בעמוד למעלה מג', יובאו בסעיף הבא ב' עדות אם אמורים מצא מין את מינו וניעור. וכן בחור שבסותל למעלה מג', לדברי הכל אין אמורים מצא מין את מינו וניעור.

וטעם החילוק בין נתבאר בكونטרס אחרון ס"ק ג (אפשר דבחוריין כו"ע מודו שלא בטילי לגבי כורמלית, דכמו שלפי דעת רשי' [דעה הא' דלקמן סכ"ה, שבראש העמוד אין אמורים מצא מין את מינו וניעור] צריך לחלק בין קרען חלקה בין לחץ, דאמרנן מצא מין כו', בעירובין דף ט, ובין דבר גבוח ג', שהוא דבר בפני עצמו ואינו בטל לכורמלית. כך יש לומר להר"ן וסייעתו [דעה הב' דלקמן סכ"ה], שדבר הגבוח ג' שבטל, הינו כשהוא כולם באוויר הכרמלית, לאפקוי חורין שמקפין בכוטלין מכל צד, רק שמרוחה אחת בלבד פתוחים לכורמלית, לא בטילי לגביה).

עי' סי' ח בהגיה (בBOR העומד בכורמלית, אפילו עמוק מהה אמה, הוא כורמלית, אלא אם כן הוא רחב ארבעה על ארבעה, דין מקום פטור בכורמלית). וכן הוא לקמן סי' ה (יש אמורים שאין מקום פטור בכורמלית ... בOR העומד בכורמלית, אפילו עמוק מהה אמה, הוא כרמלית, אלא אם כן יש בו ד' על ד'), וצ"ג. והיינו שלכלאורה צריך להיות דין שווה לדין חור שבסותל, אם אמורים בו מצא מין את מינו וניעור, שהרי גם הBOR שבסור מליטה מוקף מכל צד, ורק מרוחה אחת פתוחה לכורמלית.

וכן דין בסתריה זו בكونטרס אחרון סוף ס"ק ג, בכמה פרטים, ומסיק "וז"ע לדינה". ולכן גם כאן באה ההלכה זו במוסגר, וככלל המובא בשארית יהודה או"ח סי' ו (שמעתי מפי קדרשו פעמים רבות דכל ספק העמיד בתוך חצאי עיגול, ודעתו הייתה לחזור ולשנות פרק זה לראות אם צדקו דבריו).

קצט מ"מ הל' שבת פי"ד ה"י (וחורי הקורמלית הרי הן נדונין לפי גבוחן ורחבן, כדי חורי רשות הרבים). ש"ע שם (אלא הם נדונים לפי גבוחם ורחבם).

הלכות שבת שמה

למטה מעשרה, כמו שנתבאר בחורי רשות הרבים:

בָּה כְּרֶמְלִית הַקִּילו בָּה מַקְולֵי רִשׁוֹת הַיחִיד וַמַּקְולֵי רִשׁוֹת הַרְבִּים, מַקְולֵי רִשׁוֹת הַיחִיד שָׁאוֹן כְּרֶמְלִית בְּפֻהוֹת מְד' עַל ד', וַמַּקְולֵי רִשׁוֹת הַרְבִּים שָׁאוֹן כְּרֶמְלִית לְמַעַלָּה מַעֲשָׂרָה, אֶלָּא מִקּוֹם פָּטוּר הַוָּאָרָא לְעַנֵּין דָּבָר שָׁאוֹנוֹ מְסֻוִּים, כָּמוֹ שְׁנַתְּבָאָרְבָּה בִּרְשׁוֹת הַרְבִּים. אֶבֶל דָּבָר מְסֻוִּים, כְּגּוֹן רָאשׁ עַמּוֹד הַעֲמֹד בְּכְרֶמְלִית, אִם יִשְׁכַּן בָּה ד', עַל ד', רִשׁוֹת הַיחִיד הַוָּא, וְאִם אִין בָּה ד', עַל ד', אֲף לְמַטָּה מַעֲשָׂרָה אַינוֹ כְּרֶמְלִית אֶלָּא מִקּוֹם פָּטוּרִי.

וַיֵּשׁ אָוֹרְמִים שָׁאוֹן מִקּוֹם פָּטוּר בְּכְרֶמְלִית, אֶלָּא בִּרְשׁוֹת הַרְבִּים, אֶבֶל כְּרֶמְלִית אַנוֹ אָוֹרְמִים מֵצָא מֵין אֶת מִינּוֹ וְנִיעּוֹר, דָּהִינוּ הַמִּקּוֹם פָּטוּר מֵצָא אֶת הַכְּרֶמְלִית שֶׁהָיָה מִינּוֹ, שֶׁהָיָה גַּם בָּן מִקּוֹם פָּטוּר מִן

. . .

רַב לְעַיל סְעִיף יז (לענין דבר שָׁאוֹנוֹ מְסֻוִּים, כְּגּוֹן פְּנֵי כוֹתֵל שְׁבָרְשׁוֹת הַרְבִּים אֶם אִיזָּה דָּבָר נִדְּבַּק שָׁם, או קָוְלַט מִן הַאָוִיר).

רַג רְשִׁיָּה שֶׁם ד"ה דעד י' (בְּדָבָר מְסֻוִּים כְּגּוֹן רָאשׁ עַמּוֹד וְגַב לְבִינָה . . . אֵית בֵּיהֶ אַרְבָּע פְּשִׁיטָא דְלְמַעַלָּה מַעֲשָׂרָה לְאַהֲרֹן כְּרֶמְלִית, דָהָא אֲפִילוּ עַמּוֹד בִּרְשׁוֹת הַרְבִּים רִשׁוֹת הַיחִיד הַוָּא, וְאֵי דְלִית בֵּיהֶ אַרְבָּע וְלְמַטָּה מַעֲשָׂרָה, מֵי הַוָּא כְּרֶמְלִית, הָא קָאָמָר אַין כְּרֶמְלִית פְּחוֹתָה מַאֲרָבָע . . . מִקּוֹם פָּטוּר הַוָּא). דָעַה הַב' בְּרַמְ"א ס"י"ט (וַיֵּשׁ חֹלְקִים וְאָוֹרְמִים דָאֵין חִילּוּק בֵּין רִשׁוֹת הַרְבִּים לְכְרֶמְלִית).

וְנַתְּבָאָר בְּקוֹנֶטֶס אַחֲרֹון ס"ק ג (שְׁלֵפִי דַעַת רְשִׁיָּה, צְרִיךְ לְחַלֵּק בֵּין קְרַקְעַ חֲלֵקָה דְבִין לְחַיִּין, דָאָמְרֵינָן מֵין כּוֹ, בְּעִירּוֹבֵין דֶּף ט, וּבֵין דָבָר גְּבוֹהָ ג', שַׁהְוָא דָבָר בְּפִנֵּי עַצְמוֹ וְאַינוֹ בְּטַל לְכְרֶמְלִית). וּרְאוּה גַּם לְעַיל (הָעֲרָה קְצָח).

רַד רְזִ"ן שְׁבָת ב, ב ד"ה אָמָר רַב שְׁשַׁת (וְאַחֲרִים כתבו, דָאֲפִילוּ בִּדְבָר הַמְסֻוִּים אֵיכָא לְאוֹקְמָא, וְכָגוֹן שָׁאוֹנוֹ רְחֵב ד', וְקָאֵי בְּכְרֶמְלִית, דָהָא כְּרֶמְלִית, דָנְהֵי דָאֵי כֵּי הַאי גּוֹנוֹן בִּרְשׁוֹת הַרְבִּים מִקּוֹם פָּטוּר הַוָּא, בְּכְרֶמְלִית מֵין אֶת מִינּוֹ וְנִיעּוֹר, כָּאָמְרֵינָן בְּפֶרְקָא קָמָא דְעִירּוֹבֵין). הַגְּהוֹת מִיִּמְנוֹנִיות הַלִּי' שְׁבָת פְּטַז'וּ סּוֹף אֶת ד (דָקֵי"ל כָּרְבָּ[א] דָאָמָר בְּפֶ"ק דְעִירּוֹבֵין מֵין אֶת מִינּוֹ וְנִיעּוֹר). רַמְ"א ס"י"ח (דָאֵין מִקּוֹם פָּטוּר בְּכְרֶמְלִית), וָדָעַה הַא' שְׁבִסְי"ט (וְכָל זֶה דָוָא בְּעוֹמֵד בִּרְשׁוֹת הַרְבִּים, אֶבֶל בְּכְרֶמְלִית אַמְרֵינָן מֵין אֶת מִינּוֹ וְנִיעּוֹר, וְדָינָו כְּכְרֶמְלִית).

וְלְדָעַה זוֹ, מַה שְׁחִילְקָו בְּגִמְרָא בֵין לְמַעַלָּה אוֹ לְמַטָּה מִגְּיָה טְפַחִים (כְּדָלָעֵל הָעֲרָה קְצָח), הַיְיָנוֹ רַק לְדָעַת אַבִּי בִּרְשׁוֹת הַרְבִּים, אֶבֶל בְּכְרֶמְלִית אַמְרֵינָן מֵין אֶת מִינּוֹ וְנִיעּוֹר — אֲף לְמַעַלָּה מִגְּיָה טְפַחִים.

רַע לְעַיל סְעִיף י"ח (חוֹרִים שְׁבַכְתָּלִים כְּלַפִּי רִשׁוֹת הַרְבִּים . . . אִם אֵין בָּהֶם ד', הַמִּקּוֹם פָּטוּר, בֵין שָׁהֵם לְמַעַלָּה מַעֲשָׂרָה בֵין שָׁהֵם לְמַטָּה מַעֲשָׂרָה).

רַא שְׁבָת ז, ב (אֲקִילוּ בָהַ רְבָּנִי מַקְולֵי רִשׁוֹת הַיחִיד דָאֵי אַיִּיכָא מִקּוֹם אַרְבָּעָה הַוָּא דָהָא כְּרֶמְלִית, וְאֵי לא, מִקּוֹם פָּטוּר בְּעַלְמָא הַוָּא, מַקְולֵי רִשׁוֹת הַרְבִּים דָעַד י' טְפַחִים הַוָּא דָהָא כְּרֶמְלִית, לְמַעַלָּה מִי טְפַחִים לֹא הַוָּא כְּרֶמְלִית). וְשָׁם ז, א (וְתוֹפֵסָת עַד עַשְׂרָה, דָעַד עַשְׂרָה הַוָּא דָהָא כְּרֶמְלִית, לְמַעַלָּה מַעֲשָׂרָה טְפַחִים לֹא הַוָּא כְּרֶמְלִית). טָור וּשׂוּע"ס ס"ח גְּדַר כְּרֶמְלִית, שְׁלָא יְהָא פְּחוֹת מֵאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, וְאַיְהָנָה תּוֹפֵסָת אֶלָּא עַד עַשְׂרָה, וְלְמַעַלָּה מַעֲשָׂרָה הַוָּי מִקּוֹם פָּטוּר).

נִדְּבַּק שָׁם, או קָוְלַט מִן הַאָוִיר).

רַג רְשִׁיָּה שֶׁם ד"ה דעד י' (בְּדָבָר מְסֻוִּים כְּגּוֹן רָאשׁ עַמּוֹד וְגַב לְבִינָה . . . אֵית בֵּיהֶ אַרְבָּע פְּשִׁיטָא דְלְמַעַלָּה מַעֲשָׂרָה לְאַהֲרֹן כְּרֶמְלִית, דָהָא אֲפִילוּ עַמּוֹד בִּרְשׁוֹת הַרְבִּים רִשׁוֹת הַיחִיד הַוָּא, וְאֵי דְלִית בֵּיהֶ אַרְבָּע וְלְמַטָּה מַעֲשָׂרָה, מֵי הַוָּא כְּרֶמְלִית, הָא קָאָמָר אַין כְּרֶמְלִית פְּחוֹתָה מַאֲרָבָע . . . מִקּוֹם פָּטוּר הַוָּא). דָעַה הַב' בְּרַמְ"א ס"י"ט (וַיֵּשֶׁת חֹלְקִים וְאָוֹרְמִים דָאֵין חִילּוּק בֵּין רִשׁוֹת הַרְבִּים לְכְרֶמְלִית).

וְנַתְּבָאָר בְּקוֹנֶטֶס אַחֲרֹון ס"ק ג (שְׁלֵפִי דַעַת רְשִׁיָּה, צְרִיךְ לְחַלֵּק בֵּין קְרַקְעַ חֲלֵקָה דְבִין לְחַיִּין, דָאָמְרֵינָן מֵין כּוֹ, בְּעִירּוֹבֵין דֶּף ט, וּבֵין דָבָר גְּבוֹהָ ג', שַׁהְוָא דָבָר בְּפִנֵּי עַצְמוֹ וְאַינוֹ בְּטַל לְכְרֶמְלִית). וּרְאוּה גַּם לְעַיל (הָעֲרָה קְצָח).

רַד רְזִ"ן שְׁבָת ב, ב ד"ה אָמָר רַב שְׁשַׁת (וְאַחֲרִים כתבו, דָאֲפִילוּ בִּדְבָר הַמְסֻוִּים אֵיכָא לְאוֹקְמָא, וְכָגוֹן שָׁאוֹנוֹ רְחֵב ד', וְקָאֵי בְּכְרֶמְלִית, דָהָא כְּרֶמְלִית, דָנְהֵי דָאֵי כֵּי הַאי גּוֹנוֹן בִּרְשׁוֹת הַרְבִּים מִקּוֹם פָּטוּר הַוָּא, בְּכְרֶמְלִית מֵין אֶת מִינּוֹ וְנִיעּוֹר, כָּאָמְרֵינָן בְּפֶרְקָא קָמָא דְעִירּוֹבֵין). הַגְּהוֹת מִיִּמְנוֹנִיות הַלִּי' שְׁבָת פְּטַז'וּ סּוֹף אֶת ד (דָקֵי"ל כָּרְבָּ[א] דָאָמָר בְּפֶ"ק דְעִירּוֹבֵין מֵין אֶת מִינּוֹ וְנִיעּוֹר). רַמְ"א ס"י"ח (דָאֵין מִקּוֹם פָּטוּר בְּכְרֶמְלִית), וָדָעַה הַא' שְׁבִסְי"ט (וְכָל זֶה דָוָא בְּעוֹמֵד בִּרְשׁוֹת הַרְבִּים, אֶבֶל בְּכְרֶמְלִית אַמְרֵינָן מֵין אֶת מִינּוֹ וְנִיעּוֹר, וְדָינָו כְּכְרֶמְלִית).

רה עירובין ט, א (מצא מין את מינו וניעור), ופרש"י נתחזק על ידי מינו וניעור משנתו).

רו רמב"ם הל' שבת פ"ד ה"ז (בورو שבכרמלית הרי הוא כרמלית, אפילו עמוק מאה אמה, אם אין בו ארבעה). טור ורמ"א סי"ח (בورو העומד הכרמלית, אפילו עמוק מאה אמה, הוי כרמלית, אלא אם כן הוא רחב ארבעה על ארבעה).

רץ כסף משנה שם (דכרכמלית לילא מקום פטור, משום דעתך מין את מינו וניעור). ב"י ד"ה בоро העומד. רמ"א שם

(דאין מקום פטור בכרמלית). רח אליה זוטא ס"ק יא (ומשם דסתימת השו"ע עיקר בסברא הראשונה, ומيري אפילו בדבר מסוים, וכן משמע

מסקנת ב"י, וכן רמ"א ולבוש סוף סימן שם"). והיינו מ"ש הב"י ד"ה בоро העומד (ואפשר שדעת הרמב"ם דכרכמלית לילא מקום פטור, משום דעתך מין את מינו, וכמו שכותב הר"ן בפרק קמא דשבת בשם קצת מפרשים). והרמ"א סי' שמ"ג (ואפילו אם גבוח שלש, לאחר של רשותו שלנו הם כרמלית, אמרין מין את מינו וניעור, כמו שנتابאר סימן שם"). וכן הוא לקמן סי' שמ"ו ס"ט (ואין מקום פטור בכרמלית, אלא כל דבר שיש בה, אפילו אין בו ד' על ד', הוא בטלatsu וונעשה כמו, כמו עיקרי).

*

וכל זה בראש עמוד שבכרמלית וכיו"ב, אבל kali העומד בכרמלית, הוא כרמלית לדברי הכל, כדלקמן סי' שנה ס"ה (ולא אמרו שאין כרמלית בכללים, אלא kali העומד ברשות הרבים ... אבל כשבועמד בכרמלית, כרמלית הוא), ושם נסמן (הערה מד).

רט מ"מ שם ה"ז (ודע מקום פטור אינו אלא כשההוא בראשות הרבים או בכרמלית, אבל אם הוא תוך רשות היחיד, כיון שרשות היחיד מקיף הרי הוא כמו, שאoir רשות היחיד עולה עד לרקע). רמ"א סי"ט (וכל זה דוקא בעומד בראשות הרבים ... אבל אם עומד בראשות היחיד, לccoliו עלמא דינו רשות היחיד).

וכן הוא לעיל ס"ט (כל מה שיש בראשות היחיד, בין וחב בין קוצר בין גבוח בין נמק דינו בראשות היחיד, שכן דרך לבנות בראשות היחיד עליות זו לעלה מזו קטנות וגדלותה), ושם נסמן (הערה נז).

רי רב חסדא ורבה בר רב הונא שבת ק, ב (רב חסדא ורבה בר רב הונא ... קסבירי כרמלית משפט מיא משחיןן, מיא ארעה סמיכתא). ר"ף שם לו, ב (והלכתא כתהייה). טור ושו"ע סי"ח (וימים ונחלים ממייא משחיןן, הלכך הנוטל מהם מעל פניו המים עד עשרה באoir, הוי

התורה, וניעור ונתחוק על ידי מינו להצטרף עמו ולהיות כמותו). וכך כל דבר שאין בו ד' על ד', שאינו חולק רשות לעצמו, בטל הוא אצל הכרמלית ונעשה כמו אם הוא למטה מעשרה. אבל אם הוא לעלה מעשרה, מקום פטור הוא, אבל אם הוי כרמלית תופסת לעלה מעשרה. אבל בור העומד בכרמלית, אפילו עמוק מאה אמה, הוא כרמלית, אלא אם כן יש בו ד' על ד'ו, שהכרמלית תופסת עד התהום ואין מקום פטור נהוג שם. וכן עיקרי".

ולדברי הכל אין מקום פטור ברשות היחיד, אלא כל מה שיש ברשות היחיד הוא רשות היחיד: בו בימים ונחלים מודדים אלו העשרה טפחים של כרמלית מעל פני המים, ולא מן הקרקע, לפי שהמים נחברים הארץ עצמהו, וכך כל

הלכות שבת שמה

נה

רי' כדעה ה' ב' דלעיל סכ"ה
(ויש אומרים שאין מקום פטור בכרמלית ... אם הוא
למטה מעשרה, אבל אם הוא
למעלה מעשרה, מקום פטור
הוא).

רlich סוף סעיף כה (ולדברי
הכל אין מקום פטור
ברשות היחיד, אלא כל מה
שיש ברשות היחיד הוא רשות
היחיד).

ריט תוכן המשך הדברים
בקונטרס האחרון זה:
בפניהם ס"א נתבאר שרשota
היחיד הוא כיש לחלו ד'
טפחים על ד' טפחים.

ולא נזכרה דעת ר"ת, שהכוונה לד' טפחים באלאנסון, כדאריןן (ס"י שמט ס"ב) לעניין
ובางם לא נזכרה דעת רשב"ם, שהכוונה לד' לרבע העולם, כדאריןן (ס"י שצט סי"ד)
לענין תחומיין.
ואף שברם"א נראה שכוונתו לדעת ר"ת, מכל מקום נראה מדברי הפסיקים שלא קיימ'
כך, אלא כדעת רשי' שמדובר בין ד' אמות דגבי העברה לבין ד' טפחים דגבי רשות היחיד.

רב ס"ב (יש אומרים דברענן באלו ארבעה על ארבעה הן ואלאנסון).
ರכא בתוס' עירובין דף נא, א ד"ה כזה (ור"ת מפרש דילך צד נותנין האלאנסון, בזריקה
ובהעbara ובתחום שבת. ועמו נמי צריך שישא בו ששה פחות ב' חומשיין).

רכב בתוס' שם (ור' שמואל מפרש מרביבעין ד' אמות ברשות הרבים בריבוע עולם ... ועמו
נמי ברשות הרבים גבוח י' ורחב ד', דברענן נמי ד' על ד' מרובעים, היינו כשמעד
אלנסון העמוד לאלאנסון העולם. אבל העמיד האלאנסון ממזרח למערב ומיצפון לדרום לא סגי
בד' על ד' מרובעות).

רכג ברמ"א שם (וכמו שיתבאר ליקמן סי' שמ"ט). והיינו כמובואר בשוו"ע שם ס"ב (ארבע
אמות שאמרו, הן ואלאנסון, שנמצא שם חמישה אמות ושלשה חומשיים). ולא חילקו
בין לריבוע העולם או לאו.
וכן הוא ליקמן שם ס"ב (ארבע אמות שאמרו הן ואלאנסון, דהיינו אלנסון של ד' על ד',
שהוא ה' אמות וג' חומשי אמה).

רכד "זועשין אותה כטבלא מרובעת, פירוש שמודד על פני כל אורך העיר למזרחה אלפיים
אמה לחוץ, וכן לצפון, ואחר כך וואין כאילו היהתה טבלא מרובעת בקרן למלאותה". הרי
דאולין בעירובי תחומיין לריבוע העולם.
וכן נפסק ליקמן שם סי' ד' (עושין התחומיין סביבה העיר כטבלא מרובעת, דהיינו שמודד על
פני כל אורך העיר למזרחה אלפיים אמה לחוץ, וכן לצפון, ואחר כך רואים כאלו היהתה טבלא
מרובעת אלפיים על אלפיים בקרן למלאותה). וס"י שצח סי' א' (הבא למדור אלףים אמה של

הרבים. אבל בכרמלית אין שם מקום פטור כלל,
אלא למעלה מי' טפחים ר"י, וכל שכן ברשות
היחיד, כמו שתבהירו:

קונטרם אהרון

(ג) ד' טפחים בו. הנהritis רמ"א כאן ר' נתקין לדעת
ר"ת ר' נתקין ולא לדעת רשב"ם ר' סרקב, כמובואר ממה
שכתברכג במ"ש בס"י שמ"ט, ושם פסקו בשוו"ע שלא
ברשב"ם.

והנה כר"ת נמי לא קי"ל, כמובואר גבי תחומיין בסוף
ס"י שצ"ט, עי"ש בטוררכג. והוא דבם' שמ"ט קי"ל
העברת ד' אמות.

וגם לא נזכרה דעת רשב"ם, שהכוונה לד' לרבע העולם, כדאריןן (ס"י שצט סי"ד)
לענין תחומיין.

כouthיה, עי"ש בב"י, הינו כדפרש"ירכו, לגבי העברהanca למאן למשא"כ בתחומיין.

ואם כן הוא הדין למקום ד' על ד' כדפרש"ירכו בהדייא עי' בתום רוכז ורא"שרכז וכן דעת הרמב"ם רוכט ורשב"ארץ ורבינו ירוחם רגא ומגיד משנה ריב וטור יש"ערליג כמ"ש האליה זוטאריך. וכן דעת הלבווש שהשניות הג"ה זו:

(ב) מדברי סופרים אינה ביראה. מה שבתרנו

דה לא ליכא למימר בהו רביבוע ועיגול). ובאיар הב"י, שرك לענין העברה סובר רשי' כסברת ר"ת. רכו שם ד"ה מי בעינן (שיהא רחוב ד' ברביבוע, שתוכל למצוא בו אלכסון). הרי שבזה סגי ד'

טפחים בביבוע, ואין צריך שיהא אלכסון לכל צד.

וכן הוא לקמן סי' שמט ס"ב (כגון רשות היחיד שהוא ד' על ד' יהיה גם כן מרובע, שתהיינה בו זויות).

רכז שם, לאחר הבאתי דברי רבינו תם (ולא נראה, דפיאות דשבת ילפין מערי הלוים, והתחם אין נותנין פיאות אלא לפיאות העולם). והינו שלישיעור ד' טפחים דרישות היחיד אין צריך שיהא אלכסון לכל צד.

רכח עירובין פ"ד סי'ג (קשה לפירושו, דבכל פיאות שבת ילפין מערי לויים, ובעריו לויים אין נותנין פיאות אלא לפיאות עולם).

רכט הל' שבת פ"ב הי"ח (לפייך אין המעביר או הזורק ברשות הרבים חייב עד שיעביר חוץ לחמש אמות ושלשה חומשי אמה), ופי"ד ה"א (ארבע מחיצות גובהן עשרה וביניהן ארבעה על ארבעה או יתר על כן). הרי שד' טפחים דרישות היחיד אין דין כר' אמות של העברה.

רל' עובdot הקודש שער ג ס"ד (שלא אמרו עמוד גובה עשרה ורחב ארבעה נעשה רשות היחיד, עד שיהא מרובע ארבעה על ארבעה, כדי שהיא באלכסונו חמישית ושלושה חומשי טפח, וכן הדין לענין המעביר והזורק ארבע אמות, שהן חמיש אמות ושלושה חומשי אמה). הרי חילק בין ננ"ל.

רלא נתיב יב ח"ד עא, ב (שביאר דעת רשי' ורשב"ם ור"ת, וסימן: והקשו על פירוש רבינו תם).

רלב' הל' שבת פ"ד ה"ז (וכן מקום שהזכיר רבינו עמוד רחוב ד', אם הוא עגול, רוצה לומר שיש באלכסונו חמישה ושלשה חומשיין כדי לרבע בו ד' על ד', ואם הוא מרובע כבר יש באלכסונו כן).

rangle שלא הוציאו כאן אלכסון — רק לקמן בס"י שמט.

רلد' ס"ק ב (ולענ"ד מוכח מפרש"י בעירובין דף נ"א, דסבירא ליה דלא דמי לסייען שמ"ט במרבע ברשות הרבים, דיליכא למתיב פאות, אבל הכא מיורי במרבע ד' על ד' וייש בו אלכסון, סגי בביבוע ד' על ד'. וכן מוכח לי בעבודת הקודש לרשב"א דף יוד' ע"ב, ורבינו ירוחם נתיב י"ח ח"ד, ובמגיד משנה פרק י"ד ה"ו, דאך דבעי לקמן עם אלכסון, מכל מקום בשיעור רשות היחיד סגי בביבוע ד' על ד', וכ"מ ברמב"ם פ"ב, וטור, וסתימת הפוסקים. הלא נראה לי דיפה כיוון הלבווש שהשניות).

רלה בדף וראשון הכותרת: "בבhor כו' מדברי סופרים אינה כו'". וכנראה כי כתוב כן בפנים,

תחום העיר ... אם היא עגולה שאין לה זיות ... וואים אותה ככלו היא בתוך מרובע ... וכשהוא מרבע מרבעה לרכיבוע העולם).

רכח עירובין שם (פיאות כתיב ... פיאות תן להן.

וגבי העברה ליכא למתיב פיאות, אלא כי האי גונן שנוחנן להן שיעור אלכסון,

דה לא ליכא למימר בהו רביבוע ועיגול).

רכו שם ד"ה מי בעינן (שיהא רחוב ד' ברביבוע, שתוכל למצוא בו אלכסון). הרי שבזה סגי ד'

טפחים בביבוע, ואין צריך שיהא אלכסון לכל צד.

וכן הוא לקמן סי' שמט ס"ב (כגון רשות היחיד שהוא ד' על ד' יהיה גם כן מרובע, שתהיינה

בו זויות).

רכז שם, אחר הבאתי דברי רבינו תם (ולא נראה, דפיאות דשבת ילפין מערי הלוים, והתחם אין נותנין פיאות אלא לפיאות העולם).

רכח עירובין פ"ד סי'ג (קשה לפירושו, דבכל פיאות שבת ילפין מערי לויים, ובעריו לויים אין

נותנין פיאות אלא לפיאות עולם).

רכט הל' שבת פ"ב הי"ח (לפייך אין המעביר או הזורק ברשות הרבים חייב עד שיעביר חוץ לחמש אמות ושלשה חומשי אמה), ופי"ד ה"א (ארבע מחיצות גובהן עשרה וביניהן ארבעה על ארבעה או יתר על כן). הרי שד' טפחים דרישות היחיד אין דין כר' אמות של העברה.

רל' עובdot הקודש שער ג ס"ד (שלא אמרו עמוד גובה עשרה ורחב ארבעה נעשה רשות היחיד, עד שיהא מרובע ארבעה על ארבעה, כדי שהיא באלכסונו חמישית ושלושה חומשי טפח, וכן הדין לענין המעביר והזורק ארבע אמות, שהן חמיש אמות ושלושה חומשי אמה). הרי חילק בין ננ"ל.

רלא נתיב יב ח"ד עא, ב (שביאר דעת רשי' ורשב"ם ור"ת, וסימן: והקשו על פירוש רבינו

תם).

רלב' הל' שבת פ"ד ה"ז (וכן מקום שהזכיר רבינו עמוד רחוב ד', אם הוא עגול, רוצה לומר שיש באלכסונו חמישה ושלשה חומשיין כדי לרבע בו ד' על ד', ואם הוא מרובע כבר יש

באלכסונו כן).

rangle שלא הוציאו כאן אלכסון — רק לקמן בס"י שמט.

רلد' ס"ק ב (ולענ"ד מוכח מפרש"י בעירובין דף נ"א, דסבירא ליה דלא דמי לסייען שמ"ט במרבע ברשות הרבים, דיליכא למתיב פאות, אבל הכא מיורי במרבע ד' על ד' וייש בו אלכסון, סגי בביבוע ד' על ד'. וכן מוכח לי בעבודת הקודש לרשב"א דף יוד' ע"ב, ורבינו ירוחם נתיב י"ח ח"ד, ובמגיד משנה פרק י"ד ה"ו, דאך דבעי לקמן עם אלכסון, מכל מקום בשיעור רשות היחיד סגי בביבוע ד' על ד', וכ"מ ברמב"ם פ"ב, וטור, וסתימת הפוסקים. הלא נראה לי דיפה כיוון הלבווש שהשניות).

רלה בדף וראשון הכותרת: "בבhor כו' מדברי סופרים אינה כו'". וכנראה כי כתוב כן בפנים,

הלכות שבת שמה

נו

במהדרא קמא. ובדפוסים שלנו לא נזכר בפנים "בור" (רק גומא), ועל כן נשמט גם מלשון הכותרת.

רלו תוכן המשך הדברים בקונטרס אחרון זה:
בפנים ס"ו וס"ט נתבאר, שגומה עמוקה מלאה מים היא רשות היחיד מן התורה, אבל דברי סופרים היא כרמלית, הוואיל ועובדים על מחיצותיה.
ועל זה בא להוכחה, שהזרת חכמים זו היא אף בפחות מבית סתמים, אף ברוקך רחוב ד'
טפחים, ולא רק ברשות הרבים אלא אף באמת המים שבבקעה, מטעם שהן פרוצות לכל
עובד שם לעבור על מחיצותיהן.
והנה בטעם הדבר שאין המחיצה מועלת כשעוביים על מחיצותיה, ביאר המ"א (ס"י שסג
ס"ק ל), דמחיצה שבידי伸手ים לא חשיב מחיצה, ואתי רבים ומבטלי מחיצתן.
אמנם דברי המ"א צע"ג, כי באמת אינה מبطلת מחיצה זו מן התורה, אף אם יש עליהם
בקיעת רבים; אלא אם כן יש "בקיעת הרבים במקומם שלhalbאה ממנה". ומוחכ בכמה מקומות,
ש רק דברי סופרים מبطلת בקיעת הרבים את מחיצת הגומה לעצמה.

*

והנה כל זה דוקא בשתי מחיצות או יותר. משא"כ במבי שיש לו ג' מחיצות, ומהחיצה
הרבעית היא ים או נהר או תל שהוא מדرون, נפסק בכמה מקומות שモעלת מחיצה זו
(בדלקמן ס"י שנו ס"ב וס"ד. ס"י שסג ס"ה והם ס"ה).
וביאר המ"א (שם ס"ק מ) שמל מקום אם רבים בוקעים עליו אינה מועלת, אף במבי
למחיצה רביעית. וכן נפסק לקמן (ס"י שסג ס"ב). ובא לבאר טעם החילוק.
בתחילה מבאו לפיה שיטת המ"א הנ"ל (שם ס"ק ל), דמחיצה שבידי伸手ים לא חשיב
מחיצה כשרבים בוקעים בה. וכשאין רבים בוקעים בה גורו מדרבנן. משא"כ במחיצה
רביעית, שאינה אלא מדרכן, לא גורו במחיצה שבידי伸手ים, אלא כשרבים בוקעים בה, שאז
מبطلת המחיצה מן התורה. משא"כ כשלא בקע בה רבים.
אחר כך מבואר, שדברי מ"א אלו (שם ס"ק ל) צע"ג, אבל אפשר לקיים פסק זה של המ"א
(שם ס"ק מ) אפילו אם נאמר שלא כדעת המ"א (שם ס"ק ל), אלא כהמסקנה דלעיל,zman
התורה מחיצה שבידי伸手ים מועלת לעצמה אף אם רבים בוקעים בה, ולא מקום שחרוץ
מננה. ומה שਮועיל לרוח רביעית שבמבי שחווצה לה, הינו כיוון שעכ"פ במקומות היא
מחיצה גמורה מן התורה.
ואף שלענין עצמה אין הפרש בין רבים בוקעים על המחיצה הזאת או לאו, כאמור לעיל,
זמן התורה מועלת אפילו רבים בוקעים בה (دلא כמ"א שם ס"ק ל).
מכל מקום יש לקיים פסק המ"א הנ"ל (שם ס"ק מ), שגם מחיצת הים והטל ברוח רביעית,
איתנה מועלת אלא אם כן אין בוקעים בה רבים (שמות רבו).
ומה שאינה מועלת כשרבים בוקעים בה, הינו כיוון שהוא דומה לרשות הרבים שענינו
הוא שרבים בוקעים בו, משא"כ כשלא בקע בה רבים.
ומסתיק, "ובזה סליקו כל דברי המג"א כהוגן להלכה, אף אם לא נתכוין לזה".
ולכן נפסק כן גם לקמן ס"י שסג ס"ב (مبرי ששוה מתוכו ונעשה מדرون בפתיחתו לרשות
הרבים ... תל זה שבפתחו נחשב לו למחיצה ... ומכל מקום אם רבים בוקעים עליו אסור
... שישם רבו בכל יום).

סיכום דבריו למסקנה, ראה נתיבות שבת פ"ה הערא מדו.

הלכות שבת שמה

המג"א סוף ס"ק י"ד ר' במו קרפס ותל, אפשר לדוגמא
בعلמא נקטינהו, דיש רשות היחיד שהוא כרמלית ריח,
אבל אין כוונתו דוקא כי התם יותר מבית סאותים.
דהא בס"ק י"א ר' גיט כתוב בשם הרמב"ם דאפשרו ברוחבה
ד' הויא כרמלית אם עמוקה י'. וכן כתוב ר' ירמ.

ועל כרחך צרך לומר דהא דמשמע מפירוש רש"י
בעירובין דף פ"ז ר' זרמא, גביימה של טבריה שיש לה

רלו' "ונראה לי דאפשרו
שעמוקה י' והוא כרמלית
דרבן, כמו קרפס ותל בס"י
שב"ב". והיינו מה שנפק
בשו"ע סי' שעב ס"ב (קרפס
יתר על סאותים שלא הוקף
לדירה, הוא כרמלית). וכן הוא
לקמן שם ס"ב (קרפס יותר
מבית סאותים שלא הוקף לדירה
כרמלית הוא).

ונתבאר דיןנו לקמן סי' שנה ס"א (כל היקף מחיצות שלא הוקף לדירת אדם לכינסה וכייא
תמיד, כגון ... הקרפס ... אסרו חכמים לטלטל בתוכן יותר מדו' אמות כמו ברשות הרבים,
ואף על פי שהן רשות היחיד גמורה מן התורה ... הרי זה כרמלית מדברי סופרים).

ולפום ריהטה היהתה נראית כוונת המ"א, שהיא שהיים הוא כרמלית דרבנן, היינו דוקא כשהוא
יותר מבית סאותים. וכן פירש בתוספת שבת ס"ק מא (והיינו כשהיא יותר מבית סאותים, כיון
שהוא הוקף לדירה).

רלח שבאמת כן הדין בגומא שבין, גם בפחות מבית סאותים, ומה שהזכיר "קרפס ותל", הינו
לומר, שכמו קרפס שמן התורה הוא רשות היחיד ומדברי סופרים הוא כרמלית, כן גם
גומא עמוקהabis רשות היחיד היא מן התורה, ומדברי סופרים היא כרמלית. וכן פירש בפרי
מגדים (ויש לומר דהמ"א לדוגמא נקייט, דיש כרמלית דרבנן).

וראה לקמן סי' שלו ס"ו (מקום שהוא רשות היחיד גמורה מן התורה, אלא שחכמים אסרו
טלטל בו אלא תוך ד' אמות, כמו שאסרו בכרמלית גמורה), ושם (הערה מ').

רלט במ"א ס"ק יא (ואם עמוקה י' ורוחבה ד' הויא כרמלית, כמו ים (פי"ד)). והיינו מ"ש
ברמב"ם פי"ד ה"כ (ואם יש בעומקו עשרה או יתר הרי הוא כרמלית כשאר הימים.
והוא שיש ברוחבו ארבעה טפחים או יתר על כן).

רמ בغمרא שבת ק, ב (וכמה הוא רקם מים, פחות מעשרה טפחים), פרשי' (כמה עומקו
דנימה אכתית רשות הרבים הוא, ולא נעשה כרמלית). וכן הוא ברבנו יהונתן עירובין כת'
א ד"ה אמרו לו (גבולה י' ורוחבה ד', דמייא דים, ואז עשין רשות לעצמן, ואפילו ברשות
הרבים הם כרמלית). הרי שככל רקק שעומקו עשרה טפחים ורוחבו ד' טפחים, כרמלית הוא.

*

ואף דמיiri בפניהם סי' י' כשהגומא היא בתוך הים והמים מכיסין אותה (אם יש בהם גומא
שעמוקה ... טפחים ... מדברי סופרים אינה רשות היחיד אלא כרמלית). וכן מيري במ"א
ס"ק יד (ואם יש גומאabis עשרה ורוחבה ארבעה). וכן פירש בפרי מגדים (ومיהו בור
עמוק עשרה מלא מים והוא רשות היחיד גמור, ובין הואיל והמים מכיסים ושווה, יש לומר דהוה
כרמלית דרבנן, אף פחתה מב' סאה).

מכל מקום מוכח מהרמב"ם ורש"י, שכן הוא גם ברקע עמוק י' ורחב ד'. וכן הוא בפניהם
סת"ו (ואפשרו הוא עמוק עשרה ... אינו רשות היחיד (MDBR סופרים)).

ומבואר הטעם בפניהם "הואיל ועובדים עליהם ... הוайл ועובדים על מחיצותה מלמעלה".

רמא בغمואה שם (ימה של טבריא, הוайл ויש לה אוגנים), לכן הקילו בה. וברש"י שם ד"ה
אוגנים (ואע"ג דאתתי כרמלית היא, דהא קרפס יותר מבית סאותים שלא הוקף לדירה
הוא, מיהו בתקנתה פורתא כי היא סגי). רואים מכאן לכארה שגם בימה של טבריא, לא אמרו

דברי סופרים היה כרמלית אלא כשהיא יותר מבית סattiים. וכן הובאה הוכחה זו בחוספת שבת שם (שכן פירושי בהדייה בדף פ"ז ד"ה אוגנים עיי"ש).

*

והנה לפי מה שהובא בהערה הקורמת מפרי מגדים, לא יקשה, שהרי באוגנים, המים אינם מכסים את המחיצה.

אמנם לפי הטעם שנתבאר בפנים "הואיל וועברין על מחיצותיה מלמעלה", מה מועלימ לזה האוגנים?

רמב"ם "שפה גבוהה, דהויא כמחיצות סביב לה". لكن אינה כרמלית אלא ביתר מבית סattiים. **רמג** כיון שאין לה אוגנים, וועברין עליהם, لكن היא כרמלית אף כשהיא רחבה ד' טפחים בלבד.

רמד' זה שנתבאר שככל רוקק עמוק י' טפחים ורחב ד' טפחים הוא כרמלית לדברי סופרים, הוא לא רק ברוק שרשות הרכבים מהלכת בו, אלא אף ברוק שבבקעה. ואף אם אין הרכבים מהלכים בו, אלא סגי בהה"ש הנפרוצות לכל עובר שם לעבור עליהן" (כדלקמן בסמו).

רמה במשנה שם (אמת המים שהיא עוברת בחצר, אין ממלאין הימנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחיצה גובה י' טפחים בכניסה וביציאה ...) מעשה באמה של אבל שהיו ממלאין ממנה ... מפני שלא היה בה נשיערו). ופרש"י (שלא הייתהCSI כשייערו כרמלית, או בעומק י' או ברוחב ד', שאין מים נעשהין רשوت לעצמן בפחות מעומק י' ברוחב ד'). הרי שאם עומקה י' ורוחבה ד' הו היא כרמלית דרבנן; אף דמייר באמת המים שבבקעה, שעוברת בחצר (ראה משולחן הארי ע' 156).

רמו בשו"ע שם ס"ג (ואם הנקבים שהאמה נכנסת ויוצאה בהם אינם רחבים ג' טפחים, מחיצה אין צריך). וברמ"א שם (ואם הנקבים שהאמה נכנס ויוצא בהם אינם רחבים ג', אפילו

איפלו מחיצה אין צריך, שהרי הם כסתומים לגמרי משום לבוד).

רמז ס"ק ד (ותמיה לי טובא,adam אמר המים שגובה י' ורוחבה ד' נחשכת לרשות בפני עצמה וaina בטילה גבי חצר, מה מועליל עשיית מחיצה מצד כניסה ויציאה, לעניין مليוי המים מן האמה, דהה האמה היא כרמלית והמחיצות לא מועלילות ...) אלאadam יש כרמלית מהוזן לרשות היחיד ומשם נכנס לחצר, אז הווי כרמלית איפלו מה שהוא בחצר, משום הכל מהני המחיצה כדי לבטל החיבור שיש לו עם מה שהוא בחוץ, מAMIL לא הווי כרמלית).

הרי שמחיצות החצר מועלילות לאמה, משא"כ ה"מחיצות עצמן שבבקעה חוץ לחצר אין מועלילות", אף שהן גבוהות י', כמבואר בט"ז שם "דהה האמה היא כרמלית והמחיצות לא מועלילות", "ואע"פ שאין רבים עוברין עליהם".

างנים, דמשום שהוא יותר מבית סattiים הוא דהויא כרמלית. היינו משום שעל האונינים, שהן שפה נבוה כדפרשי' שם רבב, אין עוברין עליהם כלל, משא"כ ברוקך רגמן.

ולא תימא רוקא רק שרשות הרכבים מהלכת בורוך. דהא אפילו אמת המים העוברת בבקעה, אם עומקה י' היא כרמלית, כתרנן בעירובין שם עיי"ש בפרש"י במתניתין רמה. ואין לומר משום דאין מ hatchot מועלילות כלל לאמה. דהא מ hatchot החצר מועלילות לה אם הנקבים אין רחבים ג', כמו"ש בס"י שנ"ו ס"א בהג' הרמן, ומהיצות עצמן שבבקעה חוץ לחצר אין מועלילות, עיי"ש בט"ז רגמן, ואע"פ שאין רבים עוברין עליהם. אלא ודאי

הלכות שבת שמה

כיוון שהן פרוצות לכל עובר שם לעבר עליהן (בדאמרינונא כהילוך של חול כו', היה הולך ופגע באמת המים לא יעבור כו' אלא יידלג כו', עי"ש ובטור ש"ע סי' ש"א סעיף ג' דר"ט, דבחול נמי לאו אורה להקופ אלא לדلغ, או לעובר במים), איןן כלום בדברי סופרים, משומם דדמייא קצת לרשות הרבים שהוא גם כן פרוצת לכל עובר. כמו חצר שנפרצה מרוח אהת במילואה, שאסורה מדברי סופרים מהאי טעמא, אף על גב דהויא רשות היחיד מדאווייטה, וגם לא בקעיה בה רביהם.

והוא דוחים נדון משום מהיצה הנא, וכן תל המתלקט,نبي

רמח שבת קיג, ב (שלא יהא הילוכן של שבת כהילוך של חול ... היה הולך ופגע במסלך בשבת ופגע באמת המים, אם יכול להניח את רגליו ראשונה קודם שתucker שנייה מותר, ואם לאו אסור (לקפוץ, רשי"ז). מתקיף לה ובה היכי לעיביד, ליקוף (למקום שהאהמה כליה שם), קמפני בהילוכא, לעבר (שישים רגליו במים) זימניין דמייתוון מאני מיא (ישורו במים) ואתי לידי סחיטה. אלא בהא כיון שלא אפשר שפיר דמי).

רמט בטור שם (שלא יהא הילוכן של שבת כהילוך של חול ... היה הולך והגיע לאמת המים יכול לדلغ ולקפוץ עלייה, אפילו אם היא רחבה שאינו יכול להניח את רגליו ולקפוץ עלייה, אבל יבא לידי סחיטה), ובשו"ע שם (היה הולך והגיע לאמת המים, יכול לדلغ ולקפוץ עלייה, אפילו אם היא רחבה שאינו יכול להניח את רגליו וראשונה קודם שעיקור שנייה, ומוטב שידלג ממה שקייפנה, מפני שמרובה בהילוך, ואסור לעובר בה, שלא יבא לידי סחיטה).

רנ' כדלקמן סי' שא"ד (חצר שנפרצה במילואה ... תוך החצר שנפרצה לרשות הרבים נעשה גם כן כרמלית, שהרי הוא כקרון זווית הסמכה לרשות הרבים, שנתבאר בס"ה). והואינו מבואר כאן בפניהם ס"כ (וכן קרן זווית הסמכה לרשות הרבים, כגון מבואות שיש להם ג' מחיצות), וכמובואר בפניהם כאן ס"ו (מקום המוקף ג' מחיצות גמורות, אלא שפוץ ופתוח לגמרי ברוח רבעיית ... הרי הוא רשות היחיד גמורה מן התורה ... אבל חכמים אסרו לטלטל בו יותר מ"א מות ... במה דברים אמרוים כשםוקם זה הוא פרוץ ופתוח לכרמלית, אבל אם הוא פתוח לרשות הרבים ... איןנו כרשות היחיד מן התורה, מפני שלפעמים נדחקים רבים לתוכו כשייש דוחק רב ברשות הרבים).

הרי שבפתחוocr לכרמלית "לא בקעיה בה ורבים", ומכל מקום "אסורה מדברי סופרים מהאי טעמא", "כיון שהן פרוצות לכל עובר שם".
וכך גם ברקע עמוק י' ורחב ד', שאסורה מדברי סופרים, הטעם הוא כיון שהוא פרוץ לכל עובר.

רנא עירובין צט, ב (מעשה במובי אחד שצידו אחד כליה לים ... איסור לא אמר בו דהא קיימין מחיצות).

וכן נפסק לקמן סי' שס"ג סל"ה (ambil ... יש מהיצה מהים שעמכו י' טפחים סמויך לשפטו מתלקט מתוך ד' אמות הרי זה מותר), וסי' שנו ס"ד (חצר שנפרצה ולשון ים עובר על הפרצה ... בחצר עצמה מותר לטלטל, אם הלשון הוא עמוק עשרה מותר ד' אמות, שהוא נחשב למחיצה).

ואף שיש אוסרים בזה מחשש שהוא יעלה הים שרטון, כדלקמן סי' שס"ג סל"ה (ויש אומרים שהים אינו עולה משום מהיצה למובי, גורה שהוא יעלה הים שרטון, שכן דרך הים שמתפרק

הלכות שבת שמה

סא

ונעשה קרקע ומעלה שם חול
ואבנים ובטלת מהחיצתו).
מכל מקום מודים גם הם
בנהר, כدلקמן שם (אבל בשאר
נהרות אין חוששין שייעלו
שירוטן), ושם סמ"ד (מחיצה
רבעית של מבוי הקילו בה
חכמים להיות דיה בנהר), וסי'

מבירנג, אף על גב דדרשי ביה, אלא שלא הוא ששים
ריבוא, כמו "ש המ"א סוף סי' שם"גראן. הינו ברוח
רכעית למבוי, דבלאו הכיו נמי לא הוה המבו רשות
הרבים, אף אם כאן בחתול ושותם הים היו ס' ריבוא
בוקעים, והוה ניחא תשמשתיה רנד.

*

ששה ס"ה (בשפת הנهر גובה י' טפחים שתהא נחשבת מחיצה לו).
ואם כן יוקשה איך יתאים כל זה עם האמור לעיל (אפילו אמת המים העוברת בבקעה, אם
עמוקה י' היא כרמלית ... וاع"פ שאין עוברים עליהם ... כיוון שהן פרוצות לכל עבר
שם לעברו עליהם ... איןן כלום מדברי סופרים).

ויתירה מזו יוקשה, איך מועלת מחיצת הים והנהר להתייר הטלטול במבו, הרי הים היא
מחיצה שאינה עשויה בידי אדם (וכدلקמן העරה הבאה).
רנג שבת ק, א (מבוי שווה לתוכו ונעשה מדורן לרשות הרבים, או שווה לרשות הרבים
ונעשה מדורן לתוכו, אותו מבוי אין צרי לא לחוי ולא קורה).
וכן נפסק לקמן סי' שס"ג סמ"ב (מבוי שווה מתוכו ונעשה מדורן בפתחתו לרשות הרבים
... הרי מבוי זה אין צרי שום תיקון בפתחתו, לפי שתל זה שבפתחו נחשב לו למחיצה, והוא
שייה בשפועו גובה י' טפחים מתוך ד' אמות).

וגם כאן יוקשה איך יתאים עם הכלל, שמחיצה כזו אינה מועלת.
ואף שבטל המתלקט מתוך ד' אמות, גם בכמה רוחות לא גוזרו חכמים אלא כשבקעי בה
רבים, כدلקמן ד"ה ועל כרחך (מדרבנן אותו רבים ומבטלי מחיצתה ... בתל ... משא"כ כשהלא
בקעי בה רבים), ונתבאר שם (הערה רצג).

מכל מקום יש טעם נוספת תועלן מחיצה תל זה, כմבוואר בתוס' עירובין כב, ב ד"ה
דילמא (דמחיצה שאינה עשויה בידי אדם לא חשיבא מחיצה قولוי האי, ואפילו רבנן מודו דאותו
רבים ומבטלי מחיצתה).

ונתבאר לקמן (וכוונתם שאף שבמקומה היא מחיצה גמורה, והזורך עליה חייב ... אף אם
היו רבים בוקעים עליה ממש, כմבוואר בגמרא, מכל מקום לא חשיבה قولוי האי לבטל בקיעת
הרבים במקום שלhalbella המנו, שלא יהיה שם רשות הרבים מחמת שהם מקיפתו, אלא אדרבה
בקיעת הרבים שם מבטלתה שם).

ואם כן יוקשה איך מועיל תל זה להתייר הטלטול במבו שלhalbella מתל זה.
רנג ס"ק מ (ואפשר דלא מקרי רבים פחותים מס' רבו).

וכן הוא לקמן סי' שס"ג סמ"ב (ומכל מקום לא אסרו חכמים אלא בקיעת רבים כעין רשות
הרבים. אבל כשאין רבים בוקעים כל כך בתל זה מותר ... ולהאומרים שאין בקיעת הרבים חשובה
לעשות רשות הרבים אלא אם כן הם שישים רבוואר, כמו שנתבאר בס"י שם"ה, אף כאן אין בקיעת
הרבים מבטל ממנה שם מחיצה (MDBRI SOPRIM) אלא אם כן בוקעים בו שישים רבוואר בכל יום).
וain גוזרים כאן, שם הן פרוצות לעברו עליהם יהיו כרמלית מדבריהם, כדעליל ברוך ואמת
הימים.

רנד וכן נתבאר לקמן סי' שס"ג סמ"ב-ד (וכל זה כשהתל הוא מחיצה ורבעית למבוי ... אין
עלין אלא למחיצה ורבעית למבוי שאין מפולש ... מחיצה ורבעית של מבוי הקילו בה
חכמים להיות דיה בנהר ותל).

הלכות שבת שמה

וכוונרנה שיש לו לhabi' ג' מחיצות גמורות, דסגי מדאוריתא לכלוי עלמא לאפוקי מרשות הרבים עני, הלך כשאין שם שנים ריבוא ולא ניחא תשימושה לא גרו כלההן. אבל הכאARTH, כיון דאי הוה ניחא תשימושה דהילוך זה שמהלכין קצר במקומם זה, והוא

רנה עתה בא לבאר טעם החילוק בין מחיצת הים או רק או אמת המים שמכמיה רוחות, שאינה מחיצה אף אי לא דורי עלה רבים. לבין מבוי שיש לו ג' מחיצות גמורות, וממחיצה רביעית היא מהים או התל, שלא אסרים אלא כשרבים דורותים עליה (כדלקמן סי' שנוי ס"ב וס"ד. סי' שסג ס"ה וס"ד. סי' ששה ס"ה).

בתחילה מבאו לפישיטת המ"א הנ"ל (סי' שסג ס"ק ל), דמחיצה שבידי שמיים לא חשיב מחיצה כשרבים בוקעים בה. וכשאין רבים בוקעים בה גרו מדרובנן. משא"כ במחיצה רביעית, שאינה אלא מדרובנן, לא גרו במחיצה שבידי שמיים, אלא כשרבים בוקעים בה, שאז מתבטלת המחיצה מן התורה. משא"כ כשהוא בקע בה ובבים.

אחר כך מבואר, שדברי מ"א אלו (שם ס"ק ל) צ"ג, אבל אפשר לקיים פסק זה של המ"א (שם ס"ק מ) אפילו אם נאמר שלא כדעת המ"א (שם ס"ק ל), אלא כמסקנה רビינו,ermen, מה תורה מחיצה שבידי שמיים מועלת לעצמה אף אם רבים בוקעים בה, ולא למקום שחוץ ממנה. ומה שמועל לרוח רביעית שבמבויה שחווצה לה, הינו כיון שעכ"פ במקומה היא מחיצה גמורה מן התורה.

רנו כמובואר לקמן סי' שסג ס"א (מן התורה, כל מקום שיש לו ג' מחיצות ופרקן במילואו ברוח רביעית, הוא רשות היחיד גמורה אם פרוץ לכרכמלית ... אם פרוץ לרשות הרבים ... כcrcmaliyah).

רנו ואף שככל מבוי סתום, שיש לו ג' מחיצות גמורות גרו חכמים, כדלקמן סי' שסג ס"א (שהחכמים אסרו הטלטל בו, בין שפרוץ לרשות הרבים בין שפרוץ לכרכמלית, מפני שדומה לכך לרשות הרבים כיון שפרוץ במילואו).

וכدلעיל בסמוך (כמו חזץ שנפרצה מרווח אחת במילואה, שאסורה מדברי סופרים מהאי טעמא, אף על גב דהויא רשות היחיד מדאוריתא, וגם לא בקע בה ובבים).

הינו דוקא כשרוח רביעית פרוץ לגמרי. משא"כ כאן שרוח רביעית יש ים או תל, בזה לא גרו, כיון "דבלאו hei נמי לא הוה המבויה רשות הרבים", וכדלקמן סי' שסג ס"א (לפייך התירו כשבשה איזה תיקון במקום הפרצה), וס"ד (אבל מחיצה רביעית של מבוי הקילו בה חכמים לחיות דיה בנهر ותול).

אבל אי בקע בה רבים (ששים רבו), אסור אף בים או תל שברוח רביעית, כיון שאף בים והל העשויים בידי שמיים מכל רוחותיהם אין כאן מחיצות גמורות, אי בקע בה רבים הוא רשות הרבים מן התורה.

רנה בים או רק או אמת המים, שמכל רוחותיהם אין כאן מחיצות גמורות. וכן במבויה המפולש משני ראשיו לנهر או לתל, גורין מהאי טעמא, כדלקמן סי' שסג ס"ד (אבל מבוי המפולש משני ראשיו לנهر או לתל ...) שם היו שמיים ורבוע בוקעים במבויה זה היה רשות הרבים ... ואם כן אף אם אין רבים בוקעים במבויה אסור מדברי סופרים, גורה משום רבים בוקעים בו, כמו שאסרו כל כרכמלית שאין רבים בוקעים בה גורה משום רשות הרבים שרביהם בוקעים בה).

הלכות שבת שמה

סג

רנט היינו לדעת המ"א (דלקמן בסמוך), שאם עוברים שניים ורבוא על מהיצה זו של הים ותל, הוא רשאי הרבים מהتورה.

רש שבת ז, א (והוא שגבוה שלשה, שלא דרסי לה רבים). ח, א (משלשה ועד תשעה לא מדרס דרסיליה).

כל דבר שהוא ברשות הרבים

... אם הוא גבוהה ג', ומג' ועד ט' ... הוא ככרמלית, וכי"ט (איו היא ככרמלית), ולמד מדברי התוס', שכיוון שהים והTEL הן מחייבים בידיהם, שכן אם יש עליהם בקיעת הרבים, מ恰恰ת מלחיצה זו מן התורה. וכך"א (הן ככרמלית אם הן רחבות ד' עד ד' וגבוהות משלשה ועד עשרה).

רשא מה שנתבאר עד כאן הוא לפי דעת המ"א, שלמד מדברי התוס', שכיוון שהים והTEL הן מחייבים בידיהם, שכן אם יש עליהם בקיעת הרבים, מ恰恰ת מלחיצה זו מן התורה. וכך"א (ראי היה ניחא תשימושה דהילוק זה שהמהלכין קצת במקום זה, והוא בקעוי בהו ששים ריבוא, והוא ברשות הרבים).

משא"כ לפיה מה שיתבאר בסמוך, ששתי זו צ"ג, ולא זו היא כוונת התוס', ובאמת אינה מ恰恰ת מלחיצה זו מן התורה, אף אם יש עליהם בקיעת רבים; אלא אם כן יש "בקיעת הרבים במקום שללה מהנו". שלפי זה אין הפרש מן התורה אם רבים בוקעים על מלחיצה זו או לאו. אמנם מכל מקום, "אפשרו אם תמציא לומר שלא דעת המ"א שם", יש לומר כן"ל, שגם מ恰恰ת הים והTEL ברוח ובבייעת, אינה מועלת אלא אם כן אין בוקעים בה רבים (ששים ריבוא). וכן נפסק כן גם לקמן סי' שס"ב (מבוי ששווה מתוכו ונעשה מדרון בפתחתו לרשות הרבים ...TEL זה שבחפותו נחשב לו למ恰恰ה ... ומכל מקום אם רבים בוקעים עליו אסור ... ששים ריבוא בכל יום).

וحتעמים זהה יתבוארו לקמן בהמשך. אלא שבתחילה בא להוכיח (במאמר המוסגר), שלא דעת המ"א גנ"ל.

רשב על מה שנפסק בשו"ע סי' שס"ב (מבוי שצדו אחד כלה ליט ... אין צורך כלום), הקשה במ"א ס"ק ל (משמעותו לכך דים נחשב למ恰恰ה, וצ"ע דכתבו התוס דף כ"ב ע"ב, ותימא הארץ ישראל תעישה רשות היחיד, שהרים וגבאות מקיפין אותה, וככל תיעשה רשות היחיד דמייף לה נהר דיגלאת. ויש [לומר] דמחיצה שאינה עשויה בידי אדם לא חשיב למ恰恰ה, ואתה רבים ומبطل מ恰恰תן עכ"ל ... וצריך לומר דהכא מירוי במקומו שאין הספינות עוברות שם לנמל, דשם הוא הים למ恰恰ה).

רשג על מה שנפסק בשו"ע שם סל"ו (מבוי ששווה מתוכו ומדרונו (פירוש מקום משופע) לרשות הרבים, או ששווה לרשות הרבים ומדרונו לתוכו, אם הולך ומתקلت מעט עד שmagbiaה מ"מ מחוק ד' אמות, הרי הוא כאלו זקורף כולם, ואין צורך שום תיקון), כתוב המ"א ס"ק מ (ולפי שס"ב בשם התוס', צריך לומר שלא בקעוי בו רבים, שאם לא כן אתה רבים ומبطل מ恰恰תא, כיוון שאינה עשויה בידי אדם. ואפשר שלא מקרי רבים פחותים מס' ריבוא, וכמ"ש סי' שמ"ה ס"ז).

רשד ג' קושיות מקשה ריבינו על המ"א: (א) מהגמרא. (ב) מלשון התוס'. (ג) מדברי המ"א

בעצמו.

בקעוי בהו ששים ריבוא, והוא רשות הרבים רישט, שכן עכשו נמי הוה כרמלית. דמאי שנא משאר כרמלית, דרכ' על גב דלא ניחא תשימושה ולא דרכ' עליה רבים אלא מעטים, גרו עליה כרמלית אטו רשות הרבים דניחא תשימושה ובקעוי בה רבים (עי' דף ז' וח' ריש). ואפלו אם תמציא לומר שלא דעת המ"א שם ריש. כי דבריו שם בסק"ל רשב וסק"מ ריש צע"ג גרדס, דבגמרא

הלוּכוֹת שְׁבַת שָׁמָה

שם רשות מבוואר בהדריא דאך שהרבנים בוקעים על מהichiיה עצמה לא מבטלו לה, לרבען דקי"ל כוותיהו, במ"ש הרמב"ם רשות, ואפילו אינה עשויה בידי אדם, שהרי גובה מעלה בית מרון, וגובה שבילי בית גלגוליש, אינו עשויה בידי אדם.

והמג"ר רשות דילג' בתוס' תיבות قول' הא. עי"ש בתוס'

רשות במשנה שם כב, א (רבי יהודה אומר אם היה דרך רשות הרבנים מפסקתן יסלקנה לצדדין, והחכמים אמרים אינו צריך). היינו שרבי יהודה סובר דעתו רבים ו מבטלי מחיצתה, לרבען סבריו שלא אתו רבים ו מבטלי מחיצתה. וכי"ל כרבען, שלא אתו רבים ו מבטלי מחיצתה.

ומסקין בגמרא שם, דף ש"ארץ ישראל... מקיים לה סולמא לצורך מהך גיסא, ומהתנא דגדור מהך גיסא, בבבל נמי מקיים לה פרות מהך גיסא, ודיגלת מהאי גיסא, אבלULA עלא נמי מקיים אוקיניינוס". מכל מקום יש דין רשות הרבנים בארץ ישראל ובבבל ובשאר העולם.

וכתבו התוס' שם ד"ה דילמא (ותימה דלרבנן כל ארץ ישראל העשה רשות היחיד על ידי סולמא לצורך ומהתנא דגדור, ובבבל נמי דמקיים לה דיגלת, ולא אתו רבים ו מבטלי מחיצתן...). ויש לומר דמחיצתה שאינה עשויה בידי האי, ואפילו ربנן מודו דעתו רבים ו מבטלי מחיצתה).

ומפרש המ"א את דברי התוס', שבמקום שהספרינות עוברות שם לנמל, הרי זה מבטל את מהichiיה שאינה עשויה בידי אדם אף מן התורה. ומה שהים נחשב מחיצתה, היינו רק במקום שאין הספרינות עוברות שם.

רשו הל' שבת פ"ז הל"ג (ואפילו היו רבים בוקעין ועובדין בין הפסין לא בטלו המחייבות). ונתבאר לקמן סי' שד ס"ד (בהגהה שבဟורה לד), שאף שלפי הקס"ד (בעירובין כב, א) סובר רב כי יוחנן כרבי יהודה דעתו רבים ו מבטלי מחיצתה, מכל מקום "למסקנא בדף כב יש לומר דכאן וסבירא ליה" — כרבען, שלא אתו רבים ו מבטלי מחיצתה.

וכן מסקין לקמן סי' שס"ג סמ"ב (שמן התורה אין בקיית רבים מבטלת ממנו שם המחייבת). **רש"צ** שבגמרא שם כב, ב (מעלות בית מרון (זקופין מאד, רשות) ... שבילי בית גלגול (מעלה גבואה וזקופה היא בארץ ישראל, רשות) ... אמרי ربנן לא אתו רבים ו מבטלי לה מחיצתה).

ואם כן איך יכול המ"א לפרש בדברי התוס', שאם אינו עשוידי בידי אדם אתו רבים ו מבטלי לה מחיצתה.

וכן הקשה עליו בשאלת יעב"ץ סי' ז (שוב ראיתי במג"א... וכמודומה ששגג במחילת כבודו בכוננות התוס' במ"ש דעתו רבים ו מבטלי מחיצתה... הא איברא איפכא שמעין להו, ואפילו מחיצתה העשויה בידי שמים לא אתו רבים ו מבטלי לה, דהא מעלות ומורדות בידי שמים נינחו, ואין חייבין עליהם... אליבא דרבנן (וכן בתל אף על פי שסתמו בידי שמים הו)... דחשיבא מחיצה דידrho מחייבת לכ"ע).

וראה שו"ת בית שלמה סי' נא. נתיבות שבת פ"ה הערכה מד.

רשות אחר שביאר שבגמרא מוכח שלא כפירוש המ"א, מוסף ו מבואר שגם בדברי התוס' עצם (דמחיצתה שאינה עשויה בידי אדם לא חשיבא מחיצה قول' האי), מבוואר שלא כפирושו של המ"א.

וכן הקשה עליו בשאלת יעב"ץ שם (ובזה מדויקך מאיד מ"ש התוס' ד"ה דילמא מעלות ומורדות, שכתבו דמחיצה בידי שמים לא חשיבא מחיצה قول' האי כר' יעוז, דמאי قول' האי ... דמחיצתה בידי שמים לא חשיבא מחיצה قول' האי (אף על גב דמחיצתה גמורה היא דבר

הלכות שבת שמה

סה

תורה, מכל מקום אינה חשובה כל כך מהיצה שלמה כמו העשויה בידי אדם...)).

אלא וראי רואים אנו בדברי התוס', שהמחיצות שבידי שמיים הן מהיצות גמורות לעצמן, אף אם רבים בוקעים עליה ממש (אלא שאינן מועילות לבטל את בקיעת הרבים אשר בשטח שבין המיצות האלו, כدلיקמן בסמו).

וכן ביאר בשאלת יubar' שם (דפסות שכינונו לרגלי רבי הורוסים בראשות היחיד כד' שמחיצותה בידי שם וק"ל, לא מהמת ספיקות השתוות בנמל הים... אפילו לרבען את רבים ומבטלי לה, אף להקל ליתן לה כל תורה רשות הרבים. והיינו דזוקא היכא דנicha תשמשתא). וכן נתבארה הלכה זו לקמן סי' שס' סמ"ד (מבוי המפולש משני ראיו לנחר או לתל שאינו עשי בידי אדם, אין מועילות להתריר בלבד תיקון בשום אחד מראשיו, לפי שאם היו שים רביום בוקעים מבויו זה היה רשות הרבים גמורה, וכיון שאין לו אלא כי' מהיצות מב' צדדי, שהচובות מהיצה אותן בקיעת הרבים שבויו, שהואיל ואין עשוות בידי אדם, אין חשובות דין רשות הרבים אף אם רבים בוקעים עליהם כמו שתבאר לעלה, מכל מקום אין חשובות כל כך לבטל המבו שרביהם בוקעים בו מדין רשות הרבים).

וראה ש"ת בית שלמה סי' נא. פתחא זוטא עירובין כלל ג, וסי' שס' ס"ק נט.

רשות בתוס' שם (ר' יוחנן דאמר בפרק הדר (לקמן ד' סי': קרף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה אפילו כור ואפילו כוריים הזורק לתוכו חייב, והוא הדין אפילו לאף כורים דמה שיעור יהיה). והיינו כדאמרין בעירובין סי', ב' (אמר עולא אמר רב' יוחנן קרף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה, ואפילו כור ואפילו כוריים, הזורק לתוכו חייב, מי טמא מהיצה היא אלא שמחוסרת דירון).

הרוי שיעיר קושיות התוס' היא על בקיעת הרבים שבתוך ארץ ישראל ובבל, שהיא אלף כורים, ויש לה מסביך מהיצות שבידי שמיים (ולא מייר התוס' בקיעה שעל גבי מהיצה הים והתל).

ער בגמרא שם כב, ב' (בעא מיניה רחבה מרובה, תל המתלקט עשרה מותך ארבע ורבים בוקעין בו, חייבין עליו משום רשות הרבים או אין חייבין עליו. אליבא דרבנן לא תיבעי לך, השטא ומה התם דנicha תשמשתיה אמר ריבנן לא אותו רבים ומבטלי לה מהיצתה, הכא שלא ניחא תשמשתיה לא כל שכן).

והיינו כיון שבפסי ביראות תנןatum כב, א' (ר' יהודה אומר אם היה דרך רשות הרבים מפסקתן יסלקנה לצדדין, וחכמים אומרים אינו צריך). והיינו שלדעך רבן בפסי ביראות לא אותו רבים ומבטלי לה מהיצתה. אם כן כל שכן בתל דלא ניחא תשמשתיה, דלא אותו רבים ומבטלי מהיצתה. יוצא אם כן שבמקומה נחשב התל מהיצה גמורה, "אף אם היו הרבים בוקעים עליה ממש".

הלכות שבת שמה

והיינורעא דוקא כשנשלמו שם כל תנאי רשות הרבים עבר, אבל כשהCSR אחד מהתניות עירוני, בעניין דבלאו הכוי לא היו שם רשות הרבים, מהני מחיצה וולעשות שם רשות היחיד מן התורה, אע"ג דבקעי שם רבים. כמובן מרבותי ראי"ם שבמג"א כאן ס"ק י"ד ע"ד, دائ' לאו שהם אינו נוח המשמש הליכתו, מקררי ורבים בוקעים בו, ואפלו הכוי אי הוה מתלקט עשרה מתקד' אמות הו רשות היחיד, הוואיל וחסר ניחא המשמשתיה. ואם כן יש לומר נמי דהוּא הרין אם חסר אחד משאר תנאי רשות הרבים. ועוד שמביי שיש לו ג' מחיצות מקררי גם כן לא ניחא המשמשתיה, דהינו קון

רעה אחרי שביאר את שיטת התוס', שבקיעת הרבים על חיים ותל, אינה מבטלת את המחיצה שבידי שמים שבמקומם, אבל בקיעת הרבים שבמקומם שלhalbאה ממננו, מבטלת את המחיצה בידי שמים שמוחוצה להם.

בא עתה לבאר הטעם שבמחיצה רביעית, "הים נدون מוחיצה, וכן תל המתלקט, גבי מבוי", כМОבא לעיל מהגמרה והפוסקים, אף שהיא מוחיצה בידי שמים.

והנה לפי שיטת המ"א הנ"ל, שמחיצה בידי שמים מועלת מן התורה כשאין רבים בוקעים בה. אם כן מובן הטעם שמחיצה זו מועלת למחיצה רביעית, כשאין רבים בוקעים בה, וכמובן לעיל ד"ה וכיוון שיש.

אמנם אחר שנתבררה דעת התוס', שמחיצה בידי שמים היא מוחיצה גמורה במקומה, אבל לא חשיבא לבטל בקיעת הרבים במקום שלhalbאה ממננו. אם כן מה טעם מועלת מוחיצה זו להתריר המבוי שלhalbאה ממננו?

על זה מבادر "כשהCSR אחד מהתניות, בעניין דבלאו הכוי לא הו רשות הרבים, מהני מוחיצה זו לעשות שם רשות היחיד מן התורה ... יש לומר דמחיצה זו מועלת ברבעית של המבוּי, אע"ג דבקעי בה רבים, כיון שבמקומה היא מוחיצה גמורה".

וכן נתבאר לקמן סי' שג סמ"ד (אבל מוחיצה רביעית של מבוי הקילו בה חכמים היהו דיה בנهر ותל, כיון שבמקומן הן מוחיצות גמורות).

ערב אז אומרים שבקיעת הרבים מבטלת את המחיצה בידי שמים שמוחוצה להם. רוגג כשם בלי המחיצה שבידי שמים יש ג' מוחיצות גמורות למבוּי זה.

עדר הרא"ם ביראים השלם סי' עדר (ים ... לא כרשות היחיד ולא כרשות הרבים ... יש לשאלת הלא ים عمוק עשרה ורוחב ארבע ... ואין לתרצ' מפני שהספינות שוטות על פני המים מיא מבטלי מוחיצאת ... אם כן להו רשות הרבים ... שאינו נוח תשמש הליכתו מפני המים ... אם יש במקום שזרק עמוק עשרה ורוחב ארבע פ' שמתלקט י' מתקד' ד' חיב). הובא במ"א ס"ק יד (ואם תאמר הא מיא לא מבטלי מוחיצאת, כמו"ש סי"א. ואין לומר מפני שהספינות שוטות על פני המים מבטלי מוחיצאת.adam כן להו רשות הרבים ... ורשות הרבים נמי לא הו, שאינו נוח תשמש הליכתו מפני המים ... ראי"ם).

הרי שאם הים ה' נקרא נוח תשמש הליכתו, ה' מבטל את המחיצה בידי שמים, והי רשות הרבים, אבל כיון שאין נוח תשמש הליכתו בים, לא הו רשות הרבים מצד עצמו, ואם כן מועלות המוחיצות בידי שמים לעשותו רשות היחיד מן התורה.

וכן הוא גם כ שיש ג' מוחיצות, שאינו רשות הרבים מן התורה, מועלת מוחיצה ד' בידי שמים, לעשות מקום זה רשות היחיד.

הלכות שבת שמה

סו

ערה היל' שבת פ"ד ה"ד
(אייזו היא כרמלית ...
קרן זווית הסמכה לרשות
הרבים, והוא המקום שמקורו
שלש מחיצות והרוחות הריבית
רשות הרבים ... וכן הימין).

רעו בטור (כרמלית הוא מקום
שאין הילוק לרבים, כגון
ים ... וקרן זווית הסמכה
 לרשות הרבים, כגון מבואות
 שיש להם שלוש מחיצות),
 ובשו"ע סעיף יד (אייזה הוא
 כרמלית, מקום שאין הילוק
 לרבים, כגון ים ... וקרן זווית
 הסמכה לרשות הרבים). רמ"א
 שם (וכן מבואות שיש להן
 שלש מחיצות).

רעז שבת ז, א (קרן זווית

הסמוכה לרשות הרבים, דاع"ג דזימני דוחקי ביה ובים ועילי לגזה, כיוון שלא ניחא
תשミニתיה כי כרמלית דמי).

רעה יח, ב ד"ה מודינה (דכיון דאור פתחו לנגדו, דומיא דמביי מפולש, ועשוי לקפנדייא,
לבקעת רבים).

רעט קונטרס אחרון ס"ק א (והתם פירושי דייסור הפירוש משום קפנדייא וביקעת רבים, אם
 כן כשייש מחיצה ג' באמצע, ע"פ שהיא מחיצת כרמלית, מכל מקום כיוון שחוסמת היא
 את העוברים שוב אין כאן פירוש).

וכן הוא לקמן סי' שסא ס"ה (אם נפרצו ב' מחיצות זו כנגד זו במילואה או ביוטר מעשרה,
 ונשאר ב' מחיצות שלימوت זו כנגד זו, כיוון שייש ביניהם פירוש וקפנדייא מפרצה זו לפרצה
 שכגדה).

רפ ח, סע"א (חצר שהרבים נכנסין לה בזו) ורש"י שם (דנפרצה בכוח השני,
 דודרי רבים מರשות הרבים זו לרשות הרבים זו דרך חצר).

רפא שהרי רק ברק פחות מי' טפחים מועלת בקיעת שנים רבוא לעשותו לרשות הרבים,
 כמובאר בפניהם סט"ז (רק מים שברשות הרבים שאינו עמוק עשרה, בטל הוא לגבי
 רשות הרבים, אם רגילים הרבים להלך בו). משא"כ בעומק י' טפחים.

רפב במביי שווה לתוכו ונעשה מדון לרשות הרבים (במ"א שם ס"ק מ, ולקמן שם סמ"ב)
 ובמביי שצדו אחד אלה לים (במ"א שם ס"ק ל, ולקמן שם סל"ה), אף מדרבי סופרים
 מותר לטלטל בו, כיוון שללהאה יש ג' מחיצות גמורות, עשוות בידי אדם.

רפג כmoboa לעיל מהתחס', שמחיצות שבידי שניים אין מועילות לבטל בקיעת הרבים במקום
 שביניהם. ואילו היו רבים בוקעים בו והוה ניחא תשミニתיה, הי' מקום זה לרשות הרבים
 מן התורה. لكن גزو עליו חכמים שיהי' מקום זה כרמלית, אפילו אין רבים בוקעים שם ולא
 ניחא תשミニתיה, גוזה משום רבים בוקעים בו.

וכן נתבאר לקמן סי' שסג סמ"ד (ואפילו תל ונهر שאין מקיפים כל העיר, אין עולין אלא

זאת לפירוש הרמב"ם ערה וטור ש"ערען, עין בגمرا רען.
 ועוד הכל שאין שם פירוש לא מקרי בקיעת רבים,
 בקיעת רבים הינו עין במענה כפנדייא, כפרש"י בסוף פ"ק
 דסוכה רען, עין במ"ש בס"י שמ"ו רען. והכי ממש בפ"ק
 דעירובין רען גבי חצר שהרבים בו. וכיוון שללהאה מהתל
 אין שם בקיעת רבים המבטלת מהיצה דאוריה עכ"פ,
 אם כן יש לומר דמחיצה זו מועלת בקיעת של המבויא,
 ע"ג דבקייע בה רבים, כיוון שבמקומה היא מהיצה
 גמורה. ולפי זה הוא הדין למחיצה הרקק הגבוחות י'
 טפחים, ואף אי היה בקע בהו ס' רבוא לא הוא רשות
 הרבים רפא. אפילו הכיו שאני התם, שללהאה יש ג'
 מחיצות גמורות רפב. משא"כ ברקק ואמות המים
 שעוברים בין מחיצות אלו, והן אין מועילות מדוריתא
 להמקום שבניהם, אילו היו רבים בוקעים שם והוא ניחא
 תשミニתיה רפג.

הַלְכֹות שֶׁבֶת שָׁמָה

ועודרפ' דהא קשה לכואורה על המג"א שם, שלא די שדבריו הם נגד הגمرا, אלא שסוחרים זה את זה, שכאן העתיק דברי ר"מ, שמבואר להדריא מדבריו במסקנה, דמה שהספינות עוברות בים מיקרי בקעיה ביה רבים, אלא דלא הו רשות הרבים משום דלא ניחא תשמשתיה. ואם כן הוא הדרין לנמל ותל המתלקט דלא ניחא תשמשתיה (cmbואר גנمرا עירובין שם רפה), אף אם ששים ריבוא בוקעים בו, לא מבטלי מהיצתא. ועל כרחך צוריך לומר דעת המג"רפו, שכיוון שעכ"פ מדרבנן אותו רבים ומבטלי מהיצתא, בין בים דעת"פ הו כרמלית דרבנן, ובין בתל דלא אמרינרפו אלא שאין הרבים שבמבר... ואם כן אף אם אין רבים בוקעים במביי אסור מדברי סופרים, גורה משום רבים בוקעים בו, כמו שאסרו כל כרמלית שאין רבים בוקעים בה גורה משום רשות הרבים שרבים בוקעים בה).

ר' פ' עתה מבאר, שעל פי דברי הרוא"ם שבמ"א שהובאו לעיל (הערה עדר), יש לנו הוכחה נוספת, שלא כפירוש המ"א בדברי התוס', שאם רבים בוקעים על מהיצת הנמל והתגל מבטלים מהיצתא מן התורה.

ר' פה כב, ב (תל המתלקט עשרה מתוך ארבע, ורבים בוקעים בו... דלא ניחא תשמשתיה). ומהז מהובן גם לעניין נמל שבמ"א שם ס"ק ל.

ולפי דעת המ"א, שלא לחלק בין רבים בוקעים על גבי מהיצת שבידי שמיים, לבין רבים בוקעים במקומות שלhalbאה ממנהו, אם כן יוקשה, מה בין ספינות העוברות בים שרבים בקעיה ביה, ולא ניחא תשמשתיה, ואינם מבטלים מהיצתא, בין לנמל ותל דלא ניחא תשמשתיה, שאם רבים בקעיה בו מבטלי מהיצות.

וכן הקשה בשאלת יעב"ץ שם (ועי' לעיל סי' שמ"ה שהביא הרב ז"ל עצמו בשם הרוא"ם דלא אותו ספינות ומשו רשות הרבים, והוא ברור ומוכרה מטעם שאמרנו... על כן לא נתכוונו דבריו ז"ל כאן).

אללא ודאי כאמור לעיל, שהتل עצמו לא נעשה רשות הרבים, אף אם בוקעים בו שניים רבים. ומה שכתבו התוס' שמחיצת בידי שמיים אינה מבטלת את בקיעת הרבים, היינו בקיעת הרבים שלhalbאה מההיצת, שם ניחא תשמשתיה.

ר' פו עתה מבאר, שכדי ליישב קצת הקושיות הנ"ל על שיטת המ"א, צוריך לומר שגם לדעת המ"א, אם רבים בוקעים על התגל והנמל, אין מהיצות מבטלות מן אלא רק מדרבנן. וכן מסיק לקמן סי' שסג סמ"ב (ואף על פי שמן התורה אין בקיעת רבים מבטלת ממנה שם מהיצתא... מכל מקום מדברי סופרים אסור לטלטל כשרבים בוקעים שם, ולכן אין נידון גם כן משום מהיצת למברי סופרים).

ר' פז עירובין כב, ב (תל המתלקט עשרה מתוך ארבע ורבים בוקעים בו, חייבין עלייו משום רשות הרבים או אין חייבין עליו, אליבא דרבנן... לא אותו רבים ומבטלי לה מהיצתא).

להחיצה רבעית למביי שאינו מפולש, אבל מבוי המפולש משני ראשיו לנهر או לתל שאינו עשוי בידי אדם, אין מועלות להתרו ללא תיקון בשום אחד מראשו, לפי שאם היו ששים רכוא בוקעים במביי זה היה רשות הרבים גמורה, וכיון שאין לו אלא ב' מהיצות מב' צדדי, שמחיצות הנהר מבטלת אותן בקיעת הרבים שבמביי, שהואיל ואין עשוית בידי אדם אין חשיבות מהחיצה כל כך שלא תבטל אותן בקיעת הרבים בוקעים בה).

הלכות שבת שמה

סט

הרי שעכ"פ אם רבים בוקעים בו גוזרו בו חכמים (ראה ליקמן הערכה רצgn).

וכן הוכחה ליקמן בסוף הקונטראס אחרון (שהתל המתלקט הוא כרמלית דרבנן אי בקעיה ביה ובים, אע"ג שלא ניחאה תשמשתייה, כמשמעותו פשוט לשון הגمراא אין חיבים וכו').

רפח "ונהי אסור לטלטלוי מדרבנן, מיהו לאו רשות הרבים דאוריתא היא לאחובי עליה".

רפט "לימא לעולם רבנן, וקמטען לנ' דאפיקו"

טלטל שרי, דמפסי ביראות לא שמעין דבעולוי רגליים הקילו. יש לומר דעת דודיפא קא משני".
הרי שלמעשה לא משני דאפיקו לטלטל שרי, כיון שמדובר סופרים עכ"פ אותו ובים ומובליל מהচיטה.

היבים עלייו כו', אבל איסורה מיהא אכא, עי"ש בפרש"י ד"ה ומחנהנו כו'רפה ובתומ' ד"ה מנו כו'רפה.

אם כן למביי ברביעית נמי לא מהנירץ, כיון שמקום מהיצה זו גם כן היא עכ"פ כרמלית מדברי סופרים, הויאל ורומה לרשות הרבים, מחמת בקיעת הוכחים בו כמו ברשות הרבים גמורה, אע"פ שאין דומה לה מהמת מהচיטה. עיין במא שכתחתי בס"גראצ.

משא"כ כשהלא בקעיה בה רביהם רצgn.

לא מיבערצג בתל שהוא עצמו רשות היחיד גמורה אפילו מדברי סופרים, כמשמעות הטור ושוע"ערץ וישאר פוסקים, משומם דאין לנוו מתלקט אותו אינו מתלקט, שנובה התל הוא דבר הניכר לעין, ולא גוזרו על שייערו שםא יטעו, כמו שלא גוזרו על שארי שיעורי רשותו לטלטל שרי, דמפסי ביראות לא שמעין דבעולוי רגליים הקילו. יש לומר דעת דודיפא קא משני".
הרי שלמעשה לא משני דאפיקו לטלטל שרי, כיון שמדובר סופרים עכ"פ אותו ובים ומובליל מהחיטה.

רצג עתה בא לבאר לפי זה, הטעם שכתחם המ"א שם בוקעים רבים על התל, אינו מועיל למחיצה רבעית של המביי.

שהרי בוגרא מיيري בתל עצמו, שם ובים בוקעים בו אסור לטלטל בו מדברי סופרים. משא"כ במחיצה רבעית למביי.

רצא שכן נפסק ליקמן שם סמ"ב (מכל מקום מדברי סופרים אסור לטלטל כשרבים בוקעים שם, ולכון אין נידון גם כן משומם מהיצה למביי מדברי סופרים).

רצב שאין בוקעים על המחיצה הרבעית של המביי, שהיא תל או ים ונهر, מותר לטלטל בה כדלקמן שם, וסי' שנו ס"ב וס"ד. סי' שג סלה"ה וסמ"ב וסמ"ד. סי' סזה ס"ה.

רצג עתה בא לבאר טעם החילוק בין מהচיטה התל, שלא גוזרו עליהן חכמים, אלא כשבוקעים בה ובים, כדלעיל בסמוך.

לבין גומא שבים או אמת המים, שגורו חכמים בכל עניין, אפילו אין ובים בוקעים בה, כדלעיל ד"ה ולא תימא.

כיון "שנובה התל הוא דבר הניכר לעין ... גומא שבים ... אין העומק ניכר לעין שהוא עמוק עשרה".

אמנם לעניין מהחיצה הרבעית, דין שניהם שווה, "כיון שיש לו ג' מהחיצה בלבד זו, לא גוזרו לא בקעיה ובים", כדלקמן סי' שג סמ"ד (אבל מהחיצה רבעית של מבוי הקילו בה חכמים להיות דיה בנهر ותל).

רצד סי' שג סלה"ז, כתוב בטור (שהתל עולה במקום לחיה). ופירש בב"י (מבוי שהוא שווה מצד אחד ומדרום מצד אחר קרי נמי תל, שהרי כמיון תל הוא עשוי). ובשו"ע שם (הרי הוא כאלו זקורף כולו, ואין צריך שם תיקון).

הלכות שבת שמה

שבת שמא יטעו בהם ויכשלו בדאוריותה רצחה. אלא אפילו בנומה שבים שהוא כרמלית מדברי סופרים רצוי, משום שאין העומק ניכר לעין שהוא עמוק עשרה, ומהחלפת היא בנומה שאינה عمוקה עשרה שהוא רשות הרבים גמורה אם רשות הרבים מהלכת בה רצוי, וכן גרו בכל גומה, אפילו שבים, וכן אמות המים שבבקעה, אותו פחות מי רשות הרבים מהלכת בה, כמו שנרו בכל כרמלית שלא ניחא תשימושה ולא בקיי בה ובין אותו רשות הרבים גמורה, אפילו אם יש לה ג' מחיצות דסני מדאוריתא כמ"ש לעיל. אפילו הבי גבי מבוי, בין שיש לו ג' מחיצות בלבד, לא גרו לא בקיי רבים.

וצ"ע גבי מבוי שכלה לרוחבה חז"צ, אותו בקיי רבים רצץ, וכמוואר מדין פרצת מבוי מצדו בעשר בס"י שם"ח, עי"ש שלא גרו גורה זו במבויה כלל.

אבל בשבקעי רבים הוא כרמלית דרבנן אף במקום המחיצה עצמה, עי"ג שלא ניחא תשימושה, כמו שהattle המותלקט הוא כרמלית דרבנן אי בקיי ביה רבים, עי"ג שלא ניחא תשימושה, ממשמעות פשוט לשון הגمرا אין חייבם כו"שא.

והיינו שיש לו דין מבוי המפולש, דלקמן סי' שס"א (מבוי המפולש ...) אפילו שני הראשונים פתוחים לכרמלית, אינו ניתר בלחי וקורה מכאן, אלא צריך צורת פתח מכאן ולחי או קורה מכאן).

רצט בתמיה, הרי הרוחבה אין בה דיורין, דלקמן שם (שאין הרוחבה אוסרת על המבויה בלי עירוב לפי שאין בה דיורין), ולא בקיי בה רבים, ואם למה יש לזה דין מבוי המפולש (לפניהם התקיון).

ש ס"א (והפרצה אינה אוסרת כלל, אם אינה יתרה מעשר אמות שהוא כפתח גם כן, ואין המבויה נפסל בפתחים הרבים. והוא שאין ריבים בוקעים בפרצה זו, כגון שפוץ מקום מטונף או מקולקל בטיט, ואין דרך לעبور באותה פרצה, וכל שכן אם נשתיירו גידודים מהחולות שנפרץ, שהם מעכבים ההילן).

וכמו בנהרין המבויה לחצר, דלקמן סי' שס"א (אבל אם ראשו אחד פתוח לרשות הרבים וראשו השני לחצר שאינה מעורבת, אין צורך אלא לחזיר או קורה בשני ראשיו, שהרי ראשו הפתוח לחצר אינו מחוסר מחיצה שם, שהחיצות החצר מתיירות אותו, ואין צורך תיקון שם אלא מפני שפוץ שם במילואו למקום האסור מחמת חסרון עירוב, ולא מחמת חסרון מחיצות, לפיכך די שם בתיקון כל שהוא).

שא כמצוין לעיל (הערות רפז-רפט).

ריצה וראת כללי הפסיקים וההוראה כלל כב.

רצוי שגוזו חכמים בכל עניין, אפילו אין ריבים בוקעים בה (ככלעיל ד"ה ולא תימא).

רצץ כմבוואר לעיל בפנים סט"ז (רק מים שברשות הרבים שאינו עמוק עשרה,بطل הוא לגבי רשות הרבים, אם רגילים הרבים להלן בו, אף על פי שהוא הילך שעיל ידי הדחק).

רחץ יותר מבית סאותים שלא הוקפה לדירה, שאסורה על המבויה, דלקמן סי' שסה ס"ה (ואם נפרץ לרוחבה לאחרורי הבתים ... יתרה על בית סאותים ולא הוקפה לדירה, דינו לנפרץ לכרמלית, ורק שם תיקון בכל עניין ... יעשה לחיזי בראש זה של המבויה שנפתח לרוחבה, וצורת פתח בראש השני הפתוח לרשות הרבים, או לכרמלית), ושם נסמן (הערות מא- מג).

והיינו שיש לו דין מבוי המפולש, דלקמן סי' שס"א (מבוי המפולש ...) אפילו שני הראשונים פתוחים לכרמלית, אינו ניתר בלחי וקורה מכאן, אלא צריך צורת פתח מכאן ולחי או קורה מכאן).

רצט בתמיה, הרי הרוחבה אין בה דיורין, דלקמן שם (שאין הרוחבה אוסרת על המבויה בלי עירוב לפי שאין בה דיורין), ולא בקיי בה רבים, ואם למה יש לזה דין מבוי המפולש (לפניהם התקיון).

הלכות שבת שמה

עא

שב אף אם נתכוין לומר, שאם בוקעים עליה נתבטלו המחייצות מן התורה, וכבר נתבאר שהוא צער.

עכ"פ סליקו דבריו כהוגן להלכה, שגם מחיצה הים וההטל מועלת במחיצה ריבעית. ואי בעקי בה רבים, אסור.

שג תובן המשך הדברים בקונטרס האחרון זה:
בפנים סכ"ד נתבאר,
שחורים שבכתלים כלפי
כרמלית אינם הכרמלית, ואמ
אין בהם ד' על ד' הם מקומות
פטור.

ואילו בסכ"ה לעניין ראש העמוד שכרמלית שאין בו ד' על ד', הובאו ב' דעתות אם הוא מקום פטור, או הכרמלית, והעיקיר כדעה הב' שהוא הכרמלית. ולכאורה גם דין חורים שבכתלים הוא דין ראש העמוד שכרמלית.
ואף שאפשר לחלק בין, מכל מקום נתבאר בפנים סכ"ז, שגם חרין שכרמלית עמו ג', ומחייצות גבוחות שאין ביניהם ד' על ד', יש להם דין הכרמלית, ומה בין חורים שבכתלים.

ומසיק "וז"ע לדינא" בדין חורים.

וגם בצדונים שבפנים סכ"ד (הערה קצט) מקשה כן, ומסיק "וצע"ג".
ולכן גם בפנים סכ"ד באה הלכה זו במוסגר, וככלל המובה בשארית יהודה או"ח סי' ו (שמעתית מפי קדרשו פעמים רבות דיכל ספק העמיד בתוך חצאי עיגול, ודעתו הייתה לחזור ולשנות פרק זה לראות אם צדקנו דבריו).

דש עירובין פ"ח ס"ח (אביי בר אבין ורב חיננא בר אבין אמרו תרויהו אין חורים הכרמלית. רבינא אומר אפילו תימא יש חורים הכרמלית, התם בסמוכה, הכא במופגת. נראה דהলכהocabii בר אבין ורב חיננא בר אבין אין חורים הכרמלית).

שה ואם כן פשוט שכונת הרוא"ש היא לפסק שגם בסמוכין (שהם חורים שבכתלים כלפי הכרמלית) קייל"ל ש"אן חורים הכרמלית", דין מקום פטור.

שו הל' שבת פי"ד הי' (וחורי הכרמלית הוי הן נדונין לפי גבחן ורחבן דין חורי רשות הרבים). והיינו שם הם פחות מד' על ד', דין מקום פטור.

שז ד"ה חורי הכרמלית. וכן נפסק בשו"ע סי"ז (אלם נידונים לגבי גביהם ורחבם). והיינו שם הם פחות מד' על ד', דין מקום פטור.

שח "הוי כומלית ... אין מקום פטור הכרמלית".

שט סעיף ג (מאחר של רשותם שלנו הם הכרמלית, אמרינן מצא מין את מינו וניעור). שי שנתבאר בפנים סעיף ייח (חורים שבכתלים כלפי רשות הרבים ... אם אין בהם ד' על ד'

ובוה סליקו כל דברי המג"א כהוגן להלכה, אף אם לא נתכוין לוחש:

(ג) **כלי** הכרמלית בה. עיין שג ברא"שד, דבמופלגן לא איזטיך לאשמעין, דהינו שינוי דרבינא, אלא בסמוכין מירוי הפוסקים שה. עיין מגיד משנהשו שבב"יש. ועל כרחך מירוי למטה מי', דלמעלה פשוטא, הא לא חורי הכרמלית נינהו, אלא חורי מקום פטור.

ואם כן לפי מה שסתם רמ"א בהנ"ה סי"ח"ז ובסי' שמ"ו שד אין מקום פטור הכרמלית, הרי חורי הכרמלית הכרמלית הם, ואין נדונין לפי רחבים כלל, וגם לא לפני גביהם, אלא גובה עשרה, משום דלמעלה מי' לא כרמלית היא כלל, אבל גובה ג' ורוחב ד' אינו מעלה ומוריד כלל, ולא דמי כלל לחורי רשות הרבים, שלא מגיד משנה ובג'.

הלכות שבת שמה

או אפשר דבחורין כו"ע מודו שלא בטלי לגביו כרמלית, דכמו שלפי דעת רשיישיא צריך לחלק בין קרקע חלהה דברין לחין, לדארנן מצא מין כו', בעירובין דף ט' שב', ובין דבר גבוח ג', שהוא דבר בפני עצמו ואינו בטל לכרכמלית. כך יש לומר להרץ' וסיעתו, שדבר הנבואה ג' שבטלי, הינו כשהוא כולל באויר הכרמלית, לאפיקי חורין שמוקפין בכחולין מכל צה, רק שמרוח אחת בלבד פתוחים הכרמלית, לא בטל לגביהן.

ומ"ש רמ"א בסוף ס"י זהה על מהচיות שאין ביניהם ד' וכל זה כו' אבל כו', אף על גב דמוקפות בין החלל שביניהם לאויר הכרמלית. יש לומר דמיידי בענין שם מהחיות עצמן הן מקום פטור על גבה, אפילו בהצטרכותם עם החלל שביניהם שיש.

שיג שבת ב, ב ד"ה אמר רב שת (ואחרים כתבו, דאפשר בדבר המוסיים איכא לאוקמא, וכגון שאיננו רחוב ד' וקיים הכרמלית, דהו כרמלית, דנהי דאי כי האי גוננא בראשות הרובים מקום פטור הוא, הכרמלית מצא מין את מינו וניעור, כדארנן בפרקא קמא דעירובין). שהיא דעת הב' שבפניהם סכ"ה (ויש אומרים שאין מקום פטור הכרמלית ... אומרים מצא את מינו וניעור ... להיות כמו זה).

שיטו על מ"ש בשו"ע סי"ט (מקום פטור הוא ... וכן מהחיות הגבוהות משלשה ולמעלה, ואין ביניהם ארבעה על ארבעה), הגיה הרמ"א (וכל זה דוקא לעמוד בראשות הרובים, אבל הכרמלית אמרנן מצא מין את מינו וניעור, ודיננו הכרמלית). **שטו** לכוארה הכוונה בזה, שכיוון שמעיקר הדין גם על גבי מהחיות הוא מקום פטור (כמו ראש עמוד העומד הכרמלית), אלא שמחמת שהוא בתוך הכרמלית אמרנן מצא מין את מינו וניעור, ונעשה על גבי מהחיות הכרמלית (לפי דעת זו דק"יל כוותה). שוב גם מה שבין מהחיות ניעור ונעשה הכרמלית.

משא"כ כשייש ד' על ד' על גבי מהחיות, והוי הכרמלית מעיקר הדין, אם כן הריווח שבין מהחיות דומה לחורים שכחולים, שהחלל בשניהם מוקף בכחולים, ודינם מקום פטור.

הם מקום פטור, בין שהם למעלה מעשרה בין שהם למטה מעשרה).

шибא שבת ז, א ד"ה דעד י" (ואי דלית ביה ארבע ולמטה מעשרה, מי הוי הכרמלית, הא קאמר אין הכרמלית פחותה מרבע ... מקום פטור הוא). שהיא דעת הא' שבפניהם סכ"ה (דבר מסויים, כגון ראש עמוד העומד הכרמלית ... אם אין בו ד', אף למטה מעשרה אין הכרמלית, אלא מקום פטור).

шибב ע"א (אמר אביי ... בין לחין אסור, ורבא אמר בין לחיים נמי מותר ... ורבא, התם דפתחה הכרמלית ... מצא מן את מינו וניעור). ורק"ל הרבה, שטחה מילוטה מכאן מצא מילוטה אמרנן מצא מין את מינו ונעשה כמותה. וכך בראבנן שטחה המבויה כנגד הלחי ... כיין שאין ברוחב מקום זה ד' טפחים, מקום פטור הוא. וכן ... תחת הקורה ... מקום פטור הוא. במה דברים אמרים במכוון הפתחה בראשות הרובים, אבל בפתחה הכרמלית ... מצא מילוטה את מינו ונעשה כמותה, שטח מילוטה נמי מותר ... אין בגובה מקום ג' טפחים).

шибג שבת ב, ב ד"ה אמר רב שת (ואחרים כתבו, דאפשר בדבר המוסיים איכא לאוקמא, וכגון שאיננו רחוב ד' וקיים הכרמלית, דהו כרמלית, דנהי דאי כי האי גוננא בראשות הרובים מקום פטור הוא, הכרמלית מצא מין את מינו וניעור, כדארנן בפרקא קמא דעירובין). שהיא דעת הב' שבפניהם סכ"ה (ויש אומרים שאין מקום פטור הכרמלית ... אומרים מצא את מינו וניעור ... להיות כמו זה).

шибד ולפי זה נפסק בפניהם סכ"ד (חוורים שכחולים לפני כרמלית, אין כרמלית). אף שלענין "ראש עמוד העומד הכרמלית" קייל' כדעה הב' דהו כרמלית, כדיםיים בפנים "וכן עיקר".

шибטו על מ"ש בשו"ע סי"ט (מקום פטור הוא ... וכן מהחיות הגבוהות משלשה ולמעלה, אין ביניהם ארבעה על ארבעה), הגיה הרמ"א (וכל זה דוקא לעמוד בראשות הרובים, אבל הכרמלית אמרנן מצא מין את מינו וניעור, ודיננו הכרמלית). **шибטו** לכוארה הכוונה בזה, שכיוון שמעיקר הדין גם על גבי מהחיות הוא מקום פטור (כמו ראש עמוד העומד הכרמלית), אלא שמחמת שהוא בתוך הכרמלית אמרנן מצא מין את מינו וניעור, ונעשה על גבי מהחיות הכרמלית (לפי דעת זו דק"יל כוותה). שוב גם מה שבין מהחיות ניעור ונעשה הכרמלית.

משא"כ כשייש ד' על ד' על גבי מהחיות, והוי הכרמלית מעיקר הדין, אם כן הריווח שבין מהחיות דומה לחורים שכחולים, שהחלל בשניהם מוקף בכחולים, ודינם מקום פטור.

הלכות שבת שמה

עג

שיז ס"ק טז (משמעות דאין עובי המחיצות מצורף לד'), והיינו דמיורי שבצירוף גונו, כמו שנתבאר לעיל בפניהם. וצ"ע לדינאשיט: **עובי הכתלים יש לו ד' על ד'.**

شيخ עיף ז (ואפילו אם גם החلل שביניהם אין בו ד', שאינו רשות היחיד שם. מכל מקום על גבי הכתלים למעלה, אם יש שם ד' על ד' בהצטרפות כולם עם החלל שביניהם, הרי הוא רשות היחיד שם), ושם נסמן (הערות מटנא).

ולכארה הכוונה בזה, שאם כן מובן, שכן הוא גם באין המחיצות גבוהות עשרה, "אם יש שם ד' על ד' בהצטרפות כולם עם החלל שביניהם", הרי על גבי המחיצות היא כרמלית מעיקר הדין. ואם כן, מהו החלוקת בין הריווח שבין שתי מחיצות אלו — שאומרים בו מצא מין את מינו ונייעור, לבין חור שבכ老師 — שאין אומרים בו מצא מין את מינו!?

שיט וכיון שנפסק בפניהם סכ"ז, שגם כשיין בריווח שבין המחיצות ד' על ד', אמרין חזר וניעור, ואינו מקום פטור. אם כן לכארה כן הוא גם בחורי הכתלים, דאמרין חזר ולשנות פרק זה לראות אם צדקו דבריו. וצ"ע לדינא.

הלבות שבת שמו

שmeno דיני עירובין מן התורה^a

ובו י"ג סעיפים:

מראשות לרשوت דרך מקום פטור
א מזב התורה אינו חייב אלא כמשמעות חפץ
 ברגליו מרשوت היהוד, או מבנשו מרשות
 הרבים לרשות היהוד, או שעומד ברשות היהוד
 וזרקן או מושיטו לרשות הרבים, או להפך.

א הינו דין עירובין בדברי
 סופרים מבוארים לקמן סי'
 שורשזה (עירובי חצאות), וסי'
 צזו ואילך (עירובי החומות).

ואילו בסימן שלפנינו
 מבוארים דיני עירובין מן
 התורה, שהוא היתר טלטול
 מרשות היהוד לרשות הרבים,
 על ידי הנחה במקום פטור.

ב עיקרי ההלכה שנתבארו

בSIMן זה:

- (א) מרשות לרשות דרך מקום פטור (ס"א-ד).
- (ב) העברה מכרכਮלית לכרכמלית (ס"ה-ז).
- (ג) אסקופה שלפני הגינה והבית (ס"ח-יא).
- (ד) גג הבולט שלפני הבית (ס"ב-ג).

ג שורש מלאכות הוצאה והכנסה נתבאר לעיל סי' שא ס"א (והוצאה הייתה גם כן מלאכה
 חשובה במשכן ... הכנסה מרשות הרבים לרשות היהוד, היא תולדת הוצאה מרשות היהוד
 לרשות הרבים).

ד הינו שמהלך ברגליו ומוציא החפץ בידו, וככליעיל סי' שא ס"ג (כל דבר שאוחזו בידו
 והוציאו חייב עליון).

ה ברייתא שבת ו, א (אחד המוציא ואחד המכניס ואחד הזרק ואחד המושיט). משנה צו, א
 (הזרק מרשות היהוד לרשות הרבים, מרשות הרבים לרשות היהוד חייב ... המושיט
 והזרק). טור ושוו"ע ס"א (מן התורה אין חייב אלא במוציא, ומכניס, וזרק, ומושיט מרשות
 היהוד לרשות הרבים או מרשות הרבים לרשות היהוד).

ומכל מקום יש לפעמים הפרש בין מושיט, מוציא, וזרק, כדלקמן סי' שמז ס"ט-י.
 וכן חייב אם גלגל חפץ מרשות היהוד לרשות הרבים, או שפק מים שהלך מכחו לרשות
 הרבים, כדלקמן סי' שנז ס"ב (שלא ישפכם ... בענין שיציאתן לרשות הרבים היא כה שפיכתו
 ממש, שיש בזה איסור של תורה, כמו מגלגל חפץ מרשות היהוד לרשות הרבים), ושם נסמן
 (עזרה כב).

וכן אם גור החפץ מרשות היהוד לרשות הרבים, נפסק ברמב"ם פ"ג הי"א (ואם משך
 החפץ ונגררו על הארץ מתחילה ארבע לסתוך ארבע חיב, שהמגלה עוקר הוא). ובמ"מ שם
 (שהגירה עקירה גמורה. וכן כתבו הרמב"ן והרש"ב"א ז"ל). וכמובואר ברמב"ן שבת ח, א
 (שהמגרר משעה שגירר הוצאה מקומה הראשון, ואפילו לא משכה במילואה), וברש"ב"א שם
 (כל שהוא מגרר הרי עקר את כלו ממוקומו בבת אחთ).

משא"כ אם הגביה הקצה האחד והשליכו לפניו וחזר והגביה הקצה והשליכו לפניו, פטור,
 כדאמרין שבת ח, ב (האי זיזא דקני (חייב של קנים ארוכים, ריש"י), רמא וזקפה רמא
 וזקפה, לא מייחיב עד דעקר ליה). רmb"ם שם (היה קנה או רומה וכיווץ בו מונח על הארץ,
 והגביה הקצה האחד, והיה הקצה השני מונח בארץ, והשליכו לפניו, וחזר והגביה הקצה השני
 שהיה מונח בארץ והשליכו לפניו על דרך זו, עד שהעביר החפץ כמה מלין, פטור, לפי שלא
 עקר החפץ כלו מעל גבי הארץ).

הלבות שבת שמו

עה

ו ברייתא שבת ו, א (הכרמלית אינה לא כרשות הרבים ולא כרשות היחיד ... ואין מוציאין מותכה לרשota הרבים ולא מרשות הרבים לתוכה, ואין מכניסין מרשות היחיד לתוכה ולא מותכה לרשota היחיד, ואם הוצאה והכenis פטור). טור ושו"ע שם (וחכמים אסרו מכרמלית לרשota היחיד או לרשota הרבים, או מהם לכרמלית).

ז שבת ח, ב (מקום פטור בעלמא הוא, כגון דלית ביתה ד' על ד', וכי הא דכי אתה רב דימי אמר רבי יוחנן מקום שאין בו ד' על ד' טפחים, מותר לבני רשות היחיד ולבני רשות הרבים לכתף עלייו). רשי"ז, א ד"ה ה"ג אין כרמלית (מקום פטור הוא, ומותר לכתלה להוצאה המשם לרשota הרבים ולרשota היחיד). טור ושו"ע שם (אבל מקום פטור, מותר להוצאה

וחכמים אסרו ההוצאה והוכנסה והוריקה והישטה הכרמלית לרשota הרבים או לרשota היחיד, או מהן הכרמלית).

אבל מקום פטור מותר להוצאה ולהכenis ממנה לרשota היחיד ולרשota הרבים, ומהן לתוכו, ובן לזרוק ולהושיט.

אבל המוציא מרשות היחיד לרשota הרבים, או המכenis מרשות הרבים לרשota היחיד, דרך מקום פטור, כגון המוציא מהנות לרשota הרבים דרך אסטונונית^ח, או להיפר, חייב, כיון שלא נח החיפוי במקום פטור. ואע"פ שהולך ברגלו במקום פטור, והרי הניח רגלו שם בכל פסעה, אין זו חשובה הנחה אלא אם כן עמד שם לפוש. אבל אם עמד שם לתקן משאו, הרי עמידה זו צורך הילlico ואינה חשובה הנחה^י. ואין ציריך לומר שהמושיט או זורק מרשות היחיד לרשota הרבים או להפוך דרך מקום פטור שהוא חייב:

ולהכenis ממנה לרשota היחיד ולרשota הרבים, ומהם לתוכו.
^ח שנתבאר דינה לעיל סי' שם סכ"א (האסטונונית, דהינו מקום פניו שלפני החניות שישובים שם הסוחרים על אצטבות, ומקום זה אינו עשוי להילוך רבים, וכרמלית הוא). ומן התורה הוא מקום פטור, כדלעיל שם סי"ט (אייזו היא כרמלית ... ומקום זה הוא מקום פטור מן התורה, שਮותר להוצאה ולהכenis מתכוו לרשota היחיד ולרשota הרבים ומהם לתוכו).

ט ברייתא שבת ה, ב (הmouseoutיא מהנות לפטלא דרך סטיו חייב (הואיל ולא עמד בסטיו לפוש, אין כאן הנחה אלא בפלטיא, רשי"ז), ובן עזאי פטור), וקייל כת"ק. טור ושו"ע שם (העומד ברשות היחיד ומוציא ... לרשota הרבים דרך מקום פטור או אייפכא, חייב).
^י שמטעם זה פטור בן עזאי בכחותה לא, ב (בן עזאי היא, דאמר מהלך כעומד דמי), ופרש"י (ועקרות כל פסעה הויא עקירה והנחת הרגל היא הנחה). אלא אכן קייל כת"ק, ש"אין זו חשובה הנחה".

יא שבת ה, ב (עמד לפוש (לנוח, היא הויא עמידה, ועקירה דבתרה הויא עקירה, רשי"ז) חייב, לכתף (לתקן משאו על כתיפו, לאו עמידה היא, רשי"ז) פטור). וכן הוא לקמן סי' שמט ס"ג (במה דברים אמרים כשבמד לפוש, אבל עמד לתקן משאו, הרי זה כמhalb^ו).

יב ברייתא שבת ו, א (אמר רבי יוחנן, ומודה בן עזאי בזורק (מהנות לפטלא דרך סטיו דחייב, דהא לא נח בכרמלית מיד), תניא נמי הכי המוציא מהנות לפטלא דרך סטיו חייב, אחד המוציא ואחד המכenis ואחד הזרוק ואחד המושיט. בן עזאי אומר, המוציא והמכenis פטור,

הלבות שבת שמו

ב וכן העומד במקום פטור ונוטל חפץ מרשות היחיד, או מיד מי שעומד ברשות היה, וננתנו ברשות הربים, או ביד העומד ברשות הربים, או להפך, ולא נחה ידו כלל במקום פטור כשהוליכה דרך שם, חייב. אבל אם נחה ידו שם קצת פטורין. אבל אסור לעשות כן מדברי סופרים^{טז}, אפילו על ידי שנים^{טז}, כגון שאחד עומד ברשות היחיד ונוטל משם חפץ ומינו בו במקום פטור, והעומד ברשות הربים נוטל^{טז}, מפני שמלול באיסורי שבת לגורום לכתה הוצאה מרשות היחיד לרשות הربים, או להפך, גורה שמא יבואו להוציא מרשות היחיד לרשות הربים, או להפכ', אלא הנחה במקום פטור בינהיים^{טז}:

כמי שהניחו באמצעות שהוא פטור, כיוון שלא הניחו חייב. ואם הניחו או ערכו בידו שם מעט פטור, כמו שאמרו, אדם עומד על האיסוקפה ונוטל מבעל הבית). פסקי ריא"ז שבת פ"א ה"א ס"ב. שלטי הגברים שבת ב', א ס"ד (ולי נראה שם לא הפסיק בinityים הרי זה חייב, ולא אמרו פטור, אלא כשהפסיק ועמד החפץ על האיסוקפה מעט). וראה גם לקמן סי"א (כיוון שנחה קצת בידו). חי' צמח צדק לג, ג (והנה אוזמ"ו נ"ע בשור"ע סי' שמו ס"ב הביא רק כדעת הראב"ד והרראי"ז).

*

וכל זה "אם נחה ידו שם קצת" נגד פניו בעמדתו במקום פטור. משא"כ בידו הפשטה לרשות אחרת, נתבאר לקמן סי' שמז ס"ז (אם הוציא חפץ בידו מרשות היחיד, אפילו אם נחה ידו תחלה באיזר רשות הربים, אין זו השובה הנחה במקום פטור, ואם אחר כך הניח החפץ ברשות הربים חייב. לפי שהניחה על היד אינה חשובה הנחה אלא להפץ שהונח עליה מקום אחר, אבל חפץ

שהיה עליה בתחילה ברשות זו והושיטה לרשות ב' ... אינה חשובה הנחה להחפץ שבה) יד ברייתא שבת ו, א (אדם עומד על האיסוקפה ונוטל מבעל הבית וננתן לו, נוטל מעני וננתן לו, ובלבך שלא יטול מבעל הבית וננתן לעני, מעני וננתן לבעל הבית, ואם נטל וננתן, שלשתן פטוריים). טור ושו"ע ס"א (לא יעמוד אדם על מקום פטור ויקח חפץ מיד מי שעומד ברשות הربים, ויתננו למי שעומד ברשות היחיד, או איפכא).

טו ש愧 בלא הנחה במקום פטור אינו אסור אלא מדברי סופרים, כדלקמן סי' שמז ס"א (שהזה עקר מרשות זו וזה הניח ברשות השנייה, שניהם פטוריים, שנאמר מעם הארץ בעשotta, העושה את כולה ולא העושה את מקצתה, ייחיד ועשה אותה חייב שנים ועשוי אותה פטורין. אבל אסורים לעשות כן מדברי סופרים).

טז ס' התמורה סוס"י ריד (ובלבך שלא יחליפו, שבני רשות היחיד לא יקחו להם חפץ שבני רשות הربים נתנו שם).

טז רשי"י שבת ו, א ד"ה ובלבך (דמלול באיסורי שבת לכתה, לגורום הוצאה מרשות היחיד

המושיט והזורק חייב). טור וש"ע שם (או מושיט וזורק). יג שבת ח, סע"ב (אמר מר ובלבך שלא יטול מבעל הבית וננתן לעני, מעני וננתן לבעל הבית, ואם נטל וננתן שלשתן פטורין. לימה תיהוי תיובתה דרבא, דאמר רבא המעביר חפץ מתחילה ד' לסוף ד' ברשות הربים, אע"פ שהעבירו דרך עליו חייב, התם לא נח הכלא נח), לפירוש השגות הראב"ד הל' שבת פ"יב הי"ד (כך פירושו, האדם העומד במקומו ונוטל חפץ מצד ימינו ומינו מצד שמאלו לסוף ד' אמות, אע"פ שכשהגיעו לנגד עצמו הרי הוא

הלבות שבת שמ"ו

לראשות הרבים, וגירעה דילמא אתי לאקווי ולאפקוי להדייא מרשות היחיד לרשות הרבים). חוס' עירובין כ, א ד"ה לא (אמרין ובלבד שלא יחליפו התם גזרין דילמא אתי לאפקוי בהדייא). ס' התרומה שם (דילמא יביאו החפץ מרשות הרבים לרשות היחיד דרכו אותו מקום פטור בלבד הנחה שם באמצע, ואם כן יהא חייב).

וכן הוא לקמן סי' שמ"ז (איסור זה הוא משומן גזירה שמא יבא לעשוה בעצמו עקירה מרשות הרבים והנחה ברשות היחיד, שאסור מדברי סופרים לגרום הכנסתה מרשות הרבים לרשות היחיד, אפילו דרך מקום פטור, כמו שנתבאר בס"ז).

יח עירובין פז, א (כי אתה רב דימי אמר רבי יוחנן מקום שאין בו ארבעה, מותר לבני רשות היחיד ولבני רשות הרבים לכתף עלייו, ובבלבד שלא יחליפו דרך מקום פטור, רשי"). התם רשותות דאוריתא, הכא רשותות דרבנן (מכרמלית לרשות היחיד רשותות דרבנן, ומהליפין דרך מקום פטור, רשי"). ר"ף שם כד, ב (דאמרין הכא ובלבד שלא יחליפו, אוקימנא בפרק כיצד משתפין ברשותות דאוריתא, כגון רשות היחיד ורשות הרבים, אבל רשותות דרבנן, כגון יכול שבין שתי חזרות שבובה י' ואינו רחਬ ד', מותר לכתף ולהחליף. וכן הלכה). מ"מ הל' שבת פט"ו ה"כ (שלא אסרו להחליף דרך מקום פטור... אלא מרשות היחיד לרשות הרבים שהם רשותות של תורה, אבל מרשות היחיד לכרמלית דרך מקום פטור מותר לכתוללה... וכן הוו מגדרי המורים, וזה דעת רבינו). דעה ב' בשו"ע ס"א (ולהחליף

דרך מקום פטור ברשותות דרבנן, יש אוסרים ויש מתירים).

יט באופן שהמקום פטור לא נעשה הכרמלית מטעם מצא את מינו וחוזר וניעור, כגון שהוא פחות מדי' על ד' ולמעלה מעשרה, כדי לעיל ס"י שמה ס"ה (כל דבר שאין בו ד' על ד', שאינו חולק רשות לעצמו, בטל הוא אצל הכרמלית ונעשה כמו שהוא למטה מעשרה. אבל אם הוא למיטה מעשרה, מקום פטור הוא, שאין הכרמלית תופסת למיטה מעשרה).

כ' אוצ"ל "שנ"ז" סוף ס"ח (וכל זה לרשות הרבים, אבל לכרמלית... מותר לשפוך בו אפילו במתכוון שיירדו המים לכרמלית, כיון שהם עוברים דרך אויר מקום פטור, שיש מתירים בזה בכרמלית, כמו שנתבאר בס"ז).

ואוצ"ל "שנ"ה" ס"ג (ואפילו האוסרים לטלטל מרשות היחיד לכרמלית, אפילו דרך הנחה במקום פטור ביניים... ולדברי האומרים שモתר לטלטל מרשות היחיד לכרמלית דרך הנחה במקום פטור), וס"ב (ולפי דברי המתירים לטלטל מרשות היחיד לכרמלית דרך אויר מקום פטור).

ולענין מקום פטור שבין ב' חזרות שלא עירבו, לקמן שם ס"ח-ט (ב' ספינות סמכות זו לו... אם הם של ב' בני אדם אין מטלטלין מזו לזו... ואם דופני הספינה גבויים י' טפחים מעל פני המים מבחוץ, מותר לטלטל מזו לזו... שהרי הוא מטלטל מרשות היחיד לרשות היחיד דרך מעלה מעשרה שהוא מקום פטור... להמתירים לטלטל דרך אויר מקום פטור ברשותות של דבריהם, כמו שנתבאר בס"ז), וס"י שעב ס"ח (היה בין ב' חזרות יכול גבוי י' טפחים על פני כל ארכו... אם אינם רחוב ד' טפחים מקום פטור הוא... פירות שהעלו

הלבות שבת שמו

איסור בוה אלא משום גורה, אם כן ברשויות של דבריהם היא גורה לגורה^{כט}.

יש אוסרים כב אףלו ברשויות של דבריהם, מטעם שיתבאר בס"י שנ"^{כג}. ויש להחמיר בדבריהם^{כד}:

ד (וכל זה בשעומד במקום פטור ונעשית שם הנחה כמו שתתברר, וכן אם עומד ברשות היחיד ומניה חפץ במקום פטור וחזר ועוקרו ממש לכרכמלית או להצרא שאינה מעורבת. אבל אםמושיט או זורק דרך מקום פטור בלי הנחה בניתים, לדברי הכל אסורה, שהרי כיווץ בוה ברשויות של תורה חייב חטא, וכן ברשויות של דבריהם אסור מדבריהם, ואין כאן גורה לגורה).

אלל מכתיהם והניחו בראשו, אסורים אלו להוריד לחצרם, לפי שעל ידי שניהם נעשה כאן לפיירות אלו ששבתו בבית, הוזאה לחצר אחרת שלא עירבה עמו, ואף על פי שהונחו במקומות פטו ריבוניים, אין זה מועיל כלום כמו שתתברר בזמין שם^{טו}, שיש להחמיר בהם כדי הראוי האוסרים). וראה מראי מקומות וציוינם. משולחן הארדי.

פא עולת שבת ס"ק א (והיש מתירין הוא הרמב"ם ז"ל, ודבריו נראין,adam לא כן הוי לה גורה לגורה). אלה ווטא ס"ק ב (וכן עיקר, adam לא כן הוי לה גורה לגורה). הובא בתוספת שבת ס"ק ה (וועולה

שבת הכריע כהרי"ף, משום דהוי ליה גורה לגורה).

כב בעל המאור עירוביין כת, א (אהדרין שנורא דרבינו סמכין, משום דבתרא הוא, ולא מצטרכין ... לאייפלוגי בהא מילתא בין רשותות דאוריתא לרשותות דרבנן ... ולפי דעתנו אין דברי הרי"ף נכוונים בזה). ראי"ש עירוביין פ"ח ס"ח (רב אלפס ז"ל כתוב ... אבל ברשותות דרבנן, כגון כותל שבין שתי חצירות גבוח עשרה ואני רחב ארבעה מותר לכתף עלייו ולהחליף. והרי"ז הלוי ז"ל כתוב ... לא צרכין ... לחלק בין רשותות דאוריתא לרשותות דרבנן ... ונראין דברי הר"ז ז"ל. וכן דעת הראב"ד). טור ודעת הא' שבשו"ע שם (ולהחליף דרך מקום פטור ברשותות דרבנן, יש אוסרים).

כג סעיף ב (ולא אמרו שכרכמלית לא גורה מפני שהוא גורה, אלא בדבר שאין בו דרך מלאכה ... אבל דבר שהוא דומה למלאכה, גورو אף בכרכמלית, ולכן יש אוסרים להוציא מרשות היחיד לכרכמלית דרך מקום פטור, כמו שתבהיר בס"י שם^{טו}).

ולקמן סי' שנ ס"ב (ולא אסור להכנס מכרמלית לרשות היחיד, אףלו דרך מקום פטור, כמו"ש בס"י שם^{טו}, אלא משום גורה שהיא יבוא להכנס כך בלי הנחה בניתים במקום פטור, כמו"ש שם).

וראה הערות וביאורים קלח ע' ט.

כד על מה שהכריע העולות שבת להיתר (כלעיל הערה כא), השיב בתוספת שבת שם (ותימה איך מלאו לכו להכריע בין הרים גדולים).

וכן הוא לקמן סי' שם^{טו} (זהרי נעשית כאן על ידי שלשתן הוצאה מרשות היחיד לכרכמלית דרך מקום פטור, ויש אוסרים בזה, ויש להחמיר בדבריהם).

כה תוס' עירוביין צ, א ד"ה כרכמלית (ואפלו מאן דשרי לעיל, הכא מודה, כיון דאין נח במקום פטור), וראה שבת כא, א ד"ה רב כיודה (רבבי יהודה שרי טלטול דרך מקום פטור ברשותות דרבנן. ואפלו רבנן לא פלגי אלא בשאינו עושה הנחה במקום פטור).

הלבות שבת שמו

עת

כו רם"א סי' שנה ס"ג (ויש אומרים דאם בית הכסא למעלה מעשורה, שרי בכל עניין, דהא מוציא מרשות היחיד לכרכמלית דרך מקום פטור). ועל מה שנפסק בש�"ע סי' שנה ס"א (שני בתים בשני צדי רשות הרבים, והם של אדם אחד, או של שנים ועירבו... מותר לזרוק מכרמלית לכרכמלית דרך רשות היחיד כמ"ש שם מזה להז), כתוב המ"א שם ס"ק א (ולמאן דאמר דמותר להחליף דרך מקום פטור, שרי אפילו לא עירבו), הרי שהතיר אף בזיקה, שלא נח במקום פטור.

כז ס"א (שני בתים בשני צדי רשות הרבים, והם של אדם אחד, או של שנים ועירבו יחד...) מותר לזרוק מזהדרך לעלה מעשורה, שזהו מרשות היחיד לרשות היחיד דרך מקום פטור), הרי שלא התיר אלא כשעירבו יחד, אף דמיירי "דרך לעלה מעשורה" שהוא מקום פטור, כיוון דמיירי בזורך ולא נח במקום פטור, וכן מבואר במאמר מרדכי שם ס"ק ב (אבל בנידון דהכא שזרוק מרשות לרשות דרך מקום פטור, שלא נח במקום פטור... אסור כל שלא עירבו). וואה גם ל�מן סי' שנה ס"ג (ולדברי האומרים שモثر לטלטל מרשות היחיד לכרכמלית דרך הנחה במקום פטור... צריך לעשות כאן בתחילה הנחה להدليل על הזיז שהוא מקום פטור, ואחר כך ישלשלנו למים).

כח טור לפ"ג גירסה שהיתה בידי הב"י (ומה שכותב ובכלל שלא יוצא מרשות היחיד למקום פטור דרך רשות הרבים. כך כתוב בנוסחא שבידי, ולפי זה ציריך לומר, שאע"פ שפסק בסמוך דמהלך לאו כעומד דמי, ואם כן כיון שלא עמד לפוש ברשות הרבים הוא מוציא מרשות היחיד למקום פטור דשי, מכל מקום כיון דאם עמד ברשות הרבים חייב, גוזנן שמא יעמוד). ט"ז ס"ק ב (נראה לי ראייה ברורה לאיסור בזזה).

וכן הוא ל�מן סי' שנה ס"ו (ואם הוא עומד ברשות היחיד, וחבירו ברשות הרבים, והניהם החפץ ביד חבירו והיא גבואה לעלה מעשורה שהוא מקום פטור... אפילו אם מניחו במקום פטור שהוא למטה מעשורה, הרי נעשה על ידי שניהם טלטול מרשות היחיד למקום פטור דרך אויר רשות הרבים, ואפשר שיש בזזה גם כן איסור של דבריהם, כמו בטלטל מרשות היחיד לרשות היחיד דרך אויר רשות הרבים).

כט סעיף ח (הזורק מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים באמצעות... אסור מדברי סופרים, גורה שמא יבא לעשות הנחה ברשות הרבים. ואפילו דרך כרכמלית אסור), ושם נסמן (הערה עט).

ומזה למד רבינו גם בנידון דין, שכן הוא "אפילו דרך רשות של דבריהם". וראה מראי מקומות וציווים.

וכן למדים מזה לעניין "מכרמלית לכרכמלית דרך רשות היחיד", כדלקמן בסמוך, ולקמן ס"ח, ובס"י שמו ס"ט.

ל סעיף ט (וכן אסור מדברי סופרים להעביר או לזרוק מכרמלית לכרכמלית דרך רשות היחיד). וכן הוא ל�מן ס"ח (ובכלל שלא תהא מפסקת ביןין אסקופה שהיא רשות היחיד... מפני טלטל מכרמלית לכרכמלית דרך רשות היחיד).

הלבות שבת שמו

**אבל כרמלית לכרמלית דרך מקום פטור, מותר,
תוך ד' אמות^{ללא}:**

העברה מכרמלית לכרמלית

**ח הילכה למשה מסיני שהמעביר חפש ד' אמות
ברשות הרבים חייב^{יב}. ווחכמים אסרו להעביר
ד' אמות בכרמלית^{יג}.**

**אבל מקום פטור מותר להעביר בו בכללו, אפילו
הוא ארוך אלף אמות^{יג}.**

**וחכמים אסרו לטלטל מכרמלית זו לכרמלית אחרת תוך
ד' אמות, כגון מים לבקעה, וכיווץ בהן משאר
הכרמליות^{יה}:**

**ו אףלו מקום שהוא רשות היחיד גמורה מן
התורה, אלא שוחכמים אסרו לטלטל בו אלא
תוך ד' אמות כמו שאסרו בכרמלית גמורה, כגון
קרperf יותר מבית סאותים שלא הוקף לדירה^{יב},
עד שיתבادر בס"י שנ"ח^{יג}, שמן התורה הוא**

ודומין לרשות הרבים, וגזרו בהן רבען אותו רשות הרבים, ריש"י), ואם נשא ונתן בתוכה פטור).
טור ושו"ע שם (וחכמים אסרו להעביר ד' אמות בכרמלית).
לד רמב"ם פי"ד ה"ז (אפילו היה ארכו אלף מיל), והי"א (מקום פטור מותר לטלטל בכללו,
אפילו היה ארוך ... כמה מילין). טור ומ"א סי' שמה ס"ק טו (אפילו הוא ארוך אלף
אמה).

וכן הוא לעיל סי' שמה סכ"ז (אייזהו מקום פטור ... אפילו הוא ארוך אלף אמה).
לה עבדת הקדר שער ג ס"ו (שתי כרמליות מותירות זו עם זו, ומצטروفות לארבע אמות).
מרדכי שבת סי' ריט (מותר להוציא מים לבקעה פחותה מרבע אמות, דcollה כרמלית הדא
היא). שו"ע ס"ב (וים ובבקעה תרי גונו כרמלית נינהו, ומותר לטלטל מזו לזו תוך ד' אמות).
וכדאמרין עירובין סז, ב (שרו רבען לטלטולי מתוכו לים (תוך ד' אמות, ריש"י), וכן הים
لتוכו), ויתבאר סעיף הבא.

וכן הוא לקמן סי' שנה ס"ה (מותר לטלטל מכרמלית לכרמלית). לעיל סי' שא סס"א (ومותר
להוציא מכרמלית לכרמלית בפחות מד' אמות).

לו משנה שם כג, א (הקרperf ... רבי עקיבא אומר ... מטללין בתוכה, וב└בד שיהא בה
שבעים אמה ושערים על שבעים אמה ושערים), וגמרא שם כג, ב (hilcha כרבי עקיבא).
גמרא שם צ, א (אין מטללין בו אלא בד' אמות ... יותר מבית סאותים). טור ושו"ע ס"ג
(קרperf יותר מבית סאותים שלא הוקף לדירה, אסרו חכמים לטלטל בו, אלא תוך ארבע אמות).
לז ס"א-ג (קרperf ... אסרו חכמים לטלטל בתוכן יותר מד' אמות, כמו ברשות הרבים ...

לא כדלקמן ס"ה (ומותר לטלטל מכרמלית זו לכרמלית אחרת, תוך ד' אמות).
לב שבת צו, ב (מעביר ד'
אמות ברשות הרבים מילן דמחייב, אלא כל ד' אמות ברשות הרבים גמרא גמירי לה).
רמב"ם הל' שבת פי"ב ה"ח (למדו מפי השמועה שהמעביר לטרם מטה חלה ארבע
ברשות הרבים מטה חלה ארבע, הרי הוא כמושcia מרשות לשוטה וחיב). טור
ושו"ע ס"ב (מן התורה אין חייב אלא במעבר ד' אמות ברשות הרבים).
hilcha זו נתבארה לקמן סי' שמט.

lag ברייתא שבת ו, א
(והכרמלית אינה לא כרשות הרבים ולא כרשות
היחיד, ואין נושאין ונונתין בתוכה (כלומר אין מטללין
בהן אלא בתוך ד', משומדodomין לרשות הרבים, וגזרו בהן רבען אותו רשות הרבים, ריש"י), ואם נשא ונתן בתוכה פטור).
טור ושו"ע שם (וחכמים אסרו להעביר ד' אמות בכרמלית).
לד רמב"ם פי"ד ה"ז (אפילו היה ארכו אלף מיל), והי"א (מקום פטור מותר לטלטל בכללו,
אפילו היה ארוך ... כמה מילין). טור ומ"א סי' שמה ס"ק טו (אפילו הוא ארוך אלף
אמה).

הלבות שבת שמו

פה

שכיוון שאין עשויין לדירה מתחלפין חן בראשות הרבים ... בית סאותים ... יותר משער זה, אפילו משהו, אסור לטלטל בו אלא בד' אמות).

לח שבת ז, א (קרפף יותר מבית סאותים שלא הוקף לדירה, ואפילו כור ואפילו

כוורים, הזורק לתוכו חייב, מי טעמא מחייב היא אלא שמחוסרת דיורין). תוס' עירובין כב, ב ד"ה דילמא (והוא הדין אפילו לאף כורים, דמה שיעור יהיה). טור וט"ז ס"ק ג (מן התורה הוא רשות היחיד גמור לכל דבר). רmb"ס פ"ז ה"א (אפילו יש בו כמה מילין). מ"א ס"ק א (מדאוריתא הוא רשות היחיד גמור).

וכן הוא לקמן סי' שנח ס"א (ואף על פי שהן רשות היחיד גמורה מן התורה והзорק לתוכן מרשות הרבים חייב, שהרי מחייב גמורوت הן, אלא שמחוסרת דיורין, הרי הן ככרמלית מדברי סופרים), וסי' שבב ס"א (אף על פי שהן מחייבות גמורות מן התורה, והзорק לתוכן מרשות הרבים חייב, אפילו יש בתוכן כמה מילין, מכל מקום מדברי סופרים אין מטלטליין בתוכן אלא בד' אמות, אם יש בתוכן יותר מבית סאותים).

לט עירובין זז, ב (יתר מבית סאותים, אסור לטלטולי בכוילה,شرو ובנן לטלטולי מתוכו לים (תו"ך ד' אמות, רשי", ומן הים לתוכו).

מ תוס' שם ד"ה ומאי טעמא (מכאן התיר ר"ת בגינה אחת יתרה מבית סאותים שלא הוקפה לדירה, לטלטול מתוכה לחוץ, הויאל ולא היתה רשות הרבים גמורה). עבודת הקודש שער ג"ו (ויש מגודלי המורים שהתרו כן בכל קרוף יתר מבית סאותים הסמוך לככרמלית, ואפילו ביבשה ... ולזה הדעת נוטה). מ"מ הל' שבת פט"ז ה"ב (תוספות פירשו שהוא הדין לככרמלית שביבשה, והתרו מכאן לגינה שפתוחה אצל ככרמלית, לטלטול מפתח מככרמלית לתוכה, כיין שהיא יתרה מב' סאה. וכותב הרשב"א ז"ל ולזה הדעת נוטה). טור ושו"ע שם (ומותר להוציא ממנה לככרמלית אחר, כגון בקעה העוברת לפניו).

והיינו שכשם שמותר לטלטול מככרמלית לככרמלית בתו"ך ד' אמות (ככלעיל סעיף הקודם), ומkräפף לكرפף בתו"ך ד' אמות, כדלקמן סי' שעב ס"ב (קרפף יותר מבית סאותים שלא הוקף לדירה, ככרמלית הוא, ואסור לטלטול ממנו לקרפף אחר כמוهو, להכenis ולהוציא מזה, כי אם ב' אמות בזו וב' אמות בזו, כמו בשאר ב' ככרמלית, כמו שנתבאר בס"י שם"). כן מותר לטלטול אף בין קרפף לככרמלית, בתו"ך ד' אמות.

וכן מותר לטלטול מחצר שנפרצה במילואה לככרמלית, כדלקמן סי' שעא ס"ד (ואם נפרצת לככרמלית הרי הוא ככרמלית מדברי סופרים ... אף שהוא רשות היחיד מן התורה, מותר לטלטול ממנו לככרמלית גמורה, מטעם שנתבאר בס"י שם"), ושם נסמן (הערה כא).

זאבן אסור לטלטול מחצר מתוון לקרפף, כדלקמן סי' שעג שנח ס"ג (אסור לטלטול בו אלא בד' אמות, וכן להוציא מחצר לתוכו ומתוכו לחצר). והיינו אפילו בתו"ך ד' אמות, כדלקמן שם סי"ח (אם הזרוע הוא יותר מבית סאותים, אסור לטלטול מחצר לתוכו, אפילו בתו"ך ד' אמות[]).

ולכאורה כן הדין גם בגומה שבים, עמוק עשרה ורחב ד', שנתבאר לעיל סי' שמה סי"ט (הימים והנחלים ... אם יש בהם גומה שעומקה מתקתקת י' טפחים מותן הילוך ד' אמות, שהיא רשות היחיד גמורה מן התורה, והзорק לתוכה מרשות הרבים חייב. מכל מקום מדברי סופרים אינה רשות היחיד אלא ככרמלית), ולעיל סי' שמה בקונטרס אחרון ריש ס"ק ב (כמו קרפף ותל

הלבות שבת שמו

שגורו על טלטל משאר רשות הוחד לכרכמלית, לפि שחששו בכך, אם יהיה אסור לטלטל ממנו לכרכמלית, טענו לומר שהוא אין לו דין כרמלית כלל, ויבואו להתר הטלטל בתוכו יותר מדו' :

ולמה חישו יותר לאיסור הטלטל בתוכו מלאיסור הטלטל ממנו לכרכמלית גמורה, לפि שהטלטל בתוכו מצוי יותר מהטלטל ממנו לכרכמלית גמורה ^{חכ}, ולכן בטל זה, מפני זה שם אמרו והם אמרו ^{מג}:

אסקופת שלפנינו הגינה והבית
 ח ולכן מותר ליקח מפתח מכרכמלית שלפנינו גינה לפתח ולנעול הגינה, או להטמיןו בתוכה, ולהזור וליטלו ממנה כשהוא עומד בחוץ ^ח, אע"פ שהגינה היא רשות היחיד גמורה מן התורה, אלא שהוא ככרמלית מדברי סופרים אם היא תורה על בית סאותם ^{מג}.

ובכלבך שלא תھא מפסקת בינהן אסקופת שהיא רשות היחיד ^{מג}, כגון גובה עשרה ורחבה

עד איסור אחר, וראו שאין שנייהם עומדים כאן, וביטלו זה מפני זה. מ"ד *תוס' עירובין סז*, ב ד"ה ומאי טעמא (מכאן התיר ר'ית בגינה אחת יתרה מבית סאותם שלא הוקפה לדירה ... להטמין המפתח בתוך הגינה, אע"פ שעומד בחוץ ונוטן בתוך הגינה, או ליטול מתוכה לחוץ). טור ורמ"א ס"ג (ולכן מותר ליקח מפתח מכרכמלית שלפנינו גינה, לפתח ולנעול ולהחזיר המפתח אליו).

מה כدلמן סי' שנח ס"א (כל היקף מחיצות שלא הוקף לדירת אדם לכינסה ויציאה תמיד כגון ... הגינה והפרדס המוקפים גדר גובה י' טפחים ... אסרו חכמים לטלטל בתוכן יותר מדו' אמות כמו ברשות הרבים).

מו רמ"א שם (ובכלבך שלא יהא בינהם אסקופת שהיא רשות היחיד, כגון שהיא גבוהה עשרה ורחבה ארבעה, או שיש לה שני מחיצות מן הצדדין שהם רחבים ארבע, ומשקו עלייה רחבה ארבע, דאו הוא רשות היחיד אף על פי שאינה גבוהה עשרה).

שהיא אסקופת הנזכרת בשבת ח, ב (אסקופת רשות היחיד), ופרש"י (כגון עומדת תחת התקורה ... או גובה י' ורחבה ד'). שם צא, ב (אסקופת רשות היחיד), ופרש"י (גובהה י' ורחבה ד'). וברברייתה שם ו, א (איסקופת גובה י' ורחבה ד', הרי זו רשות עצמה).

רשوت היחיד שהיא כרמלית). ואם כן יהיה מותר לטלטל מהגומה לים, תוך ד' אמות.

סיכום פרטיו הלכה זו, لكمן סי' שנח ס"ד (הערה כז).

מא גمرا שם (מא עטמא, דלמא אמר רשות היחיד גמורה היא, ואתי לטלטולי הכלוליה). טור וט"ז שם (שהתирו לטלטל ממנו לכרכמלית, שאם נאסר זה, יאמרו שהוא רשות היחיד גמור, ויבאו לטלטל בתוכו הכלוליה).

מב גمرا שם (ומאי שנא, תוכו שכיח, מתכו לים ומן הימ לתוכו לא שכיח). טור ולבוש ס"ג (לפייך אמרו ז"ל דਮוטב להתר הוצאה ממנו לכרכמלית, שהוא מיידי דלא שכיח ... והוא יותר נכון להתר, ממה שנאסר להוצאה הכלולו, והוא מיידי דשכיח).

מג רשי' שם ד"ה רב אשיה (דהם אמרו זאת והם אמרו

עד איסור אחר, וראו שאין שנייהם עומדים כאן, וביטלו זה מפני זה).

הלבות שבת שמו

פג

מז שפתחן הפתח גובה עשרה טפחים, ועולין אליו על ידי מדרגות. או שהוא חלון גובה עשרה טפחים, ורוחב הכותל ד' טפחים.

מה וכן הוא לקמן סי' שנב ס"א (שהאסקופה היא רשות היחיד, שיש עליה משקוף רחב ד'). מט מ"א ס"ק ב (ובשלישי אמרין פ"י תקרה יורדת וסותם).

והטעם שאומרים בו פ"י תקרה יורדת וסותם, יתבאר בكونטרס אחרון. סעיף ו (אם הקורה רחבה ד' טפחים, ובראיה לקבל מעזיבה, הרי שם תקרה עליה, ואומרים פ"י תקרה החיצון יורדת וסותם).

נ"ב ואף שגם בעלי המשקוף יש לאסקופה זו ג' מחיצות (שתי המזוזות והמחיצה הפנימית של הגינה), שהיא רשות היחיד מן התורה, כדלהלן סי' טהרה ס"ו (מקום המוקף ג' מחיצות גמורות, אלא שפrozן ופתוח למגררי ברוח וביעית ... הרי הוא רשות היחיד גמורה מן התורה, והזורך מרשות הרבים לתוכו חיבר, אבל חכמים אסרו לטלטל בו יותר מדו' אמות ... כדי הכרמלית ... כשם קום זה הוא פרוץ ופתוח לכרמלית).

מכל מקום "מותר לטלטל ממנו לכרמלית גמורה, תונך ד' אמות", כמו מהוצר שנפרצהocr לכרמלית, כדלקמן סי' טהרה ס"ד (חצר שנפרצה ... לכרמלית, הרי הוא כרמלית מדברי סופרים ... אף שהוא רשות היחיד מן התורה, מותר לטלטל ממנו לכרמלית גמורה), ושם נסמן (הערהaca).

משא"כ על ידי המשקוף וכי תקרה יורדת וסותם, יש לה ד' מחיצות, ואסור להוציאו ממש הכרמלית.

נ"ג כדלהלן סי' ט (ולדברי הכל אסור להוציא ... הכרמלית דרך רשות היחיד). ולקמן סי' טהרה ס"ט (וכן אסור מדברי סופרים להעביר או לזרוק הכרמלית לכרמלית דרך רשות היחיד).

נד בסעיף הקודם נתבאר דין האסקופה שבין הכרמלית לגינה, שהרי זהו כללות נשוא הסעיפים האלה — היתר הטלטל הכרמלית לכרמלית ולгинנה.

אבל כיוון שנזכר דין האסקופה שבין הכרמלית לגינה, יתבאר כאן (ס"ט-יא) גם דין האסקופה שבין הכרמלית לבית או חצר.

ובהמישך זהה (ס"י-ג) יתבאר גם דין הגג הבולט שלפני הבתים.

ד', או אפילו אינה גובהה כלל אלא שיש לה מחיצות (א) מן הצדדים הרוחבtes ד' טפחים, דהיינו מזוזות הפתח מכאן ומכאן אם יש בהן ד', וגם יש עליה משקוף מלמעלה הרוחב ד' טפחים, שיש תורה תקרה עליו ואומרים בו פ"י תקרה יורדת וסותם מט, וכך שיתבאר בס"י שם א' ושם ה' נא, והרי זה ככלו היהת מחיצה לפני האסקופה, ועל ידי כן נעשית רשות היחיד. ואסור לטלטל דרך עלייה, מפני שמטלטל הכרמלית לכרמלית דרך רשות היחיד נ"ג:

ט ואם אסקופה זו שנעשית רשות היחיד על ידי פ"י תקרה יורדת וסותם, הוא לפני רשות היחיד גמורה שמותר לטלטל בתוכה, כגון בית

כך יש ברוחב הקירוי ד' טפחים), ושם נסמן (הערה לה), נא סעיף ו (אם הקורה רחבה ד' טפחים, ובראיה לקבל מעזיבה, הרי שם תקרה עליה, ואומרים פ"י תקרה החיצון יורדת וסותם).

נ"ב ואף שגם בעלי המשקוף יש לאסקופה זו ג' מחיצות (שתי המזוזות והמחיצה הפנימית של הגינה), שהיא רשות היחיד מן התורה, כדלהלן סי' טהרה ס"ו (מקום המוקף ג' מחיצות גמורות, אלא שפrozן ופתוח למגררי ברוח וביעית ... הרי הוא רשות היחיד גמורה מן התורה, והזורך מרשות הרבים לתוכו חיבר, אבל חכמים אסרו לטלטל בו יותר מדו' אמות ... כדי הכרמלית ... כשם קום זה הוא פרוץ ופתוח לכרמלית).

מכל מקום "מותר לטלטל ממנו לכרמלית גמורה, תונך ד' אמות", כמו מהוצר שנפרצהocr לכרמלית, כדלקמן סי' טהרה ס"ד (חצר שנפרצה ... לכרמלית, הרי הוא כרמלית מדברי סופרים ... אף שהוא רשות היחיד מן התורה, מותר לטלטל ממנו לכרמלית גמורה), ושם נסמן (הערהaca).

משא"כ על ידי המשקוף וכי תקרה יורדת וסותם, יש לה ד' מחיצות, ואסור להוציאו ממש הכרמלית.

נ"ג כדלהלן סי' ט (ולדברי הכל אסור להוציא ... הכרמלית דרך רשות היחיד). ולקמן סי' טהרה ס"ט (וכן אסור מדברי סופרים להעביר או לזרוק הכרמלית לכרמלית דרך רשות היחיד).

הלבות שבת שמו

וחצרה, מן הדין היה מותר לטלטל מהאסקופה לפנים או להפק, שהרי מטלטל מירושות היחיד לרשות היחיד. אלא שיש לאסור משום שאין הכל בקיאים לדرك אם יש ברוחב המשקוף ד' י', שכשאין בו ד' אין אמורים בו פי תקורה יורד וסותם, והרי יש לאסקופה זו דין כרמלית אם אינה גבוה עשרה^ג.

ואע"פ שאינה רחבה ד', ואין כרמלית בפחות מד'. הרי כל רשות הרבים שלנו הן כרמלית, ואין מקום פטור הכרמלית, אלא כל דבר שיש בה, אפילו אין

טפחים, שאו דינו כרמלית, ומותר לטלטל ממנו לחוץ (לכרמלית), ואסור להכנס ממנה לפנים (לרשות היחיד).

וכיוון שאין הכל בקיאים, לבן יש לאסור לטלטל ממנה לפנים וממנו לחוץ.

נו הଘות מרדכי פ"ק דשבת רמז לתנ"ג (וכתב רבבי"ה מפסק רבני שמואל, אסקופות שלנוו ... מה שיש חוץ לפתח אסור להכנס מעליו לפנים,دلכ"א השטא לדדק בקיורי, שאין לנו קירוי וחב ארבע, והמודרך שמא יכול לעבור על דברי תורה. ואף אסור להוציא מעליו לחוץ, דshima התקorra ארבע, ואסור מודוריתא להוציא לחוץ). רמ"א ס"ג (מיهو אסור להכנס מאסקופה לרשות היחיד, או איפכא, דחייבין שמא לא יהיה התקorra ארבע, ואף אם אין האסקופה גבוה שלש, יש לה הדין שלפניה. ואפילו אם גבוה שלש, לאחר שכל רשותן שלנו הם כרמלית, אמרין מצא את מינו וניעור, כמו שנتابאר סימן שם"ה). ט"ז ס"ק ה (倘א לא יהיו רחוב ד' ויהי כרמלית, אף שאין רחוב ד', כיון שיש לפניה כרמלית מצא מין כי), וס"ק ו (שהעתיק לשון המרדכי).

נ"ז והיינו שאפילו פתח דיןן כלחוין, כדתניא שבת ו, א (אחרים אומרים איסקופה משמשת ב' רשות, בזמן שהפתח פתוח לפני פתח נעל כלחוין), ובגמרא שם ט, א (באיסקופת בית עסקין, וכגון ש Kirby בשתי קורות שאין בזו ארבעה ואין בין זו לזו שלשה, ודلت באמצע, פתח פתוח כלפניהם (כיין דאין ביניהם ג' אמרין לבוד, והו כחדא, ופה החיצון יורד וסותם, דהא השטא אית בה ד', רשי'), פתח נעל כלחוין (כיין דבאמצע הוא נמצא הוא מפסיק בינהן ומחלקין זו מזו, שאין נראות יחד לומר בהן לבוד, וליכא למימר בחיזונה פיה יורד וסותם דהא לית בה ד', רשי')).

וכיוון דהכא מיירי שיש לה רק קורה אחת שאין בה ארבעה, לבן אפילו פתח פתוח כלחוין, וכambilא ברשי' שם (דקורת מבוי קצחה היא ולא הוכשרה אלא למבו), ולא בבית ובചצר, ולבן אינה מתרת כלל.

ואף שהי' אפשר להתריר תחת הקורה מטעם צורת הפתח, שהרי המשקוף הוא על שתי המזוזות (בדלעיל בסעיף הקודם). יש לומר דמיירי הכא שהמשקוף אינו על גבי המזוזות, אלא מן הצד, כדלקמן סי' שבב ס"כ (אם חיבר קנה עליון לשני הקנים, או לאחד מהם, מן הצד, ואני נתון על גבו מלמעלה, שאינו דומה לפתח שהמשקוף ניתן על גבי המזוזות מלמעלה, גם בן פסול).

נה ייחבר לקמן בסמן, דמיירי שיש דלת לחצר ובית אלו, והדלת נפתחת לפנים, והמשקוף שעיל גבי האסקופה (מפתח הבית והחצר) הם מבחוין לדלת, והם עוצרים את הדלת כשהיא ננעלת. אלא שמשקוף זה, לפעמים

הוא ד' טפחים, שאו דינו כרשות היחיד, ומותר להכניס ממנה (לרשות היחיד), ואסור לטלטל ממנה לחוץ (לכרמלית).

ולפעמים הוא פחות מד' טפחים, שאו דינו כרמלית, ומותר לטלטל ממנה לחוץ (לכרמלית).

הלבות שבת שמו

פה

נח סעיף כה (ראש עמוד העומד בכרמלית, ... אם אין בו ד' על ד' ... מקום פטור. ויש אומרים שאין מקום פטור בכרמלית ... אומרים מצא מין את מינו וניעור ... בטל הוא אצל הכרמלית ונעשה כמוות ... וכן עיקר).

ואף שמן התורה האסכמה היא רשות היחיד, כדין ג' מחיצות הפרוץ ופתוח הכרמלית, דלעיל סי' שמה ס"ז (מקום המוקף ג' מחיצות גמורות, אלא שפרוץ ופתוח לגמרי ברוח רביעית [לכרמלית] ... הרי הוא רשות היחיד גמורה מן התורה, והזורק מרשות הרובים לתוכו חיב).

מכל מקום גם בזה אמרין

מצא מין את מינו ונעשה ככרמלית הסוכה לה, וכמו נגד החלץ, דלקמן סי' ששה ס"ו (פתח המבוּי נגד החלץ ... שאין ברוחב מקום זה ד' טפחים ... בפתח הכרמלית ... מצטרף הוא להכרמלית ונעשה כמוות, שמצוין את מינו וניעור), ונתבאר שם (הערה סא).

נט משא"כ אם הוא פרוץ לגמרי, אזי האסכמה שתחת המשקוף בטלה "אצל רשות היחיד שבפנים".

ואת ב' הטעמים זהה כתוב בקונטרא אחרון בסופו (שאם היהה כפרצה ממש, היה מותר לטלטל על אסכמה כל הבטים מסוימים חורי רשות היחיד. ועוד שפי תקרה העליונה ... עבה ש מגעת עד כאן ... אלא ודאי משום שהדלת סותמת), ונתבארו בהערות שם.

ס ט"ז סוף ס"ק ו (צריך ליזהר שלא יטלטל מן הבית ולהזין, רק עד שיעור שהפתח שוקף שם ותו לא, דשما אין בחלק החיצון ד', והוא כרמלית, ומטלטל מרשות היחיד הכרמלית). מתוכן הדברים כאן (עד שקייפת הדלת ... שקייפת הדלת מבחן), נראה שגם עובי הדלת דינו כלפיים. וכן נראה בקונטרא אחרון סוף ס"ק א (ולקמן שם העדה קיט).

ואילו לעיל סי' נה סט"ו (ואפלו העומדים על האסכמה בתוך הפתח, מן האגן ולהזין, הדינו כשסוגר הדלת ממש פניה הפתח כלוחין). היינו שובי הפתח כלוחין.

ושתי הדעות בזה הם כדאמרין פטחים פה, ב (הא גופה קשיא, אמרת מן האגן ולפניהם כלפניהם, הא אגן עצמו (עובי השער מן הנקישה ולפניהם, רשות) כלוחין, אימא סיפה מן האגן ולהזין כלוחין, הא אגן עצמו כלפיים. לא קשיא כאן בשעריו עזרה כאן בשעריו ירושלים).

סא כל בו סוף סי' לא לד, ב (כתב הר' יצחק ... אין אדם יכול לעמוד בראשות הרובים ולנעול ביתו ולהכנס הפתח לפני תחת הדלת, או למעלה, או מצדדין, לפי שאפלו משחו אסור להכנס ולהוציא מרשות הרובים לרשות היחיד, וכן מכרמלית לרשות הרובים או לרשות היחיד). הובא בב"י סוף הסימן, ובט"ז ס"ק ו.

בו ד' על ד', הוא בטל אצל ונעשה כמוות, כמוות שנתבאר בס"י שם"ה"ש שכן עיקר. אף אסכמה זו בטלת אצל, ולא אצל רשות היחיד שבפנים, הויל ויש דלת מפסקת ביןיהן, אף בזמן שהפתח פתוח אין האסכמה כלפניהם אלא כלוחין, הויל והוא עשוי לחזור ולינעלן:

וילכן יש ליזהר בבית שפתחו פתוח לכרמלית, שלא לטלטל מן הבית ולהזין, רק עד מקום שקייפת הדלת, ולא יותר, אפלו מישחוּא, כי שמא לא יהיה במשkopf רוחב ד', ומשקייפת הדלת ואילך הוא כרמלית.

ואעפ"כ אין לטלטל מהכרמלית עד מקום שקייפת הדלת מבחוּז, כי שמא יהיה במשkopf ד', ואו כל מבחן רוחב רוחב ד', ומשקייפת הדלת מבחוּז. ואעפ"כ אם הוא פרוץ לגמרי, אזי האסכמה שתחת המשקוף בטלה "אצל רשות היחיד שבפנים".

ואת ב' הטעמים זהה כתוב בקונטרא אחרון בסופו (שאם היהה כפרצה ממש, היה מותר לטלטל על אסכמה כל הבטים מסוימים חורי רשות היחיד. ועוד שפי תקרה העליונה ... עבה ש מגעת עד כאן ... אלא ודאי משום שהדלת סותמת), ונתבארו בהערות שם.

ס ט"ז סוף ס"ק ו (צריך ליזהר שלא יטלטל מן הבית ולהזין, רק עד שיעור שהפתח שוקף שם ותו לא, דשما אין בחלק החיצון ד', והוא כרמלית, ומטלטל מרשות היחיד הכרמלית). מתוכן הדברים כאן (עד שקייפת הדלת ... שקייפת הדלת מבחן), נראה שגם עובי הדלת דינו כלפיים. וכן נראה בקונטרא אחרון סוף ס"ק א (ולקמן שם העדה קיט).

ואילו לעיל סי' נה סט"ו (ואפלו העומדים על האסכמה בתוך הפתח, מן האגן ולהזין, הדינו כשסוגר הדלת ממש פניה הפתח כלוחין). היינו שובי הפתח כלוחין.

ושתי הדעות בזה הם כדאמרין פטחים פה, ב (הא גופה קשיא, אמרת מן האגן ולפניהם כלפניהם, הא אגן עצמו (עובי השער מן הנקישה ולפניהם, רשות) כלוחין, אימא סיפה מן האגן ולהזין כלוחין, הא אגן עצמו כלפיים. לא קשיא כאן בשעריו עזרה כאן בשעריו ירושלים).

סא כל בו סוף סי' לא לד, ב (כתב הר' יצחק ... אין אדם יכול לעמוד בראשות הרובים ולנעול ביתו ולהכנס הפתח לפני תחת הדלת, או למעלה, או מצדדין, לפי שאפלו משחו אסרו להכנס ולהוציא מרשות הרובים לרשות היחיד, וכן מכרמלית לרשות הרובים או לרשות היחיד). הובא בב"י סוף הסימן, ובט"ז ס"ק ו.

הלבות שבת שמו

רוחב האס考פה הוא רשות היחיד, אף משקופת הדלת ואילך^{טב}. נמצאת למד שהאסקופה משקופת דלת ואילך כלפי חוץ, מטיין עליה מספק חומר רשות היחיד וחומר כרמלית.
(וכן בחלל שעליה עד גובה י' מטרים מן הארץ, אבל מי ולמעלה הוא מקום פטור אף בכרמלית) (כמ"ש סי' שמ"ה^{טג}):

יא ולכן באותו מקום שאיסור הטלטל שם מחמת שאין שם עירוב, ופתח בית הכנסת הוא לצד הרחוב, ואין שם חדר לפני הפתח, והנכרי מביא המפתח, יש להזיר לשמש שלא יקח המפתח מידו עד שיווה עמו תחת המשקוף של הפתח, כי שמא תחת המשקוף הוא רשות היחיד, ויטלטל מכראלית שלפני בית הכנסת לרשות היחיד. על כן יקח המפתח ממנו תחת המשקוף, אחר כך יפתח הפתח, עד שישיר המפתח תחללה, ולאחר כך יפתח הפתח, כי שמא תחת המשקוף הוא כרמלית, ונמצא מכנים המפתח מכראלית לרשות היהודי בפתחה הפתחה לפנים עם המפתח, על כן יסירו תחללה ויתנו להנכרי, או יטמיןו בין המזוודה להeskope, או בין המזוודה לאסקופה, לפני שкопת הדלת^{טד}.

אבל بما שמכנים המפתח לחור שבדלת לפותחה בו, אין בה ממשום מכראלית לרשות היחיד,

בדלקמן סי' שמ"ז ס"ז (העומד בפנים, ופשט ידיו או אחד משאר איבריו לחוץ, אפילו הן למטה מעשרה, הן מקום פטור ...) ויש אומרים שאין הפוטה לרשות אחרת הרי היא לגמרי אותה רשות).

וכدلקמן סי' שנ ס"א-ב (עומד אדם ברשות היחיד ומוציא ידו לרשות הרבים ויטלטל שם חפצים שנוטלן מכאן ומניחןכאן, ואין חוששין שהוא ישכח וביאם אליו לרשות היחיד ...
כגון שעומד ברשות זו ופשט ידו לרשות השנייה ונוטל שם מפתח ופותח בו שם).

سب הגהות מודכי שם (ראש מא התקורה ארבע, ואסור מדאוריתא להוציא לחוץ). הבא בט"ז שם.

סג סעיף זה (שאין כרמלית לעלה מעשרה, אלא מקום פטור היה).

סד ט"ז ס"ק ו (על כן יקח המפתח ממנו תחת המשקוף, ואחר כך יפתח המunnel, ולא יפתח הפתח, עד שישיר המפתח, ואחר כך יפתח הפתח).

והיינו שכאשר הנכרי עומד תחת המשקוף, מותר בכל אופן ליקח ממנו את המפתח ולהכנסתו למנעל הדלת, בין אם תחת המשקוף הוא רשות היחיד ובין אם הוא כרמלית.

אםنعم פתיחת הדלת עם המפתח שבתוכו, לתוכ רשות היחיד, זה תלוי אם גם תחת המשקוף הוא רשות היחיד (שאו מותר), או שהוא כרמלית (שאו אסור).

*

ובאופן זה שוליך את המפתח מיד הנכרי תחת המשקוף, לכואורה מותר אף אם הוא/israel והן הנכרי עומדים בכרמלית שברחוב, אלא שייד שניות פשוטה אל תחת המשקוף. שהרי בכל אופן לך את המפתח מיד הנכרי, שהוא

מקום פטור, או כרשות שתחת המשקוף, והנヒו בחור המפתח.

בדלקמן סי' שמ"ז ס"ז (העומד בפנים, ופשט ידיו או אחד משאר איבריו לחוץ, אפילו הן

למטה מעשרה, הן מקום פטור ...
כאותה רשות).

וכدلקמן סי' שנ ס"א-ב (עומד אדם ברשות היחיד ומוציא ידו לרשות הרבים ויטלטל שם

הלבות שבת שמו

פז

שה כדלעיל סי' שם סכ"ד
(חורים שבכתלים כלפי
כרמלית, אינם ככרמלית), ושם
(הערה קצ').

וכיוון שהוא מקום פטור,
モותר ליקח המפתח מכרמלית,
ולהכנסים לחור הדלת, כאמור
בעבודת הקודש שער ג' ס"ח
(לא היה המנעול רחב ארבעה
על ארבעה ... מקום פטור
הוא, ולפיכך מותר אפילו ליטול
מפתח מכרמלית, ואפילו
מרשות הרבים, ופותח ונועל
ויאנו חושש, דהיינו פטור
莫ותר עם בני רשות היחיד ועם
בני רשות הרבים).

ואם הדלת פתוחה, ראה
לעיל סעיף הקודם (והערה ס'),
שמדובר עובי הדלת הוא רשות
היחיד.

ואם החור מפולש לפנים,
ראה לעיל סי' שם ס"ח
(חורים שבכתלי רשות היחיד,

שלפיה רשות היחיד הם רשות הרבים, והם
למטה מי' טפחים, שם הוא אויר רשות הרבים, ובני רשות הרבים משתמשים בהם, אף"כ
כיוון שאפשר להשתמש בהם מרשות היחיד, הרי הם בטלים אצלה ונחשים כמוות).

ס"ו סעיף ו' (הנition החפש ביד חבריו, והוא גבולה למעלה מעשרה שהוא מקום פטור ... אף
שלגבי חבריו עצמו אין ידו נחשבת לו מקום פטור, לפי שנורתה אחר גופו העומד על
קruk רשות הרבים כמו שנתבאר, מכל מקום לגבי אדם אחר גם גופו הוא מקום פטור למעלה
מעשרה ... ויש אומרים שגם לגבי אחרים אין ידו או שאר גופו נחשים מקום פטור, כמו
שאין נחשים לגבי עצמו).

ס"ז והיינו שלקח את המפתח מקום פטור (ידו של הנכרי העומד בכרמלית למעלה מי'),
והעבירו דרך עלייו למעלה מי' (שהוא מקום פטור), אל חור המנעול (שהוא מקום פטור),
ואחר כך פתח הדלת (וונכנס המפתח מקום פטור לרשות היחיד). שככל זה מותר.

ואף שלגבי עצמו אין ידו שלמעלה מי' נחשבת מקום פטור. מכל מקום הינו דוקא כעשה
הנחה (דוחי כאילו הניחו בארץ), משא"כ כאן שלא נח המפתח בידו תחת המשקוף, אלא מיד
שלקחו מיד הנכרי הכניסו לחור המנעול, שהוא מקום פטור.

ס"ח כדלעיל ס"ב (ולא נחה ידו כלל ... כשהו לילכה דרך שם ... אבל אם נחה ידו שם קצת).

ס"ט ס"ב (הרוי הוא כמנוח בארץ, שהיד נגררת אחר הגוף והגוף הוא עומד בארץ, ואפילו אם
הוא עומד ברשות הרבים והוא שחה החפש בתוכה היא למעלה מי' טפחים).

ועל זה נתבאר כאן, שדוקא כ"שנהה קצת בידיו" למעלה מעשרה, אז אמרינן שלגבי עצמו

כ' חור זה אינו כלפניהם, הויל ואוי אפשר
להשתמש בו מבפנים אלא מבחוץ, וכיון שאין בו
ד' על ד' מקום פטור הוא טה.

(ולהאומרים שיד האדם שהוא גבולה למעלה מי'
טפחים מן הארץ הוא מקום פטור, כמו שיתבאר
בסי' שמ"ז^{טט}, יכול לעמוד על האסקופה וליקח
הפתח מיד הנכרי בעוד שהוא בכרמלית, אם יד
הנכרי היא גבולה מעשרה. ואחר כך אין צורך
להסיר הפתח מהחומר שבדלת טרם יפתחנה, אם
הור זה הוא למעלה מעשרה מהארץ, כיון שבכל
העברה מפתח הכל הוא דרך למעלה מעשרה^{טט}).

אבל בשיוzia מבית הכנסת וסגורו, אסור להוציא
עמו הפתח דרך למעלה מעשרה לתוכו החלל
תחת המשקוף, ולהטמיןו שם בחור שהוא
למעלה מי', כיון שנחה קצת בידו^{טט}, לפי שלגבי
עצמם אין מועיל מה שמצויא למעלה מעשרה
כמו שיתבאר שם^{טט}).

הלבות שבת שמו

וראו לאותו קהל לעשות איזה חדר קטן לפני פתח בית הכנסת ושוב לא יהיה חשש כלל:

נג הבולט שלפני דלת הבית

יב וכל זה מתחת משקוף שיש לו מחיצות מן הצדדים, אבל תקרה שאין לה מחיצות מן הצדדים, אפילו היא רחבה הרבה, אין אומרם בה פי תקרה יורד וסותם כמ"ש בס"י שם"א עג.

הו כאילו מונה למטה הארץ. משא"כ באופן הראשון שלא נחה בידו, אין חושים לומר שהוא כאילו למטה הארץ, כדי אסור להעביר מקום פטור לרשות היחיד דורך כרמלית. ונtabar לפקון ס"י שם ס"ב (והערה ט). ס"ז (והערה כט). ס"ז (והערה סז).

*

אמנם לא נתפרש כאן טעם החילוק בין האופן הראשון, שאינה חשובה הנחה בידו קצר, ולכן לא נחשב כאילו הניחו למטה הארץ בכרמלית. לבין האופן השני, שהשובה הנחה בידו קצר, ולכן נחשב כאילו הניחו למטה הארץ בכרמלית.

ואפשר שהכוונה היא, שכן הוא למעשה, שבאופן השני שמצויה את המפתח מהבית, כיוון שלפני שנועל את הדלת, מחזק את המפתח בידו ומציאו מרשות היחיד לאסקופה. ואחר שנונען את הדלת, מנכינו לחור שבמנעל וסגורו. ואם כן נח המפתח קצר בידו (בעת נעילת הדלת והכנסת המפתח לחור שבמנעל), ונחשב כאילו הוציאו בידו מרשות היחיד, והניחו למטה הארץ בכרמלית.

והןאמת, שם הי' סוגר את הדלת כשהמפתח בחור המנעל, ולאחר כך מוציא את המפתח מחור המנעל שלמעלה מי' (מקום פטור) ומיד מטמינו בחור שלמעלה מי' (מקום פטור), גם זה הי' מותר.

או אפשר שהכוונה היא, שבאופן הראשון שלקח את המפתח מקום פטור, והעבירו דרכ עלייו אל החור שבמנעל, לא שייך לחוש שמא תנוח בידו, ויחשב לגבי עצמו כאילו נח בכרמלית – שהרי עדין לא עשה אישור בהוצאה מקום פטור לכרמלית. משא"כ באופן השני, שלקח את המפתח מרשות היחיד, והעבירו דרכ עלייו לחול שחתת המשקוף, יש מקום לחוש שמא תנוח בידו, ויחשב לגבי עצמו כאילו נח בכרמלית – שם כן הוציאו מרשות היחיד לכרמלית.

וראה זכרון יוסף אותן ייח ואות רג. נתיבות שבת פ"ו העירה סג.

ע ט"ז שם (וראו לאותו קהל שייעשו לפניו הפתח איזה חדר שהוא רשות היחיד, ויביא העכו"ם המפתח לשם, ושוב אין חשש).

עה דרכי משה ס"ק ב (דבלא מחיצות לאו כלום הוא, אף על גב דיש תקרה עליה ...) אם כן גיגין הבולטין לפני הכתמים שלנו אינו מעלה ולא מורד, אלא תחת הגג יש לו דין הרשות שלפני הכתמים). רמ"א סוף ס"ג (אם התקורה רחבה ואין לה מחיצות מן הצדדים, דינה כרשות שלפניה. וכן בגיגין שלנו הבולטין לפני הכתמים, דינם כרשות שלפניהם).

עב ט"ז ס"ק ז (והרבה טועים לומר פי תקרה דלשם לצד הבולט לחוב יורד וסותם, והוא كانوا בניין עד למטה הארץ ...) והטעם שלא אמרין כאן פי תקרה יורד וסותם, כיוון שאין מחיצות מהצדדים דינם כרשות שלפניהם).

עג ס"ה (אם נפרצו ב' מחיצות זו כנגד זו במילואה או ביוטר מעשרה, ונשאר ב' מחיצות שלימיות זו כנגד זו, כיוון שיש ביניהם פילוש וקפנדראיא מפרצה זו לפרקיה שכגדה אין אומרים בהן פי תקרה יורד וסותם).

הלבות שבת שמו

פט

עד רמ"א שם (דין כרשות שלפניהם). ט"ז שם (דרך שחתה הגג כרשות שלפניהם). וכעין זה לעיל סי' שמה סכ"ג (שכיוון שאשר הגג פרוץ במלואו לבלייה שהיא מקום פטור, אף הוא נעשה מקום פטור ... שגוג זה לא עדיף מבית שנפרץ במלואו מב' רוחותיו שאינו רשות היחיד, אלא כרשות שנפרץ לו), ושם נסמן (הערה קצג).

עה דרכי משה שם (בין אם הוא כרמלית או רשות הרבים). ט"ז שם (מרשות היחיד לרשות הרבים, הוא הדין לכרמלית).

*

ואף שנ��באר לעיל סי' שמה סי"א (אייזו היא רשות הרבים ... והוא שאינם מקוריים).

הכא שאני שהוא פתוח לרשות הרבים מהלכת לפניו (שaina מקורה), וחיל זהبطل

ולכן החול שתהתייה דינו לغمרי כרשות המהלהת לפניו (אם כרמלית כרמלית, ואם רשות הרבים רשות הרבים עה), ואין להמתפק בחול שתהתייה כלל ברשות היחיד^ש.

ולכן צוריך להזכיר מאי לרבים שנכשלים בכךינו שלנו הבולטים לפני הבתים^ש, שמטלטלים תחתיהם מהבתים, וזה איסור גמור לא יעשה כן בישראל, שהרי לבלייה זו אין לה מחיצות כהכלכתן. שאף שעמודים תחובים כנגד הבית והגנתו עליהם^ש, והרי זה צורת הפתח, שהוא מהיצאה^ש, כמו שיתבאר בס"ב^פ. מכל מקום מן הצדדים אין שם מהיצה כל^פ.

ולכן יעמיד קנה אחד אצל כותל הבית מקצת מזה, וקנה אחד מקצת מזה, מכונים כנגד העמודים שכקצוות, ויהיה הקנה עם העמוד שכנגדו מצד זה נדון משום צורת הפתח, וכן בצד השני, ויהיה צורת הפתח מכל הג' צדים, וכותל הבית הוא מהיצה רבעית^פ.

לרשות הרבים. וראה לעיל שם (הערה עד. לקמן הערה פ). עו ואם כן מותר להכניס מהרשות המהלהת לפניו אל תחת התקירה, תוק ד' אמות, בין אם יש בתקרה זו ד' טפחים, ובין אם לאו.

ע' נתבאר בש"ת צמח צדק, מילואים ח"ה סי' ו, ובמהדורות החדשנה סי' פד (האסדראות שלפניהם הבתים, והם הנקראים בלשונינו גאנקעס, שעושין אותן לפני הבתים כדי שייהיו כמו בית שער לבית, להגן שם בחורף מפני השלג וכיוצא, ובקין יושבים שם). אך גם בל' האסדראות שלפניהם הבתים, הגין שלנו בולטים ממיחיצות הבתים, כדלקמן סי' שסא ס"ו (כגיגין שלנו), ושם נסמן (הערה לו).

עה שבלי הלקט סי' קג, הובא בב"י וט"ז שם (תשובה זו מצאתה בשם [ר"ח] רשי' ור"ת ... ואם יהיה קורות או עמודין עומדים לצד הבתים הפתוחים לרשות הרבים, תחת אותו הקורי שעל פתחי הבתים, הרי אלו לא מעלן ולא מורידין).

עת שני עמודים בקדמת הגגון, עם הגגון שעל עמודים אלה, נחשבים צורת הפתח. נמצא שיש כאן שתי מיחיצות (מצד אחד — הבית, ומצד השני — צורת הפתח).

פ סעיף יט (אם עשה צורתفتح, אפילו לפרצה יתרה מעשר, מותר, מפני שאין כאן פרוץ כלל).

פא שעדיין נשאר פרוץ לגMRI לשני צדים — בין כותל הבית לבין שני עמודי צורת הפתח. פב מא ס"ק ג (אם יש לבלייה עמודים, יעשה מן הצד סמוך לבית נמי קנה אחד מזה וקנה

ואף שמן הדין אין צורך אלא ג' מחיצות וברכיעית אומרים פי תקלה יורד וסותם, כמו שיתבאר בס"י שם"^{אפר}. מכל מקום טוב להחמיר ולחשש לדברי האומר שם ברכיעית צריך איזה תיקון^{טז}.

ואם בתים רבים עומדים זה אצל זה, די להעמיד קנה אחד בקצת הבית העומד מכך מזה, וכן אחד בקצת הבית העומד מכך מזה, ויערכו יחד כל הבתים פה.

ויש מי שאומר שאין צורת הפתח מועלת להtier הטלטל בבליטה זו שלפנוי הבתים, הוואיל והפרוץ

מכל מקום שאני הכא שיטה זו מקורה, שאין בו דין רשות הרבים מצד עצמו (ראה לעיל הערכה עה).

פג סעיף ה' (אומרים בה פי תקלה יורד וסותם, אפילו היא יתרה מעשר, רק שaina במילואה. יש אומרים שאפילו היא במילואה ... וכן עיקר. ואף על פי כן טוב לחוש לסביר הראשונה), ושם נסמן (הערות ל-לג).

וכען זה נתבאר בשוו"ת צמח צדק שם (יש לצרף לסניף מה שיש כאן עניין פי תקלה יורד וסותם, ואם כן גם לשיטתו שני צדדים כמיון גם, יש לומר פי תקלה יורד וסותם). והיינו שהצדדים אלו מתירים על ידי צורת הפתח, וברכיעית מתרירים על ידי פי תקלה יורד וסותם, שמועל גם "כמיון גם", כדלקמן סי' שסא ס"ה (נפרצו ב' מחיצות זו אצל זו במילואם ונשאר קירוי עליהם, אומרים בו פי תקלה יורד וסותם, אם נשאר שם ב' מחיצות דבוקות זו).

פ"ד שוו"ת מהרי"ל סי' קח (ועל הבליטה שלפנוי ביחס לא ביארת כמה מחיצות יש לה, ואני אבהיר, אם יש לה ג' מחיצות כמו שריגיות להיות, וברכיעית פי תקלה, והתקלה רחבה ד' אמות ... לרשי"י ור"ת ... אמרין שפיר פי תקלה יורד וסותם, אבל לגרסת ר'יח לא אמרין פי תקלה אם הרכיעית [פרוץ] במילואה, אלא אם כן יש גיפורים ... טוב להחמיר, ובקל תוכל לעשות לחים על ידי סיד כמנהיגנו, ויהיה צורת הפתח, ולא תכנס בפלוגתא, וירא שמים יוצאת את כולם). הובא במ"א שם, ובט"ז סי' ששה ס"ק ו.

והיינו שלא יסתפק קנה אחד בלבד אצל הבתים, שאו תהי צורת הפתח מב' צדדים, וכוחת הבית היא מחיצה שלשית, והרכיעית תהיה פי תקלה יורד וסותם.

אלא "יעמיד קנה אחד כוחת הבית מכך מזה, וכן אחד מכך מזה ... ויהיה צורת הפתח מכל הג' צדדים, וכוחת הבית הוא מחיצה רכיעית". ולא נזדקק כלל לפי תקלה יורד וסותם.

פה מ"א שם (ואם בתים רבים עומדים זה אחר זה, די בתיקון זה בשני בתים שעומדים בקצת, ויערכו יחד).

והיינו שכיוון שהתיקון הוא לכמה בתים יחד, אם כן צורך לעורב ביניהם בפתח, כדלקמן סי' שס"א (חצר שהרוכה בתים פתוחים לתוכה, מן התורה מותרם לטלטל בכל החצר ומבותיהם לחצר, שהרי רשות היחיד גמורה היא, אבל חכמים אסרו לטלטל מבתיhem לחצר, עד שיערכו).

אחד מזה, ויהי צורת הפתח מכל הג' צדדים).

*

והיינו שם כאשר לפני הבית עובר רשות הרבים, ונתבאר לעיל אשר "החל舒ת תחתיה דינו לפני למורי כרשות המהלך לפני ... אם רשות הרבים רשות הרבים", מכל מקום מועלת בו צורת הפתח.

ואף שיתבאר לקמן סי' שס"ד (אין צורת פתח מועלת לרשota הרבים גמורה, אם נשלו כה כל תנאי רשות הרבים).

הלבות שבת שמו

צא

שבה מרובה על העומד. אבל העיקר כסברא הראשונה, כמו שיתבאר בס"י שם"ב^ט:

צורת פתח מועל לפרצה, יתרה מעשר, אפילו בחצר, אלא אם כן עומדת מרובה על הפרוזן).

וכיוון שכאן יש מהיצה גמורה רק ברוח אחת (כוטל הבתים), ובשאר שלושת,

הרווחות יש רק צורת הפתח, וכיון שעשויה צורת הפתח אחת

(א) מן הצדדים בו. עי' פ"ח בתום דף ט'פ", דכוtal לכמה בתים, שרוחב כולם יחד הוא ודיי יותר מעשר אמות,

קונטרם אחרון

הרי שלדעה זו אין צורת הפתח מועלת.

ואף שישים שם להחמיר (וטוב לחוש לדבריהם, אף על פי שהעיקר כסברא ראשונה). מכל מקום מסיק כאן להקל, כיון שהעיקר כסברא ראשונה".

ואפשרeki קיל יותר, כיון שעכ"פ שתי צורות הפתחasma מהצדדים הן פחות מעשר אמות, ורק ברוח ריביעית hei יותר מעשר אמות ופרקן מרובה על העומד (ראה ביאור הלכה ד"ה הבולטין). ובזה אפשר שגם הרמב"ם מודה להיתר, כדלקמן שם (או ברוח שלישית של מבוי), ושם נסמן (הערה קיב).

פ"ז סעיף לג (אם יש עוד בולט בכוטל, או שיוצאים ממנו היופפים פחות מכך מג' טפחים עד פחות מג' טפחים סמוך לארץ, יש לסמוך עליהם (מערב שבת) לשם קנים של צורת פתח).

פח תוכן המשך הדברים בקונטרם אחרון זה:

בפניהם ס"ח הובאה ההלכה שברמ"א, שאם האסקופה שבין הגינה לכרכלית, יש לה שתי מהיצות מהצדדים וחבות ד' טפחים, ויש עליה משקו' רחב ד', אזי היא רשות היחיד, ואמרין בה פי תקרה יורדת וסוטה.

והקשה המ"א, שאם כן יש לאסקופה זו רק שתי מהיצות זו כנגד זו, שלא אמרין בה פי תקרה יותר וסוטה.

ומבואר בב' אופנים:

(א) מהיצה הפנימית של הגינה חוסמת את הפילוש, ואמרין בה פי תקרה יורדת וסוטה. ואעפ"כ לא תועיל מהיצה אחת של האסקופה עם המיחה הפנימית להיות ב' מהיצות דבוקות זו לזו, כי אף שהמחיצה הפנימית חוסמת את הפילוש, מכל מקום אינה חשובה מהיצה.

(ב) הדלת הפנימית של האסקופה חוסמת את הפילוש, ואמרין בה פי תקרה יורדת וסוטה. ואעפ"כ לא תועיל מהיצה אחת של האסקופה עם הדלת להיות ב' מהיצות דבוקות זו לזו, כי אף שהדלת חוסמת את הפילוש, מכל מקום אינה חשובה מהיצה.

ובסוף מוסיף וմבואר, שאם לא هي' למשקו' ד' טפחים, ולא هي' לה דלת, هي' מותר להכנס מתחת המשקו' לפנים, מטעם חורי רשות היחיד, ועוד. משא"כ כשייש דלת, אף בשעה שהיא פתוחה, אסור.

פט ע"א ד"ה ע"ג (דקימא אסקופה כנגד עובי החומה ... שאותו עובי, רשות היחיד גמורה

הלבות שבת שמו

האמצעי של מבוי, מצטרף לנו' מחיצות על אסקופה שבאמצע כותל שכנירה (וכ"מ ממ"ש הב"ץ וט"ז סי' שם"הazz בשם הרשב"א צב, גבי קורה הרחבה ד', עי"ש דמבוואר דלא ב מג"א צב).

ואף דהכא בנינה כותל ההוא לא הוקף לדירה, וככרמלית הוא. אין בך כלום, דהא באמת אפילו בב' רוחות אמרין פי תקרה, ובזה נגד זה היינו טעמא דלא אמרין משום דהוי מפולש, כמ"ש התוספות צד ורא"שכה מהגמרא סוף פ"ק דסוכה צו, והתם פירש"יזו

היא, שיש לה ג' מחיצות, ב' מחיצות מעובי החומה ושלישית לצד פנים ... דהא רשות היחיד גמורה היא מדאוריתא, כיון שיש לה ג' מחיצות). והיינו שהמחיצה הפימית של המבוואר מטרפה אל שתי המחיצות שמצדי האסקופה, שהם עובי החומה של הכותל החיצוני, להיות ביחד ג' מחיצות על האסקופה".

צ ד"ה וכחוב הרוב המגיד בפרק י"ז בשם הרשב"א (שם הייתה הקורה רחבה ד', ובראיה לקבל מעוזיבה, אפילו פתוח לככרמלית, יראה לי שמותר להשתמש תחתיה, לפי שחודה החיצון יורד וסתום). הובאו במ"א סי' ששה ס"ק י.

וכן הוא ליקמן שם ס"ו (אם הקורה רחבה ד' טפחים, ובראיה לקבל מעוזיבה, הרי שם תקרה עליה, ואומרים פי תקרה החיצון יורד וסתום, [ומותר] להשתמש תחתיה, אף על פי שפתחה המבוואר לככרמלית).

צא ס"ק ז (הביא ב"י דברי המ"מ בשם הרשב"א ... כאן בקורס המונחת על המבוואר, שיש ג' מחיצות, ואמרין דהתקורה יורד וסתום צד הרביעי, כל שיש בו ד' טפחים ננ"ל פשוט). הרי שמצרף גם את הכותל האמצעי של מבוי.

וכען זה תירץ באליה רובה ס"ק ד (ולענ"ד לא קשה מייד, דהנתם טעמא משום מפולש לרשות הרבים ממשני צדדים, משא"כ הכא דמפולש לרשות היחיד, מהני אפילו זה נגד זה).

צב עובדות הקודש שער א סי"א (היתה רחבה ארבעה ובריאה, אפילו פתוח לככרמלית, יראה לי שמותר להשתמש תחתיה, לפי שפי התקורה יורד וסתום, וחודה החיצון סתום). הובא

במ"מ בהל' שבת פ"י' ה"א.

צג כאן ס"ק ג (צ"ע דהא בסוס"י שם"א פסק דבעינן דבוקות זו בזו). והיינו כדלקמן סי' שסא ס"ה (אם נפרצו ב' מחיצות זו נגד זו ... ונסאר ב' מחיצות שלימיות זו נגד זו, כיון שיש ביניהם פילוש וקפנדريا מפרצה זו לפרצה שכנירה, אין אומרים בהן פי תקרה יורד וסתום).

צד עירובין צד, א ד"ה בשתי (בשתי מחיצות זו נגד זו לא אמר פי תקרה יורד וסתום, דהוי מפולש).

צח עירובין פ"ט ס"ג (דבשתי מחיצות נמי מהני פי תקרה, מההייא דקאמר בפ' קמא דסוכה בההייא מודינה לך דהוי מפולש, פירוש דלא מהני פי תקרה גבי שבת במפולש ... משמעה הא בלא פילוש מהני פי תקרה בשתי מחיצות).

צו י"ח, ב (לא אמרין פי תקרה יורד וסתום ... דהוה ליה כמבוואר מפולש).

צז ד"ה מודינה (כיון דאייר פתוח נגדו, דומיא דמבוואר מפולש, ועשוי לקפנדريا לבקיעה רבבים).

וכן הוא לעיל סי' שמה בكونטרא אחרון ס"ק ב (דבקיעת רביים היינו עיין קפנדريا, כדפרש"י בסוף פ"ק דסוכה. עיין במ"ש בס"י שם"ו). ליקמן סי' שנג ס"ק א (פילוש משער לשער שהוא קפנדريا. עיין במ"ש בס"י שם"ו).

הלבות שבת שמו

צג

כח שבת ז, ב' ד"ה ואם חקק בו ד' על ד' (מהני חקיקה אפילו מופלגת מן הכלול הרבה).

צט שבת פ"א סי"א (ואפילו אם יש בו בין שפת חקק ולכודול שלשה טפחים ...) שהרשות משתמשת על ידי המחיצות, אפילו רוחקים ממנו הרבהה, קרווי רשות היחיד).

ק ס"ק יג. שהיא ההלכה שהובא לקמן (הערה קה).

וכן נפסק לעיל סי' שמה סכ"ב (לפי שענין שבת אין ציריך רק שתהא הרשות

משתמרה על ידי המחיצות, ואפילו הן רוחקות ממנה הרובה נקראת רשות היחיד). וראה שם

דאיסור הפוליש משום קפנדרא ובקיית רבים, אם כן כשייש מחיצה ג' במאצע, אע"פ שהיא מחיצה כרמלית, מכל מקום כיוון שהוסמת היא את העוברים, שוב אין כאן פילוש. אף שרחוקה היא, אין בכך כלום לעניין שבת, כמו"ש התום' צח ורא"ש צט שהביא מג"א סי' שם"ה^ג.

אבל מכל מקום אינה מצטרפת לעניין ב' מחיצות הדבוקות^ה, לפיקד שלענין פי תקרה בעין מחיצות סמכות לתקירה, כמו"ש התום' בעירובין דף צ"ד ע"ב^ז, אפילו ברוח אחת לא אמרין כו', והינו רוח אחת מרוחות דבעא בהו מחיצה, הדיבינו שם ד' לשמאן, ושתי דבוקות לרבע^ז. אבל לעניין פילוש ודאי מהני, כמו העורות קפ"ק פא), שבזה גופה ישנו שתי דעתות שם.

כא כकוشتה המ"א בס"ק ג (ואין לומר שהפתחה נחשבת למחיצה שלישית, אם כן במחיצה אחת מן הצד סי').

והינו שאם נאמר שהפתחה נחשבת למחיצה שלישית, אם כן מדובר כתוב הרמ"א "ובכלבד שלא יהיה ביניהם אסכמה שהיא רשות היחיד, כגון ... שיש לה שני מחיצות מן הצדדין שהם רוחבים ארבע, ומשקויף עליה ורחבת ארבע". הרי סגי שמחיצה (מוזה) אחת תהיה ורחבת ד', והשנייה — פחות מרווחת ד'.

וכן יקשה לפיה מה שנتابאר כאן דסגי גם במחיצה הרוחקת מהתקירה, ולפי מה שנتابאר לקמן סי' שס"ה (אומרים בו פי תקרה יורד וסתום אם נשאר שם ב' מחיצות דבוקות זו בזו), מדובר אם כן לא יספיק מה שיש לאסקופה זאת מחיצה אחת מן הצד (עובי החומה), ומהחיצה השנייה היא המחיצה הרוחקה מן האסקופה (הפנימית של החצר).

קב תוכן המענה שנتابאר לפניו:

כדי שנוכל לומר פי תקרה יותר וסתום, ישנו שני תנאים:

(א) **シיחיו מספיק מחיצות** (לשماן) — שם ד' מחיצות, ולרב — ב' מחיצות דבוקות), ועליהם התקירה.

(ב) **שלא יהיה** בו פילוש וקפנדרא.

בתנאי הראשון, ציריך שיהיו "המחיצות סמכות לתקירה", וכן התקירה אינה סמכה למחיצה האמצעית הרוחקה, ו"הדרת אינה כמחיצה גמורה".

ואילו בתנאי השני, סגי "אף שרחוקה היא", וסגי אף בدلת "הויאל ונגעלה בלילה וחוסמת היא את העוברים אז".

קג "לא חשבי הנך מחיצות לסייע לקירויו, ולימא פי תקרה, כיון דמופלג מהן ארבע. והוא הדין אפילו ברוח אחת בכלי האי גוננא לא אמרין יורד וסתום".

קד כתשי הדעות שהובאו לקמן סי' שס"ה (אומרים בה פי תקרה יורד וסתום, אפילו היא יתרה מעשר, רק שאינה במילואה. ויש אומרים שאפילו היא במילואה, אפילו נפרצו ב'

הלבות שבת שמו

דמיהני אפילו בכל הד' מחיצות לעשה שם רשות היהוד, אפילו באמצעות רשות הרבים, כמ"ש בס"י שם"הקה.

וכהאי גוונא יש לומר גם כן גבי דלתון, לפי מ"ש הרשב"א²² שהדלת מעכנת בקיעת הרבים גבי רשות הרבים בס"י שם"ד²³. אבל לפי דעת רשב"ק²⁴ וסיעתו שבמג"א שמי, ציריך לומר כמו שכחתה קייא. אבל לענין ב' דבוקות, אפשר גם הרשב"א מודה שהדלת אינה כמחיצה גמורה, הואיל ועשויה להפתח, ואני מועלת אלא לענין פילוש ובקיעת הרבים, הואיל ונענלה בלילה וחוסמת היא את העוברים או, אבל מכל מקום אינה מחיצה גמורה להתריקב, הואיל והיא פתוחה או נפתחת כל היום.

קה סעיף כב (וائف על פי שהכתלים רוחקים מחללו ג' טפחים או יותר, אין בכך כלום, לפי ממנה הרבה נקראת רשות היחי), וככלעיל (הערה ק).

קו עתה בא לבאר הלכה זו שברמ"א, לפי פירוש המ"א ס"ק ג (צ"ע דהא בסוס"י שם"א פסק דבעין דבוקות זו בזוז. ואין לומר שהפתח נחassoc למחיצה שלישיית, אם כן במחיצה אחת מן הצד שני, וצ"ע).

והיינו שהקשה איך אומרים כאן פי תקרה, כשייש ב' מחיצות זו כנגד זו (עובי החומה שמכאן ומכאן). ומדובר שהדלת שבפנים היא מחיצה שלישית, שהיא דבוקה לב' המחיצות של עובי החומה. ועל זה מקשה שוב, לפי זה היינו ציריכים להסתפק במחיצה אחת של עובי החומה שרחבה ד', שהיא דבוקה לדלת שבפנים, ומדוע הציריך הרמ"א "שתי מחיצות מן הצדדים". ונשאר בצ"ע.

ועל זה מתרץ כאן, שגם בדלת יש מקום לומר כן, שモעלת רק לענין שלא יהיה פילוש קופנדראיא, אבל לא לענין המחיצה עצמה.

קז עבודת הקודש שער ב ס"ד (הואיל ויש להז דלת נענלה בלילה, וחוסמת העוברים שם בלילות, אין זו רשות הרבים). הובא במ"מ הל' שבת פ"ז ה"י. ובמ"א סי' שד ס"ק ב. **קח** דלקמן שם ס"ד (הבא להכשיר רשות הרבים להתריר בה הטלטל, ציריך לעשות לה דלת מכאן ודלת מכאן).

קט עירובין, וב ד"ה חיבין (אלמא נעילת דלתות בעין בכל לילה, והכא קתני עשו דלת מכאן ולחי וקורה מכאן).

קי ס"ק ב (וכן משמע בר"ף ורוא"ש). והיינו מ"ש הרי"ף עירובין ב, א ורוא"ש שם פ"א ס"ח (לא מערבין אלא בדלתות מכאן ומכאן).

קיא שהדלת אינה מצטרפת לג' מחיצות של אסקופה (כסברת המ"א כאן), כי אם הכותל האמצעי של המבויא.

קיב וכען זה תירץ באליה רבא ס"ק ד, בתירוץ הב' (דף דלתות לאו מחיצה גמורה היא. שיהיא שני במחיצה אחת אצל, מכל מקום לענין זה הווי מחיצה, להתריר בזוז כנגד זה).

מחיצות זו אצל זו במילואם, ונשאר קורי עלייהם, אומרים בו פי תקרה יורד וסוטם, אם נשאר שם ב' מחיצות דבוקות זו בזוז). וככובואר בתוס' שם (шиб ברביעית לחי או פס, דאייכא שם מחיצה ... אמרין פי תקרה), ושם ד"ה ושמו אל אמר אפילו ביתר מעשר (מהני פי תקרה אפילו ביתר מעשר, כיון דאייכא שם ארבע מחיצות). והיינו כיוןograms ברוח ורביעית אין הפרצה במילואה. וככאמירין בעירובין בכ, א (הכא אייכא שם ארבע מחיצות), ופירש"י (היכר היקף דופן לכל רוח).

הלבות שבת שמו

צה

קייג עתה בא לבאר את האמור בפנים ס"ט (אם אסקופה זו ... אין בו ד' ... רשות הרבים שלנו הן אסקופת כרמלית ... ו אף אסקופה זו בטלה עצמה, ולא אצל רשות היחיד שבפניהם, הואיל ויש דלת מפסקת בינהן. ואף

ואעפ"כ קייג אינה גם כן כפרצה ממש להתייר, הויל וננעלת גם כן, או שרואה לנעל, עיין סי' שם"ד קייד. שאם היה כפרצה ממש, היה מותר לטלטל על אסקופת כל הבתים. משום חורי רשות היחידה. ועוד שפי תקרה העליונה הוא פי המשקוף^{קצטן}, אפילו אם אין התקרה מונחת על הכותל^{קצטן}, אעפ"כ הכל אחד לעניין

בזמן שהפתח פתוח אין האסקופה כלפים אלא כלוחץ, הויל והוא עשוי לחזור ולינעל). והיינו שם יש דלת מפסקת, אינה בטלת לרשות היחיד, אף בשעה שהדלת פתוחה. אבל אם אין דלת מפסקת בינהן, בטלת האסקופה אצל רשות היחיד.

ומබאר שני טעמי זהה:

(א) משום חורי רשות היחיד.

(ב) משום צירוף תקרת כתלי הבית הפנימית, אל משקוּף ומזוזות הפתח.

קיד' לקמן שם ס"ד (הבא להכשיר רשות הרבים להתייר בה הטלטל, צריך לעשות לה דלת מכאן ודלת מכאן. והוא שננעלות בלילה ... ויש אומרים שאין צריך שיהיו נועלות בלילה, רק שיהיו ראיות לנעל).

קטו' ואף שנתבאר לקמן סי' שח ס"ו (במביי הפתחות ... לכרכמלית, אסור להשתמש בין כנגד החלוי בין תחת הקורה, לפי שמדובר זה שאין בו ד' מצטרף הוא להכרמלית, ונעשה כמו שמצוין את מינו וניעורו). ואין מתירים מטעם חורי רשות היחיד.

ויתירה מזו נתבאר לקמן סי' שח סכ"א (נס哀רו בו גיופין מכאן ומכאן ... חודן הפנימי של הגיופין יורד וסתום, ומהודן הפנימית ולוחץ הוא רשות בפני עצמו, שמטעם זה אסור לטלטל מבית לאסקופה אם אין עליה משקוּף ורוחב ד'), כמו שנתבאר בסי' שם"ו). אף דמיירי במביי ובית ללא דלת.

שאני התם שהמביי והבית פתוחים לגמרי לכרכמלית. משא"כ כאן שהוא "אסקופה ... שיש לה ... מזוזות הפתח מכאן ומכאן ... וגם יש עליה משקוּף מלמעלה", הרי החلل שבינם נחשב כחרוי רשות היחיד.

וכמו בחלוון, דלקמן סי' שח ס"ב (דף הבותל מן הכותל לרשות הרבים, אם הוא למעלת מעשרה וחלוון הבית פתוח לו, מותר להשתמש עליו מן הבית דרך החלוון, מפני שהוא כחרוי רשות היחיד).

ומ"ש לקמן שם סי' שח סכ"א (שמטעם זה אסור לטלטל מבית לאסקופה אם אין עליה משקוּף ורוחב ד', כמו שנתבאר בסי' שם"ו). היינו כיון שעכ"פ בשניהם אין להתייר מטעם חורי רשות היחיד, שם — מכיוון שהם פתוחים לגמרי, וכיון שיש דלת הסוטמת.

ולכאורה נראהית הכוונה, שכיוון שיש כאן דלת העשויה לחזור ולינעל, אין האסקופה נחשבת חורי רשות היחיד. ועדין יש לעיין בזה (בחלוון דלקמן שם, ובכ"מ).

קטז' דהא מיيري כאן בבית שיש לו ד' כתלים ותקרה גבוההה, אלא שהמשקוּף אינו עולה עד לגובה התקורה שבבית (והሞוזות אין מגיעות עד רוחב כתלי הבית), ולכן אם יש דלת בינם, אין המשקוּף מצטרף לתקורת הבית (וain המזוזות מצטרפות לכתלי הבית). אבל אם ה'י

פתח ללא דלת, היינו אומרים שהכל תקרה אחת, וכי תקרה של המשקוּף יורד וסתום.

קייז' אף שתקרת הבית העליונה, אינה מונחת על הכותל שאצל הפתח (כמו המשקוּף).

הלבות שבת שמו

טומאה, כל שאין סדק מפסיקין. והוא הדין לעניין שבת, שהוא כתקרה עבה שמנעת עד אנטיפ, ומהמצוותה הן מהמצוות הבאות שהן עבות במקומות זה, ומגימות עד המזוזות ועד בכללן. ולא אמרו שדופן עקומה היא הלכה למשה מסיני^א, אלא בגובה עקבה, אבל לא בכחאי גובה עקבה. אלא ודאי משום שהדלת סותמת, ואין שם מחיצות ד'קבד:

רמב"ם הל' טומאת מטה פט"ז ה'ו (בית שנסדק גבו וכתליו ונעשה שני חלקים, והיתה הטומאה בחציו החיצון שהפתחה בו, הכלים שבחצי הפנימי כולם טהורין). משא"כ כשנוגעים זה בזה, "כל שאין סדק מפסיק", "הכל אחד לעניין טומאה", וגם הכלים שתחת חצי הפנימי של התקירה, טמאין.

קיט שכן אצל הפתחה, נעשית תקרת הבית העליונה עבה, שמנעת עד גובה הפתחה. **קב** וכן גם מצטרפות שתי המזוזות של הפתחה, אל מחיצות הבית הפנימיות, אשר כאן אצל הדלת הן עבות, שמנוגית עד מזוזות הפתחה.

כבא סוכה ו, ב (הලכה למשה מסיני, רשי"י)... דופן עקומה. טור ושו"ע סי' תרלב ס"א (פחות מ"ד אמות, כשרה, דאמרין דופן עקומה, דהינו לומר שאנו רואים כאלו הכיתול עמוק, ויחשב זה הסכך הפסל מגוף הגוף, ודבר זה הלכה למשה מסיני). והיינו שלא לומר מסבירה, שבמקום זה המחיצות הן עבות יותר (רק במקום שהלכה למשה מסיני אומרת כן).

כבב לא אמרו כן "אלא בגובה", שמחיצת הסוכה נעשית עבה בגובה, אצל התקירה, והיא דופן עקופה מהלכה למשה מסיני.

כבג שהיא נעשית עבה ברוחב, אצל המזוזות והפתחה; את זה אומרים מסבירה, אף ללא הלכה למשה מסיני.

כבד שהדלת מפרדת בין התקירה והמחיצות שבבית, לבין המזוזות והשוקף שבאסוקופה, שאין בהם רחב ד'.

וראה רשי"ט, א ד"ה באסקופה בית (לאathi נעלית דלת וxebטן למחיצה, ואפילו הוא שוקף באמצעותו... תקרת ד' לא בטללה ירידת סתימהה בנעלית דלת).

ומייריהם בשוקף ומזוזות וחבות ד', שהדלת ננעלת באמצעותו. משא"כ כאן שנעלית הדלת היא בין המשקוּף לבין התקירה העליונה, ובין המזוזות לבין מחיצות הבית שבפניהם, הדלת מפסקת ביניהן.

ומלחמת שני טעמים אלו, מסקין כן בפנים סוף ס"ט (הואיל וייש דלת מפסקת ביניהן... כלחוֹץ, הואיל והוא עשוי לחזור ולינעל).

קיח ראה משנה אהלות פ"י"א מ"א (הבית שנסדק, טומאה בחוץ, כלים שבפניהם טהורין). ופירש ר"ש (נראין הדברים שנסדק הגג על פניו כלו ונחלק לשניים, דהיינו השთא שני חלקים, והיתה טומאה בחציו החיצון שהפתחה בו, והכלים בחציו הפנימי).

רמב"ם הל' טומאת מטה פט"ז ה'ו (בית שנסדק גבו וכתליו ונעשה שני חלקים, והיתה הטומאה בחציו החיצון שהפתחה בו, הכלים שבחצי הפנימי כולם טהורין). משא"כ כשנוגעים זה בזה, "כל שאין סדק מפסיק", "הכל אחד לעניין טומאה", וגם הכלים שתחת חצי הפנימי של התקירה, טמאין.

קיט שכן אצל הפתחה, נעשית תקרת הבית העליונה עבה, שמנעת עד גובה הפתחה. **קב** וכן גם מצטרפות שתי המזוזות של הפתחה, אל מחיצות הבית הפנימיות, אשר כאן אצל הדלת הן עבות, שמנוגית עד מזוזות הפתחה.

כבא סוכה ו, ב (הლכה למשה מסיני, רשי"י)... דופן עקומה. טור ושו"ע סי' תרלב ס"א (פחות מ"ד אמות, כשרה, דאמרין דופן עקומה, דהינו לומר שאנו רואים כאלו הכיתול עמוק, ויחשב זה הסכך הפסל מגוף הגוף, ודבר זה הלכה למשה מסיני). והיינו שלא לומר מסבירה, שבמקום זה המחיצות הן עבות יותר (רק במקום שהלכה למשה מסיני אומרת כן).

כבב לא אמרו כן "אלא בגובה", שמחיצת הסוכה נעשית עבה בגובה, אצל התקירה, והיא דופן עקופה מהלכה למשה מסיני.

כבג שהיא נעשית עבה ברוחב, אצל המזוזות והפתחה; את זה אומרים מסבירה, אף ללא הלכה למשה מסיני.

כבד שהדלת מפרדת בין התקירה והמחיצות שבבית, לבין המזוזות והשוקף שבאסוקופה, שאין בהם רחב ד'.

וראה רשי"ט, א ד"ה באסקופה בית (לאathi נעלית דלת וxebטן למחיצה, ואפילו הוא שוקף באמצעותו... תקרת ד' לא בטללה ירידת סתימהה בנעלית דלת).

ומייריהם בשוקף ומזוזות וחבות ד', שהדלת ננעלת באמצעותו. משא"כ כאן שנעלית הדלת היא בין המשקוּף לבין התקירה העליונה, ובין המזוזות לבין מחיצות הבית שבפניהם, הדלת מפסקת ביניהן.

ומלחמת שני טעמים אלו, מסקין כן בפנים סוף ס"ט (הואיל וייש דלת מפסקת ביניהן... כלחוֹץ, הואיל והוא עשוי לחזור ולינעל).

הלכות שבת שמז

צז

שםז על איזה הוצאה חייב מן התורה

ובו י' סעיפים:

וה עוקר זה מניה

א מז"ה תורה אינו חייב, אלא כשבוקר חפץ מרשות היחיד ומינוו ברשות הרבים, או להפך, אבל העומד באחת משתי רשות אליהם ופטש ידו לרשות השנייה וחפץ בידו, ונטלו ממנו חבריו העומד שם, שהוא עקר מרשות זו וזה הניה ברשות השנייה, שניהם פטוריים, שנאמר מעם הארץ בעשותה, העושה את כולה ולא העושה את מקצתה, יחיד ועשה אותה חייב שנים ועשוי אותה פטוריין. אבל אסורים לעשות בן מדברי סופרים, גורה שמא יבוא כל אחד ואחד מהם לעשות מלאכה שלימה בשבת:

ב משנה ריש שבת (פשת העני את ידו לפנים, ונטל בעל הבית מתוכה, או שנתן לתוכה והוציא, שניהם פטורין. פשת בעל הבית את ידו לחוץ, ונטל העני מתוכה, או שנתן לתוכה והכניס, שניהם פטורין). גמרא צג, א (למעוטי זה עוקר וזה מניח). טור ושו"ע (מן התורה

אינו חייב אלא כשבוקר חפץ מרשות היחיד והניחו ברשות הרבים, או איפכא, אבל פשט ידו לפנים, וחפץ בידו, ונטלו חבריו העומד בפנים, או שפט ידו לחוץ, וחפץ בידו, ונטלו חבריו העומד בחוץ, שהוא עקר וזה הניה, שניהם פטוריים).

ג ויקרא ד, כז. בבריתא ג, א (עם הארץ בעשותה, העושה את כולה ולא העושה את מקצתה, יחיד ועשה אותה חייב, שנים ועשוי אותה פטורין). לבוש ס"א (שכן דרשו ר' זעיר מקראי פ"ק דשבת, מדכתייב גבי חיב החטא, מעם הארץ בעשותה, העושה את כולה חייב החטא ולא העושה מקצתה, יחיד ועשה אותה חייב, שנים ועשוי אותה פטורין).

ואם פשט ידו לחוץ ונתן חבריו חפץ לידי והכניסו, תבהיר לך מzn ס"ז (העומד בפנים ופטש ידו או אחד משאר איברו לחוץ, אפילו הן למטה מעשרה, הן מקום פטור ... ומה שאסור לו ... אף על פי שמנכיס מקום פטור לרשות היחיד ... שאסור בדברי סופרים לגורום הכנסה מרשות הרבים לרשות היחיד אפילו דרך מקום פטור). וראה העורות וביאורים תשלט ע' 35. משא"כ כאן (פטש לרשות השנייה, ונטלו חבריו העומד שם), לא הייתה הנחה במקומות פטור,odalmen שם (חפץ שהיה עלייה בתחלת ברשות זו, והושיטה לרשות ב' ... אינה חשובה הנחה להחפץ שבה), ושם נסמן (הערה מה).

ד גמרא שם (פטור אבל אסור), ופרש"י (פטור מחטאת אבל אסור בדבריהם לכתוללה). טור ושו"ע (אבל אסור לעשות בן מדברין).

והטעם שאינו אסור מן התורה מטעם חצי שיעור, נתבאר בלקוטי שיחות חי"ד ע' 13 ואילך. **ה** רשי' במשנה שם ד"ה השנייה (אבל אסור לעשות בן לכתוללה, שהוא יבואו כל אחד ואחד לעשות מלאכה שלימה בשבת).

הלבות שבת שמז

ב היה עומד באחת משתי הרשויות, ופשט ידו לרשوت חברו, ונטל החפץ מידו והוציא לרשות שעומד בו, אפילו לא הניחו בארץ, הוайл והוא מונה בידו הרי הוא כמנוח בארץ^א, שהיד נגררת אחר הגוף והגוף הוא עומד בארץ^ב (ואפילו אם הוא עומד ברשות הربים^א, יודו שהחפץ בתוכה היא למעלה מי טפחים, שהוא מקום פטור, הרי זה חייב, שכן היה משא בני קהת שבו נשאים הארון על כתפיים והוא הארון כלו למעלה מי טפחים מהארץ^ב):

לפני עור, ומסיע לעוברי עבירה

ג אבל זה שnitל החפץ ממנו פטור ומותר, משום איסור שבת, שהרי לא עשה כלום.^ג אבל אסור מן התורה, משום שמכשיל את חברו ונונן לו חפץ להוציאו מרשות לרשות, ועובד על לפני עור לא תתן מכשול^א.

(המושיא משאו למעלה מעשרה טפחים חייב, שכן משא בני קהת).
ומייריו שאף לאחר שעמד נשארה ידו למעלה מעשרה, ומכל מקום "הרי הוא כמנוח בארץ, שהיד נגרר אחר הגוף והגוף הוא עומד בארץ".
ואף דלקמן ס"ו הובאו ב' דעתות, אם חשיב מקום פטור — לגבי אחר המניה עליו. מכל מקום מודים שניהם, שלגביהם נחשב כקרען רשות הربים, כדלקמן שם (שלגביהם ... עצמו אין יד שלו נחשבת לו מקום פטור, לפי שנגררת אחר גופו העומד על קרען רשות הربים).

והאריך להוכיח כן בקונטרס אחרון ס"ק א.

*

וכל זה הוא אחרי שעמד. משא"כ כל זמן שלא נח, אין חוששים לומר שידו שלמעלה מעשרה נחשב כאילו הוא למטה בארץ, כמובן לעיל סי' שמו סי"א (ושם העראה סט), ולקמן ס"ז (והערה בט), וס"ז (והערה סז).

ד גמרא שבת ג, א (בבא דרישא פטור ומותר ...) דלא קא עביד מעשה). רמב"ם הל' שבת פ"ג ה"ז (זה העומד לא עשה כלום, שהרי נתן בידו או נטל מידו). לבוש (וחבירו העומד בפנים מותר לעשותו אפילו לכתה, מכח דין דשבת, שהרי לא עשה כלום).

יא ויקרא יט, יד. רא"ש פ"א ס"א (ואף על גב דאיכא איסורה דלפנין עור לא תתן מכשול, לא אייריןן הכא אלא באיסורי שבת, וקרי ליה פטור ומותר, כיוון דליך איסורה משום שבת). ר"ן במשנה שם ד"ה ומקשו (דכי אמרין בגמרא דהאי פטור, פטור ומותר הוא, מצד איסור שבת אמריןן, ולא דיקין באיסור דלפנין עור). טור ולבועש (שמכשיל את חברו וגורם לו

וראה לקוטי شيיחות שם ע' 15 הערכה 22 (ויש לומר שכונת אדה"ז להדגиш שגירה זו (והחששא) היא גם על מי שעושה ההנחה בלבד, והגירה היא שלא יבוא הוא עצמו לעשות מלאכה שלימה בפעם ב').

ו משנה שם (פשט העני את ידו לפנים ...) נטל מתוכה והוציא, העני חייב). טור וש"ע (פשט ידו לפנים ונטל חפץ ... והוציאו לחוץ ... חייב).

ט רמב"ם הל' שבת פ"ג ה"ב (אף על פי שלא הניח החפץ במקומות שהוא עומד בו, הוайл והוא בידו הרי הוא כמנוח בארץ). הובא במת"א ס"ק ג. ח תוס' שם ג, א ד"ה Mai טעמא (משום דברת גופו גירר).

ט רבבי אליהו שבת צב, א

הלבות שבת שמז

צט

להוציא החפץ ולבא לידי חילול שבת). מ"א ס"ק ד (אבל אסור, רקuber משומם לפני עור לא תנתן מכשול). ט"ז ס"ק א (לא משומם איסור שבת, אלא שמכשיל את חברו וגורם לו להוציא חפץ).

ליקוטים בעניין לפני עור, ראה שו"ת צמח צדק חי"ד סי' רצ.

יב בלווח התקון שבדפוס ראשון: גורם.

יג ע"ז ו, רע"ב (קעבר משומם לפני עור לא תנתן מכשול ... דקאי בתורי עברי נהרא). ופרש"י (דא לא יהיה ליה, לא מצי שקל). תוס' שבת ג, א ד"ה בבא (איפילו מيري שהיה יכול ליטלו איפילו לא היה בידו, שלא עבר משומם לפני עור). ראה"ש שם (בכח"ג דאיפילו אם לא היה נותרנו בידו היה יכול ליטלו, דהשתאlica משומם לפני עור לא תנתן מכשול). ר"ן שם (כיוון דבלאו בעל הבית יכול הוא ליטול ולהניח בקרע,לית בה משומם לפני עור). מ"א ס"ק ד (ואם הוא מונה באופן שאם איפילו לא היה בידו הי' יכול ליטלו, לא עבר אלףני עור).

יד תוס' שם (ואיפילו אי מيري בנכרי, שלא שיק לפני עור, מיהו איסור דרבנן מיהאaicא ... אם עומד בחוץ ופושט ידו לפנים, משמע אסור ליתן להדייא על מנת להוציא). ראה"ש שם (וכי תימא דהכא מيري בנכרי, שלא שיק בה לפני עור ... מכל מקום איסור דרבנןaicא ... אם היה עומד בחוץ ופושט ידו לפנים אסור, ונראה לנו על מנת להוציא).

טו סעיף ב (אם הנכרי עומד בחוץ ופושט ידו לפנים, שידוע וניכר הוא שוציא, אסור ליתן לפניו, מפני שנראה לנו על מנת להוציא). ואף שמוס-zA להනאותו ולא בשבי ישראלי, מכל מקום כיוון שדבר זה שהוא מוציא נותרנו לו היישראלי שלו אסור, מטעם שנتابאר בס"י ש"ז). ובכ"י שוז ס"ה (אסור לשישראל לומר לו טול כלים אלו או חפץ זה ועשה בו מלאכתך בשבת ... כיוון שאומר לו לעשות מלאכה בשלו, הרי זה נראה כשלוחו, אף שהוא מתחזין במלאכתו להנאת עצמו).

ואיפילו אין החפץ של היישראלי, רק של הנכרי, גם בזה אסור, מטעם שנتابאר לעיל סי' שכה ס"ג (אם הנכרי עומד בחוץ ופושט ידו לפנים, אסור ליתן לפניו, איפילו חפצים שלו, מפני מראית העין, שהרוואה שישראל נותן לו סבוך שהוא חפץ של ישראלי).

טעם שלישי לאיסור נתבאר לעיל סי' רמו ס"ד (ויש חולקין על כל זה ואומרים, שאיפילו בעיר המערבית, ואיפילו הנכרי דר גם כן במקומות המערבי, אסור להשאילו בשבת, או איפילו בערב שבת כל שאינו יוצא מפתח ביתו מבעוד יום, לפי שהרוואה אותו יוצא מבית ישראל בשבת וחפץ ישראל בידו, יאמר שマー לו חפץ זה בשבת).

טעם רביעי לאיסור מסייע לנכרי לעשות מלאכה, נתבאר לעיל סי' שם ס"ב (משמעות אין בו ממש ... אלא שהחכמים גזו עליו, גזורה שמא יבא לעשותות בעצמו).

ובהערות שם ושם נתבארה כל אחת מגזרות אלו שגזרו חכמים. טז משנה GITIN סא, א (שאין מחזיקין ידי עברי עבירה). בריתא בע"ז נה, ב (שאסור לסייעידי עברי עבירה).

תוס' שם (מכל מקום איסור דרבנן מיהאaicא, שחיבר להפרישו מאיסור). ראה"ש שם (דמלל מקום איסורא דרבנןaicא ... שלא יסייע לו). ר"ן שם (מכל מקום מדרבןן מיהא אסור ...

ואם החפץ היה מונה בעניין שאף אם לא היה נותרנו לו היה יכול ליטלו בעצמו, אין עובר על לפני עור מן התורה. אבל מדברי סופרים אסור ליתנו לו, איפילו הוא נכרי, ואיפילו בכרמלית, כמו שנتابאר בס"י שכ"ה^{טז}, מטעם שנتابאר שם.

ובישראל יש עוד איסור מדברי סופרים, מפני שמשיע לעובי עבירה^{טז}. וכך אסור להוישט

הלבות שבת שמו

לומרין דבר אסור, אפילו יכול המומר ליטלו בעצמו^ח:

ד' וכן אסור להשאיל כל מלאכה בשבת לישראל החשוד לעשות מלאכה בשבת, אפילו הוא כל המצוי לו לשאול במקום אחר. ואם יש תחלות שעשו בו מלאכת יותר, מותר להשאילו, אם הוא כל המצוי. אבל אם אין מצוי, אסור להשאילו לו, אלא אם כן יש בו משום דרכי שלום. אבל אם אין לתחולות שעשו בו מלאכת היתר, אסור להשאילו לו אפילו במקום שיש בו משום דרכי שלום.^ט

למכור להם דברים השנויים לעובודתם, הינו דוקא אם אין להם אחרים כיווץ בו, או שלא יוכל לקנות במקום אחר, אבל אם יכולים לקנות במקום אחר, מותר למוכר להם כל דבר. ויש מהMRIין. ונגנו להקל כסבירה הראשונה, וכל בעל נפש יחמיר לעצמו. ש"ך שם ס"ק ו' (לפנ"ד נראת דלא פלייגי, דכו"ע מודים ... בישראל שהוא חייב להפרישו מאיסור). וראה דוגמ' מרובה שם.

יט ההלכות שבסעיף שלפנינו אין קשורות למלאכת הוצאה. אבל כיוון שנזכר האיסור לסייע לידי עובי עבירה, מסכם את ההלכות שבאסור זה.

כ' מ"א ס"ק ד' (ואסור להשאיל לאדם כל מלאכה, אם הוא חשוד לעשות מלאכה בשבת, אם לא שיש לתחולות שעשו בה מלאכת היתר. ודוקא בדבר המצוי, אבל בדבר שאינו מצוי אסור. אם לא מפני דרכי שלום. עי' בגיטין דף ס"א, ובתוספות).

והוא דעתן בגיטין שם (שאלת אשה לחברתה החשודה על השבייעת, נפה וכברה וריחים ותנוור ... אשת חבר מושא לאשת עם הארץ נפה וכברה ... וכולן לא אמרו אלא מפני דרכי שלום).

ובתוס' שם ד"ה מחלוקת (וקשה לר"ת, ותיפוקליה דהוה שרי מושם דאין כל מיתלי בתבואה של היתר, כדאשכחן במסכת שביעית בפ"ה (מ"ח) בית שמאי אומרים לא ימכור לו פרה החורשת שביעית, ובית הלל מתירין, מפני שככל לשוחטה. עוד תנן התם (מ"ו) אלו כלים שאין האומן רשיין למכורם שביעית, מחורישה וכלי העול וכו', וזה הכלל כל שימושו מיוחדת לעבירה אסור, לאיסור ולהיתר מותר. וליכא למימר דהתם נמי לא שרי אלא מפני דרכי שלום, דבמכך לא שייך דרכי שלום ... ואומר ר'ת, דהכא בידוע שאין לה אלא פירות שביעית, הילך אי לאו משום דרכי שלום הוה אסור ... וכן משמע בירושלמי (גיטין פ"ה ה"י) דקאמר אני אומר נפה לספור בה מעות, כברה לכבר בו חול, ריחים לטחון בו סמןין, תנור לטמן בו אונין של פשתן, משמע דמיירי דין לו תבואה של היתר למיתלי בה. וההיא דירושלמי לא הוה תלייה גמורה כפורה לשחיטה, דאם כן بلا דרכי שלום נמי הוה שרי).

והיינו שכדי להתייר להשאיל כל מלאכה לישראל החשוד, צריך שני תנאים:

(א) "יש לתחולות שעשו בו מלאכת היתר".

ואיך יסייעו בידים). הובא במא"א שם.

וכן הוא לקמן הלכות גזילה וגנבה ס"ג (אסור לכל אדם לסייעו ... מסייע עובי עבירה, ואין צורך לומר שאסור לסייע לגזין או לנגב בשום דבר החיריך להם לרשעתם).

יז חוס' ע"ז ו, ב' ד"ה מנין (אסור להושיט למומרים לעובודת כוכבים דבר איסור). מ"א שם (וכתבו החtos' שם דאיסור להושיט למומרים דבר איסור).

יח רמ"א יו"ד סי' קנא ס"א יש אומרים, הוא דאיסור

הלכות שבת שמז

קא

(ב) "הוא כל' המצווי", או
"יש בו משום דברי שלום".
כא שבת פט, א (אמר ליה היה
לך לעוזני). ופרש"י (לומר
תצלח מלאכתך).

כב משנה גיטין סא, א
(ומחזקין ידי נקרים
בשביעית ... מפני דברי
שלום). גمرا שם סב, א
(חזקין ידי עכו"ם בשביעית
... למירא لهו אחוזקו
(כשאומרים לעושי מלאכה
העוכרים עליהם החזקה ידים),
רש"י בעלמא, כי הא דרב
יהוד אמר لهו אחוזקו, רב
שת אמר لهו אשורתא (אף
הוא לשון חיזוק, רש"י).

כג משנה שם (ומחזקין ידי
נכרים בשביעית, אבל לא
ידי ישראל). מ"א שם (דריך ארץ
לומר לאדם שעוסק במלאכה
תצלח מלאכתך (שבת דף פ"ט).
ואפלו לעכו"ם. אבל מי
שעוסק במלאכת איסור, אסור

וכן מי שעוסק במלאכת איסור, אסור לומר לו
תצלח מלאכתך, אף על פי שדרך ארץ לומר כן
לכל שעסוק במלאכתך, ואפלו לעכו"ם משום דברי
שלום כב, מכל מקום לישראל אסור, משום שמהזיק
ידי עובי עבורה כב:

ה כשבשת ידו לרשות שנייה וחפץ בידו והנינה
ביד חבירו העומד שם, הוא חייב שעשה
עקריה והנינה, וחבירו פטור כד ומותר משום איסור
שבת. ואסור מדברי סופרים, אפלו בכרמלית,
משום שמייע לעובי עבורה כב:

המניח על חבירו למעלה מי'

ו ואם הוא עומד ברשות היחיד וחבירו ברשות
הרבים, והנינה התפוץ ביד חבירו, והוא גבולה
למעלה מעשרה, שהוא מקום פטור, שניהם
פטורים כב. שאף שלגבוי חבירו עצמו אין יד שלו
נחשבת לו מקום פטור, לפי שנגררת אחר גופה
ה עומד על קרקע רשות הרבים כמו שתבארכי,

ולומר לו כך (גיטין ספ"ה).

כד משנה שם שבת ב, א (פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעל הבית ... העני
חייב ובבעל הבית פטור. פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני ... בעל
הבית חייב והעני פטור). טור ושו"ע (ואם פשט ידו לפנים וחפץ בידו והנינה לתוך יד חבירו
ה עומד בפנים ... הוא חייב וחבירו פטור ... והוא הדין להוציא ידו לחוץ והנינה ביד חבירו
ה עומד בחוץ ... שה עומד בפנים חייב שהוא עקר והנינה, וה עומד בחוץ פטור).

כח כמברואר לעיל לעיל ס"ג-ד, ושם נסמן.

אללא שלעל שם מيري שהשני נטל החפץ מידו, שאז אסור לפעמים מן התורה, מטעם לפני
עור. משא"כ כאן, שהוא לא קיבל החפץ בידו עד שהשני כבר עשה את המלאכה, אם כן אין
בזה אישור לפני עור, אלא אסור לקבלו בידו מדברי סופרים "משום שמייע לעובי עבירה".
כו ירושלמי שבת פ"א ה"א (רב יהודה בשם שמואל, והוא שתהא ידו של עני בתוך שעשרה
לקרקע). תוס' שבת דף ה, א ד"ה כאן (דמתניתין מيري למטה מי ...) דכל למעלה מי' הו
מקום פטור, ולא מהיב לכו"ע). רשב"א שם ד"ה הא דאמירין (ועוד דגرسין בירושלמי העני
חייב, אמר רב יהודה בשם שמואל והוא שתהיה ידו של עני בתוך עשרה לקרקע). מ"מ היל'
שבת פ"ג ה"ב (ובירושלמי מפרש שאין חייב בבעל הבית אלא כשידו של עני תוך י' לרשות
הרבים, ולזה נראה שהפסחים הרשב"א ז"ל). הובא במ"א ס"ק ה.

כז לעיל סעיף ב.

הלבות שבת שמו

מכל מקום לגביו אדם אחר גם גופו הוא מקום פטור למעלה מעשרה^๔.

אבל מכל מקום אסורים לעשות כן מדברי סופרים, אלא אם כן חברו מוליך החפץ דרך מעלה מעשרה ומניחו במקום פטור הגבוה למעלה מעשרה^๕. אבל אם מניחו בארץ הרי נעשית על ידי שניהם הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים דרך מקום פטור, ויש בו איסור מדברי סופרים, אפילו בכרמלית, כמו"ש בס"י שם"ז.

ואנו אם מניחו במקום פטור שהוא למטה מעשרה, הרי נעשה על ידי שניהם טلطול מרשות היחיד למקומות פטור דרך אויר רשות הרבים^{יא}, ואפשר שיש בו גם כן איסור של דבריהם^{יב}, כמו

ואנו אם מניחו בתוך ידו של בעל הבית, יש חיוב אף שיד העני היא למעלה מעשרה).

כט של ידי שניהם נעשה טلطול מרשות היחיד למקומות פטור דרך מקום פטור (יד העומד בחוץ של מעלה מעשרה).

ואף שלגבי העומד בחוץ אין ידו נחשבת לו מקום פטור, אלא רשות הרבים, והרי איסור לטلطול מרשות היחיד למקומות פטור דרך רשות הרבים, כדלקמן בסמוך (הרי נעשה על ידי שניהם טلطול מרשות היחיד למקומות פטור דרך אויר רשות הרבים, ואפשר שיש בו גם כן איסור של דבריהם).

מכל מקום לעניין איסור העברה מרשות היחיד למקומות פטור דרך אויר רשות הרבים, אין חוששים לומר שידו הפושאה למעלה מעשרה כאילו היא בארץ, כמובואר לעיל ס"ב (והערכה ט, ולקמן ס"ז) (והערכה סו), ולעיל ס"י samo סי"א (שם הערכה סט). וראה זכרון יוסף אות רב. ל סעיף ב-ג' (אסור לעשות כן מדברי סופרים, אפילו על ידי שניים, כגון אחד עומד ברשות היחיד ונוטל משם החפץ ומניחו במקומות פטור, והעומד ברשות הרבים נוטל, מפני שמלול באיסורי שבת לגROOM לכתחלה הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים, או להפך, וגזרה שמא יבואו להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, או להפך, ללא הנחה במקומות פטור ביניים ...).

לא לא מيري כאן, שהוליך ידו למעלה מעשרה והניחו במקומות פטור (שאו לא העבירו דרך אויר רשות הרבים), אלא שהוליכו ברגליו (כدلעיל בסמוך "מוליך החפץ", וכדלקמן בסמוך "כשעקר גופו לכלת הרי עקר החפץ מרשות הרבים"), ואם כן העבירו "דרך אויר רשות הרבים".

לב כدلעיל ס"י samo ס"ד (ולדברי הכל אסור להוציא מרשות היחיד למקומות פטור, אפילו דרך רשותה של דבריהם, כגון כרמלית או חצר שאינה מעורבת, אפילו בלי הנחה ביניים, כמו שאסרו מרשות היחיד לרשות היחיד דרך כרמלית).

כח רשב"א שם (דהומזיא למעלה או המעביר למעלה מעשרה דחיב, על רחין דוקא באדם אחד שעמד לפוש, דעקרת גופו והנחת גופו בעקירת החפץ והנחת החפץ דמי, ומשום דגמראין לה ממשא בני קהת).

וכל זה בעומד בחוץ (ברשות הרבים) וידו למעלה מעשרה. משא"כ בעומד בפנים (ברשות היחיד) וידו למעלה מעשרה, והעומד בחוץ הניח החפץ על ידו בפנים, ודאי חיב לדברי הכל, כאמור בחידושים חמץ צדק לב, גיד (וכאשר כתבתי כן דעת אוזמור ניע, בשו"ע סי' שמ"ז ס"ב וס"ו, לגבי פשוט העני את ידו לפנים ותונן לתוך ידו של בעל הבית, יש חיוב אף שיד העני היא למעלה מעשרה).

כט של ידי שניהם נעשה טلطול מרשות היחיד למקומות פטור דרך מקום פטור (יד העומד בחוץ של מעלה מעשרה).

הלבות שבת שמו

קג

אלא שכאן הוא על ידי שנים, שהראשון עקר מרשות היחיד והנinth במקומ פטור, והשני עקר ממוקם פטור והעבירו דרכ אויר רשות הרבים למקומות פטור, מכל מקום לאפשר שיש בזה גם כן איסור של דבריהם". וראה נתיבות שבת פ"ז הערכה ס.

לג ל�מן ס"ח (זהירות מרשות היחיד לרשות היחיד והנinth הרבים באמצעות פטור, כיוון שלא היה הנחה ברשות הרבים,

אבל אסור מדברי סופרים, גורה שמא יבא לעשות הנחה ברשות הרבים. ואפלו דרכ כרמלית אסור).

לד משא"כ אם רק הוליכו בידו (ולא "עקר גופו ללכת"), כי بما שהוליכו בידו (ולא עקר החפץ למקום אחר), לא הייתה כאן עקירה.

ההפרש בין עקר וגלוי (דהוי עקירה והנחה) לבין הוליכו בידו (دلא הו עקירה והנחה), נtabאר ל�מן ס"ז (והערה נ).

וההלכה שאף אם הניחו חבירו עליו, ואחר כך הוליכו בידו, אינה נחשבת עקירה והנחה, נתבאר ל�מן שם (והערה נ).

לה בקונטראס אחרון סוף ס"ק א נתבאר, שלדעת התוס' בעיובין (לג, א), אפשר שגם גם לגבי עצמו נחשבכאן מקום פטור, כיוון שהונהג עליו מקום אחר. ולפי זה יוצא, שגם אם יוליכנה אחר כך לרשות היחיד יהיו פטור. וכן נתבאר בזוכרו יוסף אותן ר' לפ' מה שביאר בקונטראס אחרון לדעת התוס' ... נראה לכואיה לדאין איסור בזה).

ואף "שכשעקר גופו ללכת הרי החפץ מרשות הרבים".

מכל מקום כיוון שהחפץ הונח עליו מקום אחר, ונחשב מקום פטור, הרי כשעוקר אחר כך גופו ללכת, איןו עוקר את החפץ מרשות הרבים, אלא מקום פטור. וכמباואר בקונטראס אחרון סוף ס"ק א (לפי דעת התוספות, אין צורך ליוזהר מי שהחשיך, להניח כיiso על גבי בהמתו כשהיא מחלת כו', אם היא גבוהה עשרה), ונתבאר שם (הערה קכח).

לו תוס' ר"י שבת קב, א ד"ה כיוון (ואם פשט בעל הבית ונתן לתוך ידו של עני, אף על פי שבואה ידו עשרה, או שם על כתיפו של עני, חייב, לכל גופו של עני ...) כאילו נח על גבי קרקע דמי). הובא ברשכ"א שם (איכא מרבותא דכתבו דמתניתין אפילו למעלת מעשרה היא, ואף על גב דלמעלת מעשרה ברשות הרבים מקום פטור הוא, כיוון דקיים לנו (צז, א) המוציא משוי למעלת מעשרה חייב, וכן המעביר ברשות הרבים למעלת מעשרה חייב,anca נמי, אף על פי שיידו של עני למעלת מעשרה, הנתון לתוכה כאילו נותן ברשות הרבים. ריטב"א עירובין לג, א ד"ה ס"ה והוא (תירץ הר"מ ב"ר שניואר ז"ל ...) דלא שייך מקום פטור בדבר שהוא מונח בגופו של אדם או בידין, שרגליו בארץ, כי מה שמנוח בידו או בגופו למעלת הרבי הוא כמוונה למטה בין וגליו ... ולא עשו למעלת מעשרה ברשות הרבים שהיא מקום פטור, אלא במא שאינו ביד אדם ... ושיטה זו היא המחוורת בעיני יותר). מ"מ שם (ויש חולקים).

הובא במא שם.

במטלטל מרשות היחיד לרשות היחיד דרך אויר רשות הרבים, כמו שיתבאר גג.

ואם מוליכ[ם] דרך מעלה מעשרה לאיזו רשות היחיד, הרי זה חייב מן התורה, שהרי לגבי עצמו אין ידו נחשבת לו מקום פטור, שהוא גוררת אחר גופו, וכשעקר גופו ללכת גג, הרי עקר החפץ מרשות הרבים והנinth אחר כך ברשות היחיד גג.

ויש אומרים גג שגם לגבי אחרים אין ידו או שאר

הלבות שבת שמו

גופו נחשים מקום פטור, כמו שאין נחשים לגבי עצמו, וכן שאר בעלי חיים¹² אינם מקום פטור אפילו הם גבויים מעשרה, אלא הרי הם בקרקע רשות הרבים שהם עומדים עליה. וכן אם עומדים על גבי דבר שהוא כרמלית ברשות הרכבים, או בכרמלית ממש, הרי הם כרמלית, אפילו הם גבויים הרבה.

אבל אם עומדים על גבי דבר שהוא מקום פטור, הם מקום פטור לדבריו הכללי:

דין ידו הפשטה לרשות אחרית
וז העומד בפנים, ופשת ידו או אחד משאר איבריו יט
לחוץ, אפילו הן למטה מעשרה, הן מקום פטור
פשטה לרשות הרבים לא הויא כרשות הרכבים, דברת גוףו גרייר).

ול' תוס' ר"ד שם (שאין חשוב רשות אלא מידי דלא ניד, דהינו הקrukע, אבל בעלי חיים לא רשות נינהו, משום דנייד, וכל מקום שעומד האדם הוא בטל אצל אותו הרשות, אם עומד ברשות הרכבים דינו כרשות הרכבים).

וראה גם קונטרס אהרון ס"ק א (اع"ג דסתם בהמה גבוהה י' טפחים).

לח תוס' זפ' ח, א ד"ה בגמא (וגמא שהיתה כרמלית או מקום פטור, כיוון שהוא שם, ידו שהיא שגפו שם, ידו שהוא פשטה לרשות הרבים לא הויא כרשות הרכבים, דברת גוףו גרייר).

לט יתבאר לקמן (הערה נב).

מ' בגמרא שבת צב, א' (איתמר המוציא פירות לרשות הרכבים, אבי אמר ביד חייב (משיצאו הפירות, ואע"פ שגופו ברשות היחיד, ולא אמרין אגד גופו שםיה אגד, ריש"י), בכללי פטור (כל זמן שיש קצת הכללי בabitu, ריש"י), ורבא אמר, ביד פטור (דאגד גופו שםיה אגד, ידו בתדר גוףו גרייר, ריש"י) בכללי חייב).

ומקשין שם לענין כל' (ורמי דאבי אדabiי ורמי דרבה אדרבא), ומתרצת הגמרא (אייפוך). ופירש מ' מ' הל' שבת פ"ג ה"ז (ויש מי שפירש, אייפוך הכללי בלבד הוא דምפרש, אבל יד כדקיי קאי, דאבי אמר בין ביד בין בכללי חייב, ורבא אמר בין ביד בין בכללי פטור, וכייל' כרבא), שבין בגופו ובין בכללי אמרין דשםיה אגד, שנגרא ונחשב מקום פטור.

רש"י עירובין צט, א ד"ה רישא רבנן (שותה עביד עקירה והנחה בחדר רשותא, דהא ברשות שהוא שותה בה פיו עומד, ובפיו הן נחין מיד), לפירוש הרוא"ש עירובין פ"י ס"ו (ופירוש ריש"י ... דהא ברשות שהוא שותה בו, פיו עומד, ובפיו נחין מיד. ואף על פ' שהן חזורין ונבלעין במעיו, אין חשש, הואיל ונחחו בפיו שהוא מקום פטור), ותוס' שם כ, א ד"ה לא (ופרש"י תירץ לקמן ... דמשקין נחין בתוך פיו, שהוא מקום פטור. ואע"ג דחוורין ונבלעין, אין לחוש, הואיל ונחחו במקום פטור). הרי שגם לדעת רש"י קייל' דאגד יד שםיה אגד, והוא הפשטה לרשות אחרת היא מקום פטור.

[בנוסך זה הובאו לקמן (הערה מה) ציונים, שלפומם ריחטא לא נראה הקשר להאמור שם, אלא להאמור כאן — לבאר הדעה שלפנינו, דאגד יד שםיה אגד, והוא הפשטה היא מקום פטור:]

מ"א סי' ש"ל ס"ק ב (כיוון שנתנן בפיו הוי מקום פטור, כיוון שהוא אחר ופיו במקום אחר).

וכבר הובאה לעיל גירסת ופירוש הגמara לדעה זו, לפי האמור במגיד משנה. ועתה יובאו שני אופנים נוספים בבייאור הגמara לדעה זו:

(א) באמת נקטין כגירסה שבגמרא שלנו (צב, א), כפי שיזבא לקמן (הערה נא), שאבי

הלבות שבת שמו

קה

סובר אגד יד שמייה אגד (וידו הפשוטה היא מקום פטור), ורבה סובר אגד יד לאו שמייה אגד (וידו הפשוטה היא כשרשות היחיד שנמצאת בה). אלא דק"ייל כאבוי צב, א (ביד פטור), ופרש"י (דאגד גופו שמייה אגד, דידו בתר גופו גרייר). ולמרות הכלל דהילכתא כרבא נגד אביי, מכל מקום הכא קי"יל כאבוי, וכבר אמרו ה ע"א (הא בעין הנחה על גבי מקום ד' ולילכא ... אלא אמר ר' אבاهו כגון שלשלל ידו למטה מג' וקובלה). ופירשו התוס' שם ד"ה גגון (וקסביר רבוי אבاهו דאגד יד שמייה אגד).

(ב) אי נמי כרבא (שכשידי הפשוטה היא למטה מג') הווי הנחה ברשות הרבים, ומכל מקום גם הוא מודה שלמעלה מג' הווי ידו מקום פטור), לפי פר"ז בתוס' שם צב, א ד"ה התם (ווריי מפרש התם למעלה מג'), ואית לנ למייר דשמייה אגד, כדאמר בפ"ק (דף ג.) דידו בתר גיפו גרייר, הכא למטה מג' דלאו שמייה אגד).

*

שיטה זו, שידי הפשוטה לרשות אחרת היא מקום פטור, הובאה גם ללקמן סי' שנ ס"ב (ואף על פי שעורך המים מרשות זו ושותה אותן ונכנסים למעיו שם ברשות זו, לשם Nutzungו הנחנן, ונמצא מוציא מרשות לרשות. אין בכך כלום, כיון שכבר הנה המים מעט לפני קודם שנכנסו למינו, וכיו שהוא עומד ברשות זו והוא בראות האחרת, וכמ"ש בסימן שם"ז שיש סוברים כן).

וכל זה הוא לעניין ידו הפשוטה לרשות אחרת, משא"כ לעניין כל', מודרים שתי הדעות דק"ייל אגד כל' שמייה אגד, והמושcia כל' פירות לרשות הרבים, "כל זמן שיש מקצת הכללי בביתו", אינו חייב, וכננסק ברומב"ם פ"יב הי"א (קוופה שהיא מלאה חפצים, אפילו מלאה חרול, והוזיא רובה מרשות זו לרשות זו, פטור, עד שיוציא את כל הקופה, וכן כל הדומה לה), ובמ"מ שם ר' יוחנן אמר אפילו מלאה חרול פטור, אלמא קסביר אגד כל' שמייה אגד. ואמרו שם דרבא סבירא ליה ר' יוחנן, ואבוי חזקיה. ולפיכך פסק רבניו ר' יוחנן ורבא).

אבל מכל מקום אסור מדרובנן, כמו גבי יד, שיתבאר ללקמן סי' שמח ס"א (שבער על דבריהם, ועשה עקירה מרשות היחיד לרשות הרבים, או לכרכמלית). וראה גם ללקמן (הערה נא). מא הינו שתתי הדיעות שבעוף הקודם (לענין ידו הפשוטה למעלה מעשרה), מודרים כאן שאיןו כרשות שעומד בו, אלא מקום פטור.

אם מנם ללקמן בסמוך יתבאר, שגם ייש אמורים שידי כרשות הרבים, מב משנה עירובין צח, ב (עומד אדם ברשות היחיד ומטלטל ברשות הרבים, ברשות הרבים ומטלטל ברשות היחיד).

וכן הוא ללקמן סי' שנ ס"א (עומד אדם ברשות היחיד ומוציא ידו לרשות הרבים ומטלטל שם חפצים, שנוטלן מכאן וממניחן כאן).

שכן הוא לפיקת הדיעות שלפנינו (שידי הפשוטה לרשות הרבים היא כרשות הרבים, או כמקום פטור), כיון שעכ"פ אינו כרשות שהוא עומד בו (שאין ידו גורתה אחר גופו להיות לרשות היחיד כמותו).

mag שבת ג, ב (אמר אביי פשיטה לי ידו של אדם (הפשוטה לרשות אחרת, רשיי) אינה (נזרקת אחר גופו לגמרי להיות כרשות שהוא עומד בה, רשיי) לא כרשות הרבים ולא כרשות היחיד (בין שהוא רשות היחיד בין שהוא רשות הרבים, רשיי)).

הלבות שבת שמו

מוחלקות. וגם איןנו כרשות הרבים שהוא בתוכה, הואיל ואנודה בגנוו העומד ברשות היחיד, לפיכך הוא מקום פטור.

(ומה שאסור לו^ז, ואפילו לאחרמה, ליתן חפץ לידו מרשות הרבים שיכניסנו לרשות היחיד, אף על פי שמכנים מקום פטור לרשות היחיד. איסור זה הוא משום גזירה שמא יבא לעשות בעצמו עקירה מרשות הרבים והנחה ברשות היחיד^{זי}, שאסור מדברי סופרים לנורם הכנסתה מרשות הרבים לרשות היחיד, אפילו דרך מקום פטור, כמו שנתבאר בס"י שם^{זט}).

אבל אם יצא חפץ בידו מרשות היחיד, אפילו אם נחה ידו תחלת באור רשות הרבים, אין זו רשות היחיד (בשל הנסיבות לרשות הרבים, שאז הו הנחה במקום פטור, ואחר כך יוכנסנו לרשות היחיד. וראה ארץ צבי ע"מ שבת ג, א).

ומודיע אם כן תנן בריש מכליתין (פשט בעל הבית את ידו לחוץ ... נתן לתוכה, והכנסיש שניהם פטורין), ובגמרא ג, א (פטור אבל אסור). מוש"י שבת ו, א ד"ה ובלבד (דרמול באיסורי שבת לכתלה, לגזור הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים, וגזרה דילמא ATI לאקווי ולאפוקי להדייא מרשות היחיד לרשות הרבים). Tos' עירובין כ, א ד"ה לא (אם רמנן ובלבד שלא יהליפו, התם גוזרין דילמא ATI לאפוקי בהדייא). ס' התרומה סוסי ריד (דילמא יביאו החפץ מרשות הרבים לרשות היחיד דרך אותו מקום פטור ללא הנחה שם באמצעותו, ואם כן יהיה חייב). מ"ז סעיף ב' אבל אסור לעשות כן מדברי סופרים ... גוזה שמא יבואו להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים או להפוך ללא הנחה במקום פטור בינוויים).

כבר נתבאר לעיל ס"א, שאפילו לא הייתה הנחה ביןתיים במקום פטור, "שניהם פטורים, שנאמר עם הארץ בעשotta העושה את כולה ולא העושה את מקצתה יחיד ועשה אותה חייב שנים ועשו אותה פטורין, אבל אסור לעשות כן מדברי סופרים גוזה שמא יבוא כל אחד ואחד מהם לעשות מלאכה שלימה בשבת".

וכאן מוסיף, שאף אם היו שני הטעמים להיתר: (א) שנים שעשוואה. (ב) היה הנחה במקום פטור. והיינו שהעומד בפניהם הניס החפץ במקום פטור לרשות היחיד (CKEROSHTIT RAK'AH במשנה עירובין פ"י מ"ו, ונשאר בצע"ג). מכל מקום עדין אסור מאותה גזרה, שמא יבוא להוציאו בעצםו ללא הנחה במקום פטור בינוויים.

ואפילו כשייש שלושה טעמים להיתר: (א) הכנסתה מכרכלית לרשות היחיד, (ב) על ידי שנים, (ג) על ידי הנחה במקום פטור, גם בזיה יש להחמיר, כדלקמן בסמוך (והרי נעשית כאן על ידי שלשתן הוצאה מרשות היחיד לכרכלית דרך מקום פטור, ויש אוסרים בזיה, ויש להחמיר בדבריהם).

מד אף שיתבאר בסמוך "שהנחה על היד אינה חשובה הנחה אלא לחפץ שהונח עליה מקום אחר", מכל מקום יכול ליקח החפץ בידו מרשות הרבים ולתת מידו זאת לידי אחרת, שאז תהיה הנחה במקום פטור, כמובן בתוס' עירובין כ, א ד"ה לא (אכתי אפשר דלאathi לידי חיבחחטא, כגון שתן מידו זאת לידי אחרת). שם לג, א ד"ה והא וניח על ידו או על חיפוי מעלה מי), דאו הו הנחה במקום פטור, ואחר כך יוכנסנו לרשות היחיד. וראה ארץ צבי מה וכן יכול העני להניח החפץ ביד בעל הבית הפיטה לרשות הרבים, שאז הו הנחה במקום פטור, ואחר כך יוכנסנו לרשות היחיד. ע"מ שבת ג, א.

מה וכן יכול העני להניח החפץ ביד בעל הבית הפיטה לרשות הרבים, שאז הו הנחה יוכנסנו לרשות היחיד.

מה תוס' שם (دلא חשיב הנחה במקום פטור אלא בדבר שהוא נוטל מקומו, אבל החטם שהכלי נח מלאיו לא חשיב הנחה במקום פטור). ראה"ש עירובין פ"י ס"ו (דעתם לא חשיב הנחה הפירות בידי כמנוחין במקום פטור, כיון שלא נתן החפץ לידי ממקום אחר אחורי שהוציאה לרשות הרבים).

הובאו בקונטרס אחרון סוף ס"ק א' (וכהאי גוונא מבואר ברא"ש שם, והביאוهو בתוס' ברף כ' לענין שהוא במקום אחד ופיו או ידו במקום אחר, דלא חשיבה הנחה במקום פטור אלא אם כן הונה שם ממקום אחר).

מ"א סי' ש"ל ס"ק ב (וקשה דגבי ידו נמי נימא הכל, אם מושיטה לחוץ נעשה מקום פטור, וכשמניח החפץ ברשות הרבים לפטור. ויש לומר דהתם לא הניח הכליל לידי ממקום אחר, אחורי שהוציאו לרשות הרבים ... עיין ברא"ש).

ואין הכל נמי, אם יתן מידו זאת לידי אחרת, ואחר כך יניח ברשות הרבים, לא יהא חייב, כמובואר בתוס' שם (אכתי אפשר דלא ATI לידי חיוב חטא, כגון שתן מידו זאת לידי אחרת. והובא לקמן סי' שנ בקונטרס אחרון ס"ק ב (ועהURA כב). המשך ציון זה, ראה לעיל הערת מ].

*

וכל זה בידו הפשיטה לרשות אחרת. משא"כ בעומד במקום פטור ומעבירו דרך עליון, נתבאר לעיל סי' שמו ס"ב (העומד במקום פטור, ונוטל חפץ מרשות היחיד, או מיד מי שעומד ברשות היחיד, ונותנו ברשות הרבים, או ביד העומד ברשות הרבים, או להפך ... אם נהנה ידו שם קצת, פטור).

וכן כשבועמדת בכרמלית, אף שידיה למלחה מעשרה, כדלקמן בסמוך (תעומוד אחת לפוש בעור התינוק על ידיה, והרי זה/callo הניחתו בארץ).

מט כדלקמן סי' שמט ס"ג (המעביר ד' אמות ברשות הרבים, אין חיב אלא אם כן העביר בהילכה אחת, אבל אם עמד בתוך ד' אמות, וחזר והלך, פטור ... כשבועמד לפוש), ושם נסמן.

ג עי' דף ג ע"א בגמרה (בעי מיניה רב מרבי, הטעינו חבירו ואוכלין ומשקין והוציאן לחוץ, מהו, עקירת גופו בעקירת חפץ ממוקומו דמי ומחייב, או דילמא לא. אמר ליה חיב, ואין דומה לידי, מאי טעםא גופו נ Nich ידו לא נ Nich), ורא"ש ס"ב (פירוש, דאמר במתניתין פשוט העני את ידו לפנים ונתן בעל הבית לתוכה והוציא העני פטור, ולא אמר עקירת היד בעקירת חפץ דמי, Mai טעמא, ידו לא נ Nich על גבי קרקע, הילך לא חשיב עקירתו בעקירת חפץ. ולא דמי

השובה הנחה במקום פטור, ואם אחר כך הניה החפץ ברשות הרבים חיב. לפי שהנחה על היד אינה חשובה הנחה אלא לחפץ שהונח עליה במקום אחר, אבל חפץ שהיה עליה בתחלתה ברשות זו והושיטה לרשות ב', כיוון שאין השיטה זו חשובה כאן הנחה ליד עצמה, שהרי היא תלולה כאן באור, הוא הדבר שאין חשובה הנחה להחפץ שהה^{מ"}.

שהושטה היד אינה דומה לעמידת גוף, שכשעומד לפוש^{מ"} עמידה זו חשובה הנחה גם לחפץ שעלה גוף או שעלה ידו, לפי שהגוף עצמו עומד ונח על גבי קרקע, משא"כ בהושטה ידו בלבד שהיא תלולה ונחה באור.

הלוּכוֹת שְׁבַת שָׁמוֹן

יש אומרים נא שידו הפשטה לרשות אחרת הרי
היא למני אותה רשות, אם רשות היחיד רשות
היחיד אם רשות הרבים רשות הרבים, והוא הדין
לאחד משאר אבריו^{ונ}, אע"פ שאנודים בוגוף
השומד ברשות אחרת.

להתעינו חבירו על כתפיו או על ידו ועקר רגלו ויצא, דחיביב, דהמת גוף נិיח על גבי קרכע, וחшиб עקרית גופו בעקירת חפץ, אף החפץ שנתחן בידו, כיון שעקר גופו, אבל אם לא עקר גופו ועמד במקומו

והושיט ידו לחוץ, פטור, שלא חשיב עקירת היד כעקרית חפץ).

נא רמב"ם פ"ג ה"ה (מי שהיה עומד באחת משתי רשותות ופשט ידו לרשות שניה וחפץ בידו, ונטלו אחר ממנו, או שנתן אחר לידי חפץ והחזיר ידו אליו, שניהם פטורים, שזה עקר זהה הניתן. ומה דברים אמרוים כשהיתה ידו למעלה משלשה. אבל היהיתה ידו בתוך שלשה סמוך לארץ הרוי זה כמו שהנition באرض וחיב). כרבה צב, א (ורבא אמר, ביד פטור בכל חיב. איפוק, ביד חיב. והתנן פשط בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה, או שנתן לתוכה והכניס, שניהן פטורין. התם למעלה מג', הaca למיטה מג'). מ"מ שם (רבינו ז"ל מפרש איפוק, דרבא אמר ביד חיב בכל פטור, ואבבי אמר ביד פטור בכל חיב, ומשתנו לרבעא למעלה מג' היא, וק"ל כרבה. וכן פירושו מקצת המפרשים ז"ל ... ודעת רבינו האי כדרעת רבינו ועיקר). עיר"ש פרש"י (התם למעלה מג', וטעמא משום דלא נח, ולא משום אגד גופה. והaca למיטה מג'). דיליכא למייטרי' משום נחáp. נכטנות גמ').

דעה זו הובאה גם למן סי' שן ס"ב (אם תמציא לומר שפיו אינו מקום פטור, אלא הוא אותה רשות שהוציאו [לשם, כמ"ש בס"י שם"ז שיש סוברים כן]. ולפי דעה זו קייל' שאגד לא שמייה אגד, ודינו כרשות הרובים. אבל אגד כלוי שמייה אגד, ודינו במקום פטור (בדלעיל הערכה מ').

גב משמעות חוץ שבחת יא, א ד"ה לא כו' (כי יכנס ראשו ורוכבו אמאי שרי, הא מפיק מרשות היחיד לרשות הרובים, שלוקח בראשות היחיד ונחית בבטנו בראשות הרובים ... ויש לומר דבלייתו היינו הנחתו, ואין לחוש בכך שהוא נכנסים לתוך מעי), וערודובין כא, א ד"ה לא בתירוץ ב (דהכא העומד בראשות אחת ושוטה בראשות אחרת] כשבולעים, מיד חשיבי כנחין ... הוא עקירה והנחה בחדר רשותה).

ואף שבתוס' שבת שם לא נזכר שראשו הוא כרשות הרבים (ראה דובר שלום ע' קלג'). מכל מקום מזה שתיירץ בשבת שם, כתירוץ השני שבעירובין שם (ולא כתירוץ הא'), משמע שגם בשבת שם סוכרים התום' שכשושתו בפיו הווי עקירה והנחה בהדר רשותה. וכן נתבאר לדוגמה' שבكونטרס אחרון (שהתומס' בשבת דף י"א ... לא תירצו כהרא"ש), והיינו שלא מירצאו כתירוץ גברא"ש (שהובא לעיל העבה מ'). שכשושמתם בפיו הני הנחה במינום פטור.

רשות שהוציאו [לשם כמ"ש בסי' שמ"ז שיש סוברים כן]. תרצו כתירוץ הרוא"ש (שהובא לעיל הערכה מ'), שכשותה בפיו היה הנחה במקומ פטור. וכן הוא למן סי' שנ סי' (לא יטעמוד אדם בראשות היחיד ויוציא ראשו לרשota הרובים ויישת השם ... פיו הוא מקום פטור, כיון שהוא עומד בראשות זו ופיו הוא בראשות האחורה וכמ"ש בסימן שמ"ז שיש סוברים כן ... אם-Amzi לומר שפיו אינו מקום פטור, אלא הוא אותה

וכל זה בפיו, אבל בהוצאתו הראשו ורובו, אפילו דעתה הראשונה יכולה להזכיר שדינן כאוותה רשות שהן שם, ככל מקמן בكونטראס אחרון שם (אבל ראשו ורובו הן לגמרי כאוותה רשות שהן שם).

ואפשר שזו אף הרגלים נגררים אחר ראשו ורובו, כשלקמן שם (דאפשר ... הרגלים הוא

הלבות שבת שמז

קט

שהן מקום פטור, ולא כרשות שחן שם, מפני שנגרין אחר ראשו ורוכבו).

נג' כדתנן בריש מכליתין (פשת בעל הבית את ידו לחוץ, ונטל העני מתוכה ...) שניהם פטוריין). ולעיל ס"א (העומד באחת משתי רשותות אלו, ופשת ידו לרשות השניה וחפץ בידו, ונטלו ממנה חבירו העומד שם ... שניהם פטוריים).

נד' גמרא שם צב, א' (וთנן פשת בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה או שמנן לתוכה והכניסו שניהם פטוריין. התם למללה מג'), ופרש"י (וטעמא משום דלא נח, ולא משום אגד גופה), ותוס' (ונהי דלאו שמייה אגד, הנחה ליכא, כדפירוש בקונטרס).

נה' כלודיעי לדעה הראשינה (שהנחה על היד אינה חשובה הנחה אלא לחפץ שהונח עליה מקום אחר).

ומפשטות דברים אלו נראה לאכורה, שאם העומד בחוץ הניח חפץ על יד העומד בפנים הפושאה לחוץ, חשובה הנחה ברשות הרבים, וכשמכניסה העומד בפנים הוא חייב, וכעין האמור לקמן סי' שנ ס"ב (אם תמציא לומר שפיו אינו מקום פטור, אלא הוא אותה רשות שהוציאו [לשם, כמו"ש בסיסי' שמי' שיש סוברים כן], ונמצא שנחו המים באותה רשות, וכשבולעים ומכוונים למעיו שברשות אחרת הרי הוא מוציא מרשות לרשות).

אם נס אין לפרש כן, שהרי מפורש במשנה ריש מכליתין (פשת בעל הבית את ידו לחוץ ...) העני ... נתן לתוכה, והכניסו שניהם פטוריין). ולא אמרין שהуни הניח ביד בעל הפושאה לחוץ, שהיא רשות הרבים, ואחר כך כשהכניס בעל הבית את ידו, עשה עקיירה מרשות הרבים והנחה ברשות היחיד.

וראה העורות וביאורים תתייט (ע' 65) שבייאר הטעם שבבעל הבית פטור על הכנסתה זו, משום ש愧' שה уни עשה הנחה בידו הפושאה לרשות הרבים, מכל מקום) בעל הבית לא עשה עקיירה מרשות הרבים, "הויאל והיה בה מתחלה", ולא עקרה ממשום אחר.

וכן נראה לעיל ס"ו (ואם הוא עומד ברשות היחיד וחבירו ברשות הרבים, והניח החפץ ביד חבירו, והיא גבוהה למללה מעשרה, שהוא מקום פטור ...) לגבי אדם אחר גם גופו הוא מקום פטור למללה מעשרה ואם מוליכם[!] דרך מללה מעשרה לאיזו רשות היחיד, הרי זה חייב מן התורה, שהרי לגבי עצמו אין ידו נחשבת לו מקום פטור, שהיא נגררת אחר גופו, וכשעקר גופו ללבכת, הרי עקר החפץ מרשות הרבים והניחו אחר כך ברשות היחיד).

והיינו שגם בזה אינו חייב מן התורה אלא "כשעקר גופו ללבכת". משא"כ אם רק הוליכו בידו לרשות היחיד, אינה נחשבת עקיירה, ולכן שניהם פטוריים (ראה לעיל שם הערכה לד').

[הגה"ה: ומה שהփוסט ידו מרשות לרשות וחפץ בידו, איןנו חייב עד שנייה הוא החפץ על גבי קרקע, או ליד חבירו העומד שם, אבל אם חבירו נטלו ממנו, אף הוא פטוריין, אף על פי שהחפץ מונה בידו, שהוא חשובה באotta רשותות לממרי, והרי הוציא מרשות לרשותות. והוא לפי שלא הייתה עדין הנחה לחפץ זה באotta רשותות, שהנחה החפץ ביד אינה חשובה הנחה הויאל והיה בה מתחלה כמו שנתבאר].

לפיכך אם שלשל ידו למטה מג' טפחים סמוך לארץ באותה רשות שהכניתה לשם, בין שהיא רשות היחיד בין שהיא רשות הרבים, חייב, אך'פ' שלא הניח החפץ בארץ,-scalable פחות מג' סמוך לארץ הוא בארץ, וכайл' נחה

הלבות שבת שמו

ידו בארץ עצמה, וידו היא כאotta רשות לגמריו^ג.

(ולדברי הכל אם ידו פשוטה מרשות היחיד לרשות רבים למעלה מעשרה, היא מקום פטור^ד).

ולכן יש להתייר במליה בשבת להוציא התינוק מרשות היחיד לכרכמלית, על ידי שעמדו עתו נשים בפנים, ואחת מהן תושיט ידה לחוץ למעלה מעשרה, שהן מקום פטור לדברי הכל, והשניה תטול התינוק מבפנים ותושיטנו לחוץ ותניחנו על ידי האשה הפשוטות לחוץ למעלה

לדברי הכל, דהיינו להוציא ידה לחוץ למעלה מעשרה כו'.

והיינו שבאופן הוצאת התינוק למול בשבת בבית הכנסת, כתוב הט"ז בס"י שמט (כשנושאים) בשבת תינוק למול יש להתייר שיזיא עכו"ם התינוק מן הבית, שלא להוציא מרשות היחיד לכרכמלית, ולאחר כך יטلطלווה ישראל בפחות פחות מד' אמות. וכן כשיכניסוו לבית הכנסת צרייך שיכניסו עכו"ם, דהוה מכנים מכרמלית לרשות היחיד. כל זה נראה ברור, וזה יכול בערך השוגגים), ובסי' רטו ס"ק ד (לא יפה עושים אותן שנושאים תינוק לימול בפחות פחות מד' אמות, דמכל מקום יש אייסור מה שמצויאין מרשות היחיד לרוחב, שהוא כרכמלית. אלא יוציאנו על ידי עכו"ם מרשות לרשות, ולאחר כך יטلطלו בפחות מד' אמות).

אלא שגם בזה יש אוסרים, כדעליל סי' שלא ס"ח (יש איסור להוציא התינוק מביתו לבית הכנסת דרך כרכמלית, או חצר שאינה מעורבת, אפילו על ידי נכרי, שכן בהוצאה זו צורך מצוה, שהרי אפשר למולו בביתו. ויש מתרין בזה, משום ברוב עם הדורת מלך. ויש להניגן בז' במקומות שנוהגים להביא התינוק לבית הכנסת, על ידי שthead נותנו לחברו לחברו בחבירו בפחות מד' אמות, שיזיאו מה מרשות היחיד על ידי נכרי, וכשיכניסו על ידי נכרי).

אם נמנם לפי האמור כאן, אפשר למזויאו אופן המותר לדברי הכל. וכן מסיים לעיל שם, בס"י שלא ס"ח (או יעשו כמו שיתבאר בס"י שם^ז).

*

סיכום דין הוצאת תינוק מבית הכנסת, שנתבארו כאן, ולעיל סי' שלא ס"ח:

(א) יש אומרים שאין בזה צורך מצוה, שהרי אפשר למולו בביתו, וכך אין להתייר על ידי אמרה לנכרי, אפילו בכרכמלית או חצר שאינה מעורבת (שלא, ח).

(ב) אבל גם לפי דעת זעיר, יש להתייר הוצאתו מרשות היחיד לרשות היחיד דרך למעלה מי' בכרכמלית, שהוא מקום פטור, שהרי זה מותר אף לדבר הרשות, כמובואר כאן.

(ג) ויש אומרים שיש בזה מצווה, משום ברוב עם הדורת מלך, וכך מותר להוציאו ולהכניסו על ידי לנכרי, ולהעבירו על ידי שנותנו לחברו לחברו בפחות מד' אמות (שלא, ח).

נו גمرا שם (הכא למטה מג'), ופרש"י (دلיכא למיפטר) משום הנחה, דכמונח דמי). רמב"ם פ"ג ה"ו (אבל היתה ידו בתוך שלשה סמוך לארץ, הרי זה וכי שנייה בארץ וחיב). מ"א ס"ק א (ואם היתה ידו למטה מג', היו כלו הנicha בארץ).

וראה ח"י צמח צדק לג, א אם הניח ידו על השלחן. נ' שבת ג, ב (היתה ידו מלאה פירות והוציאה לחוץ ... למעלה מעשרה), ופרש"י (דאיר מקום פטור הוא), ותוס' (דהוי מקום פטור).

נ' כיון שידו פשוטה למעלה מעשרה היה מקום פטור לדברי הכל, דהיינו להוציא ידה לחוץ למעלה

הלכות שבת שמו

ק'יא

(ד) גם לדעיה זו, אין להתייר החוץאה וההכנסה על ידי זה עוקר וזה מניה (שלא, ח), ואפילו בכרמלית, ואפילו בחצר שאינה מעורבת, שימוש צורך מצואה אין מתרין שום איסור קל, ואפילו אם יצטרכו לדוחות המילא לאחר העמידו חכמים דבריהם במקומם כרת, כמברואר כאן.

יוצא אם כן, שה敖פן המותר וה敖פן האסור שנתבאו בסעיף שלפניו, הם לפ"י שתי הדעות דלעיל שם.

נט הטעם שהוחוץך לזה, כדי שתתהי' הנחה על גבי מקום פטור לדברי הכל (משא"כ מה שמניחה על ידי העומדת בחוץ, יש אומרים שනחشب כהניחה בכרמלית, כדלקמן הערכה הבאה).

ס סעיף ו (שה אף שלגבי חבירו עצמו אין יד שלו נחשבת לו מקום פטור ... מכל מקום לגבי אדם אחר גם גופו הוא מקום פטור למעלה מעשרה ... ויש אומרים שגם לגבי אחרים אין ידו או שאר גופו נחשבים מקום פטור, כמו שאין נחשבים לגבי עצמו).

סא סעיף ג (ברשותם של דבריהם ... מותר לעמוד עלייו וליטול מחצר זו ולהניח בחצר זו ... במקום פטור שבין רשות היחיד לכרמלית ... ויש אוסרים אפילו ברשותם של דבריהם ... ויש להחמיר בדבריהם), וס"ד (וכל זה כשבועמד במקום פטור ונעשה שם הנחה). והרי גם כאן הייתה הנחה במקום פטור לדברי הכל (כשהניחה האשה הראשונה את התינוק על גבי ידי השנית הפשוות לחוץ למעלה מעשרה).

סב סעיף ב (היה עומד באחת משתי הרשותות, ופשט ידו לרשות חבירו ונתל החפץ מידו, והוציא לרשوت שעומד בו, אפילו לא הניחו בארץ ... ואפילו אם הוא עומד ברשות הרבים וידו שהחפץ בתוכה היא למעלה מי' טפחים, שהוא מקום פטור, הרוי זה חיב).

סג עי' ס' (תה"ד) [התורה] ס"י ריד (ובכלך שלא יהליפו, בני רשות היחיד לא יקחו להם חפץ שבין רשות הרבים נתנו שם).

וכן הוא לעיל ס"י שמו ס"ב (אסור לעשות כן מדברי סופרים אפילו על ידי שנים, כגון שאחד עומד ברשות היחיד ונוטל ממש חפץ ומניהו במקום פטור, והוא עומד ברשות הרבים נוטלו. מפני שמלול באיסורי שבת לגורום לכתהלה הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים, או

מעשרה, והרי זו הנחה במקום פטור כיון שהתוינוק הונח על ידי מקום אחר^ט.

ואחר כך תניח אפילו היא עצמה את התינוק על ידי אשה אחרת העומדת בחוץ, שהן גם כן למעלה מעשרה, שיש אומרים שהן מקום פטור לגבי אדם אחר, כמו שנתבואר למעלה^{טט}, ויש לסמך על דבריהם להקל בעניין זה בכרמלית שאיסרו מדברי סופרים, שבדברי סופרים הלך אחר המיקל, ועוד כיון שיש מתרין למגורי לטלטל מרשות היחיד לכarmacית דרך מקום פטור, כמו שנתבואר בס"י שם^{ו^{טט}}.

(אבל העומדת בחוץ לא תטול מעל ידי העומדת בפנים, שהרי לגבי עצמה אין ידי חשיבות מקום פטור, וכשנותלת התינוק בידייה הרוי זה כאלו הניחתו בארץ כמו שנתבואר למעלה^{טט}, והרי נעשית כאן על ידי שלשתן הוצאה מרשות היחיד לכרמלית דרך מקום פטור^{טט}, ויש אומרים בזה, ויש להחמיר

הלבות שבת שמו

בדבריהם כמו שנתבאר שם^{ס"ד}. ומשום צורך מצוה אין מתרין שום איסור כל על ידי ישראל כמו שנתבאר בס"י של"א^ה).

ואחר כך תחזר העומדת בחוץ ותניחנו על ידי חברתה, וחברתה על ידי חברתה, בפחות פחות מד' אמות, והכל למעלה מעשרה^ט. ואין לנו ר שמא תעמוד אחת לפוש בעוד התינוק על ידיה^{טט}, והרי זה כאלו הניחתו בארץ כמו שנתבאר לעללה^{טטט}, לפי שאם תעשה כן לא נעשה כאן אלא הוצאה מרשות היחיד לכרכמלית דרך מקום פטור, ואין לנו לנו גזורה כל כך בהוצאה זו כיוון שיש מתחירים אותה למורי.

ובשיגינו לפני הצר בית הכנסת, שהוא רשות

וכן הוא לעיל סי' סוף ס"ב (העשה מעשה אסור, אפילו הוא שבוט דשבות במקום מצוה, כמו "ש בסימן של"א). לעומת זאת שמט סי' ס"ה (אסור מדברי סופרים אפילו בכרכמלית, ואפילו לדבר מצוה, כמו שנתבאר בס"י של"א).

זו ואף שגム למטה מעשרה מותר על ידי שנוחתו לחבירו וחברתו לחבירו, כדלקמן סי' שמט ס"ד (מותר לו לאדם לעקוור חפץ מרשות הרבים וליתנו לחבירו שאצלו בתוך ד' אמותין, וחבריו יתנו לחבירו שאצלו, אף על פי שהחפץ הולך כמה מילין ברשות הרבים, כיוון שכל אחד אינו מעביר ד' אמות).

מכל מקום, כאן שהוציאוו מרשות היחיד, אם יהיה למטה מעשרה, תה"י הוצאה מרשות היחיד לכרכמלית דרך מקום פטור (ראה העירה הבאה).

ואף שלגביה האשעה עצמה אמרינן שגム אם ידה למעלה מעשרה הוא כאילו מונחת בארץ,

כדיעיל ס"ב וס"ו, ואם כן הייתה ההעbara מרשות היחיד לרשות היחיד דרך אויר כרכמלית. מכל מקום אין חושים לומר שהיא כאילו למטה בארץ, אלא כשמודה לפוש, אבל לא לגבי האיסור שלא להעביר מרשות היחיד דרך אויר רשות הרבים, כדיעיל ס"ב (זה עירה ט, וס"ו (זה עירה כת), וליעיל סי' שמו סי"א (וזה העירה סט).

זו שבדרך כלל חושים זהה, כדלקמן ס"ט (העביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים, אפילו למעלה מעשרה טפחים איסור מדברי סופרים, שמא יעמוד לפוש ברשות הרבים ויתחייב, אף על פי שהמשוי למעלה מי' טפחים כמו שנתבאר למעלה. ואפילו דרך כרכמלית אسوו).

סח אף שנתבאר לעיל בתחלת הסעיף, החילוק בין הונח עליה מקומות אחר, שנחשבת הנהה, לבין "הוציא חפץ בידו מרשות היחיד, אפילו אם נחה ידו תחליה באוויר רשות הרבים,

אין זו חשובה הנהה במקום פטור ... שהיא עליה בתחלתה".

מכל מקום נתבאר לעיל שם (סוף העירה מה), שכשעומדת בכרכמלית לפוש חשובה הנהה.

להפך, וגורלה שהוא שמא יבואו להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, או להפך, בלי הנהה במקומות. ונתבאר לעיל (הערה מז).

ס"ד סי' שמו ס"ג (ויש אוסרים אפילו ברשותם של דביריהם ... ויש להחמיר בדבריהם).

ס"ה ס"ז (ואולי אסור דברי סופרים לא התירו לצורך מילה, אפילו אם תדחה המילה למורי בשבייל כך ... שהעמידו חכמים את דבריהם אפילו במקום כרת), וס"ח (אבל לא יוציאוו ויכניסוו על ידי שנים שזה עוקר וזה מניח,ஆ"פ שהוא פטור, מכל מקום הרי הוא אסור מדברי סופרים).

הלבות שבת שמו

קיג

סת וכאן אין האשה הזאת צריכה להניחה על ידי האשה שניית העומדת בפנים (כדლעיל בחוץאת החיקוק מהבית), כיון שכן היהת "הנחה" על ידי הפשותה להזין, שכן מקום פטור לדברי להזין, שכן מותר לדברי הכל (וראה נתיבות שבת פ"ז הערכה סב).

ע ערך ג (אם היו ב' זיון זה למטה מזה, והם של ב' אנשים ... אסור להשתמש עליו בכלים שהבתו בתוך הבית, מפני שהוא רשות בפני עצמו, והזינו שתחתיו רשות אחרת, ואוסרים זה על זה לענין כלים שהבתו בבית בלבד, כדי שתי גנות או שתי חזרות של שני אנשים).

וראה מראי מקומות וציוונים. עא כדלקמן סי' שסו ס"ו (ואין אנשי בית הכנסת אסורים עליה, הויאל ובית הכנסת אינה בית דירה).

עב ערך ג (ומקומות שאין להם קורה למכאותיהם, או שבית הכנסת אינו מבוי המתוון בלתי או קורה, שאין מניחים שם עירוב בכיתה הכנסת, כמו שנתבאר בס"י שס"ה). ובסי' שהה ס"י (שלא יעשו עירובי החזרות בפסח בכיתה הכנסת, אלא אם כן יש ב' בתים בחצר בית הכנסת, או בחצר הסמוכה לבית הכנסת, בענין שיוכלו להביא העירוב אצלם דרך פתח או חלון בשבת).

עג ערך ח (אבל לא יוציאוו ויכניסוו על ידי שניים שזה עוקר וזה מניח, אעפ"פ שהוא פטור, מכל מקום הרוי הוא אסור לדברי סופרים).

וכדלעיל ס"א (שהזה עקר מרשות זו, וזה הניח ברשות השניה, שניהם פטורים ... אבל אסורים לעשות כן בדברי סופרים). ולquamן סי' שמט ס"ה (ومכל מקום אין היתר זה שנוטנו לחבריו וחבריו לחבריו מועליל ... לענין טלטול מרשות היחיד לרשות הרבים או לכרכמלית, אפילו אם אחד עומד בפנים ואחד בחוץ, וזה שבפניהם מושיט החפץ וזה שבחווץ נוטלו מידו, וזה עוקר וזה מניח, אעפ"כ אסור בדברי סופרים אפילו בכרכמלית, ואפילו לדברי מצוה, כמו שנתבאר בס"י של"א)).

עד רבע פסחים צב, א (על, זהה ואיזמל העמידו דבריהם במקום כרת ... דתניתא בשם שאין מביאין אותו (איוזל למילה, רש"י) דרך רשות הרבים, כך אין מביאין אותו דרך גנות ודרך חזרות ודרך קריפיפות).

ומדין חזר שאינה מעורבת, למדים אף לענין זה עוקר וזה מניח, כנראה גם מהאמור בשור"ע

היחיד, תחוור אשא אחת ותעמוד בפנים ותושיט ידיה להזין למעלה מעשרה, והעומדת בחוץ תניחנו על ידיה שהן מקום פטור לדברי הכל^ט. ונמצא שהעבירות התינוק מרשות הייחיד לרשותו היחיד דרך מקום פטור למעלה מעשרה, שהוא מותר אפילו לדבר הרשות, אם שתני הרשותות הם של אדם אחד שאין צריך עירוב כלל. אבל אם הן של שנים, ואי אפשר לערב, אסור, כמ"ש בס"י שנ"ג^ט. ولכן אף כאן אם אין שום אדם דר בחצר בית הכנסת מותר^ט על דרך שנתבאר.

אבל אם אדם דר שם, הרי אסור להביא לשם שם דבר מחצר אחר שאינה מעורבת. והעירוב שבבויות הכנסת אינו מועיל כלל כשאסור לטלטל במכוון, כמו שייתבאר בס"י שם^{ויעב}. לפיכך אין שום היתר בעולם להביא התינוק לבית הכנסת על ידי ישראל, ואפילו בזה עוקר וזה מניח, כמ"ש בס"י של"א^{עג}. ועל איסור זה של חצר שאינה מעורבת אמרו ע"ש שהעמידו הכם דבריהם במקום כרת

הלכות שבת שמו

לדוחות המילה למהר, אם אי אפשר להביא הסכין על ידי הנכרי, לפי שאין שום תקנה להביאו על ידי ישראלי עירוב במקום שעריך לערב. ולא כייש מי שמתיר בזה מושם צורך מצוה:

זורק ומעביר ומושיט דרך רשות הרבנים ח' הזורק מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבנים באמצע, פטור, כיון שלא הייתה הנחה בראשות הרבנים. אבל אסור מדברי סופרים^ש, נוראה שמא יבא לעשות הנחה בראשות הרבנים^ש.

לגמרי בשבייל כך, כגון להביא איימל מחצר שאינה מעורבת, או לישא התינוק דרך שם, שהעמידו חכמים את דבריהם אפילו במקום כרת). ואף שנתבאר לעיל סי' שמוא ס"ג (מקום פטור העומד בין ב' חצירות שלא עירבו מותר לעמוד עלייו וליתול מחצר זו ולהניח בחצר זו).

מכל מקום מסיק שם (ויש אוסרים אפילו ברשותם של דבריהם ... ויש להחמיר בדבריהם). ושם ס"ד (וכל זה כשבועמד במקום פטור ונעשה שם הנחה ...) אבל אם מושיט או זורק דרך מקום פטור בלי הנחה בינו לבין הכל אסור ... ויש מי שמתיר גם בזה ואין לסמו על דבריו).

וראה נתיבות שבת פכ"ז הערכה נה.

עה' אבן העוזר סי' שמט (ולי נראה דיש תקנה גם זה ... זה עוקר וזה מניח, דברשות הרבנים פטור אבל אסור, ואם כן בכרכਮלית לא גוזו, וכמ"ש רס"י שבן. ואפילו לדעת האחרונים האוסרים שם, מכל מקום כאן בעסק מצוה ... שרין לכתוללה).

עו' משנה שבת צו, א (הзорק ...) מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבנים באמצע, וכי עקיבא מהייב וחכמים פוטרין), ובגמרא שם צו, א (בקלוטה כמה שהונחה פליגי), וקי"יל בחכמים. רמב"ם פ"י ג' הט"ז (הзорק מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבנים באמצע, אעפ' שעבר החפץ באוויר ורשות הרבנים פטור). מ"א ס"ק ה (הзорק ...) מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבנים באמצע פטור).

ע' ברייתא שבת צז, א (למעלה מי' ...) אם היו רשותם שלו מותר). וכדלקמן סי' שנג ס"א (МОותר לזרוק מזה לו דורך מעלה מעשרה, זההו מרשות היחיד לרשות היחיד דרך מקום פטור). הרי שלמטה מעשרה אסור. טור סי' שמח (זרק מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבנים באמצע ... איסורא איכא). ב"ח רס"י שנג (למטה מעשרה ...) אסור לזרוק, דאך על גב דקימא לנ' דקלוטה לאו כדי שהונחה דמי, מכל מקום איסורא דרבנן איכא. והכי איתא בפרק הзорק (דף צ"ז א) עיין שם. וכן כתוב הרמב"ם. וכן כתוב רבינו לעיל בסימן שם"ח). מ"א שם ס"ק ב (ודוקא למעלה מי', דהוא מרשות היחיד לרשות היחיד דרך מקום פטור (רמב"ם וגמרא), אבל למטה מי' אסור).

עה' כדלקמן ס"ט גבי מעביר (שמא יעמוד לפوش ברשות הרבנים ויתחייב), וכדלקמן סי' שמח ס"ב גבי מושיט (ויש לגוזר שמא פעם אחרת ישליך לרשות הרבנים).

ס' שלא סי' (מכשיורי מילה שאפשר לעשותם מערב שבת אינם דוחים את השבת, לפיכך אם לא הביא איזמל למילה מערב שבת, לא יビיאנו בשבת, אפילו במקום שאין בו אלא איסור דרבנן, שהעמידו חכמים דבריהם במקום כרת). הרי שאסר בסתם "אפילו במקום שאין בו אלא איסור דרבנן".

וכן הוא לעיל שם סי' שלא ס"ז (ואפילו איסור דברי סופרים לא התירו לצורך מצות מילה, אפילו אם תרחה המילה לגמרי בשבייל כך, כגון להביא איימל מחצר שאינה מעורבת, או לישא התינוק דרך שם, שהעמידו חכמים את דבריהם אפילו במקום כרת).

מכל מקום מסיק שם (ויש אוסרים אפילו ברשותם של דבריהם ... ויש להחמיר בדבריהם). ושם ס"ד (וכל זה כשבועמד במקום פטור ונעשה שם הנחה ...) אבל אם מושיט או זורק דרך מקום פטור בלי הנחה בינו לבין הכל אסור ... ויש מי שמתיר גם בזה ואין לסמו על דבריו).

הלבות שבת שמז

קטו

עט ממשמעות טור סי' שמו

(זורך מרשות היחיד

לרשوت היחיד ורשות הרבנים
באמצע ... לא נאמרו אלא
לענין חיוב חטא, אבל איסורא
איכא בכולחו, ולכך אין רצוני
להאריך בהם). הרוי שאין הפרש
בזה בין רשות הרבים לכרכמלית,
ולכן לא האריך בהלכה זו.

ועי' סי' שנד ס"א (כבר
ברשות הרבנים ... אם הוא
רוחוק ד' מרשות היחיד, אין
ממלא ממנו (דקה מטלטל
מרשות היחיד לרשות היחיד

דרך חלון אויר רשות הרבנים, מ"א). אלא אם כן תהא החוליה גבוהה עשרה (דאוז הולך הדלי
דרך מקום פטור, מ"א).

ואף שנתבאר לקמן שם סוף סי' א (ואף על פי שריאש השני של החבל הקשור בDALI הוא
בידו, אסור, כמ"ש בסימן שנ"ב, אבל בכרכמלית מותר בענין זה).

הינו דוקא כשאגדו בידו, וכambilואר במ"א סי' שבב ס"ק ד (ومיהו באוויר כרכמלית ואוגדו
בידו, דאייכא ג' קולות ... שר').

וברב"ן פ' המזכיר לה, בד"ה ואמרין אמר דפטער (הני מיילי בדבר שאין בו סרך מלאכה ...
דלא מתרס אלא משומח הששא דשם ימשוך הכליל אצלו. אבל מידי דדמי למלאכה דאוריתא
... בכיווץ זהה כרכמלית ורשות הרבים שווין זה).

וכן הוא לקמן סי' שבב ס"ב (ולא אמרו שכרכמלית לא גורה, מפני שהוא גורה לגורה,
אלא בדבר שאין בו סרך מלאכה ... אבל דבר שהוא דומה למלאכה גורה אף בכרכמלית).
ובמ"ש סי' שח ס"פ (ברשות הרבנים אסור לדודות שום בהמה חייה ועווף, גורה שהוא יגבייהם
ויליכם ויתחייב משומח מעביר ד' אמות ברשות הרבנים ... וכרכמלית דינו כרשות הרבים לענין
זה).

והיינו שאף שטעם האיסור נתבאר כאן "שמא יבא לעשות הנחה", וכן לעיל סי' שח ס"פ
"שמא יגבייהם ויליכם ויתחייב". מכל מקום נחשב גם זה "דבר שהוא דומה למלאכה", שגורו
בו אף בכרכמלית.

וכן הוא לקמן סי' שמט ס"ג (גורה שהוא יעבירנו ד' אמות בהליכה אחת. ואפילו בכרכמלית
גורו על זה).

וכן הוא לעיל סי' שמוט ס"ד (שאסרו מרשות היחיד לרשות היחיד דרך כרכמלית, כמ"ש בסימן
שמז).

וכן הוא לקמן סי' שנה ס"ח (ב' ספינות סמכות זו לו, שאין ביניהם ד' טפחים כשיעור
crcמלית, מטלטלן מזו לו).
וראה מראוי מקומות וציוונים.

פ ברייתא צז, א (למעלה מי ... מותר).

פא ס"א (שני בתים שני צדי רשות הרבנים ... מותר לזרוק מזה לזה דרך מעשרה,
שהזה מרשות היחיד לרשות היחיד דרך מקום פטור), ושם נסמן (הערה ב).

ואפילו דרך כרכמלית אסור עט.

במה דברים אמרו בזורך דרך מטה מעשרה,
אבל דרך מעלה מעשרה שהוא מקום פטור, מותר
לכתחלה, על דרך שיתבאר בס"י שנ"ג^ט:

ט במה דברים אמרו בזורך, אבל המעביר
מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות
הרבנים, אפילו למעלה מעשרה טפחים אסור
מדברי סופרים, שהוא יעמוד לפוש ברשות הרבנים

דרך חלון אויר רשות הרבנים, מ"א). אלא אם כן תהא החוליה גבוהה עשרה (דאוז הולך הדלי
דרך מקום פטור, מ"א).

ואף שנתבאר לקמן שם סוף סי' א (ואף על פי שריאש השני של החבל הקשור בDALI הוא
בידו, אסור, כמ"ש בסימן שנ"ב, אבל בכרכמלית מותר בענין זה).

הינו דוקא כשאגדו בידו, וכambilואר במ"א סי' שבב ס"ק ד (ומיהו באוויר כרכמלית ואוגדו
בידו, דאייכא ג' קולות ... שר').

וברב"ן פ' המזכיר לה, בד"ה ואמרין אמר דפטער (הני מיiley בדבר שאין בו סרך מלאכה ...
דלא מתרס אלא משומח הששא דשם ימשוך הכליל אצלו. אבל מידי דדמי למלאכה דאוריתא
... בכיווץ זהה כרכמלית ורשות הרבים שווין זה).

וכן הוא לקמן סי' שבב ס"ב (ולא אמרו שכרכמלית לא גורה, מפני שהוא גורה לגורה,
אלא בדבר שאין בו סרך מלאכה ... אבל דבר שהוא דומה למלאכה גורה אף בכרכמלית).
ובמ"ש סי' שח ס"פ (ברשות הרבנים אסור לדודות שום בהמה חייה ועווף, גורה שהוא יגבייהם
ויליכם ויתחייב משומח מעביר ד' אמות ברשות הרבנים ... וכרכמלית דינו כרשות הרבים לענין
זה).

והיינו שאף שטעם האיסור נתבאר כאן "שמא יבא לעשות הנחה", וכן לעיל סי' שח ס"פ
"שמא יגבייהם ויליכם ויתחייב". מכל מקום נחשב גם זה "דבר שהוא דומה למלאכה", שגורו
בו אף בכרכמלית.

וכן הוא לקמן סי' שמט ס"ג (גורה שהוא יעבירנו ד' אמות בהליכה אחת. ואפילו בכרכמלית
גורו על זה).

וכן הוא לעיל סי' שמוט ס"ד (שאסרו מרשות היחיד לרשות היחיד דרך כרכמלית, כמ"ש בסימן
שמז).

וכן הוא לקמן סי' שנה ס"ח (ב' ספינות סמכות זו לו, שאין ביניהם ד' טפחים כשיעור
crcמלית, מטלטלן מזו לו).
וראה מראוי מקומות וציוונים.

הלבות שבת שמו

ויתחייב^{פב}, אף על פי שהמשיו למעלה מי טפחים כמו שנתבאר למעלה^{גנ}.

ואפילו דרך כרמלית אסור^{גנ}.

וכן אסור מדברי סופרים להعبر או לזרוק מכרכמלית לכרכמלית דרך רשות היחיד^{גה}:

וכל זה בזורק (ומעביר ברגלו). אבל העומד ברשות היחיד ומושיט מרשות היחיד זו לרשות היחיד אחרת שבצדה, ואורך רשות הרבים מפסיק ביןיהן, כגון זיז הבולט מהכוטל לרשות הרבים נבואה עשרה ורחב ד', שהוא רשות היחיד^{יג}, וזיז אחר כמו זה בולט הצד, ואורך רשות הרבים מפסיק ביניהם, אף על פי שהוא למעלה מעשרה ומקום פטור הוא, אעפ"כ אסור להושיט מזוה לזה, ואם הושיט חיב^{גנ}, שכך היה עבודת הלוים

פטור דשרי, מכל מקום כיון דאם עמד ברשות הרבים חיב, גורנן שם יעמוד). ט"ז שם ס"ק א (כיון שלא עמד לפוש ברשות הרבים, הוא מוציא מרשות היחיד למקום פטור דשרי, מכל מקום כיון דאם עמד ברשות הרבים חיב, גורנן שם יעמוד).

פג ס"ב (ואפילו אם הוא עומד ברשות הרבים, יידו שהחפץ בתוכה היא למעלה מי טפחים, שהוא מקום פטור, הרי זה חייב, שכן היה משא בני קהת שהיה נושא הארון על כתפיים והיה הארון יכולו למעלה מי טפחים מהארון).

פ"ד כמו בזורק למטה מעשרה, דלעיל ס"ח (והערה עט).

פה והיינו שאף שנתבאר לעיל סי' שמ"ה ומותר לטלטל מכרכמלית זו לכרכמלית אחרת תוך ד' אמות), מכל מקום אם יש ביןיהם רשות היחיד אסור, כדלעיל שם ס"ח (ובלבך שלא תהא מפסקת ביניהן אסקופה שהיא רשות היחיד ... ואסור לטלטל דרך עליה, מפני שמטלטל מכרכמלית לכרכמלית דרך רשות היחיד).

ולמקרים זאת מדין מרשות היחיד לרשות היחיד דרך כרמלית, שטעם האיסור בשניהם שווה, שאם יעשה שם הנחה.

וכן הוא לעיל שם ס"ד (שאסור מרשות היחיד לרשות היחיד דרך כרמלית כמ"ש בס"י שם"ז, והוא הדין מכרכמלית לכרכמלית דרך רשות היחיד כמ"ש שם).

פו משא"כ אם אינו גבואה עשה ורחב ד', איןנו רשות היחיד, אלא אם כן חולון פתוחה לנו, כדלקמן סי' שנה ס"א (גוזוטרא שהיא למעלה מן המים, וחולון פתוחה לה מן הבית, שאז היא רשות היחיד אף על פי שאין לה מחיצות).

פ"ז ולא רק במושיט לחברו שעומד ברשות היחיד השני, אלא אף אם הוא לבודו שואב מים מבור, ובביא אליו לרשות היחיד דרך רשות הרבים, כדלקמן סי' שנה ס"א (בBOR ברשות הרבים ... מותר למלאות ממנו לרשות היחיד זו, שהבור גם כן לרשות היחיד ... והוא שלא

בפ' גمرا שם (מרשות היחיד לרשות היחיד וכובר ברשות הרבנים עצמה, ר' עקיבא מהיבר וחכמים פוטרים ...) אילימא במעביר, למטה מעשרה הוא דמחיב, והאמר ר' אלעזר מ"י לא מחיב, והאמר ר' אלעזר המוציא משוי למעלה מעשרה חייב שכן משא בני קהת. אלא לאו בזורק). רيطב"א עירובין לג, א, ד"ה והוא (דבעבר כזה, אף על פי שאין בו איסור תורה, ואיןו אלא משום שבות, הרי הוא דומה למלאכה של תורה, ועוד דলמא נិיח ברשות הרבנים וחיבר משום מכenis ומרציא). ב"י סי' שמ"ו ד"ה ומ"ש ובלבד (כיוון שלא עמד לפיש ברשות הרבים, הוא מוציא מרשות היחיד למקומות

פטור דשרי, מכל מקום כיון דאם עמד ברשות הרבים חיב, גורנן שם יעמוד).

הלכות שבת שמו

קו

בmeshcn, שתि עגלות זו אחר זו ברשות הרבים בדיטוא אחת, ואורך רשות הרבים מפסיק ביןיהם). משא"כ בזורך או מעבר ברגלו, מרשות היחיד לרשות היחיד ומפסיק ביניהם, איןנו עובר מהתורה (כלעיל בתחלת הסעיף), וכదאמירין צז, א (לא לפינן זורק ממושטי).

פח במשנה שם צו, א (שתי גוזטראות (זיזין הייצאיין מן הכלול, רשי") זו כנגד זו ברשות הרבים (שני צידי רשות הרבים, והן רשות היחיד, שבוגהות י' והזורק מזו לזו פטור (שלא מצינו

ואיפלו לתחילת מותר^ט ע"ד שיתבאר בס')

זריקה והושטה במלאת המשcn מרשות היחיד לרשות הרבים מפסיק ביןיהם, שלא הייתה עבودת הלויים כך להושיט קרשים מגלה לעגלה שbezda, אלא לעגלה שלפניה, רשי"). היו שתיהן בדיטוא אחת (באורך רשות הרבים על פni הבית, ויש הפסיק רשות הרבים ביןיהם, רשי") המושיט חייב והזורק פטור (לא מצינו זריקה מרשות היחיד לרשות היחיד דרך דרכם במשcn, לא באורך ולא ברוחב, רשי"), שכן היהת עבودת הלויים (שמצינו הושטה כיווצא בה לעלה מי' במשcn מרשות היחיד לרשות היחיד, וקצת אורך רשות הרבים מפסיק ביןיהם, רשי'), שתि עגלות זו אחר זו ברשות הרבים, מושיטין הקרשים מזו לזו, אבל לא זורקן (שאין אותן קרשים נזרקות מפני כובדן, רשי"). רמב"ם הל' שבת פי"ג הי"ח (המושיט מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים באמצעות, חייב, ואיפלו הושט לערלה מאורך רשות הרבים, שכן היהת עבודת הלויים בmeshcn, מושיטין את הקרשים מגלה לעגלה ורשות הרבים בין שתי העגלות, וכל עגלה ועגלה ורשות היחיד הוא). מ"א ס"ק ה (המושיט מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים בדיטוא אחת, איפלו לעלה מי' חייב, בכ' דיטות פטור).

פט לבוש סי' שנדר ס"א (מיליוי מים מן הבור העומד ברשות הרבים בבית, דמייא להושטה מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים ואסורה, אלא אם כן תחא החוליא שסבירות הבור גבוהה י', שאו יהיה הכל רשות היחיד עמוק הבור עד שפת החוליא, וشفת החוליא הוא לעלה מי' של רשות הרבים, שהוא מקום פטור, ואו כשמוציא המים מן הבור דרך ראש החוליא לבית הו מוציא מרשות היחיד לרשות היחיד דרך מקום פטור, שמותר לכתלה). מ"א סי' שנדר ס"ק ג (ואם הם בדיטוא אחת אסור, כמ"ש סי' שם"ז). הרי שכשאין בדיטוא אחת מותר לכתלה.

دلא [אלא] זוטא שם ס"ק ב (ואיפלו כשהם זה כנגד זה, מכל מקום אסור הוא). עי' שם דלא קשה מידי, זהה תנע בהזורך (צז, א) בהזיא מושיט (כיצד שתि גוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים המושיט והזורק מזו לזו פטור). ואין האיסור אלא ממשום עירוב (דהא דתנן "פטור", אין הכוונה שעכ"פ אסור מדברי סופרים, אלא), בדקתי בברייתא שם צז, א

הלבות שבת שמו

שנ"ג^ג כיוון שימושית דרך מעלה מעשרה שהוא מקום פטור:

קונטרם אחרון

(א) וידו שהחפץ בו. אף צא שבתום עירובין דף לג ע"א צב אתה, דר' אלעוזצג לא מירי אלא כשלא היהת הנחחה למעלה מעשרה. לא קייל הבי. דזהם נמשכו אחר פירוש' בהחיא רהעבירו דרך עליו, כמבואר מראיהם ממשצד, אבל התום' שמצו סתרו פרשי', ולפי פירושם אין ענן שם לכאן כלל. ואתיא מימרא דר' אלעוז כפשתה, אפילו לא הניה אחר כך על גבי קרען,

(למעלה מי אינו אלא משומשות, ואם היו רשותות שלו מותר). הרי שבמקום שאין איסור משומע עירוב, דין מושיט וזרוק שויים, שਮותר אף לכתלה.

כ עיף א (שוי בתים בשני צדי רשות הרבים, והם של אדם אחד, או של שנים ועירבו יחד ... מותר לזרוק מזה זהה דרך מעשרה, שזהו מושות היחיד לרשותו היחידי דרך מקום פטור). וכן הדין במושיט (כשאינם בדיעוטא אחת).

צא תוכן המשך הדברים

בקונטרם אחרון זה:

בפנים ס"ב נתבאר שאם

"היה עומד באחת משתי הרשותות, ופשט ידו לרשות חבירו ונטול החפץ מידו והוציאו לרשות שעומד בו, אפילו לא הניחו בארץ הויאל והוא מונה בידו, הרי הוא כמנוח בארץ ... ואיפלו אם הוא עומד ברשות הרבים, וידו שהחפץ בתוכה היא למעלה מי טפחים, שהוא מקום פטור, הרי זה חייב".

ועל זה מביא כאן מקורות וביבים, מכמה סוגיות בש"ס ופוסקים.
ומה שכתבו התוס' (עירובין לג, א) ורש"י (שבת ט, א), שהמבעיר דרך עליו, והניחו על ידו או כתפו למעלה מעשרה טפחים, פטור, שהיא הנחחה במקום פטור:
(א) זו אינה אלא סברה שכתבו התוס' (עירובין) לפי פירוש רש"י (שבת), וחולקים עליו התוס' (בשבת).
(ב) גם לפyi שיטה זו צריך לומר, שאינה נחשבת הנחחה במקום פטור אלא כשהונח עליה מקום אחר.
ומסימים "ווצ"ע לדינא" (כשהונח עליה ממוקם אחר).

כב סוף ד"ה והוא (דהא דמחיב בהזורך, מעביר למעלה מעשרה, הינו דוקא בדלא נה למעלה מעשרה).

צג שבת צב, א (המושcia משאוי למעלה מעשרה טפחים חייב, שכן משא בני קהת).
צד שהרי הוסיף התוס' שם (דהכי מוקי לה ההיא דפ"ק דשבת ... נימה תהייתא דרבא דאמר המבעיר חפץ כו' [מתחלת ד' לסוף ד'] ברשות הרבים ע"פ שהעבירו דרך עליו, חייב]. ומשני, התם לא נח הכא נח), והיינו כדפירוש' שם ט, רע"א (דרך עליו, שהגביהו למעלה מי), דלא שליט ביה אויר רשות הרבים, והוא מוקם פטור, חייב כי הדר אנחיה).
שלפי פירוש זה בדברי רבא, פירושו התוס' בעירובין שם, שאינו חייב אם הניחו על ידו למעלה מעשרה.

כח שבת ח, ב ד"ה לימתו (ולא נהירא ... לך נראה כפירוש ר"ח דמפרש שהעבירו דרך עליו, שהעבירו לפניו נגד גופו).

הלוּכוֹת שְׁבַת שָׁמוֹן

קיט

צו "היה טעון אוכלים ומשקין
ונכנס ויויצה ... איןנו חייב
עד שיעמוד". ופרש"י (דעמידת
גופו ודאי כעמידת חפץ דמי).
והיינו אף שבמשפטות, מה
ש"היה טעון אוכלים ומשקין"
פיירשו שהיו טועונים על כתפו,
שהוא למעלה מעשרה. וכיון
שעמד כשהאוכלים ומשקין על
כתפו, הרי זה Caino היה להם
הונחה למטה הארץ.

צ' ד"ה המוציא משאו
(מעבירו באoir בידו ואיןו
על כתפו וגבוה מן הארץ
[עשרה] קאמר ... והוא דעתן
(לקמן דף ק) הזרק ד' אמות
בכוטל למעלה מעשרה כזרק
באoir, אלמא אין למעלה
מעשרה רשות הרבים, דזוקא
זרק, אבל מעביר חיב, דיליף
ambiliani קהם בעשכו).

צח דתנן החט צו, א (מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבנים באמצע, רבינו עקיבא מהייב וחכמים פוטרין). ובגמרא צנ, א (בעי רבה למטה

רשות ומר סבר לא אמרין קלוטה לפינן זורק ממושיט, או דילמא רושיט ומר סבר לא לפינן זורק רבב שהונחט גאניא.

הרב היישוב הבהיר

ממערב (ובמאי, אילימא במעבר
כ' אלעזר המוציא משוי למעלה
זרך רשות הרובם.

אם עשה הנחה למעלה מעשרה.
בתוכה היא למעלה מי טפחים,
אקום פטור.

אלא עמד, ועמידת גוף כעמידת חפץ, כדאיתא ברכ' ע"ב^{צ'}.

וכ"מ בהדריא בפירוש ר' צ"ב ע"אצ', שהילק בין זורק בכוח כל למעבור, ולהתומ' דעירובין אין חילוק בינויהם כלל, ושאני זורק בכוחך דנה שם. אלא ודאי דגמ' ר' אלעוז מירוי בשעמוד ברשות הרבים, ועמידת גופו בעמידת חפץ, ואפילו הכי חייב.

(וב' מ' גם כן בסוגニア דהזהורך דף צ"ז^ח, דמאי פריך מרבי אלעוזר, הא השתה סלקא דעתא, רבי עקיבא סבר במעבור אפ' על נב דלא הונחה כמי שהונחה דמיין, לאפקוי למעלה מעשרה דאף בהונחה פטור^{צ'}. ואף אם תחמי' לומר דסלקא דעתא דעתמא רבי עקיבא משומן דמרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים חשיבא ליה מלאכה חשובה, מכל מקום יש לומר נמי דהיינו דוקא למטה מי', ולא למעלה שהוא מקום פטור. אלא ודאי רבי אלעוזר מהייב אף בעמד^ק. והשתא דסלקא דעתא לפלוני בין מעבור לוורך, על כרך' ההינו כסברת בן עזיו בפ' קא דמהלך בעומד, ועל זה פריך דאם בן למעלה מי' נמי ליחיב ברובי אלעוזר ודור'ק).

וכ"מ בהדי א ממתניחסין פ"ג דכירותות גב רמייתו לה בסוף פרק (הבנייה) [הורקן], עי"ש בתום' גג. ואף לפ' תירוץ

מעשרה פליגי, ובها פליגי דמר סבר אמרין קליטה כמה שכמה שהונחה, אבל למטה מעשרה דברי הכל פטו, ולמטה מעשרה פליגי, ובها פליגי דמר סבר ילפין זורק ממושיט, אבל למטה מי דברי הכל חייב, Mai טעמא, קללו והיינו שהמחלוקה למטה מעשרה היא, אם נחשבת הנחה מעשרה היא, אי יילפין ממושיט מרשות היחיד לרשות היה אחר כך רוצה הגمرا לפרש שהמחלוקה אינה בזורק, אל למטה מעשרה הוא דמחייב, למטה מי לא חייב, והאמ� מעשרה חייב שכן משא בני קהת).

כא שבת ה. ב (בו עזאי קסביר מהלך בעומד דמי).

בר יג ב (אם היה שבת וhoneיאו [בפינ' ח'יב])

קג קב. א ד"ה והוציאו (דמעביר למעלה מי' כלמלה, וחשייב מונח ברשות הרבים).

הלבות שבת שמז

קמא ז', מכל מקום הוא הדין לכתיפו וידיו דלא קביע גם בזקיה. ודלא כדרשנו לא כאותה מתחום' דערובין^{ז'}.

וכ"מ בהדייא בריש פרק כ"ד^{ז'} גבי היהת חבילתו על כתיפו, דמייחיב בשערק והנית.

(וכן בריש פרק קמא ז' חוץ לד' אמות לפוש חייב לכתר פטור, ולכתר משמע שהמשו על כתיפו כדפרש"ז שמא^{ט'}, ואפילו הבי חייב בלפושקי).

וכן גבי כיסו על בהמתו מניח עלייה כי, עי"ש בוג' ריש פרק כ"ד^{ז'}, אע"ג דסתם בהמה גבוח י' טפחים כדאיתא בפרק הפרה^{ז'}, ומבוואר שם דאף בעקבית החפץ שלמעלה מעשוה היהיב.

וכ"מ בהדייא ממתניתין פ"י דערובין^{ז'} ונתבאר בס"ז ס"ב^{ז'}, עי"ש בוג' א^{ז'}, הדועמוד ברשות הרבים קה ואמ' כן דינו כמו שכתבו

התוס' לענין אוכל שבפיו, "בטל הוא אגב רשות הרבים".

קו מה שהובא לעיל מתיוס' ערובין^{ז'} לג, א סוף ד"ה והוא (דיה דמייחיב בהזורך, מעביר למעלה מעשרה, היינו דוקא בدلא נח למעלה מעשרה). והיינו שאם נח נחתת הנחה במקומות פטור.

קז שבת קנג, ב (היתה חבילתו מונחת לו על כתיפו (מבודר יומם וקדש עלייו היום, רש"ז), רץ תחתיה (וכל כמה דלא עמד לפוש אין כאן עקירה לאיסור, רש"ז) עד שמניע לבתו). והיינו אף שכתיpto למעלה מעשרה.

קח ה, ב (חווץ לד' אמות עמד לפוש חייב, לכתר פטור), ופרש"ז (המעביר ד' אמות שלימות שעמד חוות לד' אמות, אם לפוש עמד הוא הנחת גופו כהנתת חפץ, ואם לכתר עמד אין זו עמידה).

קט ד"ה והוא שעומד (עומד לכתר לתקן משאו על כתיפו).

קי אף שכתיpto למעלה מעשרה.

קיא קנג, א (מניחו על החמור, והלא מחמר ורחמנא אמר לא תעשה כל מלאכה, א"ר אדא בר אהבה מניחו עלייה כשהיא מהלכת). וכן הוא לעיל ס"י רסו ס"ג (מניח כיסו על חמورو וכדי שלא יעבור על שביתה בהמתו יניחו עלייה לאחר שעקרה יד ורגל ללכת).

קיב ב"ק נא, א (מכריסא דתורה לא רעה כמה הוא ארבעה). וברבש"א שם (לאו דוקא דעתך מד' ודראי אייכא).

וראה גם לעיל ס"י רסו ס"ז (וכשירכב על החמור יהיו רגליו תלויות למעלה מי' טפחים מן הארץ). لكمן ס"י שסב ס"יב (אפילו מבعلي חיים עושם מחייב שיעמיד שם בהמה לדופן מבודר יומם ומותר לטלטל שם בשבת). ס"י שסג ס"ה (בכל עושין לחיים אפילו מבعلي חיים, ובולבד שייקשרנו שם בחבלים לכתחל הhabiibi ביתירות שיווצאין מן הכתלים, בעניין שאינו יכול לרבותן, כדי שלא יתמעט גבהן מי' טפחים).

קידג זח, ב (לא עומד אדם ברשות היחיד ... יroke).

קידד בשו"ע שם (לא עומד אדם ברשות הרבים ... יroke ברשות היחיד או בכרמלית, או איפכא).

קד שבתוס' שם (דמי לטרוסקל דאמר בפ"ק (דף ה.) דלמטה מי' הווי רשות הרבים. והכא אפילו למעלה מי' בטל מהרש"א (דיה דהכא דבטל אגב רשות הרבים הוא כמו טرسקל, דאמר בפ"ק דלמטה מי' אף על גב דגבואה ג' ורוחב ד' הוה דינו ככרמלית, אמרין ביה דבטל אגב רשות הרבים ... הכא גבי פיו למעלה מי', אף על גב דיננו כמקומות פטור, בטל הוא אגב רשות הרבים).

התוס' לענין אוכל שבפיו, "בטל הוא אגב רשות הרבים".

קטו ס"ק ג (ויאם ... רך חיב). וורוק לרשota היחיד חייב, אע"פ שהרוק נח תחללה בפיו, כמו"ש הרא"ש שם קטן.

וכן הוא לקמן שם ס"ג (לא ימוד אדם ברשות היחיד ... רוק לרשות הרבים, או להפק, ואם ... רך חיב). על ברכתי צריך לומר שדעת החותם' לחילק בין הנחה ממש שהונח כאן מקום אחריקין, ובין הנחה של עדי מידת גוףו, כי גופו עומד בארץ, וכן בעקורה ודרכו.

קט פ"י סי' ו (רגבי משתין וرك לא חשיב פיו מקום

פטור ... ולפי פירוש זה [של רשי' שם צט, א ד"ה רישא רבנן] העומד ברשות היחיד וראשו ברשות הרבים מותר לרוק לרשות הרבים, לפי שהרוק נח בפיו שהוא מקום פטור קודם שיצא לרשות הרבים). ומכל מקום העומד ברשות הרבים ורक לרשות היחיד חייב, אף שנח בפיו למ�לה מי'.

אלא שלמסקנא סבירה ליה שם שאינה חשובה הנחה לרוק בפיו. וכן הוא לקמן שם ס"ג (ואף שהרוק נח מעט בפיו קודם שركק, ויש אומרים שפיו שברשות האחרת הוא מקום פטור, מכל מקום אין זו חשובה הנחה).

קיז מכאן ועד סוף הקונטרס האחרון, בא לבאר את שיטת התוס' ב夷ובין, שהמעביר בידו ברשות הרבים למ�לה מעשרה, אם הניחו בידו למ�לה מעשרה פטור, דהיינו הנחה במקום פטור.

ואף שכבר הוכיחה מקורות רבים שאינם כן, ואשר התוס' לא כתבו כאן אלא לפי פירוש רשי' (בשבתו), שכבר סתוו התוס' (בשבת) פירוש זה. מכל מקום בא לבאר כאן גם שיטת זו. ובסוף מסיק: "מעתה יש לומר דעתם במקומות אחד נמי הזה מקום פטור למ�לה מי', לדבר שהונח שם מקום אחר. ולפי זה ATI שפיר הכל ... וצ"ע לדינא".

אמנם הדברים נאמרו כאן בקיצור גדול, כմבואר בזכרון יוסף אוות רא (אך סוף דבריו שם נאמרו בקיצור, ולאائق להבין לענ"ד, וככפי הנראה ביאר שם, לדעתה התוס' ...) אמרות ברשות הרבים וידו למ�לה מי', ונתן אחר דבר לידו, והלך עמו כך ד' אמרות ברשות הרבים ועמד, אין אייסור, כיון דבא החפץ לידי אחר שהיתה ידו מקום פטור. ותוכן העניין:

כבר נתבארה שיטת התוס' בפניהם ס"ו (ואם הוא עומד ברשות היחיד וחבירו ברשות הרבים, והנחת החפץ ביד חבירו והיא גבואה למ�לה מעשרה ... לגבי אדם אחר גם גופו הוא מקום פטור למ�לה מעשרה).

והתוס' ב夷ובין שם סוברים שכן הוא גם לגבי עצמו, כשהונח עליו מקום אחר (যিনিহ עלי ידו או על כתפיו למ�לה מי', דהא דמחייב בהזורך מעבר למ�לה מעשרה, הינו דוקא בدلיא נח למ�לה מעשרה).

משא"כ כשהרים בידו למ�לה מעשרה, והלך ד' אמרות ועמד לפוש, או שהוציאו מרשות היחיד ועמד לפוש כשהחפץ על ידו למ�לה מעשרה, חייב, דהיינו כאלו הוא בקריע רשות הרבים, כי גופו עומד בארץ.

ולפי זה ATI שפיר כל הנסיבות דלעיל, שנחשב בהם כנה בקריע רשות הרבים, כי גם שם לא מיררי שהונח עליו החפץ למ�לה מעשרה — מקום אחר.

קיח כאמור בתוס' שם (যিনিহ על ידו או על כתפיו למ�לה מי', דהא דמחייב בהזורך מעבר למ�לה מעשרה, הינו דוקא בدلיא נח למ�לה מעשרה).

הלבות שבת שמו

וכהאי גונוא מבואר ברא"ש שם קיט, והביאוهو בתום' בדף ק' ערך, לעניין שהוא במקום אחד ופיו או ידו במקום אחר, דלא חשיבה הנחה במקום פטור אלא אם כן הונה שם ממוקם אחר ערך. והתום' דהכא סבירא להו כן מטעמא אחרינא גם אם הם במקום אחד למעלה מהעלה מעשרה ערך. וכן סבירא להו גם בין לתוכם שבת דף ה' ע"א ד"ה כאן כי ערך, וכמ"ש המגיד משנה ערך ומג'א ערך. ומ"ש התום' בעירובין דף כ', והרא"ש בפרק י' שם, כיון שהוא במקום אחד ופיו ערך, היינו אפילו למטה מעשרה ערך. (אי נמי) היינו מקמי דנחתו לחילוק זה, דאו מוכח מכמה דוכתי דבשם במקום אחד לא הוא מקום פטור אפילו למעלה מי', כמו שתנא, אבל לבתר דנחתו לחילוק זה, מעתה יש לומר דבשם

נותל מקוםו, אבל התם שהכל נח מלאיו, לא חשיב הנחה במקום פטור. ולפי זה אסור להוציא ראשו ברשות הרבים ולרוכך.

כא הובא בפניהם ס"ז (אבל אם החוץ חף בידי מרשות היחיד, אפילו אם נחה ידו תחולת באוויר ורשות הרבים, אין זו חשובה הנחה במקום פטור, ואם אחר כך הניח החוץ מרשות הרבים חייב. לפי שהנחה על היד אינה חשובה הנחה אלא לחפש שהונח עליה מקום אחר, אבל חף שהיה עליה בתחולת ברשות זו והושיטה לרשות ב', כיון שאין הרשות זו חשובה כאן הנחה ליד עצמה שהרי היא תלויה כאן באוויר, הוא הדין שאינה חשובה הנחה לחפש שבה).

כב דגם מה שהחוץ שעיל ידו למעלה מעשרה הוא כאילו מונה בארץ, הוא דוקא כשהוא הונח עליו מקום אחר.

כג "דעל כורך ידע דמתניתין [פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני] מيري למטה מי" ... דכל למעלה מי' hei מקום פטור, ולא חייב לכו"ע.

כד הל' שבת פ"ג ה"ב (בירושלמי מפרש שאין חייב בבעל הבית, אלא כשידו של עני תוך י' לרשות הרבים. ולזה נראה שהסכים הרשב"א זיל. וייש חולקין).

כה ס"ק ה (ואם יד חבירו למעלה מי' פטור, מקום פטור הוא. ויש חולקין (מגיד משנה)). שתי הדעות הובאו בפניהם ס"ו (ואם הוא עומד ברשות היחיד וחבירו ברשות הרבים והניהם החוץ ביד חבירו והיא גבוהה למעלה מעשרה שהוא מקום פטור שניים פטורים, שאר שלגביהם חבירו עצמו אין יד שלו נחשבת לו מקום פטור, לפי שנגוררת אחר גופו העומד על קרקע רשות הרבים כמו שתנא, מכל מקום לבני אדם גוףנו הוא מקום פטור למעלה מעשרה ... ויש אומרים שגם לבני עצמו, ושם נסמן (הערות כה. ל').

כו משמע שאם הוא וידו ברשות אחת (רשות הרבים, למעלה מעשרה) אין חילוק בין הונה עליו מקום אחר או לאו.

כז שלמטה מעשרה, חילוק זה הוא כשאים במקום אחד. משא"כ למעלה מעשרה, חילוק זה הוא גם כשהם באותו מקום.

קייט עירובין פ"י ס"ו (דרתמים לא חשיב הנחת הפירות בידי כמוניין במקום פטור, כיון שלא ניתן החפש לידי למקום אחר אחורי שהוחזאה לרשות הרבים, כמו גבי שתיה שנתן המים לתוך פיו. ולפי תירוץ זה אסור לרוק מרשות היחיד לרשות הרבים, דא"פ ראשו בירושה הרבים, שהרוק נח בפיו, אין חשיבא הנחה, כיון שלא בא מקום אחר לתוך פיו).

כט עירובין שם ד"ה לא עמוד (דלא חשיב הנחה במקום פטור אלא בדבר שהוא נח מלאיו, אבל התם שהכל נח להוציא ראשו ברשות הרבים ולרוכך).

כא הובא בפניהם ס"ז (אבל אם החוץ חף בידי מרשות היחיד, אפילו אם נחה ידו תחולת באוויר ורשות הרבים, אין זו חשובה הנחה במקום פטור, ואם אחר כך הניח החוץ מרשות הרבים חייב. לפי שהנחה עליה בתחולת ברשות זו והושיטה לרשות ב', כיון שאין הרשות זו חשובה כאן הנחה לחפש שבה).

הלבות שבת שמז

קג

कכח אף שלפי פירוש זה בדברי התוס', "אתי שפיר הכל", שבכל המקורות הנ"ל מيري שלא הונח עליו מקום אחר, ולכון גם למעלה מעשרה אינו חשוב מקום פטור.

מכל מקום עדין אינה

モובנת הלכה זו, שהובאה לעיל מהגמרה והשו"ע (מי שהחשיך, להניח כיiso על גבי בהמתו כשהיא מHALCHAH), שהרי הוא מניח כיiso על הבבמה מקום אחר, וכיון שהבבמה גבוהה עשרה, הרי הcis מנהה במקום פטור, והבבמה אינה עוקרת את cis מושת הרבים, אלא מקום פטור. ומדובר אם כן צריך להניח עלייה את cis דוקא "כשהיא מHALCHAH"? אלא ודאי לפי זה אין צורך להניח עלייה את cis כשהיא מHALCHAH — אלא כשהבבמה אינה גבוהה עשרה.

"ווצ"ע לדינא" אם יש לסמן על סברה זו.

*

וכן י"י נפקא מינה מסבורה זאת, לעניין מה שנتابאר בפניהם ס"ז (ואם הוא עומד ברשות היחיד וחבירו ברשות הרבים, והניח החפץ ביד חבירו, והוא גבוהה למעלה מעשרה, שהוא מקום פטור ... מולייכים דרך מעשרה לאיזו רשות היחיד, הרי זה חייב מן התורה, שהרי לגבי עצמו אין ידו נחשבת לו מקום פטור, שהיא נגררת אחר גופו, וכשעקר גופו לכת, הרי עקר החפץ מרשות הרבים והניחו אחר כך ברשות היחיד).

ואילו לפי האמור לעיל בדעת התוס', גם לגבי עצמו היה כאן הנחה במקום פטור (למעלה מעשרה), כיון שהונח עלייה מקום אחר. יוצא אם כן שם אם יוליכנה לרשות היחיד "יהי" פטור, ונتابאר בזוכרון יוסף אותן רכ' (לפי מה שביאר בקונטרס אחרון לדעת התוס' ... נראה לכואורה דין איסור בזה).

מפתח מאמרי חז"ל

تلמוד בבלי, וננו"כ

בעין עקירה והנחה מעל גבי מקום ד' על ד':
טו. תוד"ה והוא: ב.
ה, א תנוי טرسקל שבידו ... למטה מי': יז (ותוס') ורשב"א ואבן העוזר).
כגון שלשלל ידו למיטה מג' וקבלת: קה.
תוס': קא. קד"ה. קכט.
רשב"א: קא"ג.
ה, ב המוציא מחנות לפלאטיא דרך סטיו חייב, ובן עזאי פטור: עה (וירוש").
היה טעון אוכלין ומשקין וכוכנס ויוצא ... איןנו חייב עד שעימודו: קיט (וירוש").
תו"ד י' אמות ... חוץ לו' אמות עמד לפושח חייב לכתחפ' פטור: קכ (וירוש"). קלד (וירוש").
בן עזאי קסביר מהלך כעומד דמי: קיט.
רש"י: קנה.
תוד"ה בכוחות: קנה.
ו, א אמר רבבי יוחנן, ומודה בן עזאי בזורק ... בן עזאי אומר, המוציא והמנכיס פטור, המושיט והזורק חייב: עה (וירוש").
אחד המוציא ואחד המנכיס ואחד הזורק ואחד המושיט ... לכתחפ' פטור: עד"ה (וירוש").
תנו רבנן ד' רשות לשבת, רשות היחיד ורשות הרבנים וככרמלית ומקום פטור: א.
אייזו היא רשות היחיד ... זו היא רה"י גמורה: א (וירוש").
ואיזו היא רשות הרבנים ... זו היא רה"ר גמורה: יה"ט (וירוש"). כד (וירוש").
ים ובקעה ואיסטוונית והכרמלית אינה לא כרשות הרבנים ולא כרשות היחיד: לט-טמב (וירוש"). עה. פ (וירוש").
אדם עומד על האיסקופה ... ואם נטל ונתן,

כלאים	
פ"ד מ"ד	
תד.	
شبיעית	
פ"ה מ"ח	
ק.	
שבת	
ב, א	
פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני ... חייב: יז. צה. קא.	
פשט העני את ידו לפנים, ונטל בעל הבית מתוכה, או שנתן לתוכה והוציא, שניהם פטורין: צו (וירוש"). קו. קט.	
ג, א	
פטור אבל אסור: קו.	
העשה את כולה ולא העושה את מקצתה, יחיד ועשה אותה חייב, שניט ועשן אותה פטורין: צז.	
בבא דרישא פטור ומותר ... דלא קא עbid מעשה: צה.	
הטעינו חבירו אוכלין ומשקין והוציאן לחוץ ... גופו ניח ידו לא ניח: קו.	
תוס': צה"ט.	
ג, ב	
ידו של אדם אינה לא כרשות הרבנים ולא כרשות היחיד: קה (וירוש"). קמה (וירוש").	
היתה ידו מלאה פירות והוציאה לחוץ: קי (וירוש") ותוס'). קכד (ותוס' ורשב"א). קכח (רש"י ותוס').	
אדרכה איפכא מסתברא, מבعدו יום ... משחשיכה ... לא ליקנסוה רבנן: קכו (ותוס').	
ד, א	
בשוגג ... כאן לאותה חצר כאן לחצר אחרת: קכדי"ח (וירוש"י ותוס').	

מפתח מאמרי חז"ל (שבת)

הרחק לא שמייה תשמייש: לג (וresh"y). לו
(וresh"y).

היתה קופתו מונחת ברשות הרבים גבראה
עשרה ורחהה ד' ... וכן בוגמא: ב. יי (וresh"y).
רמב"ן ורשב"א: עד.

ח, ב מקומ פטור בעלמא הו, כגון דלית ביה ד' על
ד': נד. עה.

האי זירוא דקני, רמא וזקפה רמא וזקפה, לא
מחייב עד דעקר ליה: עד (וresh"y). ריד (תוס').
אסקופה רשות היחיד: פב (וresh"y).
ובלב שלא יטול מבעל הבית ונוטן לעני ...
התם לא נחanca נח: עז.
תוס': קיח.

ט, א באיסקופה בית עסקין ... פתח נועל כלחרץ:
פדר (וresh"y). צו (וresh"y).
רש"י: קיח.
תוד"ה אע"ג: צא. רעגה.

יא, א תוד"ה לא: קח. קמבע. קמה.
יא, ב איביעא להו כרמלית Mai ... אמר רבא היא
גופא גזירה ואנן ניקום ונגזר גזירה לגזירה:
קנבע.
תוד"ה אללא לאו: יח.

יז, ב מי שהחשיך לו בדרך נתן כיiso לנכרי, בו ביום
גזרו: קלה (וresh"y).

מט, ב תוד"ה הם העלו: ז.

נז, א רמב"ן ד"ה מתני: כת.
סד, ב תוד"ה رب ענני: כה. צז.

ubar, ב נתכוין להגביה את התולש וחתק את המחויבור
פטור: קנת.

פט, א אמר ליה היה לך לעזרני: קא (וresh"y).

צא, ב קופה שהיא מלאה פירות ... עד שיוציא את
כל הקופה: קנא.
אסקופה רשות היחיד: פב (וresh"y).

שלשן פטורים ... רשות לעצמה: עז (וresh"y).
פב. פד. קו (וresh"y).

ו, ב הקעה בימות החמה ... בימות הגשמיים ...
שאינה רשות הרבים: מב (וresh"y).
רש"י ד"ה קמ"ל גמורה: ג. רמב.
תוס' ד"ה כאן: כה.

ז, א קרפס יותר מבית סתמים ... מחייב היא אלא
שמחוורת דירין: פא.

אי דאית לה מחיצות, בקעה קרי לה: מב.
קרן זווית הסמוכה לרשות הרבים: מב. סז.
אייצטבא שלפני העמודים ... בין העמודים: מג
(וresh"י ותוס').

והוא שגבורה שלשה, שלא דרסי לה ורבים: סג.
دلא גביהי שלשה ... אפילו היומי והגבי ...
אפילו צואה: לא (וresh"y).
אן כרמלית פחותה מרובה: לא (וresh"y). נד
(וresh"y).

בית שאין תוכו י', וקרויו משלימו לי': מד
(וresh"י ותוס' ותוס' ישנים).
עד י' הוא דהויא כרמלית למעלת מי טפחים
לא היי כרמלית: מו. נב (וresh"y).
רש"י: לו. לט. עב. עה.
רשב"א ד"ה אבי: יז.

ז, ב אקילו בה רבנן מקוili רשות היחיד ומקוili
רשות הרבים: נב.
חוורי רשות היחיד כרשות היחיד: טו (וresh"י
OTOS').

חוורי רשות הרבים ... רבא אומר לאו כרשות
הרבים דמו: לה.
וזק למעלת מי טפחים והלכה ונחה בחור כל
שהוא ... אין חוקקין להשלים: לג (OTOS').
נען קנה ברשות היחיד ... שרשות היחיד עליה
עד לרקיע: טז.
תוד"ה ואמ חקק: צג.

ח, א פחות משלשה מدرس דרסי ליה רבים משלשה
ועד תשעה לא מدرس דרסי ליה: נד. סג.
עמדו תשעה ברשות הרבים ורבים מכתפין
עליו, זוק ונח על גביו חייב: לאיב (וresh"י
ורשב"א).
רבא אמר בוגמא לא, מ"ט תשמייש על ידי

